

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagstiftningen om offentlighet och sekretess i fråga om myndigheternas handlingar skall revideras i sin helhet. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall ersätta 1951 års lag om allmänna handlingars offentlighet.

Propositionens syfte är att öka öppenheten i myndighetsverksamheten, stärka offentlighetsprincipen vid utförandet av offentliga uppgifter, förbättra individens möjligheter att få uppgifter om ärenden som myndigheterna behandlar och därmed öka såväl de enskildas som sammanslutningarnas möjligheter att delta i den offentliga diskussionen och påverka gemensamma ärenden.

För att offentlighetsprincipen skall komma att tillämpas vid all utövning av offentlig makt föreslås att tillämpningsområdet för lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall bli mer omfattande än tillämpningsområdet för lagen om allmänna handlingars offentlighet. Lagen föreslås gälla alla dem som utför en offentlig uppgift oberoende av om de är organiserade som myndigheter eller inte. Enligt lagen påverkas handlingsoffentligheten inte av att myndigheterna köper tjänster av den privata sektorn.

I förslaget åläggs myndigheterna att trygga en god informationshantering. När de planerar en förvaltnings- eller lagstiftningsreform eller en reform som syftar till att utveckla datasystemen, skall de utreda och beakta rätten att få uppgifter. Myndigheterna skall föra förteckningar över handlingar som är allmänt tillgängliga samt organisera och sköta sin dokument- och informationshantering samt datasystemen så att offentlighetsprincipen kan iakttas och kvaliteten på uppgifterna tryggas. Samtidigt skall de se till att kundservicen fungerar. Lagen om offentlig-

het i myndigheternas verksamhet skall skapa en grund för en utveckling av datasäkerheten i synnerhet inom statsförvaltningen.

Myndigheterna skall vara skyldiga att främja rätten att få uppgifter genom att framställa material som beskriver beslutsfattandet och annan verksamhet samt främja utvecklingen på verksamhetsområdet. Myndigheterna skall även informera om sin verksamhet och se till att de viktigaste handlingarna som gäller deras verksamhet är lättillgängliga.

Revideringen syftar till tydligare och enhetligare sekretessgrunder. Enligt regeringsformen kan sekretess föreskrivas endast i lag. Nya sekretessgrunder införs bl.a. för att skydda vittnen och möjliggöra olika säkerhetsarrangemang samt för att trygga finanspolitikens betingelser och marknadens funktion. Bestämmelser om de vanligaste sekretessgrunderna intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, och de skall enligt huvudregeln tillämpas oberoende av hos vilken myndighet en viss handling finns. Detta gör det möjligt att upphäva de bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt som för närvarande ingår i över 120 olika lagar och förordningar.

Offentligheten i ärenden som ännu behandlas ökar, eftersom myndigheternas prövningsrätt när de beslutar om en handling skall utlämnas föreslås bli begränsad. Myndigheterna skall tillhandahålla handlingar som gäller aktuella planer och lagstiftningsprojekt av allmän betydelse.

I propositionen ingår även förslag till ändring av 77 lagar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft ungefär ett halvt år efter att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	9
1. Inledning	9
2. Nuläge	10
2.1. Lagstiftning och praxis	10
Offentlighets- och sekretesslagstiftningens utveckling	10
Reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna	11
Offentlighetsbestämmelsernas tillämpningsområde	11
Hur offentligheten fastställs	12
Offentlighetsprincipen som en allmän rätt att ta del av en handling	12
Partsoffentlighet	12
Sekretess och tystnadsplikt	13
Undantag från skyldigheten att iaktta sekretess	14
Behandlingsoffentlighet	15
Dokumenthantering, datasäkerhet samt annan informationshantering	16
Myndigheternas informationsplikt	16
Förvaltnings- och rättspraxis	17
Bestämmelser som tillämpas på Åland	18
2.2. Den internationella utvecklingen	18
Allmänt	18
De nordiska länderna	19
Lagstiftningen i vissa andra länder	21
Internationella konventioner och rekommendationer	29
Offentligheten inom Europeiska unionen	30
2.3. Bedömning av nuläget	31
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	32
3.1. Mål och medel	32
3.2. De viktigaste förslagen och beredningsprinciperna	33
Offentlighetsprincipens tillämpningsområde utvidgas	33
Beredningsoffentligheten ökar	34
Myndigheterna skall främja informationstillgång samt en god informationshantering	34
Entydigare grunder för begränsning av offentligheten	35
4. Propositionens verkningar	35
4.1. Verkningar för medborgarna	35
4.2. Verkningar för näringslivet	36
4.3. Ekonomiska verkningar	36
4.4. Verkningar på förvaltningen	37
5. Beredningen av propositionen	37
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	37
Tidigare förslag till revidering	37
Riksdagens önskemål och utlåtanden	38
Offentlighetskommissionens betänkande	39
5.2. Remissutlåtanden om offentlighetskommissionens betänkande	40
5.3. Utkastet av år 1994 jämte remissutlåtanden	41
5.4. Den fortsatta beredningen	41

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	42
6.1. Samband med andra propositioner	42
6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser	42

DETALJMOTIVERING 44

1. Lagförslagen	44
1.1. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	44
Lagens namn	44
Lagens struktur och systematik	44
1 kap. Allmänna bestämmelser	44
1 §. Offentlighetsprincipen	44
2 §. Lagens tillämpningsområde	45
3 §. Lagens syfte	47
4 §. Myndigheterna	49
5 §. Myndighetshandling	53
2 kap. Tidpunkten för när en handling blir offentlig	58
6 §. Tidpunkten för när en handling som upprättats av en myndighet blir offentlig	58
7 §. En handling som inkommit till en myndighet blir offentlig	63
8 §. Allmänt offentliggörande av en handling	64
3 kap. Rätt att ta del av en handling	64
9 §. Rätt att ta del av en offentlig handling	64
10 §. Rätt att ta del av en sekretessbelagd handling	65
11 §. En parts rätt att ta del av en handling	65
12 §. Rätt att ta del av en handling som gäller en själv	69
4 kap. Utlämnande av uppgifter ur en handling	70
13 §. Begäran om att få ta del av en handling	70
14 §. Beslut om att en handling lämnas ut	70
15 §. Överföring till en annan myndighet av en begäran om att få ta del av en handling	72
16 §. Hur en handling skall lämnas ut	72
5 kap. Myndigheternas skyldigheter att främja möjligheterna att ta del av en handling samt en god informationshantering	75
17 §. Beaktande av rätten till information vid beslutsfattande	76
18 §. God informationshantering	76
19 §. Myndigheternas skyldighet att lämna ut uppgifter i ett ärende som ännu behandlas	80
20 §. Myndigheternas skyldighet att producera och sprida information	81
21 §. Myndigheternas informationstjänst	82
6 kap. Skyldighet att iaktta sekretess	82
22 §. Handlingssekretess	82
23 §. Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande	83
24 §. Sekretessbelagda myndighetshandlingar	85
25 §. Anteckning om sekretess och klassificering	100
7 kap. Undantag från och upphörande av sekretess	101
26 §. Allmänna grunder för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter	101
27 §. Utlämnande av uppgifter ur en handling som överförts till ett arkiv	103
28 §. Tillstånd av en myndighet att ta del av en sekretessbelagd handling	103
29 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet	105
30 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet och ett internationellt organ	106
31 §. Upphörande av sekretess i fråga om en myndighetshandling	106
32 §. Undantag i fråga om tystnadsplikt och upphörande av tystnadsplikt	107
8 kap. Särskilda bestämmelser	107
33 §. Andringssökande	107

34 §. Avgifter	108
35 §. Straffbestämmelser	108
36 §. Utfärdande av förordning	109
37 §. Ikräftträdande	109
38 §. Övergångsbestämmelse	110
1.2. Personregisterlagen	110
1.3. Kommunallagen	112
1.4. Lag om upphävande av vissa sekretessbestämmelser	113
1.5. Lagen om offentlighet vid rättegång	113
1.6. Strafflagen	114
1.7. Statstjänstemannalagen	116
1.8. Matrikellagen	116
1.9. Lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen	118
1.10. Lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall	118
1.11. Lagen om notarius publicus	118
1.12. Bokföringslagen	119
1.13. Lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar	119
1.14. Produktsäkerhetslagen	119
1.15. Lagen om offentlig upphandling	120
1.16. Elsäkerhetslagen	120
1.17. Kärnenergilagen	120
1.18. Justeringslagen	120
1.19. Lagen om anordningars energieffektivitet	121
1.20. Lagen om allmänna villkor för företagsstöd	121
1.21. Lagen om finansinspektionen	121
1.22. Lagen om statens säkerhetsfond	121
1.23. Lagen om försäkringsbolag	122
1.24. Lagen om utländska försäkringsbolag	122
1.25. Lagen om pensionsstiftelser	122
1.26. Lagen om försäkringskassor	122
1.27. Lagen om förrättande av filmgranskning	122
1.28. Lagen om transport av farliga ämnen	123
1.29. Lagen om tillsyn över fartygssäkerheten	123
1.30. Mönstringslagen	123
1.31. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	123
1.32. Lagen om statens tjänstekollektivavtal	123
1.33. Strålskyddslagen	124
1.34. Lagen om skuldsanering för privatpersoner	124
1.35. Utsökningslagen	124
1.36. Lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon	125
1.37. Lagen om riksdagens tjänstemän	125
1.38. Lagen om republikens presidents kansli	126
1.39. Lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna	126
1.40. Lagen om kommunala arbetsmarknadsverket	126
1.41. Lagen om yrkeshögskolestudier	126
1.42. Luftvårdslagen	126
1.43. Bullerbekämpningslagen	127
1.44. Hälsoskyddslagen	127
1.45. Kemikalielagen	127
1.46. Lagen om bekämpningsmedel	128
1.47. Avfallslagen	128
1.48. Djurskyddslagen	128
1.49. Livsmedelslagen	128
1.50. Lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel	128

1.51.	Lagen om handel med utsäde	129
1.52.	Lagen om plantmaterial	129
1.53.	Växtskyddslagen	129
1.54.	Gödselmedelslagen	129
1.55.	Lagen om husdjursavel	129
1.56.	Hästhushållningslagen	130
1.57.	Lagen om medicinsk behandling av djur	130
1.58.	Lagen om veterinär gränskontroll	130
1.59.	Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik	130
1.60.	Lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar	131
1.61.	Lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral	131
1.62.	Lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter	131
1.63.	Lagen om rehabiliteringssamarbete	132
1.64.	Lagen om privat hälso- och sjukvård	132
1.65.	Läkemedelslagen	132
1.66.	Lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård	132
1.67.	Lagen om åtgärder för inskränkning av tobaksrökning	132
1.68.	Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården	132
1.69.	Lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare	133
1.70.	Lagen om utredande av dödsorsak	133
1.71.	Lagförslagen 71 - 79	133
2.	Närmare bestämmelser	134
3.	Ikraftträdande	134
4.	Lagstiftningsordning	134

LAGFÖRSLAG

1.	Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet	135
2.	Lag om ändring av 18 och 37 § personregisterlagen	148
3.	Lag om ändring av 57 och 74 § kommunallagen	149
4.	Lag om upphävande av vissa sekretessbestämmelser	150
5.	Lag om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång	152
6.	Lag om ändring av 40 kap. strafflagen	153
7.	Lag om ändring av 17 § statstjänstemannalagen	153
8.	Lag om ändring av matrikellagen	154
9.	Lag om ändring av lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen	155
10.	Lag om ändring av 10 § lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall	155
11.	Lag om ändring av 3 och 4 § lagen om notarius publicus	156
12.	Lag om ändring av 8 kap. 3 § bokföringslagen	156

13. Lag om ändring av lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar . . .	157
14. Lag om ändring av produktsäkerhetslagen	158
15. Lag om ändring av 14 § lagen om offentlig upphandling	158
16. Lag om ändring av 36 och 37 § elsäkerhetslagen	159
17. Lag om ändring av 78 § kärnenergilagen	159
18. Lag om ändring av 14 h § justeringslagen	160
19. Lag om ändring av lagen om anordningars energieffektivitet	160
20. Lag om ändring av 9 och 10 § lagen om allmänna villkor för företagsstöd	161
21. Lag om ändring av lagen om finansinspektionen	161
22. Lag om ändring av lagen om statens säkerhetsfond	162
23. Lag om ändring av 18 kap. 7 § lagen om försäkringsbolag	162
24. Lag om ändring av 72 och 79 § lagen om utländska försäkringsbolag	163
25. Lag om ändring av 134 § lagen om pensionsstiftelser	164
26. Lag om ändring av 167 § lagen om försäkringskassor	164
27. Lag om ändring av 14 a § lagen om förrättande av filmgranskning	165
28. Lag om ändring av 17 och 23 § lagen om transport av farliga ämnen	165
29. Lag om ändring av 17 och 21 § lagen om tillsyn över fartygssäkerheten	166
30. Lag om ändring av 15 och 17 § mönstringslagen	166
31. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	167
32. Lag om ändring av lagen om statens tjänstekollektivavtal	167
33. Lag om ändring av strålskyddslagen	168
34. Lag om ändring av 87 § lagen om skuldsanering för privatpersoner	168
35. Lag om ändring av 3 kap. 34 f och 34 g § utsokningslagen	169
36. Lag om ändring av 16 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon .	170
37. Lag om ändring av 17 § lagen om riksdagens tjänstemän	170
38. Lag om ändring av 60 § lagen om republikens presidents kansli	171
39. Lag om ändring av 4 § lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna	171

40. Lag om ändring av 9 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket	172
41. Lag om ändring av 28 § lagen om yrkeshögskolestudier	172
42. Lag om ändring av 23 och 31 § luftvårdslagen	173
43. Lag om ändring av 27 § bullerbekämpningslagen	173
44. Lag om ändring av hälsoskyddslagen	174
45. Lag om ändring av kemikalielagen	174
46. Lag om ändring av lagen om bekämpningsmedel	176
47. Lag om ändring av avfallslagen	177
48. Lag om ändring av djurskyddslagen	177
49. Lag om ändring av livsmedelslagen	178
50. Lag om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel .	179
51. Lag om ändring av lagen om handel med utsäde	179
52. Lag om ändring av 9 och 14 § lagen om plantmaterial	180
53. Lag om ändring av 15 § växtskyddslagen	180
54. Lag om ändring av 16 och 21 § gödselmedelslagen	181
55. Lag om ändring av 14 och 15 § lagen om husdjursavel	181
56. Lag om ändring av 14 och 15 § hästhushållningslagen	182
57. Lag om ändring av lagen om medicinsk behandling av djur	182
58. Lag om ändring av 24 och 27 § lagen om veterinär gränskontroll	183
59. Lag om ändring av 6 § lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik	183
60. Lag om ändring av 9 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar	184
61. Lag om ändring av 8 och 16 § lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral	184
62. Lag om ändring av lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter	185
63. Lag om ändring av 12 § lagen om rehabiliteringssamarbete	185
64. Lag om ändring av 15 och 23 § lagen om privat hälso- och sjukvård	186
65. Lag om ändring av 90 § läkemedelslagen	186
66. Lag om ändring av lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård . .	187

67. Lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning	187
68. Lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården	188
69. Lag om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare	188
70. Lag om ändring av 15 § lagen om utredande av dödsorsak	189
71. Lag om ändring av 47 § föreningslagen	189
72. Lag om ändring av 7 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag	190
73. Lag om ändring av 10 § lagen om friexemplar	190
74. Lag om ändring av 5 och 15 § lagen om förvaltningsförfarande	191
75. Lag om ändring av arkivlagen	191
76. Lag om ändring av 13 § lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär	192
77. Lag om ändring av 9 § lagen om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik	192
78. Lag om ändring av 89 § jaktlagen	193
79. Lag om ändring av 77 a § lagen om fiske	193
BILAGOR	194
1. Parallelltexter	194
2. Förordning om offentlighet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet	274
3. Förordning om upphävande av några sekretessbestämmelserna	277
4. Förordning om ändring av förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar	278
5. Förordning om ändring av 9 § förordningen om försäkringsföreningsinspektionen .	279
6. Förordning om ändring av 7 § förordningen om befordran på järnväg	280
7. Förordning om ändring av 7 § förordningen om högsta förvaltningsdomstolen . . .	281
8. Förordning om ändring av kemikalieförordningen	282
9. Förordning om ändring av förordningen om bekämpningsmedel	283
10. Förordning om ändring av 31 § förordningen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral	284

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Information är något mycket centralt såväl för det samhälleliga beslutsfattandet som för växelverkan mellan individer och samfund. Rättigheterna med anknytning till information - tillgänglighet, användning och tillförlitlighet - påverkar för sin del grunderna för maktutövningen och övervakningen av den.

Var och en har rätt att fritt bilda sig åsikter, uttrycka sina åsikter om gemensamma angelägenheter och påverka dessa angelägenheter - detta är något av det allra viktigaste i ett demokratiskt samhälle och dessutom en i grundlagen inskriven grundläggande fri- och rättighet. Rättigheten kan tillgodoses endast om de enskilda och deras representantsamfund på ett trovärdigt sätt kan ta del av verksamheten inom organ som utövar offentlig makt och få information både om samhällsförhållandena och om den verkan det allmännas åtgärder har på samhällsförhållandena.

I de nordiska länderna har man ansett att demokratisk förvaltning förutsätter att alla, oberoende av ställning, kan ta del av myndigheternas verksamhet och övervaka den offentliga maktutövningen. De viktigaste besluten bör grunda sig på en offentlig och för alla öppen debatt som förts på basis av tillförlitliga uppgifter. Att förvaltningen är offentlig betraktas som en förutsättning för demokrati och jämlikhet, pålitlig förvaltning och allmänt godtagbara beslut.

I Finland styrs rätten att ta del av myndigheternas verksamhet av *offentlighetsprincipen*. Den innebär att var och en har rätt att få uppgifter om myndigheternas verksamhet - också i sådana ärenden som inte direkt gäller en själv. Inom förvaltningen realiseras offentligheten huvudsakligen genom handlingsoffentligheten. Var och en har enligt lag rätt att ta del av en myndighetshandling som är offentlig. Rätten att med stöd av offentlighetsprincipen ta del av en handling är numera en grundläggande fri- och rättighet, som kan begränsas endast av oundgängliga orsaker och endast genom lag. Offentlighetsprincipen kommer till synes också i rätten att följa med behandlingen av ärenden vid riksdagens, kommunfullmäktiges och domstolarnas sammanträden.

Individens rätt till privatliv, till skydd för privatlivet och till självbestämmande är

grundläggande fri- och rättigheter i en demokratisk stat. De förutsätter att det allmänna inte bara självt avhåller sig från att kränka individens fri- och rättigheter utan att det dessutom förhindrar kränkningar från andra håll.

De gällande bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet bereddes huvudsakligen redan på 1930-talet, och de utfärdades i början av 1950-talet. Sedan dess har förvaltningen - liksom även synen på medborgarnas förhållande till det allmänna - förändrats kraftigt. Socialskyddet och välfärdstjänsterna samt omsorgen om företagets verksamhetsmöjligheter och om den teknologiska utvecklingen samt utnyttjandet av datateknik inom förvaltningen är exempel på omställningar som påverkat förvaltningen. Avregleringen av finansmarknaden, den skärpta konkurrensen, privatiseringen av offentliga uppgifter och användningen av köptjänster producerade av den privata sektorn - allt detta som har inträffat under det senaste årtiondet påverkar även möjligheterna att få upplysningar om verksamheten inom den offentliga förvaltningen.

Till följd av omställningarna får myndigheterna bland annat alltmer detaljerade uppgifter om såväl individer som företag. Även beslutsprocedurerna har blivit mera komplicerade. Eftersom antalet myndighetsärenden har ökat, ärendenas beskaffenhet har förändrats och beslutsprocesserna har blivit mera invecklade, kan det ibland vara svårt att bilda sig en uppfattning om myndighetsverksamheten och utvärdera verksamheten på basis av tillräcklig och relevant information.

Elektroniska system för behandling av ärenden och elektronisk dataöverföring används i stor utsträckning i myndigheternas verksamhet. Myndigheternas beslutsfattande och planering har blivit allt mera beroende av tillgången till information och dess tillförlitlighet. Nämnade orsaker har accentuerat behovet av att skydda handlingarna och se till att de är av sådan kvalitet att de inte kan ändras i misstag eller användas orättmätigt. Information samt datasäkerhet och annan informationshantering har således blivit av allt större betydelse även i myndigheternas verksamhet.

Trots att de centrala principerna i den gällande lagstiftningen fortfarande kunde utgöra ett användbart underlag för en revision av

lagstiftningen om myndighetshandlingars offentlighet, har de offentliga uppgifterna och skötseln av de offentliga uppgifterna genomgått så pass drastiska förändringar att det inte går att i offentlighets- och sekretesslagstiftningen beakta utvecklingen på något annat sätt än genom att totalrevidera lagstiftningen. Även rätten att delta och de övriga grundläggande fri- och rättigheterna spelar en mera framträdande roll än tidigare. I propositionen föreslås därför att en helt ny lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall stiftas.

Målet för totalrevideringen är att klart avgränsa offentlighetsprincipens tillämpningsområde, förenhetliga sekretessgrunderna och fastställa myndigheternas skyldigheter att främja rätten att ta del av en handling. Revisionen skapar även en grund för reglering av informationsutbytet mellan myndigheterna. Propositionen kan därmed anses vara synnerligen central för fastställandet av rätten till information inom den offentliga förvaltningen.

Propositionen syftar till att främja rätten att med stöd av offentlighetsprincipen få uppgifter samt god informationshantering. Revideringen innebär nämligen att myndigheterna skall beakta offentlighetsprincipen i sin verksamhet och dessutom sammanställa och dela ut information åt allmänheten. Dessa bestämmelser, som avspeglar ett helt nytt tänkesätt i offentlighetslagstiftningen, skall fördjupa och utvidga offentlighetsprincipens - den centrala principen för rätten att ta del av en myndighetshandling - innehåll och tillämpningsområde. God informationshantering förutsätter att myndigheterna utreder vilka intressen som ansluter sig till deras datamaterial och ser till att uppgifterna i dem är tillgängliga, användbara, av hög kvalitet och skyddade samt vidtar övriga datasäkerhetsåtgärder.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Offentlighets- och sekretesslagstiftningens utveckling

Sverige-Finlands tryckfrihetsförordning av år 1766 var den första lag som reglerade myndighetshandlingarnas offentlighet. Trots att offentlighetsprincipen kan anses ha blivit införd i Finland redan på 1700-talet, utfärda-

des allmänna bestämmelser om myndighetshandlingars offentlighet först år 1951 i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951).

Lagen om allmänna handlingars offentlighet har i stort bevarat sin ursprungliga form. Flera ändringar har dock gjorts. Den första betydande ändringen gjordes år 1982, då bestämmelser om en parts rätt till en handling fogades till lagen i samband med revideringen av förvaltningsförfarandet. Huvudregeln är att en part har rätt att få uppgift ur en handling som uppsatts i ett ärende som gäller honom själv, oberoende av om handlingen är sekretessbelagd eller offentlig. Reformen främjade sålunda särskilt de enskildas möjligheter att bevaka sina intressen och rättigheter i myndighetsbeslut som gäller dem.

Genom den lag (472/1987) som gavs i samband med personregisterlagen (471/1987) år 1987 utsträcktes lagen om allmänna handlingars offentlighet till att gälla också tekniska upptagningar. Samtidigt begränsades massutlämnandet av personuppgifter ur personregister, vilka är att betrakta som tekniska upptagningar hos myndigheterna. Offentligheten kopplades därmed fri från den teknik som använts för att upprätta och bevara en handling. Genom bestämmelserna om massutlämnande och känsliga stickprov begränsades möjligheterna att för bland annat kommersiella ändamål lämna ut uppgifter ur ett personregister som med hjälp av automatisk databehandling förs hos en myndighet.

Utlänningar och juridiska personer fick rätt att ta del av offentliga handlingar genom en lag som gavs år 1988 (739/1988). Denna rätt tillkom tidigare endast finska medborgare. Reformen hörde samman med konventionerna om mänskliga rättigheter. De anger nämligen att i fråga om allmänna rättigheter får ingen försättas i en olikartad ställning på grund av medborgarskap.

I lagen om allmänna handlingars offentlighet gjordes dessutom vissa smärre ändringar i samband med att lagen om offentlighet vid rättegång stiftades år 1984 (945/1984) och i anslutning till revideringen av lagstiftningen om tjänstebrott år 1989.

Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är splittrad framför allt därför att det finns sekretessbestämmelser också i speciallagstiftningen. I synnerhet under det senaste decenniet har speciallagar om myndigheter-

nas persondatasystem stiftats.

I landskapet Åland regleras handlingsof-fentligheten i en landskapslag (Lag om allmänna handlingars offentlighet, 19.7.1977/1972), som presenteras senare.

Reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna

De grundläggande fri- och rättigheterna reviderades kraftigt genom den ändring av regeringsformen som trädde i kraft den 1 augusti 1995 (969/1995). Reformen syftade främst till att utvidga och stärka det grundlagsenliga skyddet för individens fri- och rättigheter. De nya bestämmelserna skrevs i syfte att förbättra individens rättsskydd såväl i fråga om de traditionella fri- och rättigheterna som i fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Man avsåg även att ge individen bättre möjligheter att påverka frågor som gäller honom själv och hans egen livsmiljö.

I 10 § 1 mom. regeringsformen intogs bestämmelser om yttrandefriheten och i 2 mom. bestämmelser om offentlighetsprincipens grundtanke, rätten att ta del av en handling som innehas av en myndighet. Enligt det sistnämnda momentet är handlingar och upptagningar som innehas av en myndighet offentliga, om deras offentlighet inte av nödvändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag. Var och en har alltså rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Av betydelse för myndighetsverksamhetens offentlighet är 8 § regeringsformen, i vilken delvis nya bestämmelser om skydd för den personliga integriteten intogs. Envars privatliv, heder och hemfrid är tryggade. Viktigt är också 11 § 3 mom. Enligt momentet skall det allmänna främja den enskildes möjligheter att ta del i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom själv. Bestämmelsen anger dock inte hur det allmänna skall gå tillväga för att uppfylla förpliktelsen. En viktig förutsättning för och ett medel att öka möjligheterna att delta är att man tryggar rätten att få uppgifter.

När bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter omarbetades, utgick man från att det allmänna aktivt skall verka för att tillgodose de grundläggande fri och rättigheterna. Enligt 16 a § regeringsformen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga

rättigheterna respekteras. Till procedurskyddet hör kravet på att en grundläggande fri- och rättighet kan begränsas endast genom en lag som stiftats av riksdagen. Kravet beror på de grundläggande fri- och rättigheternas natur.

Offentlighetsbestämmelsernas tillämpningsområde

Lagen om allmänna handlingars offentlighet gäller - precis som namnet säger - *allmänna handlingar*. Enligt 2 § 1 mom. är allmänna handlingar av myndigheterna upprättade och utfärdade, ävensom till en myndighet insända eller ingivna handlingar, som innehas av myndigheten. Lagen tillämpas alltså inte på handlingar som innehas av enskilda. Det finns emellertid specialbestämmelser också om privata handlingars offentlighet, till exempel i 3 kap. 12 § lagen om aktiebolag (734/1978). Enligt paragrafen har var och en rätt att få en kopia av aktiebo-ken.

Lagen om allmänna handlingars offentlighet gäller förutom traditionella pappershandlingar även tekniska upptagningar. Enligt 2 § 2 mom. avses med teknisk upptagning en genom perforering eller magnetisering eller på något därmed jämförbart sätt framställd upptagning som är avsedd att läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas med tekniska hjälpmedel. Upptagningar som åstadkommits med hjälp av automatisk databehandling samt bild- och ljudband är tekniska upptagningar.

Med *myndighet* avses i lagen om allmänna handlingars offentlighet statliga, kommunala och kyrkliga samt andra självstyrelsesamfunds myndigheter, i dem inbegripna även offentlighetsrättsliga sammanträden, representantskap, utskott, nämnder, kommissioner och kommittéer jämte till dem hörande innehavare av tjänst och befattning. På riksdagens handlingar tillämpas lagen enligt 28 § endast om den inte strider mot riksdagsordningen. Med stöd av 9 § 1 mom. lagen om offentlighet vid rättegång fastställs rättegångshandlingarnas offentlighet i regel enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet. Bland annat befolkningsregister, straffregistret, körkortsregistret och handlingar som gäller beskattningen är handlingar vilkas offentlighet jämte undantagen därifrån fullständigt reglerats genom någon annan lagstiftning på det sätt som avses i 14 § lagen

om allmänna handlingars offentlighet.

Hur offentligheten fastställs

Allmänna handlingar är offentliga enligt huvudregeln i lagen om allmänna handlingars offentlighet, vilket innebär att var och en har rätt att ta del av dem. Lagen baserar sig alltså på offentlighetsprincipen. Handlingarna delas enligt offentlighetsgrad in i tre grupper: offentliga handlingar, handlingar som skall hemlighållas och handlingar som är offentliga enligt prövning (enligt tillstånd).

Enligt 5 § kan handlingar som är offentliga enligt prövning indelas i två grupper. Den ena gruppen består av handlingar som är under utarbetande hos en myndighet. Den andra gruppen består av så kallade interna myndighetsutredningar, det vill säga förslag, utkast, betänkanden, utlåtanden, promemorior eller andra utredningar som upprättats inom en myndighet.

En handling blir i regel offentlig när den är färdig. Ett protokoll blir därmed offentligt, när det har justerats. På motsvarande sätt blir en expedition offentlig, när den har undertecknats (3 § 1 mom.). En intern myndighetsutredning bevarar sin karaktär av en icke-offentlig handling också efter det att det ärende som den hänför sig till har slutbehandlats. Tekniska upptagningar anses vara färdiga tidigast när de med tekniska hjälpmedel är tillgängliga för myndigheten. I 4 § finns en specialbestämmelse om offentligheten i fråga om brottsundersökningsmaterial. Enligt paragrafen skall till en polismyndighet eller en allmän åklagare inkomna uppgifter om brott samt vid undersökning av ett sådant ärende upprättade protokoll inte anses offentliga, förrän saken förevarit vid domstol eller nedlagts.

Offentlighetsprincipen som en allmän rätt att ta del av en handling

Enligt 6 § 1 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet har var och en rätt att ta del av handling som är offentlig. Denna rätt tillkommer oberoende av medborgarskap alla fysiska och juridiska personer. Handlingar som är offentliga enligt prövning kan lämnas ut endast med myndighetens tillstånd.

Envars rätt att ta del av en offentlig handling, det vill säga den allmänna rätten att ta

del av en handling, innebär att myndigheten enligt 7 § 1 mom. på begäran skall lämna ut en avskrift av eller ett utdrag ur en offentlig handling. Om det kan ske utan olägenhet för tjänsteverksamheten, skall handlingen lämnas ut även för läsning och avskrivning hos myndigheten. Om endast en del av handlingen skall hållas hemlig, skall handlingen enligt 7 § 3 mom. vara tillgänglig hos myndigheten, om det kan ske utan att den del som skall hållas hemlig samtidigt yppas. Den del av handlingen som skall hållas hemlig skall avskiljas från avskriften. Till offentlighetsprincipen hör att myndigheten inte får kräva att den som begär en offentlig handling skall styrka sin identitet eller uppge för vilket ändamål han begär handlingen, om det inte är nödvändigt för att myndigheten skall kunna utöva sin prövningsrätt eller för att utreda om utlämnandet av uppgiften är lagenligt.

En teknisk upptagning kan lämnas ut antingen så att myndigheten upplåter en sådan apparat som behövs för att läsa, avlyssna eller på annat sätt uppfatta upptagningen eller så att upptagningen lämnas ut skriftligen. Med tillstånd av myndigheten kan en upptagning lämnas ut även i form av en kopia eller genom en teknisk anslutning, såvida inte sekretessbestämmelserna talar för något annat.

Partsoffentlighet

Med partsoffentlighet avses en parts rätt att på begäran ta del av en handling som påverkar eller har påverkat behandlingen av hans eget ärende. Det spelar ingen roll i sammanhanget om dessa handlingar i övrigt är offentliga eller inte. Med part avses förutom parterna i tviste- eller brottmål, det vill säga kåranden och svaranden samt åklagaren och den åtalade, även sökanden och ändringssökanden, det vill säga parterna i förvaltnings- och lagskipningsärenden, liksom också andra vilkas fördel, rättighet eller skyldighet ärendet gäller. Partens rätt till handlingar gäller i princip samtliga handlingar i ärendet. Det saknar betydelse om handlingarna är offentliga, offentliga enligt prövning eller sekretessbelagda.

Partsoffentligheten har begränsats i 19 § 2—6 mom. Myndigheten kan vägra lämna ut en handling, om det skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse. Handlingen skall dock lämnas ut, om den hör till processmaterialet i ett tviste-

eller brottmål. Däremot kan begränsningen tillgripas i samband med förvaltningsförfarande och -lagskipning, även om det i praktiken är ytterst sällsynt. Myndigheten kan vägra lämna ut förundersökningsmaterial medan förundersökningen pågår, om det kunde medföra olägenhet för utredningen. Föredragningsmemorial och förslag till avgörande behöver inte lämnas ut åt parterna, förrän handläggningen av ärendet har avslutats. Myndigheten kan vägra lämna ut också domstolshandlingar, om de gäller ett rådslag som hållits i parternas och allmänhetens frånvaro. Sådana uppgifter kan lämnas ut endast med tillstånd av myndigheten. Lagen begränsar parternas rätt att ta del av handlingar också då rätten att söka ändring grundar sig på medlemskap i en kommun eller något annat samfund. Även i speciallagstiftningen, till exempel i 27 § lagen om faderskap (700/1975), finns det bestämmelser om partsoffentlighet.

Sekretess och tystnadsplikt

Sekretess i fråga om en handling innebär ett avsteg från offentlighetsprincipen. Enligt 9 § 1 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet skall sådana ärenden eller handlingar hållas hemliga om vilka så föreskrivs i lag. I lagen om allmänna handlingars offentlighet finns endast ett fåtal sekretessbestämmelser. Enligt 9 § 2 mom. kan bestämmelser om hemlighållande intas även i en förordning för att skydda de intressen som avses i momentet. Dessutom kan republikens president och statsrådet för att skydda de intressen som räknas upp i 2 mom. i enskilda fall enligt 9 § 3 mom. förordna att ett ärende eller en handling som handläggs hos dem skall hemlighållas.

De viktigaste *sekretessgrunderna* framgår av 9 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Enligt momentet kan genom förordning föreskrivas om handlingssekretess för att skydda följande intressen:

- 1) statens säkerhet eller förhållande till främmande makter,
- 2) försvarets intresse,
- 3) förebyggande eller beivrande av brott,
- 4) naturskyddet
- 5) säkerställande av statens eller ett självstyrelsesamfunds eller en enskilds affärsverksamhet eller rättegång eller av datasekretess och
- 6) ett viktigt personligt intresse för en en-

skild på själavårdens, hälso- och sjukvårdens, vårdväsendets, fångvårdens, beskattningens eller den offentliga kontrollverksamhetens område.

Med stöd av 9 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet har bland annat förordningen innefattande vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet (650/1951), nedan sekretessförordningen, utfärdats. I förordningen finns ett antal centrala sekretessbestämmelser. Dessutom finns det många sekretessbestämmelser i speciallagarna och -förordningarna. De baserar sig i allmänhet på ett viktigt allmänt eller enskilt intresse, såsom statens säkerhet, statens förhållande till utländska makter och internationella samfund, myndigheternas övervaknings- och tillsynsverksamhet, förebyggande av brott, offentligeconomiska intressen, skyddet för den personliga integriteten, en enskilds ekonomiska situation eller erhållande av tillförlitliga statistiska uppgifter. De flesta av sekretessbestämmelserna skall skydda den personliga integriteten och uppgifter om en enskilds ekonomiska situation.

Handlingssekretess kan bero på att en tjänsteman har *tystnadsplikt* i ärendet. När ett ärende är sekretessbelagt, gäller sekretess enligt 16 § lagen om allmänna handlingars offentlighet också för de handlingar som hör till ärendet. Begreppen handlingssekretess och tystnadsplikt är inte helt synonyma - de har delvis egna utgångspunkter och syften. Handlingssekretess innebär ett förbud mot att förete en sekretessbelagd handling och mot att lämna ut en kopia av den. Tystnadsplikt innebär däremot ett förbud mot att yppa uppgifter, oberoende av form.

De bestämmelser om tystnadsplikt som finns i lagar innebär alltid att sekretess skall iaktas också i fråga om handlingarna i ärendet. Däremot har det ansetts oklart om de bestämmelser om tystnadsplikt som utfärdats genom förordning kan medföra handlingssekretess också då det gäller att skydda något annat intresse än ett som nämns i 9 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Frågan har förlorat sin betydelse efter att reformen om de grundläggande fri- och rättigheterna trätt i kraft.

Bestämmelser om tystnadsplikt för stats-tjänstemän finns i 17 § statstjänstemannalagen (750/1994). Enligt paragrafen får en tjänsteman inte utnyttja och inte heller olovligen för någon annan röja en sådan omstän-

dighet i tjänsten som kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt föreskrivs eller bestäms skall hållas hemlig eller som gäller någon annans hälsotillstånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas. I de kommunala tjänstestadgorna finns det i regel bestämmelser även om tystnadsplikt. I speciallagarna och -förordningarna finns det dessutom ungefär 400 bestämmelser om tystnadsplikt.

Bestämmelser om *sekretesstid* finns i 20 - 22 §. Handlingar som skall hållas hemliga blir, om inte annat föreskrivs eller bestäms, offentliga efter 25 år. Tiden räknas från handlingens datum eller, om handlingen saknar datum, från dess upprättande. En privat handling som har inkommit till en myndighet blir likväl offentlig efter nämnda tid räknat från den dag från vilken myndigheten har innehaft den. Anteckningar i förteckningar, register och motsvarande handlingar blir offentliga 25 år efter det att anteckningen gjorts.

En i 17 § lagen om allmänna handlingars offentlighet avsedd handling som gäller en enskild, till exempel en på sjukhus gjord anteckning eller ett läkarintyg, blir offentlig 20 år efter det att den som handlingen gäller avled. Om myndigheten inte känner till att han har avlidit och sökanden inte framlägger någon utredning om saken, blir handlingen offentlig 50 år efter den dag den daterats eller kommit till myndigheten. Statsrådet kan, om det finns skäl för det, förlänga sekretesstiden med 50 år.

Bestämmelser om straff för brott mot sekretess finns dels i lagen om allmänna handlingars offentlighet, dels i strafflagen (39/1889). I 40 kap. 5 § strafflagen föreskrivs om straff för en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare, om han uppsåtligt eller genom vårdslöshet eller oförsiktighet röjer en uppgift som enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet skall hållas hemlig eller någon annan omständighet som han i sitt anställningsförhållande fått kännedom om och som enligt en uttrycklig bestämmelse i lag eller förordning eller en föreskrift, som en myndighet med stöd av lagen särskilt har meddelat, inte får yppas, eller utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta. I 40 kap. 6 § strafflagen föreskrivs om straff för en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare för olovligt röjande av uppgift i eller om en handling,

om han uppsåtligt under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter olovligen röjer en uppgift i eller om en handling som enligt bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet inte är offentlig, eller utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta. Dessa bestämmelser gäller enligt 2 kap. 12 § strafflagen även en förtroendevald, dock inte en riksdagsman i sitt riksdagsmannaupdrag. Straffbestämmelser som gäller andra än tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare finns i 27 § lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Undantag från skyldigheten att iakttä sekretess

Även om sekretess skall iakttas i fråga om en handling, kan handlingen lämnas ut åt utomstående. Enligt 20 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet kan uppgift i eller om en handling som skall hållas hemlig lämnas med tillstånd av det ministerium som den myndighet hos vilken handlingen förvaras är underordnad. Sådana intyg som gäller enskilda och anteckningar om enskilda som förts på sjukhus, i fängelser och vårdanstalter liksom också privata brev kan, sedan de överförts till arkivmyndigheten, lämnas ut åt forskare eller andra som behöver dem efter att dessa förbundit sig att inte missbruka handlingen i syfte att skada eller förringa den som handlingen gäller eller en nära anhörig. Dessutom har det ansetts att en handling som har sekretessbelagts för att skydda en affärs- eller yrkeshemlighet eller den personliga integriteten kan lämnas ut, om den som handlingen gäller har samtyckt.

Det finns inga allmänna bestämmelser som skulle ange när en sekretessbelagd handling kan lämnas ut åt en annan myndighet. Enligt 23 § 1 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet får uppgifter i eller om en handling som skall hållas hemlig inte ges åt någon annan än domstolen och andra myndigheter, då dessa på tjänstens eller en offentlig sysslas vägnar har rätt att få del av dem. Bestämmelsen anger dock inte när de har rätt till det.

Det har emellertid - trots avsaknaden av entydiga bestämmelser - ansetts klart att myndigheternas rättigheter är minst lika omfattande som allmänhetens, fastän detta inte nämns i lagen. Myndigheterna har följaktli-

gen, med de begränsningar i fråga om massutlämnande av personuppgifter som anges i 18 a § lagen om allmänna handlingars offentlighet, alltid rätt att ta del av en annan myndighets offentliga handling.

De representativa organens rätt att ta del av en handling har tryggats genom specialbestämmelser. Under utskottsbehandlingen får riksdagen de upplysningar den behöver för att behandla ett ärende, om de inte framgår av en regeringsproposition, motion eller annat ärende. Bestämmelser om detta finns i 53 § riksdagsordningen. Enligt 71 § 2 mom. regeringsformen har statsrevisorerna rätt att av myndigheterna få de upplysningar och utredningar de behöver. Bestämmelser om republikens presidents rätt att få upplysningar finns i 32 § regeringsformen samt om justitiekanslerns vid statsrådet och riksdagens justitieombudsmans rätt att få upplysningar i 46 § 3 mom. regeringsformen och 49 § 3 mom. regeringsformen. Det finns inga särskilda bestämmelser om en enskild riksdagsmans rätt att få uppgifter. Bestämmelser om fullmäktigeledamöternas och de övriga förtroendevaldas rätt att ta del av en handling finns i 43 § kommunallagen (365/1995).

Det finns ungefär hundra bestämmelser i lagar och förordningar om myndigheternas rätt att ta del av en handling. Vissa specialbestämmelser har formulerats som en skyldighet att lämna ut en handling. De ålägger med andra ord myndigheterna att lämna ut de handlingar som en annan myndighet begär. En sådan bestämmelse finns till exempel i 56 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982), enligt vilket en statlig och kommunal myndighet samt något annat offentligrättsligt samfund, folkpensionsanstalten, pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelse och någon annan pensionsanstalt, försäkringsanstalt samt samfund och institution som bedriver vårdverksamhet eller sjukvårdsverksamhet är skyldiga att på begäran avgiftsfritt lämna socialvårdsmyndigheterna för utförandet av deras uppgifter erforderliga upplysningar och utredningar. Vissa bestämmelser har formulerats som en rättighet att ta del av en handling. Myndigheten har med andra ord rätt att av en annan myndighet få de handlingar den begär. Så är fallet till exempel i 56 § 2 mom. socialvårdslagen, vilket uttryckligen anger att barnatillsyningsmannens rätt till upplysningar omfattar annars sekretessbelagda medicinska undersökningar

som är nödvändiga för faderskapsutredningar.

I vissa fall jämställs utlämnandet av en handling åt en annan myndighet med handräckning. Så är fallet till exempel i 46 § lagen om arbetsdomstolen, (646/1974) enligt vilken statliga och kommunala samt övriga offentligrättsliga samfunds myndigheter är skyldiga att på begäran ge uppgifter och annan handräckning åt arbetsdomstolen.

Behandlingsoffentlighet

Riksdagens förhandlingar vid plenum är enligt 56 § riksdagsordningen offentliga, om inte riksdagen i något visst fall beslutar något annat. Fullmäktiges sammanträden är enligt 57 § kommunallagen offentliga. Också underrätternas sammanträden är enligt huvudregeln offentliga i enlighet med lagen om offentlighet vid rättegång.

Enligt 23 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet får en handling offentliggöras i representantskap, om detta är nödvändigt för ärendets handläggning vid ett offentligt sammanträde. Bestämmelsen avser sekretessbelagda handlingar. Beslutsprocessen i demokratiskt valda representativa organ grundar sig på offentlighet. Det har ansetts viktigt att även sekretessbelagda handlingar vid behov kan företes vid behandlingen. En offentlig behandling leder i allmänhet till att en handling blir offentlig på samma sätt som de övriga handlingar som företes vid behandlingen. Om behandlingen har skett inom stängda dörrar, förblir handlingen däremot i allmänhet sekretessbelagd.

Om ärendets behandling vid domstolen är muntligt är domstolens beslut och det övriga rättegångsmaterialet primärt offentliga. Om den muntliga förhandlingen delvis eller helt har skett inom stängda dörrar eller om där företetts sekretessbelagda handlingar eller föremål eller yppats omständigheter om vilka tystnadsplikt har föreskrivits, kan domstolen dock med stöd av 9 § 2 mom. lagen om offentlighet vid rättegång besluta att rättegångsmaterialet med undantag av tillämpliga lagrum och domslutet till behövliga delar skall hållas hemligt en viss tid, dock högst 40 år från det utslaget gavs. En handling som företes vid en muntlig rättegångsförhandling blir sålunda offentlig, om inte domstolen särskilt beslutar att sekretess skall iaktas.

Dokumenthantering, datasäkerhet samt annan informationshantering

Målen för myndigheternas datasystem och andra handlingar samt uppgifterna i dem och behandlingen av dem framgår av 1 § förordningen om statsförvaltningens informationsförvaltning (155/1988), enligt vilken statsförvaltningens databehandling och informationsförvaltning skall utvecklas så, att datasystemen främjar uppnåendet av målen för statsförvaltningen och är ekonomiska, säkra och kompatibla samt fyller kraven på datasekretess.

Myndigheternas handlingar och behandlingen av dem regleras för närvarande i första hand med tanke på handlingarnas och uppgifternas tillgänglighet samt arkiveringen av dem. Bestämmelser om handlingars tillgänglighet finns förutom i lagen om allmänna handlingars offentlighet även i vissa speciallagar, t.ex. befolkningsdatalagen (507/1993) och i andra lagar om officiella register samt i specialbestämmelserna om myndigheternas rätt att ta del av en handling. Bestämmelser om arkiveringen av handlingar ingår i arkivlagen (831/1994) och i förordningen om arkivverket (832/1994).

Bestämmelser som påverkar kvaliteten på uppgifterna i myndigheternas handlingar är personregisterlagens bestämmelser om att uppgifterna skall vara riktiga och ändamålsbundna. Till de rättsobjekt som strafflagen skyddar hör dessutom uppgifternas tillförlitlighet. Som exempel kan nämnas 16 kap. 21 § strafflagen, där orsakande av ett i rättsligt avseende betydelsefullt fel i ett allmänt register har kriminaliserats. Bestämmelser om skyldighet att skydda uppgifter mot oavsiktlig och orättmätig ändring och annan otillåten hantering ingår i 26 § personregisterlagen. I övrigt regleras datasäkerheten endast med straffrättsliga medel. Bestämmelser om kränkning av kommunikationshemlighet, t.ex. om orättmätig informationssökning i en dataöverföring via telenätet, ingår i 38 kap. 3 och 4 § strafflagen samt om dataintrång i 8 § i nämnda kapitel. Statsrådet har utfärdat ett principbeslut om utvecklande av datasäkerheten inom statsförvaltningen (FM 1/73/93), och dessutom har finansministeriet gett rekommendationer i vissa enskilda fall.

Myndigheternas informationsplikt

För att offentlighet effektivt skall iakttas,

bör myndigheterna också självant informera om sin verksamhet. För närvarande finns det dock inga allmänna bestämmelser om detta. I speciallagstiftningen finns enstaka bestämmelser som ålägger myndigheterna att aktivt informera. I praktiken informerar dock myndigheterna numera om sin verksamhet i rätt stor utsträckning - utan några uttryckliga förpliktande bestämmelser.

Informationsplikten betonas i 13 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982). I paragrafen åläggs myndigheterna att offentligen tillkännage att ett ärende är anhängigt, om avgörandet av ärendet kan ha en betydande verkan inom ett vidsträckt område eller på ett stort antal personers förhållanden. Statsrådet fattade i mars 1994 ett principbeslut om principerna för statsförvaltningens externa information. Enligt beslutet är syftet med statsförvaltningens externa information att ge medborgarna den information de behöver om statsförvaltningen och därigenom främja demokratin och förvaltningens funktionsduglighet. Statsrådets kansli har i enlighet med beslutet utfärdat allmänna anvisningar för den externa informationen samt anvisningar om information i särskilda situationer och undantagsförhållanden.

Enligt 29 § kommunallagen, som gäller kommunens informationsverksamhet, skall kommunen informera invånarna om ärenden som är anhängiga i kommunen, planer som gäller sådana, behandlingen av dessa ärenden samt om hur de avgjorts och deras effekter. Kommunen skall vid behov göra upp översikter över frågor som gäller kommunens service, ekonomi, miljövard och markanvändning. Invånarna skall också ges information om det sätt på vilket frågor och åsikter om ärendena kan framföras till beredarna och beslutsfattarna. Syftet med bestämmelsen är att intressera kommunmedlemmarna för kommunens förvaltning och förbättra deras möjligheter att delta i behandlingen av ärenden som gäller dem. Målet för den kommunala informationen är att stärka och utveckla den kommunala demokratin genom att ge invånarna möjligheter att delta i behandlingen av kommunala ärenden samt att lära dem utnyttja sina rättigheter och uppfylla sina förpliktelser.

Bland de bestämmelser som gäller enbart en viss myndighet och som förpliktar till information på eget initiativ kan 28 § förordningen om högsta förvaltningsdomstolen (702/1977) nämnas. I paragrafen anges att

högsta förvaltningsdomstolen skall informera om avgöranden av allmän betydelse.

Lagar och förordningar samt statsrådsbeslut och vissa andra beslut, kungörelser och meddelanden publiceras i Finlands författningssamling enligt förordningen om Finlands författningssamling (696/1980). Om publicering av internationella överenskommelser föreskrivs särskilt genom lagen om publicering av internationella överenskommelser (360/1982). I lagen om myndigheternas föreskrifter och anvisningar (573/1989) finns bestämmelser om publicering av föreskrifter och anvisningar utfärdade av förvaltningsmyndigheterna. I statsrådets beslut (786/1989), utfärdat med stöd av denna lag, finns bestämmelser om information om föreskrifter. I Officiella tidningen publiceras de meddelanden, kungörelser och andra handlingar om vilka så föreskrivs särskilt (lagen om den officiella tidningen, 268/1931). I 64 § kommunallagen anges hur kommunala tillkännagivanden skall göras kända.

Förvaltnings- och rättspraxis

Offentlighetskommissionen, som avgav sitt betänkande år 1992, studerade förvaltningspraxis och problemen i anslutning till praxis genom en förfrågan som riktades till myndigheter, informatörer och medborgarorganisationer. Svaren visar att den gällande offentlighetslagstiftningen upplevs som oklar, splittrad och öppen för tolkningar. Det har visat sig vara svårt för den enskilda myndigheten att fastställa lagens tillämpningsområde i förhållande till det egna verksamhetsområdet. Det har varit oklart om statens affärsverk enligt definitionen i lagen om allmänna handlingars offentlighet är att betrakta som en myndighet och i vilken mån lagen kan tillämpas på den så kallade medelbara offentliga förvaltningen.

De splittrade sekretessbestämmelserna medför problem i praktiken. Inom rättspraxis beror de flesta av klagomålen på ett beslut genom vilket en myndighet har avgjort om en handling är sekretessbelagd eller inte. Det myndigheten har prövat är då vanligen huruvida handlingen kan anses gälla en enskild affärsverksamhet eller ekonomiska ställning enligt 1 § 1 mom. 9 punkten i sekretessförordningen eller kommunal affärsverksamhet enligt 1 § 1 mom. 8 punkten. I vissa fall har man tvistat om myndigheten har rätt att ta

del av en sekretessbelagd handling eller inte.

Också beredningshandlingars offentlighet, tidpunkten då de blir offentliga har medfört problem. Högsta förvaltningsdomstolen har behandlat flera mål som gällt tolkningen av 5 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Domstolen har då avgjort om en viss handling är en så kallad intern myndighetsutredning eller en icke-offentlig handling under utarbetande. Bland besluten kan nämnas högsta förvaltningsdomstolens avgöranden beträffande offentligheten i fråga om vissa handlingar som gäller beredningen av budgetpropositionen. Enligt vedertagen förvaltningspraxis vunnit hävd har man ansett att dessa handlingar inte är offentliga medan budgetberedningen pågår (HFD 1986 I 6). Vissa prejudikat gäller tidpunkten då en handling blir offentlig (3 §), vissa definitionen på allmän handling (2 §). Vissa avgöranden gäller tillämpningen av 18 a §, som anger förutsättningarna för massutlämnande av personuppgifter samt för utlämnande av känsliga stickprov ur ett personregister i form av en teknisk upptagning.

Flera partsoffentlighetsbeslut har gällt partsställning och rätt att ta del av en sekretessbelagd handling. I vissa klagomål har den centrala frågan varit om den begärda handlingen har påverkat eller har kunnat påverka behandlingen av ärendet.

Justitiekanslern vid statsrådet har under det senaste decenniet behandlat bland annat frågor som gäller tidpunkten då sekretess i fråga om beskattningshandlingar upphör, patienternas rätt att ta del av sina sjukjournaler, behandlingen av sekretessbelagda ärenden vid statsrådets allmänna sammanträde och riksdagens utrikesutskotts rätt att ta del av sekretessbelagda handlingar.

Riksdagens justitieombudsman har behandlat frågor som gäller bland annat adressuppgifternas offentlighet på polisinrättnings adressbyrå, offentligheten i fråga om en enskild handling som tillställts kommunen, offentligheten i fråga om anteckningar som förts på sjukhus, en parts rätt att få en kopia av olycksfallsverkets handling som gäller honom själv, polisens sekretess- och tystnadsplikt, vallängderns offentlighet, offentligheten i fråga om läroanstaltens inträdesprov, tjänsteansökningars offentlighet, huruvida avgöranden om handlingars offentlighet är brådsakande, domstolsledamöters tystnadsplikt, förundersökningsmaterialets offentlighet, socialmyndigheternas tystnadsplikt, part-

offentligheten i utlänningsärenden och tystnadsplikten för medlemmarna i utrikesutskottet. Justitieombudsmannen har dessutom avgjort ett antal diarieoffentlighetsfall. Med anledning av avgörandena förelade justitieombudsmannen år 1992 justitieministeriet ett förslag om att utveckla bestämmelserna och anvisningarna om domstolsdiariernas offentlighet.

Inom rättspraxis har det åtminstone en gång ansetts straffbart att inte lämna ut en myndighets allmänna handling. Östra Finlands hovrätt dömde med stöd av 40 kap. 11 § strafflagen en myndighetsföreträdare till straff för brott mot tjänsteplikt av oaktsamhet, då han inte hade lämnat ut en allmän handling åt en som begärde att få den (Östra Finlands HR 24.1.1995 nr 33).

Bestämmelser som tillämpas på Åland

I landskapet Åland tillämpas en landskapslag om allmänna handlingars offentlighet (Lag om allmänna handlingars offentlighet). Lagen gäller landskapet Åland och de kommunala myndigheterna samt övriga myndigheter när de behandlar ärenden som hör till landskapsstyrelsen eller den kommunala självstyrelsen. Lagen motsvarar i stort rikets lag om allmänna handlingars offentlighet. Utgångspunkten är att var och en har rätt att få del av en allmän handling. Utlämnande av ett betänkande, ett förslag och motsvarande handlingar kan enligt landskapslagen förvägras endast av särskilda orsaker. Om utlämnande av en handling som är under beredning i landskapsstyrelsen föreskrivs särskilt. Enligt landskapslagen skall varje myndighet ge en tjänsteman i uppdrag att lämna ut allmänna handlingar.

Sekretessgrunderna i landskapslagen motsvarar i sak sekretessbestämmelserna i rikets lagstiftning. De offentlighetsrättsliga samfundens intressen skyddas enligt rikets lag. De sekretessgrunder som skyddar den personliga integriteten nämns däremot i landskapslagen. Också handlingar som hör till rikets myndighetsförvaltning och som enligt rikets lag skall hållas hemliga är sekretessbelagda. Dessutom skall handlingar med anknytning till affärsverksamhet som bedrivs av landskapet, kommunen eller ett offentligt samfund hållas hemliga, om de kunde gynna någon annan på det offentliga samfundets bekostnad. Landskapsstyrelsen kan i enskilda fall förordna att ett ärende som den be-

handlar skall hållas hemligt en viss tid.

Bestämmelserna i landskapslagen om sekretesstider och ändringssökande motsvarar i huvudsak bestämmelserna i lagen om allmänna handlingars offentlighet. Däremot finns det i landskapslagen inga bestämmelser om en parts rätt till en handling. Enligt landskapslagen kan för brott mot bestämmelserna om offentliga handlingar dömas till böter, om gärningen inte skall dömas som ett tjänstebrott. Om förseelsen gäller ett ärende inom myndigheternas befogenhet, tillämpas vad som föreskrivs särskilt.

2.2. Den internationella utvecklingen

Allmänt

Rätten att ta del av en myndighetshandling betraktas i flera länder som en grundläggande medborgarrättighet, och den är då fastställd i grundlagen. I Sverige skrevs offentlighetsprincipen in i grundlagen redan år 1766. Rätten att ta del av en handling är grundlagsenlig även i Belgien, Österrike, Schweiz, Spanien, Portugal, Estland och Ungern. Tyska förbundsrepublikens grundlag ger individen rätt att bestämma över uppgifter som gäller honom själv.

Trots att rätten att ta del av en myndighetshandling erkänns som en del av demokratin, har endast ett fåtal länder en allmän lag om myndighetshandlingars offentlighet. Bland de ovannämnda länderna har Sverige, Belgien, Portugal och Ungern en allmän lag som realiserar offentlighetsprincipen. Så sent som in på 1970-talet var det egentligen endast de nordiska länderna som hade lagstiftning om myndighetshandlingars offentlighet. För närvarande finns det allmän lagstiftning förutom i Finland och Sverige även i Danmark, Norge, Island, Nederländerna, Irland, Frankrike, Belgien, Portugal, Förenta Staterna och dess delstater, Kanada och dess provinser, Australien, Nya Zeeland och Japan.

I ett internationellt perspektiv är det alltså vanligare att offentligheten i fråga om myndighetshandlingar avgörs i enlighet med sekretessprincipen eller principen om offentlighet enligt prövning. Det finns dock specialbestämmelser om offentlighet i ett flertal länder, särskilt i fråga om partens rätt att ta del av en handling.

De nordiska länderna

I Sverige finns det bestämmelser om offentlighetsprincipen i 2 kap. tryckfrihetsförordningen av år 1949, som är en grundlag (tryckfrihetsförordningen, 1949:105). I sekretesslagen (1980:100), som är en vanlig lag, finns bestämmelser om såväl tystnadsplikt som handlingssekretess.

Regeringen och domstolarna samt de statliga och kommunala förvaltningsmyndigheterna är de myndigheter på vilkas handlingar tryckfrihetsförordningen tillämpas. Med myndigheter jämställs riksdagen, allmänna kyrkomötet och kommunfullmäktige. Som myndigheter betraktas också de offentlig-rättsliga juridiska personer som med stöd av en lag utför en offentlig uppgift (till exempel försäkringskassorna). Bland myndigheterna återfinns även de med allmänna medel finansierade och med stöd av lagstiftning fungerande organ vilkas verksamhet kan betraktas som statlig eller kommunal. Ett enskilt bolag är en myndighet, om staten eller kommunen utövar bestämmanderätt i det. Privaträttsliga juridiska personer som utför förvaltningsuppgifter är i regel inte myndigheter. I vissa fall har man dock bestämt att offentlighetsprincipen skall tillämpas också på dem (till exempel notarius publicus, AB Svensk Bilprovning). De privaträttsliga juridiska personerna jämställs då i sekretesslagen med myndigheter.

En handling som tryckfrihetsförordningen tillämpas på kan ha bevarats på vilket slags underlag som helst. Begreppet handling innefattar även tekniska upptagningar. Varje kombination av sakligt sammanhörande uppgifter anses utgöra en självständig upptagning. En upptagning är sålunda en datasamling med ett sakligt och logiskt inbördes sammanhang. Om det krävs ett nytt program för att återvinna en viss uppgift ur datasystemet, anses det inte vara fråga om en sådan upptagning som avses i lagen.

Enligt tryckfrihetsförordningen har inte utkast, koncept och interna meddelanden samma status som andra handlingar som upprättats av en myndighet. Om handlingarna inte har expedierats eller tagits om hand för arkivering, betraktas de inte som allmänna handlingar. Handlingar som inte är allmänna omfattas inte av tryckfrihetsförordningen och följaktligen inte heller av offentligheten. Däremot tillämpas förordningen till exempel på en begäran om tilläggsutredning

i ett förvaltningsärende och på motsvarande beredningshandlingar med sådana uppgifter om beslutet som inte framgår av de andra handlingarna i ärendet.

I 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen anges på vilka sekretessgrunder, det vill säga med tanke på vilka skyddsintressen, offentlighetsprincipen kan frångås. De är

1) rikets säkerhet och rikets förhållande till en annan stat eller mellanfolklig organisation,

2) rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik,

3) myndighetens verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn,

4) intresset att förebygga eller beivra brott,

5) det allmännas ekonomiska intresse,

6) skyddet för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden,

7) intresset att bevara en djur- eller växtart.

Den konstitutionella förteckningen över skyddsintressen avgör innehållet i sekretesslagen, som är stiftad i vanlig lagstiftningsordning. Offentligheten kan begränsas endast i enlighet med grundlagen.

Enligt den svenska lagstiftningen kan absolut sekretess komma på fråga endast under vissa förutsättningar. Sekretessbestämmelserna skall förhindra att sekretessen utsträcks onödigt långt. Därför är de i regel formulerade så att de beaktar risken för skada i enskilda fall om en handling lämnas ut.

En del av de svenska sekretessbestämmelserna är absoluta. Absolut sekretess iaktas till exempel i fråga om uppgifter som lämnats in till den kommunala familjerådgivningsmyndigheten eller till ett allmänt rättsbiträde samt i fråga om uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som lämnats in till skattemyndigheterna. Likaså är sekretessbestämmelserna i 5—7 § sekretesslagen allmänt tillämpliga.

Det finns bestämmelser också om att tjänstemän har särskild rätt att lämna ut uppgifter (meddelarfrihet). Det innebär att tjänstemannen kan lämna ut annars sekretessbelagda uppgifter för publicering i tryckskrifter samt åt radion och televisionen. Meddelarfriheten är dock inte absolut.

Övervakning av att offentlighetsprincipen iaktas anges särskilt som en av riksdagens ombudsmans uppgifter.

I ett betänkande från april 1997 (Integritet, Offentlighet, Informationsteknik; SOU 1997:39) föreslås att tryckfrihetsförord-

ningen skall ses över. Enligt förslaget skall tryckfrihetsförordningen ändras bl.a. så att den med offentlighetsprincipen överensstämmande rätten att ta del av handlingar skall gälla allmänna uppgifter som ingår i allmänna handlingar och databaser. Enligt huvudregeln skall rätten att ta del av handlingar också innefatta rätt att få uppgifter elektroniskt. Den regeringsproposition med förslag till personuppgiftslag som har beretts på grundval av betänkandet och yttrandena om detta (regeringens proposition 1997/98:44) innehåller inte förslag om ändring av tryckfrihetslagen.

I Norge infördes förvaltningsoffentlighet delvis genom lagen om förvaltningsförfarande av år 1967 (Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, forvaltningsloven, 10.2.1967). En särskild offentlighetslag stiftades år 1970 (Lov om offentlighet i forvaltningen, 19.6.1970/1969). Lagen är stiftad i vanlig lagstiftningsordning och bestämmelser om dess verkställighet kan intas i en förordning. År 1986 gavs en förordning om överföring av behörigheten enligt offentlighetslagen (Forskrift til offentlighetsloven. Delegering av myndighet, 14.2.1986/351) och en förordning om tillämpning av offentlighetslagen på adb-material (Forskrift om offentlighetslovens anvendelse på EDB-materiale, 19.12.1986/2202). Lagen, som reviderades år 1982, tillämpas på alla statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter samt på de privaträttsliga juridiska personer som utövar beslutanderätt inom den offentliga förvaltningen. Lagens tillämpningsområde har preciserats genom förordning.

Enligt offentlighetslagen är interna beredningshandlingar inte nödvändigtvis offentliga. Om en handling lämnas ut till exempel åt en annan myndighet, blir den samtidigt offentlig. När regeringen fattar beslut på basis av ministerieberedning, anses regeringen och ministeriet i offentlighetslagens mening utgöra *en* myndighet. Samma regel gäller också då en myndighet enligt vedertagen praxis bereder ett ärende i vilket beslutet fattas av en annan myndighet. Utanför offentligheten står även ett sådant utlåtande som en myndighet utan lagenlig skyldighet begär av en utomstående - en part, en annan myndighet eller något annat organ - inför behandlingen av ett ärende.

Efter en lång beredning stiftades den första allmänna offentlighetslagen (Lov om offentlighet i forvaltningen, 10.6.1970/280) i *Dan-*

mark år 1970. I lagen om förvaltningsförfarande (Forvaltningslov, 19.12.1985/57), som trädde i kraft i början av år 1987, föreskrivs bland annat om partsoffentlighet och tystnadsplikt. Samtidigt stiftades en ny offentlighetslag (Lov om offentlighed i forvaltningen, 19.12.1985/572), genom vilken 1970 års offentlighetslag upphävdes.

Enligt offentlighetslagen omfattar rätten att ta del av en handling inte myndigheternas interna arbetshandlingar. Begreppet avser handlingar som en myndighet har upprättat enbart för internt bruk liksom också myndighetens interna brevväxling, till exempel kommunstyrelsens och fullmäktiges brevväxling med nämnderna. En intern handling skall emellertid lämnas ut i de fall som anges i lagen. För att grunderna för ett beslut skall framträda tydligt, föreskrivs i offentlighetslagen att myndigheterna i förvaltningsärenden skall anteckna de faktauppgifter som de mottagit muntligen eller på något annat sätt och som är av betydelse för avgörandet av ärendet (annotationsskyldighet).

På *Island* godkändes - likaså efter ett långt beredningsarbete - i maj 1996 en lag om förvaltningshandlingars offentlighet (Upplýsingalög, nr. 50/1996). Lagen trädde i kraft i början av år 1997. Tidigare fanns det inga allmänna bestämmelser om handlingsoffentlighet.

Offentlighetslagen tillämpas på samma sätt som förvaltningslagen på de kommunala och statliga myndigheterna. På privaträttsliga samfund tillämpas lagen i den mån de med stöd av förvaltningslagen utövar beslutanderätt i ärenden som gäller individens intressen eller rättigheter. Ett flertal ärendegrupper lämnas i 2 § utanför lagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas till exempel inte på ärenden som gäller tvångsverkställighet, kvarstad, legalpanter, betalningsansånd eller skifte av konkurs- eller dödsbo. Inte heller handlingar som hänför sig till internationella överenskommelser eller till förundersökning hör till lagens tillämpningsområde. Om registrering och behandling av personuppgifter föreskrivs särskilt.

Under beredningen av lagen beslöt man formulera bestämmelserna så att envar lätt kan förstå dem. Enligt lagen har var och en rätt att ta del av en handling som en myndighet har upprättat eller tagit emot, oberoende av hur handlingen har bevarats. Primärt är alltså både ärenden som ännu bereds och ärenden som redan har avgjorts offentliga. I

4 - 6 § ingår bestämmelser om begränsningar i rätten att ta del av handlingar.

Enligt 4 § är statsrådets eller regeringens sammanträdeshandlingar inte offentliga, liksom inte heller handlingar som gäller en myndighet i egenskap av rättegångspart. Rätten att ta del av en handling omfattar inte heller anteckningar som en myndighet har gjort för eget bruk eller uppgifter i ansökningar till en offentlig tjänst före ansökningstidens utgång. Enligt 5 § är handlingar som gäller någons enskilda angelägenheter eller ekonomiska situation eller en omständighet beträffande ett företags eller en annan juridisk persons viktiga ekonomiska intresse eller kommersiella intresse inte offentliga.

I 6 § anges när utlämnandet av uppgifter kan begränsas. Det är möjligt när det allmänna intresset så kräver och uppgifterna i handlingen gäller statens säkerhet eller försvaret eller statens förhållanden till andra stater eller internationella organisationer eller handlingar som gäller ett statsägt företags konkurrensverksamhet. Den allmänna sekretesstiden är 30 år räknat från det handlingen upprättades. Uppgifter om en enskilds privata angelägenheter skall hållas hemliga i 80 år. Handlingar som gäller ett offentligt samfunds planer på åtgärder behöver inte lämnas ut, om det kunde äventyra åtgärdernas syfte.

Bestämmelser om partsoffentlighet finns i 3 kap. Rätten till handlingar som gäller en själv är begränsad i fråga om vissa sekretessgrunder som närmast har att göra med allmänt intresse. Ifall en begränsning av partsoffentligheten önskas i en tredje parts intresse, skall myndigheten alltid ställa de motstridiga intressena mot varandra.

Handlingsoffentlighet innebär rätt att ta del av en angiven handling eller av handlingar som hänför sig till ett visst ärende. En begäran om utlämnande av en handling skall följaktligen individualiseras. En begäran kan inte avse till exempel en myndighets diarium eller register i allmänhet. Myndigheterna är skyldiga att besvara en begäran inom sju dagar.

Ett nekande svar skall avges skriftligen, om handlingen har begärts skriftligen. Besvär över ett sådant beslut kan anföras hos en särskild besvärdsnämnd som sköter offentlighetsärenden. (Urskuröarnefnd um upplýsingamál). Nämndens beslut är slutgiltigt. Besvärärenden skall avgöras så fort som möjligt. Nämnden kan anlita sakkunliga och den skall årligen avge rapport över

sin verksamhet.

Myndigheterna åläggs i lag att ordna sina handlingar så att de vid behov är lättillgängliga. Även muntligen inkomna uppgifter skall antecknas i handlingarna, om uppgifterna är av betydelse för avgörandet av ärendet.

Lagstiftningen i vissa andra länder

I *Frankrike* har utvecklingen under de senaste decennierna klart gått mot en öppnare förvaltning. Det första kapitlet i lagen om förbättring av förhållandet mellan medborgarna och förvaltningen (Loi no 78-753 du 17 juillet 1978, portant diverses mesures d'administration et le public et diverses dispositions d'ordre administratif, social et fiscal) gäller rätten att ta del av en förvaltningshandling (Titre Ier: De la liberté d'accès aux documents administratifs). Utgångspunkten är att var och en har lika rätt att ta del av förvaltningshandlingar. Utlämnandet av en handling beror alltså inte på om ärendet gäller sökandens intresse eller rätt. Dessa rättigheter tillkommer med vissa begränsningar även utläningar (Loi du 16 juillet 1980).

Med handling avses i lagen handlingar, rapporter, undersökningar, protokoll, statistikredovisningar, bestämmelser, cirkulär och av en minister utfärdade anvisningar om tillämpningen av en lag samt administrativa beslut, dock inte statsrådets (Conseil d'Etat) och förvaltningsdomstolarnas beslut. Handlingarnas form saknar betydelse. Lagen gäller förutom de statliga förvaltningsmyndigheterna även de regionala samfunden och de offentligrättsliga inrättningarna samt de enskilda organisationer som utför offentliga uppgifter.

Rätten att ta del av en förvaltningshandling omfattar endast icke-nominativa handlingar (1 art.). Med nominativ handling avses en handling som innehåller uppfattningar eller omdömen om en person som kan identifieras. Utanför begreppet faller personuppgifter som sådana. Också en uppgift om någons uppförande anses vara nominativ. En sådan handling lämnas inte ut, om det på något sätt kunde skada personen i fråga. Endast den som handlingen gäller kan ta del av den.

Lagen föreskriver inte om egentlig sekretess. I stället anger den vilka intressen den lagtillämpande myndigheten skall skydda

genom att vägra lämna ut en handling (6 art.). Utlämnande av en handling kan förvägras, om det kunde medföra skada för allmänna eller enskilda intressen såsom säkerhetspolitiken, den allmänna säkerheten och ordningen eller statens ekonomiska välfärd. Utlämnande av en handling kan förbjudas också för att trygga utredningen av brott eller tull- eller skatteförseelser. Utlämnande av en handling som gäller någons privatliv eller hälsotillstånd kan förvägras för att skydda den personliga integriteten. Också industri- och affärshemligheter är skyddsintressen. Bestämmelser om handlingssekretess kan intas också i andra lagar.

En begäran om utlämnande av en handling skall besvaras inom rimlig tid, senast inom två månader. Ett nekande beslut skall motiveras och ändring kan sökas i beslutet. I lagen förbjuds kommersiellt utnyttjande av handlingar liksom också utnyttjande av handlingar i strid med skyddet för litterära och konstnärliga verk. Tillämpningen av lagen följs upp av en särskild kommission, CADA (Commission d'accès aux documents administratifs), som ger rekommendationer i enskilda tillämpningssituationer samt utlåtanden om fullföljdsärenden enligt lagen. De första åren följde myndigheterna CADA:s rekommendationer ytterst väl, men i slutet av 1980-talet försämrades läget betydligt. Kommissionen skall årligen publicera en verksamhetsrapport.

Aven arkivlagen av år 1979 (Loi no 79-18; 3 janvier 1979 sur les archives) har samband med handlingsoffentligheten. Lagen gäller alla handlingar - det är egalt om de härrör sig från fysiska eller juridiska personer eller om de har uppkommit i samband med verksamheten inom ett enskilt eller offentligt rättsligt samfund eller inom en enskild eller offentligt rättslig organisation. Enligt lagen skall handlingarna förvaras så att rätten att ta del av en offentlig handling beaktas. Arkivmaterial lämnas ut mot ersättning. Ett avböjande svar på en begäran om utlämnande av en handling skall alltid motiveras. Det finns bestämmelser också om rätten att ta del av adb-register.

I *Nederländerna* tryggas rätten att ta del av en offentlig handling i grundlagen. Bestämmelser om förvaltningshandlingars offentlighet finns i en lag från år 1978 (Wet van 9.9.1978; Stbl. 581 houdende regelen betreffende de openheid en openbaarheid van bestuur). Dess centrala syfte är att för-

bättra och demokratisera den statliga beslutsprocessen. Lagen är subsidiär i förhållande till specialbestämmelserna. Var och en, även en utlänning, har med stöd av den rätt att ta del av en förvaltningshandling - det spelar ingen som helst roll om man behöver handlingen för sina egna intressen eller rättigheter eller för något annat syfte. En begäran om utlämnande av en handling skall vara tillräckligt individualiserad och den skall besvaras inom 15 dagar. Dessutom kan beslutet skjutas upp i lika många dagar. Besvär kan anföras över ett avböjande beslut.

Vad som i lagen avses med myndighet och handling anges närmare i en förordning (Verordning om 12.10.1978; Stb 590). Enligt den betraktas förutom ministerierna också landskapens förvaltningsorgan och kommunerna samt de inrättningar som grundats genom lag som statliga myndigheter. Informationsplikten gäller samtliga inrättningar, ämbetsverk och avdelningar som är underställda dessa myndigheter. Med handling avses i lagen allt informationsmaterial oberoende av form. Följaktligen innefattar begreppet också fotografier, filmer och ljudband samt elektromagnetiska upptagningar. I förordningen förutsätts att en begäran om utlämnande av en handling är tillräckligt individualiserad.

En handling som hänför sig till ett ärende som ännu behandlas samt sådana ofullständiga uppgifter som skulle ge en oklar bild av saken omfattas inte av rätten att ta del av en handling. Upplysning skall inte heller lämnas om personliga uppfattningar som personer med politiska förtroendeuppdrag eller tjänstemän hyser. Det är förbjudet att lämna ut en sekretessbelagd handling.

Sekretessgrunderna i lagen är endera absoluta eller villkorliga. Det är absolut förbjudet att lämna ut uppgifter som kunde äventyra kronan eller skada statens säkerhet. Likaså är det förbjudet att lämna ut en handling som gäller företagshemligheter och produktionsprocesser, om handlingen frivilligt lämnats in av en enskild i förtroende. Om sekretessgrunden är villkorlig, skall myndigheten särskilt avgöra om sökandens behov av att ta del av en handling väger tyngre än skyddsintresset. En intressejämförelse skall göras till exempel då handlingen gäller statens förhållande till andra stater eller penning- eller ekonomiska politik. Också handlingar som gäller brottsundersökning eller den personliga integriteten hör till denna grupp.

Tjänstemännen skall dessutom iakttas tjänstereglementets sekretessbestämmelse, som anger att sekretess skall iakttas i fråga om uppgifter som fås i tjänsten, om de inte till följd av ärendets natur skall yppas. Bestämmelsen utgör inget hinder för informationsplikten enligt offentlighetslagen. Bestämmelserna om tjänstemännens skyldighet att iakttas sekretess finns i Nederländernas strafflag.

I lagen om offentlighet i förvaltningen har de statliga förvaltningsorganen ålagts att i enlighet med god och demokratisk förvaltning självmant informera om politiken, beredningen av ärenden och tillämpningen av bestämmelserna på förvaltningsområdet. Myndigheterna skall se till att informationen är begriplig och att den når målgruppen i så god tid att denna kan bilda sig en egen uppfattning. Det går dock inte att åberopa bestämmelsen för att få information - bestämmelsen syftar enbart till att styra myndigheternas åtgärder vid informationsspridningen. Det finns särskilda bestämmelser om informationsplikten på respektive förvaltningsområde.

Vid behov skall en utomstående förvaltningskommission ge anvisningar och förklaringar beträffande tillämpningen av lagen. I lagen finns bestämmelser också om sättet att utfärda anvisningar. Somliga ministerier åläggs i lagen att med fem års mellanrum ge ständerna en redogörelse för hur lagen tillämpats. De skall redogöra också för erfarenheterna bland de folkgrupper och samfund som har utnyttjat lagens möjligheter. Erfarenheterna har hittills varit goda beträffande såväl lagens nödvändighet som dess funktionsduglighet.

År 1993 antogs en lag som reglerar rätten att ta del av en offentlig handling hos ett privat samfund som utför ett offentligt uppdrag. I Nederländernas lagstiftning tryggas dessutom rätten till uppgifter i ADB-baserade register.

I *Belgien* framgår principen om förvaltningsoffentlighet av grundlagen, som anger att var och en har rätt att ta del av en förvaltningshandling och, om han så önskar, få en kopia av den. En ny lag om offentligheten i myndigheternas verksamhet, lagen om förvaltningens offentlighet, har nyligen stiftats. Lagens syfte är att ge medborgarna en mera omfattande rätt att ta del av förvaltningsmyndigheternas handlingar. Offentlighetslagen gäller de förvaltningsmyndigheter och inrättningar som är behöriga i hela för-

bundsstaten. Lagen tillämpas alltså inte på regional- och lokalmyndigheterna. Bestämmelser om offentligheten i fråga om deras handlingar finns i flera specialförfattningar. Även där är utgångspunkten offentlighet.

Med handling avses i lagen om förvaltningens offentlighet både förvaltningshandlingar och handlingar som gäller enskilda. Som förvaltningshandlingar betraktas all information som myndigheterna har tillgång till oberoende av form. Enskilda handlingar är beslut eller bedömningar som gäller fysiska personer och som saknar allmän information.

Enligt lagen om förvaltningens offentlighet genomförs offentlighetsprincipen å ena sidan genom att myndigheterna självmant informerar om sin verksamhet och ger tillräcklig information när de fattar beslut (aktiv offentlighet). Den passiva offentlighetsprincipen å andra sidan kännetecknas av att myndigheten på begäran och på de villkor som anges i lagen lägger fram handlingar och låter dem kopieras. En handling skall på begäran lämnas ut i en så begriplig form som möjligt, vilket innebär att bakgrundsmaterial som belyser handlingen vid behov skall läggas fram. Spridning och kommersiellt utnyttjande av handlingar som erhållits med stöd av offentlighetslagen är förbjudet.

Utlämnandet av en handling får enligt lagen inte äventyra vissa skyddsintressen, till exempel intressen med anknytning till samhällsfunktionerna, det vill säga den allmänna ordningen och säkerheten, landets försvar samt intressen i samband med statens ekonomi. En handling som gäller privatlivet får lämnas ut endast åt den som ärendet gäller. En särskild grupp utgör de myndighetshandlingar som inte får lämnas ut till exempel därför att handlingen inte är klar eller därför att begäran har formulerats alltför vagt. En handling behöver inte lämnas ut, om det skulle medföra oskälig olägenhet.

Om myndigheten vägrar lämna ut en begärd handling, kan ärendet föreläggas en särskild nämnd som behandlar offentligheten i fråga om förvaltningshandlingar. Nämnden, till vilken hör tjänstemän och sakkunniga, avger ett utlåtande i frågan, varefter den myndighet som avslagit begäran tar upp ärendet till ny prövning. Ett avslag kan överklagas till en fullföljdsdomstol i föreskrivna ordning.

I *Storbritannien* saknas allmänna bestämmelser som berättigar till förvaltnings-

handlingar. Däremot finns det särskilda författningar om rätten att ta del av vissa myndighetshandlingar. Till exempel lokalförvaltningshandlingar lämnas ut med stöd av en särskild lag (Local Government Access to Information Act, 1985). Enligt lagen har var och en rätt att få en kopia av föredragningslistorna för och protokollen över grevskapens och deras förvaltningsdistrikts (county and district councils) samt Londons förvaltningsdistrikts (London boroughs) och vissa andra regionalförvaltningsorgans möten. Lagen ger även rätt att ta del av bakgrundsmaterial till ärendena i organens ämbetsverk. Den stadgar också om offentlighet för de lokala förvaltningsorganens möten.

Rätten att ta del av en handling som hänför sig till den personliga integriteten regleras bland annat i "Access to Medical Reports Act" av år 1988 samt i "Access to Health Records Act" av år 1990. Lagen om datasekretess av år 1984 (Data Protection Act) gäller användningen av personregister som förs med hjälp av automatisk databehandling. Lagen anger de allmänna principerna för registeranvändningen. Var och en har enligt lagen rätt att ta del av en uppgift som gäller en själv. I lagen finns också - vilket är exceptionellt - bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut genom vilket utlämnande av en handling har förvägrats.

Rätten att ta del av centralförvaltningens handlingar regleras inte i någon lag. Utgångspunkten är att opublicerade uppgifter som innehas av centralförvaltningen är oberoende av formen - kronans egendom. Uppgifterna kan emellertid lämnas ut i enskilda fall, då i lag särskilt bestäms så. Utlämnandet sker då enligt myndighetens prövning inom ramen för dess lagstadgade beslutanderätt (discretion to disclose). Uppgifter om grunderna för och utredningar om centralförvaltningens beslut och åtgärder kan med stöd av den lämnas ut, om detta med tanke på omständigheterna kan anses skäligt. En sådan bestämmelse finns i flera lagar, till exempel i miljövårdslagen av år 1990 (Environmental Protection Act). Vissa myndigheter upprättar "öppna handlingar" (open files), vilket innebär att myndigheten antecknar den information om vilken uppgiftslämnaren (till exempel en remissinstans) inte uttryckligen meddelar något annat.

A andra sidan begränsas handlingsoffentligheten av ett flertal sekretessbestämmelser på olika nivåer inom förvaltningen. Tjänste-

männen inom centralförvaltningen skall iaktta 1911 års lag om handlingssekretess (Official Secrets Act). Enligt lagen är utlämnande av en handling utan tillstånd straffbart. Förbudet gällde ursprungligen all information - det var egalt om ett allmänt intresse förutsatte sekretess eller inte. En lagändring år 1989 kringskar gruppen av ärenden som enligt lag är sekretessbelagda. Det man eftersträvar är större öppenhet inom den offentliga förvaltningen. De praktiska konsekvenserna av reformen blev emellertid mindre betydande än väntat. Utlämnandet av en handling begränsas också av många bestämmelser om tjänstemän och tystnadsplikt. Det finns sekretessbestämmelser i minst 200 lagar, och de flesta innehåller även bestämmelser om straff för olovligt röjande av en handling. Enligt lagen om allmänna register (The Public Records Act 1967) är sekretess-tiden i allmänhet 30 år.

Under de senaste åren har man gjort stora ansträngningar för att öppna förvaltningen för allmän insyn. År 1994 godkändes det så kallade vita papperet, som innehåller en överblick över öppenhetspolitiken inom förvaltningen samt ett förslag till sådan linje-dragning som är nödvändig för genomförandet av programmet om en öppen förvaltning (Open Government). Omfattningen och arten av handlingar som allmänheten kan ta del av på olika nivåer inom förvaltningen har klart vuxit under 1990-talet. Sedan år 1992 har regeringen regelbundet publicerat uppgifter om beslutsförfarandet, och tillgången på officiella statistikuppgifter har förbättrats. I november 1997 utfärdades en praxisstadga för utlämnande av uppgifter om regeringens verksamhet (The Code of Practice on Access to Government Information). Syftet med denna är att förbättra det politiska beslutsfattandet och den demokratiska processen genom att utvidga möjligheterna att erhålla upplysningar om grunderna för besluten och att skydda individers och samfunds intressen genom att säkerställa tillgången till information om grunderna för besluten. I november 1997 publicerades en vitbok (White Paper. Your Right to Know: Freedom of Information), vars förslag siktar till en lagstiftning som bygger på rätt till tillgång till upplysningar. I förslagen ingår bland annat upprättandet av en särskild myndighet, en informationsfullmäktig (Information Commissioner), för behandling av besvär.

I Irland har i början av år 1997 givits en

lag om handlingars offentlighet (Freedom of Information Act, 1997). I lagen ingår detaljerade bestämmelser om rätt att erhålla uppgifter ur myndighetshandlingar, om sekretessbelagda handlingar samt om en informationsfullmäktig (The Information Commission). Antalet myndigheter som tillhör lagens tillämpningsområde är stort - utöver det allmänna myndighetsbegreppet omfattar det även aktiebolag och andra samfund som bekostas av ett offentligt samfund samt bolag, i vilka ett offentligt samfund utövar bestämmanderätt som bygger på äganderätt. Också definitionen av begreppet handling är vittomfattande. Det omfattar både elektroniskt och mekaniskt uppbevarad information och t.ex. bilder, fonogram och bandupptagningar. Utanför lagens tillämpningsområde ligger t.ex. domstolshandlingar samt justitiekanslerns, högste åklagarens och justitieombudsmannens handlingar. Även handlingar med anknytning till presidentämbetet har ställts utanför lagens tillämpningsområde.

Enligt lagen har envar rätt att på begäran erhålla uppgifter ur handlingar som innehas av myndigheter. I lagen har myndigheterna ålagt många skyldigheter när det gäller förverkligandet av handlingsoffentligheten samt när det gäller att främja öppenheten i myndigheternas verksamhet. Den som begär en uppgift skall bistås enligt behovet, anhållan skall vid behov vidarebefordras och svar skall ges inom en fastställd termin. Till skyldigheterna hör också att föra register över de ärenden som myndigheten behandlar och deras klassificering samt över de handlingar som innehas av myndigheten. Information bör också finnas tillgänglig om hur rätten till handlingar och till rättelse av uppgifter som gäller en själv skall kunna genomföras i praktiken. Myndigheterna skall publicera och ajourhålla detaljerad information om sin verksamhet och organisation.

I lagen ingår bestämmelser om de allmänna och särskilda grunder på vilka en myndighet kan underlåta att utlämna information. Som en allmän grund nämns t.ex. att framsökandet av informationen föranleder oskäligt mycket besvär, att begäran är föga betydande och att begäran har gjorts i ofogssyfte. Information kan förvägras också om det hör till myndighetens skyldigheter att inom viss tid publicera det material som innehåller informationen.

I lagen ingår en mycket detaljerad för-

teckning i tiotal punkter med underpunkter över de uppgifter, som för att skydda ett allmänt intresse eller den personliga integriteten inte får röjas. Genom sekretessbestämmelserna skyddas exempelvis statens säkerhet, försvarsmakten, relationerna till andra stater, beivrande och utredning av brott samt straffanstaltens säkerhet. Likaså skyddas myndigheternas tillsynsverksamhet och tillgång till information. Kommersiella intressen skyddas genom bestämmelser om sekretess för affärs- och yrkeshemligheter, för uppgifter rörande ekonomisk ställning och för uppgifter med anknytning till vetenskaplig och teknisk forskning. Uppgifter som hör till den personliga integriteten får inte utlämnas utan vederbörande persons samtycke, om det inte är nödvändigt för att avvärja en hotande, omedelbar och allvarlig risk för någons liv eller hälsa. Till en betydande del av sekretessbestämmelserna är en skaderekvisitklausul anknuten.

Utlämnande av uppgifter om den som begär uppgifterna kan enligt lagen begränsas om ansökarens eget intresse så kräver. Om en förmyndares rätt att erhålla uppgifter och om rätten att få tillgång till uppgifter om en död person kan noggrannare bestämmelser ges. Jämte de sekretessgrunder som anges i lagen om handlingars offentlighet bör de sekretessgrunder som föreskrivs i andra lagar eller författningar beaktas. Ett beslut om avslag på en begäran om uppgifter kan överklagas hos överrätten (the High Court).

Verkställigheten av lagstiftningen om handlingars offentlighet övervakas av informationsfullmäktigen, som enligt lagen har vidsträckta befogenheter. Informationsfullmäktigen skall rapportera om sina åtgärder och årligen avge av berättelse om sin verksamhet.

Tyskland har ingen allmän offentlighetslagstiftning. Primärt lämnas en handling ut enligt myndighetens prövning. Också i Tyskland anser man att kravet på öppenhet inom förvaltningen förutsätter att sekretess tillgrips endast i sakligt motiverade fall.

Tyska förbundsrepublikens grundlag tryggar individens självbestämmanderätt i ärenden som gäller honom själv ("informationelle Selbstbestimmung", Bundesverfassungsgesetz 65 §). I ett förvaltningsförfarande anses parterna ha rätt att förutsätta att handlingar som gäller deras personliga omständigheter eller affärshemligheter inte offentliggörs utan grundad anledning. Bestämmel-

ser om detta finns också i lagen om förvaltningsförfarande (Verwaltungsverfahrensgesetz 30 §). Bestämmelsen realiserar det grundlagsenliga skyddet för den personliga integriteten. I speciallagstiftningen föreskrivs bland annat om sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och socialmyndigheternas handlingar. Tjänstemännen har allmän tystnadsplikt i fråga om omständigheter som de fått kännedom om vid tjänsteutövningen. Tystnadsplikt har även de förtroendevalda i kommunerna.

I den *portugisiska* grundlagen (Assembleia da Republica) garanteras medborgarna rätt att ta del av myndigheternas verksamhet och av de handlingar som hänförelse sig till den. Denna rätt kan begränsas genom lag, om ärendet gäller statens inre eller yttre säkerhet eller brottsundersökning eller handlingen omfattas av skyddet för den personliga integriteten. År 1993 stiftades en lag om förvaltningshandlingars offentlighet (Nr 65/93). Lagen, som tryggar rätten att ta del av myndighetshandlingar i offentlighetens, öppenhetens, jämlikhetens, rättvisans och opartiskhetens namn, gäller statens och självstyrelsemyndigheternas samt de offentliga inrättningarnas och föreningarnas handlingar. Även lokalkommissionerna och de samfund som med stöd av lagen utövar offentlig bestämmanderätt hör till lagens tillämpningsområde. Det finns särskilda bestämmelser om offentligheten vid rättegång samt om handlingar i offentliga register, straff- och personregister samt historiska arkiv.

Med förvaltningshandling avses i offentlighetslagen all information som den offentliga förvaltningen producerar eller innehar oberoende av form. Från den särskiljs sådana handlingar av privat natur som gäller en namngiven eller identifierbar person och som innehåller uppgifter om hans privatliv. Anmärkningar, utkast eller annan information i motsvarande form betraktas inte som förvaltningshandlingar.

Vissa förvaltningshandlingar lämnas inte ut. Särskilda bestämmelser kan utfärdas om sekretess i fråga om sådana uppgifter som, om de lämnades ut, kunde skada statens inre eller yttre säkerhet. Atalsskrifter eller undersökningar i anslutning till ett disciplinärt förfarande inom förvaltningen lämnas inte ut, förrän ett beslut om åtal har fattats eller tidsfristen för väckande av åtal har gått ut. Handlingar som gäller enskilda lämnas ut endast åt vederbörande eller den vars intres-

se ärendet bevisligen gäller.

Offentlighet iakttas också genom att förvaltningsmyndigheterna regelbundet publicerar information om sin verksamhet och sina beslut på ett lämpligt sätt. Medborgarnas rätt att ta del av en handling inbegriper rätt att få veta att handlingen finns till, rätt att få veta vad den innehåller och rätt att kopiera den på ett ändamålsenligt sätt. Detsamma gäller handlingar som överförts till ett arkiv. Det är förbjudet att duplicera och distribuera handlingar samt att använda information på ett sätt som medför osund konkurrens.

Myndigheterna kan om de så önskar be en särskild offentlighetskommission (CADA) ta ställning till en begäran om utlämnande av en handling. Den som begärt handlingen kan å sin sida anföra besvär hos kommissionen, om hans rätt har begränsats på något sätt. Kommissionen upprättar då en bedömningsrapport. När myndigheten har fått rapporten, behandlar den begäran på nytt. Även därefter kan ändring sökas i ett negativt beslut. Till CADA:s befogenheter hör - förutom att avge utlåtanden och fatta beslut - även att framlägga förslag beträffande verkställigheten av lagen och andra ärenden i samband med regleringen av förvaltningsoffentligheten. Dessutom skall den årligen utarbeta en rapport om hur lagens syften har uppnåtts och genomförts. Förvaltningsmyndigheterna är skyldiga att samarbeta med CADA.

I *Österrike* finns det ingen allmän offentlighetslag. Den grundlagsändring som trädde i kraft i början av år 1988 syftade till att öka öppenheten inom förvaltningen. Till grundlagen fogades då en bestämmelse enligt vilken myndigheterna skall lämna ut handlingar i den mån det inte strider mot de sekretessbestämmelser som gäller myndigheterna. Samtidigt stiftades en federal lag, som gäller myndigheternas skyldighet att lämna ut handlingar. Bestämmelserna om utlämnande av en handling motsvarar grundlagen. I lagen bestäms dessutom att en handling får lämnas ut endast på ett sådant sätt som inte skadar förvaltningens övriga verksamhet. En handling får inte lämnas ut i ett klart onödigt fall.

Enligt den *schweiziska* grundlagen är rätten att ta del av en handling en grundläggande medborgarrättighet. Den tillgodoses emellertid inte i den vanliga lagstiftningen. Schweiz saknar med andra ord federal offentlighetslagstiftning. Regeln är sekretess - en handling lämnas inte ut, om det inte är

särskilt tillåtet. Utlämnandet av de federala myndigheternas handlingar regleras framför allt i 1966 års arkivlag.

I *Luxemburg* saknas allmän offentlighetslagstiftning. Det finns dock speciallagstiftning till exempel i fråga om planering av markanvändning, tvångsinlösning av farliga byggnader, allmän hälsovård och näringar som medför allmän olägenhet.

I *Spanien* regleras sekretess- och offentlighetsfrågorna av bestämmelserna om skydd för den personliga integriteten och om yttrandefrihet i 1978 års grundlag. Den tidigare utgångspunkten var sekretess. Enligt grundlagen föreskrivs i lag om medborgarnas rätt att ta del av arkiv och förvaltningshandlingar. Det finns emellertid inga vanliga offentlighetslagar. Bland annat tryckfrihetslagen, sekretesslagen och tjänstemannalagen påverkar myndighetshandlingarnas offentlighet. I lagen om förvaltningsförfarande av år 1958 finns endast i viss mån bestämmelser om rätten att ta del av en handling. År 1985 godkändes en ny kommunallag, som anger att de kommunala myndigheternas sammanträden i regel är offentliga. Bestämmelser om offentlighet i fråga om handlingar och arkiv utfärdades genom förordning år 1986.

I *Ungern* stiftades 1992 en lag om skydd för personuppgifter som också innehåller bestämmelser om offentlighet i fråga om myndigheternas handlingar. Lagen trädde i kraft i början av maj 1993 och den bidrar till att tillgodose de rättigheter som fastställs i grundlagen. Syftet med lagen är å ena sidan att garantera var och en rätt att bestämma över uppgifter som gäller honom själv samt å andra sidan rätt att få uppgifter om myndigheternas verksamhet och ärenden som de behandlar. Avvikelser från lagens bestämmelser får göras endast om lagen i fråga innehåller ett bemyndigande att göra så.

Tyngdpunkten i lagen ligger på bestämmelserna om skydd för personuppgifter. I lagens andra kapitel regleras förutsättningarna för behandling av personuppgifter, det förfarande som skall iaktas därvid och en persons rätt till uppgifter som gäller honom själv. Det har ingen betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om uppgifterna behandlas av en enskild eller en myndighet eller om personuppgifterna hanteras manuellt eller med hjälp av automatisk databehandling. Lagens skydd för personuppgifter kan kränkas endast under de förutsättningar som

anges i lagen och då för att tillgodose någon annan rätt. Rätten att få uppgifter om en myndighet och dess handlingar betraktas inte som en sådan rätt.

Enligt definitionerna i lagen avses med myndighetshandling all den information som en myndighet hanterar med undantag för personuppgifter. Begreppet myndighet omfattar dem som utför uppgifter som ankommer på staten eller en lokal självstyrelsemyndighet eller andra offentliga skyldigheter.

Lagens tredje kapitel innehåller bestämmelser om den offentlighet som skall iaktas i myndigheternas verksamhet. Myndigheterna har i lagen ålagts skyldighet att hjälpa medborgarna att få exakt och färsk information om deras ansvarsområde. I detta syfte skall myndigheterna regelbundet publicera uppgifter om sin verksamhet eller på annat sätt se till att informationen når fram. Som exempel på dylika uppgifter nämns uppgifter om myndighetens befogenheter och struktur samt uppgifter om praxis vid klassificeringen av handlingar liksom uppgifter om lagstiftningen på området. I synnerhet föreskrivs att uppgifterna om de offentligt anställdas namn och ställning skall vara offentliga.

Lagen ger var och en rätt att få uppgifter om de ärenden som handläggs av en myndighet. Myndigheten skall lämna de begärda uppgifterna - enligt lagen i en form som är lätt att förstå - så snabbt som möjligt, senast inom 15 dagar. Begäran skall besvaras genom att man lämnar ut en kopia av handlingen eller en del av den, detta oberoende av hur handlingen förvaras. Den som begärt att få handlingen kan faktureras för kostnaderna. Ett avslag på en begäran skall ges skriftligt och det skall motiveras. Den som har begärt handlingen kan vid domstol söka ändring i ett avslagsbeslut. Då är det myndighetens skyldighet att bevisa att beslutet är skäligt och lagenligt.

Den allmänna rätten att ta del av handlingar gäller inte uppgifter som en myndighet med stöd av ett bemyndigande i lag har klassificerat som stats- eller tjänstehemlighet. För detta förutsätts att uppgifterna har att göra med det nationella försvaret, den nationella säkerheten, brottsutredning eller bekämpande av brott, statens ekonomiska eller valutapolitik, internationella relationer eller relationerna till internationella organisationer eller med en rättegång. Rätten att ta

del av handlingar gäller inte heller en myndighets preliminära förslag eller handlingar som har uppgjorts för myndighetens eget bruk. Uppgifter ur dem kan fås med myndighetens tillstånd. Utlämnande av en sekretessbelagd handling är tillåtet när det finns särskilda bestämmelser om det. Parterna har i allmänhet en synnerligen omfattande rätt att ta del av en handling som gäller dem själva.

En parlamentariskt vald dataombudsman övervakar de grundläggande rättigheterna i anslutning till skyddet för personuppgifter och tillgången till uppgifter om myndigheterna. Ombudsmannen övervakar i detta syfte verkställigheten av dataskyddslagen samt andra författningar gällande dessa rättigheter. Till ombudsmannens uppgifter hör att granska omständigheter i anslutning till dataskyddet och rätten att ta del av handlingar, att lägga fram förslag till ändringar i lagstiftningen samt att avge utlåtanden om förslag gällande området. Som ett led i granskningen tillstår myndigheterna varje år ombudsmannen uppgifter om sina avslagsbeslut gällande begärda handlingar. Dataombudsmannen har med stöd av lagen rätt att göra kontroller, och i lagen finns bestämmelser om åtgärder som han kan vidta när han upptäcker verksamhet som strider mot lagen. Var och en har rätt att klaga hos dataombudsmannen, om hans rättigheter har kränkts i fråga om dataskyddet eller rätten att ta del av handlingar.

I *Förenta Staterna* grundar sig rätten att få uppgifter av myndigheterna på vanlig lagstiftning. I domstolspraxis har man ansett att rätten att få del av uppgifter i myndighetshandlingar inte regleras i grundlagen. *Förenta Staternas* federala offentlighetslag stiftades år 1964. Den är strukturellt sett en del av lagen om förvaltningsförfarande, närmare bestämt dess 552 § (Public information; agency rules, opinions, orders, records and proceedings) som även kallas offentlighetslagen ("Freedom of Information Act"). Offentlighetslagen ändrades år 1974 så att myndigheten skall motivera ett beslut om att inte lämna ut en handling. Den som begär en handling behöver inte heller ange vad han ämnar använda handlingen till. Offentlighetsprincipen har utvidgats även genom lagen om behandlingsoffentlighet, som utgör 552 b § lagen om förvaltningsförfarande (Open Meetings Act, som är känd under namnet Government in the Sunshine Act).

Enligt lagen är de flesta av de möten som myndigheternas kollegiala beslutande organ håller öppna för allmänheten.

Delstaterna har egna, av den federala lagstiftningen oberoende bestämmelser om handlingsoffentlighet. Till exempel i Connecticut finns det en särskild offentlighetslag, som trädde i kraft år 1975 (Act concerning Freedom of Information). Lagen reglerar främst behandlingsoffentligheten. Delstaten New York har en tjänstemannalag med bestämmelser om handlingsoffentlighet (Public Officers Law, artikel 6, paragraferna 84 - 90, det vill säga Freedom of Information Law). New Yorks offentlighetslag gäller både delstatens myndigheter och de lokala myndigheterna. Man har inte försökt harmonisera offentlighetslagstiftningen, och delstaternas offentlighetslagar avviker därför avsevärt från varandra. Den elektroniska dataöverföringen har dock ökat behovet av allmäntillämpliga principer och bestämmelser.

I *Kanada* är rätten till personlig integritet en grundläggande rättighet (Charter of Rights and Freedoms 8 §: förbud mot olaga husrannsakan och besittningstagande). I samband med en stor grundlagsreform år 1982 fick landet både en ny offentlighetslag och en ny dataskyddslag. Den kanadensiska lagstiftningen skiljer sig från den europeiska - förutom den ungerska - såtillvida att offentlighet och datasekretess regleras i en och samma lagstiftningshelhet. Reformen syftade primärt till att förbättra medborgarnas möjligheter att delta i förvaltningen och till att trygga rättvisan i förvaltningsbeslut. Reformen syftade dock framför allt till att förbättra skyddet för sådana personuppgifter som medborgarna lämnat in till myndigheterna. Lagarna syftade till att lösa problemen både i fråga om rätten att ta del av en handling och i fråga om skyddet för den personliga integriteten.

De kanadensiska provinserna har egna offentlighets- och dataskyddslagar. Quebec har på samma sätt som federationen slagit samman offentlighets- och dataskyddslagarna (Act respecting access to documents held by public bodies and the protection of personal information, 1982). I allmänhet motsvarar provinsernas offentlighetslagar närmast *Förenta Staternas* federala offentlighetslag såtillvida att huvudprincipen om allmän handlingsoffentlighet har fastställts klarare i dem än i *Kanadas* federala offentlighetslag.

I *Australien* stiftades en allmän och ytterst

detaljerad offentlighetslag år 1982 (Freedom of Information Act, 1982). Den reviderades i betydande mån redan år 1983 och 1986.

Nya Zeelands offentlighetslag stiftades år 1982 (Official Information Act 1982). År 1987 utvidgades tillämpningsområdet så att lagen numera gäller även lokalförvaltningsmyndigheterna. Samtidigt förbättrades skyddet för uppgifter om bland annat ekonomiska omständigheter.

I 1946 års *japanska* grundlag tryggas yttrandefriheten och den övriga friheten att uttrycka sig. Rätten att ta del av myndigheternas verksamhet anses utgöra en förutsättning för utövande av denna rättighet. Från och med 1970-talet har man kunnat skönja ett växande behov av att å ena sidan öppna förvaltningen för allmän insyn och å andra sidan förbättra skyddet för personuppgifter. Riksomfattande offentlighetslagstiftning saknas ännu, men offentlighetsbestämmelser för kommunalförvaltningen utfärdades år 1991.

Internationella konventioner och rekommendationer

I de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter framhävs rätten att ta del av handlingar som en dimension av yttrandefriheten. Enligt artikel 19 i Förenta Nationernas allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna har envar rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Detta innefattar bland annat rätt att söka, motta och sprida upplysningar på vilket sätt som helst. Enligt artikel 19 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) skall envar ha rätt till yttrandefrihet, vilket innefattar frihet att utan hinder söka, motta och sprida upplysningar av varje slag. Denna rättighet kan begränsas endast i den ordning som föreskrivs i lag, om det är nödvändigt bland annat för att respektera andras rättigheter eller anseende eller för att garantera statens säkerhet. En bestämmelse om yttrandefrihet finns också i artikel 10 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (europeiska människorättskonventionen, FördrS 19/1990). Även artikel 8, som gäller respekt för privat- och familjelivet, hemmet och korrespondensen, är av betydelse för offentlighetslagstiftningen. Enligt denna artikel har envar rätt att åtnjuta respekt för sitt privat- och familjeliv. I praktiken har artikeln ansetts förut-

sätta att staten vidtar positiva åtgärder för att trygga rättigheterna.

Europarådet gav år 1982 en deklaration om yttrandefriheten (Declaration on the Freedom of Expression and Information 29.4.1982), som syftar till en öppen informationspolitik inom den offentliga sektorn. Europarådet har gett även ett flertal rekommendationer i syfte att öka offentligheten. Enligt en rekommendation som godkändes år 1979 (Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Rec 854 (1979) on Access by the Public to Government Records and the Freedom of Information) är allmäntillgänglig information en förutsättning för parlamentarisk demokrati.

År 1981 utfärdade Europarådet en rekommendation om rätten att ta del av myndighetsinformation (Recommendation No R(81)19 of the Committee of Ministers to Member States on the Access to Information Held by Public Authorities). Enligt rekommendationen bör var och en ha rätt att ta del av myndighetsinformation utan att behöva motivera begäran. I rekommendationen betonas även vikten av datasekretess, vilket innebär att personuppgifter inte får lämnas ut på ett sätt som kränker någons rätt till personlig integritet. Även rekommendationerna om dataskydd gäller frågor som påverkar myndighetshandlingarnas offentlighet.

Rekommendationen om år 1991 om offentligheten i fråga om personuppgifter som innehåller av myndigheterna (Recommendation R(91)10 on the Communication to Third Parties of Personal Data Held by Public Bodies) syftar till att koordinera principerna om offentlighet och dataskydd. Rekommendationen utgår från att myndighetshandlingarnas offentlighet inte får innebära att registrering och användningen av uppgifter som på basis av offentligheten är tillgängliga lämnas utanför lagstiftningen om datasekretess. I rekommendationen betonas även vikten av säkerhetsåtgärder, då uppgifter lämnas ut ur myndigheternas register med hjälp av tekniska anslutningar. Dessa omständigheter har redan nu beaktats i finsk lagstiftning. Rekommendationen förutsätter att den som frivilligt lämnar in personuppgifter till myndigheterna skall kunna påverka användningen av uppgifterna. Enligt rekommendationen får offentlighet i regel inte gälla för känsliga personuppgifter. Detta krav har beaktats i de i propositionen föreslagna sekretessbestämmelserna.

Offentlighetsprincipen har behandlats också i 1977 och 1980 års rekommendationer om förvaltningsförfarande (Resolution (77) 31 on the Protection of the Individual in relation to the Acts of Administrative Authorities: Right of Access to Administrative Information by any Person affected by an Administrative Act and Recommendation No R(80)2 on Individual Access to Information in connection with the exercise of Discretionary Powers by a Public Authority).

Finland har ingått informationsutbytesavtal med ett antal länder på förvaltningsområden såsom beskattning, socialskydd och tull. Skatteavtalen anger till exempel att sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut åt en annan avtalslutande stat och att motsvarande uppgifter kan lämnas ut av denna stat.

Offentligheten inom Europeiska unionen

Handlingsoffentligheten inom Europeiska unionen kan beskrivas som ett system som bygger på en huvudregel om offentlighet enligt prövning. Prövningen begränsas av sekretess- och tystnadspliktsnormer på olika nivåer samt av förfarandereglerna.

Den gällande primärrätten saknar motsvarighet till offentlighetsprincipen. Artikel 214 i Romfördraget, vilken gäller tystnadsplikt för medlemmar i gemenskapens organ eller kommittéer, gemenskapens tjänstemän och andra som är i gemenskapens tjänst, kan betraktas som en grundläggande bestämmelse om tystnadsplikt.

De mest omfattande sekundärrättsnormerna, som dessutom begränsar svängrummet för medlemsstaternas nationella lagstiftning, är förordningen (EEG, Euratom nr 354/83) om Europeiska ekonomiska gemenskapens och Europeiska atomenergigemenskapens historiska arkiv. Enligt artikel 6 i förordningen skall medlemsstaterna avhålla sig från att publicera sådana EG-handlingar i deras besittning, vilkas sekretess inte har upphävts. En medlemsstat kan alltså inte bestämma att en handling som unionen har sekretessbelagt är offentlig.

Rådet godkände 1993 en uppförandekodex för allmänhetens tillgång till kommissionens och rådets handlingar (93/730 EG) samt antog ett beslut om allmänhetens rätt att bekanta sig med rådets handlingar (93/731/EG). Kommissionen har fattat ett motsvarande beslut dvs. kommissionens be-

slut om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar (94/90 EKSG, EG, Euratom). Besluten innehåller såsom generell princip att allmänheten skall kunna ta del av så många av rådets och kommissionens handlingar som möjligt. Med handling avses vilken skriven text som helst och information som bevarats på vilket sätt som helst.

En ansökan om utlämnande av en handling skall göras skriftligen och de uppgifter som behövs för att identifiera handlingen skall lämnas. Vid behov kan organet be sökanden om ytterligare information. Vederbörande avdelning vid organet skall inom en månad efter att den har mottagit ansökan meddela sökanden antingen att ansökan har godkänts eller att man ämnar föreslå avslag, varvid sökanden kan lämna in en ny ansökan inom en månad.

Sökanden kan ta del av handlingen på platsen eller på egen bekostnad få en kopia av den. Organet kan förordna att den som fått handlingen inte får producera eller sprida den för kommersiella ändamål utan att först inhämta godkännande.

Om en handling som ett organ innehar är upprättad av en fysisk eller juridisk person eller av en medlemsstat, ett annat organ inom unionen eller ett annat nationellt eller internationellt organ, skall ansökan om utlämnande av handlingen skickas direkt till den som upprättat handlingen.

Rådets beslut om allmänhetens rätt att ta del av rådets handlingar (93/731/EG) motsvarar i huvuddrag de ovan beskrivna praxisreglerna. Vissa formuleringsskillnader finns dock. Relationen mellan regelverken förtydligas i det beslut som Europeiska gemenskapernas domstol gav den 19 oktober 1995 rörande tillämpningen av praxisreglerna i den sak som hade anhängiggjorts av John Carvel samt tidningen Guardian (T-194/94). Domstolen ansåg att rådets beslut om rätt att ta del av rådets handlingar var den enda lagstiftningsåtgärd som reglerar rätten att ta del av ministerrådets handlingar.

Enligt artikel 4.1 i beslutet får tillgång till rådets handlingar inte beviljas om ett offentliggörande kan undergräva något av de intressen som nämns i beslutet, nämligen:

- 1) skyddet för det allmänna samhällsintresset (allmän säkerhet, internationella förbindelser, monetär stabilitet, rättsliga förfaranden, inspektioner och undersökningar),
- 2) skyddet för den enskilde och privatlivet eller för företagshemligheter,

3) skyddet för gemenskapens finansiella intressen,

4) skyddet för förtroendet.

Enligt artikel 4.2 i beslutet får tillgång till rådets handlingar vägras även för att skydda rådets intressen. I domstolens beslut i Guardianfallet kan en klar tolkningsregel utläsas: artikel 4.2 i rådets beslut anger inte någon skyldighet att vägra lämna ut en handling som rådet behandlar, liksom inte heller någon rättighet att vägra lämna ut en handling på den grund att den hänför sig till diskussioner som förts i rådet.

Frågan om en större öppenhet inom Europeiska unionen togs upp på regeringskonferensen som avslutades i juni 1997. Finland lade fram ett eget förslag till regelsystem gällande handlingars offentlighet. I fördraget lyftes öppenheten upp till en grundläggande princip för unionen vid sidan av den nuvarande närhetsprincipen. Genom bestämmelser i sekundärrätten ges allmänheten allmän rätt att ta del av handlingarna från unionens huvudinstitutioner. Det s.k. Amsterdamfördraget träder i kraft när det efter undertecknandet har ratificerats i alla fördragsstater. Fördraget har beräknats träda i kraft tidigast 1999. Avsikten är att de till sekundärrätten hörande rättsakterna om handlingars offentlighet skall ges inom två år efter att fördraget trätt i kraft.

2.3. Bedömning av nuläget

Lagen om allmänna handlingars offentlighet utgör alltså en användbar utgångspunkt för en revidering av offentlighetslagstiftningen. Den behöver dock moderniseras på många punkter. Synen på myndighetsverksamhetens öppenhet och medborgarnas möjligheter att delta och påverka har förändrats och fått nya dimensioner. Betydelsen av myndigheternas handlingar har ökat liksom myndigheternas beroende av datateknik.

Enligt den gällande lagen genomförs offentligheten i första hand genom att medborgare, organisationer och journalister begär handlingar av myndigheterna. Myndigheterna spelar delvis en passiv roll, även om vissa myndigheter har förbättrat informationen under de senaste decennierna. Informationsplikten, som intogs i 1976 års kommunallag, vilken upphävts genom 1995 års kommunallag, har både ökat och diversifierat informationen i kommunerna. Trots det har princi-

pen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, till exempel vid informationshantering eller införande av datoriserade registreringssystem, inte aktivt beaktats i tillräckligt hög grad. Det har i sin tur lett till konflikter mellan myndigheterna och dem som begär en handling.

De senaste årens utveckling har lett till att myndigheterna har blivit allt mera beroende av datateknik i olika former för skötseln av sina uppgifter. Lagstiftningen har stannat på en bristfällig nivå i förhållande till de risker som den ökade användningen av datateknik har medfört. Med undantag för personregisterlagen finns det inga bestämmelser om åtgärder som myndigheterna kan vidta för att garantera att handlingarna — i synnerhet uppgifter som finns lagrade i elektronisk form — bibehålls oförändrade eller är skyddade. Det har inte funnits någon lagstiftningsmässig grund för en enhetlig utveckling av datasäkerheten.

Tillämpningsområdet för lagen om allmänna handlingars offentlighet har medfört många problem. Det har inte varit helt klart i vilken utsträckning lagen skall tillämpas på de statliga och kommunala affärsverken och på organen inom den så kallade medelbara offentliga förvaltningen. Utan stöd av en specialbestämmelse kan lagen dessutom inte tillämpas på enskilda, inte ens då de med stöd av en uttrycklig bestämmelse i lag utför en offentlig uppgift. Det är likaså oklart om en handling som upprättats med anledning av ett myndighetsuppdrag är offentlig. Då lagen om allmänna handlingars offentlighet stiftades, gick det inte heller i övrigt att förutse förvaltningsutvecklingen med såväl privatisering som köptjänster.

Begreppen i lagen är föråldrade och delvis oklara och motstridiga. De allmänna handlingar som avses i lagen om allmänna handlingars offentlighet är offentliga, offentliga enligt prövning eller sekretessbelagda. Därutöver har det i praktiken förekommit begrepp som inte passar in i denna grundläggande indelning. Begreppen är vacklande även i bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt. Eftersom lagarna reglerar samma frågor på lite olika sätt, har grundbegrepp såsom sekretess och tystnadsplikt blivit luddiga och öppna för tolkning.

Medborgarnas möjligheter att påverka gemensamma ärenden kringskärs i praktiken av att offentligheten i ärenden som ännu behandlas har begränsats. Beredningshand-

lingar är enligt 5 § lagen om allmänna handlingars offentlighet offentliga endast med myndighetens tillstånd. Sin karaktär av icke-offentliga handlingar bevarar de också efter det att behandlingen av ärendet har avslutats.

Det innebär att en väsentlig del av beredningsmaterialet kontrolleras av myndigheterna och står utanför demokratisk kontroll - detta trots att det främst är beredningsoffentligheten som ger medborgarna och massmedierna möjlighet att ta del av myndighetsärendena och få bakgrundsfakta. Med tanke på medborgarnas påverkningsmöjligheter är det alltså A och O att det i ett så tidigt skede som möjligt går att ta del av ärendena innan det slutgiltiga beslutet har fattats.

I speciallagstiftningen finns ett stort antal bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt, både i lagar och i förordningar. Förhållandet mellan handlingssekretess och tystnadsplikt är i praktiken svårbegripligt. Det beror främst på att sekretess skall grunda sig på reglering på lagnivå, medan tystnadsplikten har ansetts kunna grunda sig på en myndighetsföreskrift eller till och med på ärendets beskaffenhet. Lagstiftningen har blivit splittrad och svår att överblicka. Trots att huvudregeln är offentlighet, kan det vara svårt för såväl medborgare som myndigheter att avgöra om en handling är offentlig eller sekretessbelagd. Detta har kunnat leda till ogrundad sekretess eller åtminstone till att utlämnandet av en handling har dragit ut på tiden.

Sekretessbestämmelserna är ofta oenhetliga, och dessutom framgår sekretessgrunden och -omfattningen inte alltid tillräckligt klart. Vissa sekretessstider är omotiverat långa. Å andra sidan beaktar de inte i tillräcklig utsträckning sådana behov av att skydda uppgifter som beror på att myndigheternas handlingar blivit mera omfattande och detaljerade samt på att myndigheternas handlingar har fått ökad betydelse bl.a. för kapital- och finansmarknadens funktion. Sekretessbestämmelserna har således blivit otillräckliga. Tjänstemännens tystnadsplikt är osammanhängande och bristfälligt reglerad.

Lagen om allmänna handlingars offentlighet anger inte när en myndighet kan ta del av en handling hos en annan myndighet. Avsaknaden av bestämmelser har vållat problem i synnerhet då en myndighet skall iakttä sekretess i fråga om en viss handling och en annan myndighet enligt en specialbe-

stämmelse har rätt att ta del av den.

Dessa brister i lagen om allmänna handlingars offentlighet och den övriga offentlighetslagstiftningen samt det faktum att lagarna är föråldrade kräver att offentlighetslagstiftningen totalrevideras.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Propositionens syfte är att öppna myndighetsverksamheten för allmän insyn, öka beredningsoffentligheten, stärka offentlighetsprincipen vid utförandet av offentliga uppgifter, främja en god informationshantering i samband med dokumenthantering och informationsförsörjning, förbättra möjligheterna att ta del av myndighetsärendena och därigenom öka medborgarnas och sammanlutningarnas möjligheter att påverka skötseln av allmänna ärendena. Rätten till information fördjupar demokratin och utvecklar samhället i riktning mot en öppen demokrati som baserar sig på växelverkan.

Rätten att ta del av myndigheternas verksamhet kan betraktas som en viktig grundläggande rättighet. Det faktum att offentlighetsprincipen har skrivits in i grundlagen accentuerar detta ytterligare. Rätten att ta del av en handling enligt 10 § 2 mom. regeringsformen och det allmännas skyldighet enligt 16 a § regeringsformen att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras och främjas innebär att det allmänna skall se till att de som behöver ta del av myndighetsverksamheten också i praktiken skall ha möjlighet till det. Det är helt i linje med regeringsformen att myndigheterna åläggs att främja rätten att ta del av en handling. Denna synpunkt på främjandet av de grundläggande fri- och rättigheterna framgår av 5 kap. den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Offentlighetsprincipen kan stärkas dels genom att lagens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta samtliga som med stöd av lag utför uppgifter som avser offentlig maktutövning, dels genom att den allt större användningen av köptjänster inom förvaltningen beaktas i bestämmelserna. Medborgarnas påverkningsmöjligheter föreslås bli förbättrade genom en större beredningsoffentlighet. Myndigheterna skall alltid infor-

mera om vissa allmänt betydande projekt.

Offentlighetsprincipen innebär inte - vare sig i Finland eller någon annanstans - en absolut rätt att ta del av en handling. Offentligheten måste vika för andra samhällligt viktiga intressen. Tydligare sekretessgrunder och grunder för fastställande av myndighetshandlingars offentlighet kan nämnas bland propositionens mål. Kravet på att sekretess alltid skall grunda sig på en bestämmelse på lagnivå samt bestämmelserna om de viktigaste sekretessgrunderna och om förhållandet mellan tystnadsplikt och handlingssekretess är medel för att uppnå dessa mål.

Syftet med reformen är att skapa grunder för en god informationshantering i myndigheternas verksamhet. I lagen föreslås allmänna bestämmelser om myndigheternas skyldighet att se till att deras handlingar är användbara, att handlingar som är sekretessbelagda och behöver skyddas på annat sätt blir skyddade samt att handlingarna förvaras i förändrat skick samt om andra åtgärder som garanterar handlingarnas kvalitet. Med hjälp av statsrådets anvisningar och föreskrifter kan det ställas mera detaljerade tekniska krav gällande datasäkerheten inom statsförvaltningen.

Det lagtekniska målet är att förtydliga och förenhetliga begreppen i offentlighetslagstiftningen samt att modernisera lagen såväl språkligt som tekniskt med särskilt beaktande av utvecklingen inom dataöverföringen. Målet är med andra ord en enhetligare lagstiftning.

Propositionen eliminerar motsättningen mellan den gällande lagstiftningen och grundlagsreformen. Den i propositionen föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är den viktigaste av de lagar som tillgodoser rätten att ta del av en handling enligt 10 § 2 mom. regeringsformen. Reformen innebär dessutom att kravet på lagreglering av sekretess och de andra begränsningarna i rätten att ta del av en handling genomdrivs.

3.2. De viktigaste förslagen och beredningsprinciperna

En ny allmän lag

En totalrevidering av lagstiftningen om handlingsoffentlighet har ansetts nödvändig för att uppnå propositionens mål. Den gällande lagen om allmänna handlingars offent-

lighet skall upphävas. I stället skall en lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet stiftas.

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet inbegriper de viktigaste delarna av offentlighetslagstiftningen. Behandlingsoffentligheten faller dock utanför propositionen. Principerna i lagen utgör en grund för utveckling och revidering av den speciallagstiftning som behövs vid sidan av den allmänna lagen.

Offentlighetsprincipens tillämpningsområde utvidgas

Bestämmelserna om tillämpningsområdet för lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har beretts så att offentlighetsprincipen skall iakttas i all offentlig maktutövning, oavsett hur skötseln av ärendena är organiserad eller hur de handlingar som uppkommit har bevarats.

För att öka den allmänna insynen i den offentliga maktutövningen föreslås att den nya lagen skall ha ett vidsträcktare tillämpningsområde än den gällande lagen och gälla även privaträttsliga sammanslutningar och enskilda när dessa med stöd av lagstiftning utför uppgifter som avser offentlig maktutövning. I lagförslaget har man även i övrigt angett vilka organisationer lagen skall tillämpas på. Därigenom har man velat avlägsna de oklarheter som uppkommit vid tillämpningen av den gällande lagen och samtidigt öka offentligheten. Både de kommunala och de statliga myndigheterna använder allt fler köptjänster för utförande av offentliga uppgifter. För att utvecklingen inte skall nagga offentlighetsprincipen i kanterna, föreslås vissa specialbestämmelser bli intagna i lagen. De behövs dessutom för att klargöra ansvarsförhållandena.

Den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet bygger på principen om separata myndigheter. Vid tillämpning av lagen är myndigheterna självständiga i förhållande till varandra. Detta har betydelse framför allt för beredningsoffentligheten. Till exempel utlåtanden, motioner och andra skrivelser som en myndighet tillställer en annan blir i regel offentliga genast när de har undertecknats, om det inte är fråga om en sekretessbelagd handling.

I syfte att stärka offentlighetsprincipen har man dessutom utformat lagen så att tillämpningen inte beror på det sätt på vilket upp-

gifterna har bevarats. Begreppen förenhetligas genom att begreppet "handling" införs som en gemensam benämning på handlingar och tekniska upptagningar. Lagen gäller också uppgifter som inte lagrats, eftersom den även innehåller bestämmelser om grunderna för tystnadsplikt.

Beredningsoffentligheten ökar

I propositionen föreslås att beredningen av beslut och planeringen skall öppnas för allmän insyn. Förslagen om större öppenhet under beredningen förbättrar individernas och sammanslutningarnas påverkningsmöjligheter. Dessutom förbättras kvaliteten på myndigheternas beslut, eftersom en allmän diskussion kan föra fram synpunkter som myndigheterna inte har beaktat under beredningen. När myndigheterna informerar om lagstiftningsprojekt och andra allmänt betydande planer, kan allmänheten ta ställning till projekten på basis av fakta, vilket å sin sida främjar en rationell diskussion om alternativ och verkningar.

För att öka beredningsoffentligheten föreslås att tidpunkten då en myndighetshandling blir offentlig skall fastställas noggrannare. Dessutom föreslås att myndigheterna skall åläggas att informera allmänheten om lagstiftning och andra allmänt betydande ärenden som de bereder. Eftersom ett beredningsorgan enligt myndighetsdefinitionen betraktas som en myndighet, ökar beredningsoffentligheten särskilt inom statens centralförvaltning.

Förslaget innebär att kommitté-, kommissions- och arbetsgruppsförslag blir offentliga när de är klara. Undersökningar, statistik och utredningar blir emellertid offentliga när de är klara för det syfte de har utarbetats för. Framställningar och initiativ från en myndighet till en annan samt beredningsmaterialet för dessa blir i regel offentliga genast när handlingarna har undertecknats. Förslag som gäller statsbudgeten blir offentliga när finansministeriets första ställningstagande till ministeriets förslag har undertecknats. Därigenom skulle budgetberedningsoffentligheten öka. Förslaget innebär ett framsteg även såtillvida att de handlingar som hänför sig till beredningen av ett beslut i regel blir offentliga, när ärendet har avgjorts. Så är inte fallet i dagens läge.

Myndigheternas skyldighet att främja rätten att få uppgifter samt en god informationshantering

I den gällande lagstiftningen anges varken att myndigheterna skall beakta offentlighetsprincipen när de planerar sin verksamhet eller att de aktivt skall se till att medborgarna kan ta del av deras verksamhet. I syfte att stärka offentlighetsprincipen föreslås därför att bestämmelser om myndigheternas skyldighet att främja rätten att ta del av en handling intas i 5 kap. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelserna har ansetts nödvändiga bland annat därför att regeringsformen anger att det allmänna skall se till att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras i praktiken och desutom aktivt främja detta. Rätten att ta del av en handling skall tillgodoses genom information samt genom att myndigheterna framställer publikationer, statistik och beslutsregister för allmänt bruk. Myndigheterna skall också se till att det är lätt att få tag på handlingarna, t.ex. via bibliotek och allmänna datanät. Myndigheternas befogenheter att besluta om sina egna handlingar föreslås utökade. Lagen understryker dessutom att myndigheterna skall fördela arbetsuppgifterna så att den som begär en handling blir sakligt betjänad. Målet har varit en så smidig och enkel procedur som möjligt - inga formaliteter skall få komma i vägen för ett snabbt genomförande av offentligheten.

Ett syfte med den föreslagna lagen har varit att trygga en god informationshantering inom förvaltningen. De föreslagna bestämmelserna innebär att myndigheterna i samband med planering och verksamhetsreformer skall ta reda på vad rätten till information innebär och beakta detta i praktiken. Handlingarna skall katalogiseras eller ordnas på något annat sätt så att de offentliga handlingarna är lätta att hitta. Myndigheternas dokumenthantering och datasystem samt databehandlingar skall organiseras så att handlingarna utan besvär kan offentliggöras och så att sekretessbelagda handlingar skyddas på behörigt sätt och så att handlingarnas integritet och kvalitet garanteras. Statsrådet föreslås berättigas att utfärda föreskrifter och anvisningar om de tekniska kraven vid fullgörandet av ovan nämnda skyldigheter.

Entydigare grunder för begränsning av offentligheten

Rätten att med stöd av offentlighetsprincipen ta del av en myndighetshandling har skrivits in i regeringsformen som en grundlagsenlig grundläggande fri- och rättighet. Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen kan rätten att ta del av en handling begränsas endast genom lag. Handlingssekretess kan alltså föreskrivas endast i lag, inte på förordningsnivå, vilket har varit möjligt med stöd av 9 § 2 mom. i lagen om allmänna handlingars offentlighet.

De viktigaste sekretessbestämmelserna har koncentrerats till den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Regeringsformens 10 § 2 mom. innebär att bestämmelser om begränsning av rätten att ta del av en handling kan intas i vilken lag som helst och i syfte att trygga vilket oundgängligt skyddsintresse som helst. Man skulle vara tvungen att genomföra regleringen av sekretessfrågorna koncentrerat ifall det enligt regeringsformen vore möjligt att endast i en viss lag bestämma om avvikelser från offentlighetsprincipen. En sådan lösning har tillgripits i Sverige. Under beredningen av den nya offentlighetslagstiftningen ansågs det dock att ett så stelbent system inte vore ändamålsenligt. I praktiken kan det bli nödvändigt att tillåta avsteg från offentligheten också i andra lagar än i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Denna möjlighet skall dock tillgripas endast av särskilt vägande och exceptionella skäl.

De sekretessgrunder som föreslås bli intagna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har formulerats så att deras tillämpningsområde är allmänt (allmängiltighet för sekretessgrunderna). Lagen anger alltså inte längre vilka myndigheters handlingar som är sekretessbelagda. Förslaget har ansetts innebära en tydligare definition på sekretess och ett steg i riktning mot en enhetlig sekretesslagstiftning. Förfarandet har ansetts nödvändigt också av den orsaken att alla myndigheter inte organiserar arbetet på samma sätt. Bland annat kommunerna kan numera tämligen fritt för skötseln av myndighetsuppgifter grunda organ med ansvar för ett stort verksamhetsområde.

Neutralitetsprincipen har varit central vid beredningen både av bestämmelserna om inträdandet av handlingsoffentlighet och av definitionen på sekretess. Principen innebär

att en myndighet inte får hamna i en ofördelaktigare ställning än en enskild verksamhetsidkare i ett läge då myndighetens roll kan jämföras med den enskilda verksamhetsidkarens. Sådana situationer uppkommer till exempel när myndigheten agerar i egenskap av avtalspart, förhandlingspart samt rättegångspart.

I lagen har intagits nya sekretessbestämmelser i syfte att uppfylla syftet med skyddsarrangemangen samt att trygga förutsättningarna för skötseln av inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiken samt marknadens funktion samt i syfte att effektivisera skyddet för vittnen och integritetsskyddet.

4. Propositionens verkningar

4.1. Verkningar för medborgarna

Förslagen i propositionen ökar och förbättrar medborgarnas möjligheter att få uppgifter om myndigheternas verksamhet, den offentliga maktutövningen, samhällsförhållandena och verkningarna av det allmännas beslut på samhällsförhållandena.

Rätten att ta del av en handling samt den föreslagna skyldigheten för myndigheterna att upprätta och distribuera statistik och utredningar om sin verksamhet samt samhällsförhållandenas utveckling på deras verksamhetsområde, att informera om sin verksamhet samt att göra uppgifterna lättillgängliga ger individen möjlighet att få en bild av myndigheternas verksamhet och dess effekter. Skyldigheten att informera om lagstiftningsprojekt och andra aktuella planer och beslut av allmän betydelse förbättrar individens möjligheter att delta i och påverka sådana ärenden som myndigheterna har att avgöra. Detta kan ske med hjälp av andra föreskrivna system för deltagande eller genom medborgarverksamhet. Den enskilde kan delta också i den offentliga debatten eller påverka medlemmarna i representativa organ.

Bestämmelserna om partsoffentlighet samt om var och ens rätt att ta del av en handling som gäller en själv ger individen möjlighet att bevaka sina rättigheter och intressen i ärenden som myndigheterna behandlar.

De noggrannare bestämmelserna om skyddet för den personliga integriteten stärker individens självbestämmanderätt och rätt att

leva utan omotiverad inblandning från något håll. De tryggar sålunda hans möjligheter att utnyttja de tjänster och den hjälp samhället erbjuder honom.

4.2. Verknningar för näringslivet

Det allmänna förtydligandet av grunderna för utlämnande av sekretessbelagda handlingar erbjuder myndigheterna möjlighet att med företagens tillstånd utnyttja uppgifter som en annan myndighet redan har. Detta minskar företagets kostnader när myndigheterna begär att få olika uppgifter.

Förslagen i propositionen, bland annat bestämmelserna om informationstjänst hos en myndighet, möjliggör en effektivare användning av myndigheternas datamaterial inom den privata sektorn, till exempel inom den industri som erbjuder datatjänster i allmänna datanät. Propositionen kan därigenom främja den ekonomiska verksamheten på informationsmarknaden, vilket programmet INFO 2000, som gäller informationssamhället inom Europeiska unionen, har utvisat.

Bestämmelserna gällande konkurrerande anbudsgivares rätt att ta del av en handling effektiviserar skyddet för tekniska affärshemligheter.

4.3. Ekonomiska verknningar

Den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innebär att myndigheterna i sin verksamhet bör iaktta god informationshantering. Myndigheterna bör kartlägga och förteckna det informationsmaterial som de besitter och klarlägga bl.a. behovet av skydd för de uppgifter som ingår i detta och betydelsen av att de finns tillgängliga. Omsorgen om skyddet, integriteten och kvaliteten för handlingarna och datasystemen innebär att datasäkerheten blir effektivare.

Den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den innebär ett krav på god offentlighets- och sekretesstruktur i myndigheternas datasystem: de sekretessbelagda och de offentliga handlingarna skall kunna särskiljas från varandra, så att offentliga uppgifter på begäran kan lämnas ut utan att sekretessbelagda uppgifter röjs. Detta kan förutsätta att datasystem som upprätthålls med hjälp av ADB ändras. Alternativt kan myndigheterna göra sig beredda att för hand särskilja utskrifter av offent-

liga handlingar och utskrifter av sekretessbelagda handlingar. Eftersom myndigheterna också enligt gällande lag skall lämna ut den offentliga delen av en handling, kan kostnaderna inte anses bero uteslutande på denna proposition. I propositionen föreslås att en övergångsperiod på fem år skall stipuleras för att sätta datasystemen i stånd, vilket reducerar de kostnader som föranleds av propositionen därför att datasystemen under förloppet av denna tid regelmässigt även annars måste förnyas och de behövliga ändringarna tidsmässigt kan förläggas så att de sker samtidigt med det normala utvecklingsarbetet med datasystemen. Övergångsperioden på fem år skall även kunna förlängas genom förordning, om det visar sig vara behövligt för ändamålsenlig verkställighet av de anvisningar och föreskrifter som statsrådet enligt den föreslagna lagen skall kunna utfärda. De kostnader som föranleds av effektiviseringen av datasäkerheten kalkyleras detaljerat som inslag i beredningen av de föreskrifter och anvisningar som statsrådet skall ge beträffande datasäkerheten.

Skyldigheterna innebär enligt förslaget en noggrannare definiering än för närvarande av administrationen och ansvarsförhållandena rörande handlingar och grunderna för informationsflödena samt att de rättigheter som är förknippade med uppgifterna beaktas vid planeringen av reformer. Kundtjänsten bör organiseras och informationen och grunderna för denna ombesörjas vid genomförandet av handlingarnas offentlighet. Skyldigheterna kan föranleda kostnader speciellt om detta slags uppgifter inte tidigare har ombesörjts som sig bör.

Den nya lagstiftningens ikraftträdande kräver utbildning av personalen och säkerställande av ett de förfaranden som följs mot svarar kraven i den nya lagstiftningen.

De totala direkta kostnaderna för myndigheterna för lagens verkställighet kan grovt uppskattas genom att beakta de genomsnittliga arbetskraftskostnader som föranleds av behövliga utredningar och åtgärder samt utbildning för att genomföra god informationshantering. På denna grund blir kostnaderna i stats- och kommunalförvaltningen grovt räknat ca 70 miljoner mark. Kostnaderna fördelas på grund av ikraftträdelsebestämmelserna på två år. Avsikten har varit att åtgärderna skall kunna verkställas som ett inslag i myndigheternas normala verksamhet och att reformen därför inte kräver ökade anslag.

Vid bedömningen av kostnaderna har de kostnader som föranleds av förnyelsen av datasystemen inte beaktats särskilt, eftersom de behövliga ändringarna på grund av övergångsbestämmelserna tidsmässigt kan inplaceras så att de görs som ett inslag i den allmänna utvecklingen av datasystemen.

De föreslagna åtgärderna syftar till att öka effektiviteten i myndigheternas informationshantering och verksamhet genom mera exakt uppgiftsdefiniering och bättre administrering av handlingarna. Propositionen avser inte heller att ändra på myndigheternas möjligheter att uppbära avgifter för kopior av handlingar. De föreslagna bestämmelserna om myndigheternas informationservice kan öka myndigheternas intäkter, men beloppet härav är svårt att förutsäga.

4.4. Verknningar på förvaltningen

Myndigheternas nya förpliktelser innebär att myndigheternas handlingar måste planeras, skötas och användas på behörigt sätt och så att de olika rättigheter och intressen som ansluter sig till handlingar blir beaktade. En god informationshantering främjar inte bara rätten att ta del av en handling, vilket ligger i linje med offentlighetsprincipen, utan även myndigheternas interna arbete samt uppgifternas kvalitet, skydd och användbarhet.

De föreslagna reformerna skapar en grund för ett enhetligare och bättre utbyte av information mellan myndigheterna. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet avses innehålla allmänna grunder för utlämnandet av handlingar till en annan myndighet. Myndigheterna kan bl.a. med hjälp av teknisk anslutning och under de förutsättningar som bestäms i lagen ge varandra sekretessbelagda personuppgifter, vilket minskar behovet av specialbestämmelser.

Den föreslagna lagen innebär att beslutanderätt överförs från ministerierna till andra myndigheter. Förslaget om att ett beslut om utlämnande av en sekretessbelagd handling skall fattas hos den myndighet vars handling det är fråga om innebär att tillståndsbesluten överförs till en lägre myndighetsnivå. Förslaget kan öka dessa myndigheters arbetsbörda. De omedelbara verkningarna är dock svåra att bedöma.

Enligt förslaget skall datasekretessnämnden inte längre kunna ge tillstånd att lämna ut uppgifter ur myndigheternas register.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Tidigare förslag till revidering

En revidering av offentlighets- och sekretesslagstiftningen har varit aktuell i ett antal lagberedningsprojekt ända sedan 1970-talet. Datasystemkommitténs förvaltnings- och näringsdatasektion, som statsrådet tillsatte år 1972, gjorde ett utkast till en offentlighetslag (Utkast till datasystemkommitténs II delbetänkande. Offentlighetslagen och lagen om ändring av tryckfrihetslagen. 1975). Datasystemkommittén drogs in år 1975.

År 1973 tillsatte statsrådets kansli en kommission med uppgift att i brådskande ordning utarbeta anvisningar för statsförvaltningen om behandlingen av hemliga och konfidentiella handlingar. Denna sekretesskommission föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1974:70) ett tillståndssystem för utlämnande av sekretessbelagda handlingar. Tillstånd avsågs kunna beviljas av särskilda skäl. I detta avseende ledde kommissionens förslag dock inte till några lagstiftningsåtgärder.

Justitieministeriet tillsatte år 1976 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till lag om allmänna handlingars och myndighetsverksamhetens offentlighet. Arbetet inleddes på basis av det utkast till offentlighetslag som datasystemkommitténs förvaltnings- och näringsdatasektion hade utarbetat och de utlåtanden som begärts om det. Arbetsgruppen utarbetade ett förslag till delrevision av offentlighetslagstiftningen (Förslag till delrevision av offentlighetslagstiftningen. Justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 14/1978). På basis av arbetsgruppens förslag fogades år 1982 - i samband med att lagen om förvaltningsförfarande stiftades - till lagen om allmänna handlingars offentlighet ett nytt kapitel 3 a om part tillkommande rätt till handling. Den 21 augusti 1980 tillsatte justitieministeriet en ny arbetsgrupp med uppgift att lägga fram ett förslag till ändring av lagen om allmänna handlingars offentlighet på basis av den år 1976 tillsatta arbetsgruppens förslag. Den nya arbetsgruppens propositionsutkast blev klart på våren 1981. Utlåtanden om detta inbegärdes av olika myndigheter. På basis av utlåtandena utarbetades sedan ett justerat

utkast till lag om ändring av lagen om allmänna handlingars offentlighet. Utlåtande begärdes av laggranskningsrådet, som ansåg (utlåtande nr 3/1982) att det inte fanns någon anledning att öka beredningsoffentligheten på det sätt som föreslogs i utkastet. Lagberedningen fortsatte därefter vid justitieministeriet fram till år 1985. Arbetet ledde emellertid inte till några lagstiftningsåtgärder.

År 1981 tillsatte statsrådet en dataskyddskommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till författningar om registrering av personuppgifter. Kommittén föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1981:66) - förutom de ändringar i lagen om allmänna handlingars offentlighet som kommitténs förslag till personregisterlag föranledde - också ett nytt kapitel 4 a med allmänna bestämmelser om utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheterna. När personregisterlagen stiftades gjordes i lagen om allmänna handlingars offentlighet dock endast de ändringar som den nya personregisterlagen föranledde. I övrigt ledde kommitténs förslag inte till några lagstiftningsåtgärder.

Bestämmelserna om offentlighet i fråga om statens budgethandlingar har utarbetats i en arbetsgrupp, som tillsattes av finansministeriet år 1983 (arbetsgruppspromemoria 1984:FM 2). På basis av arbetsgruppens betänkande utarbetades vid finansministeriet en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om grunderna för statsbudgeten och bokslutet. Förslaget ledde emellertid inte till några lagstiftningsåtgärder.

Riksdagens önskemål och utlåtanden

Riksdagens har i flera sammanhang uppmärksammat behovet av att utveckla bestämmelserna om offentlighet och sekretess. I det följande riksdagens ställningstaganden under de senaste åren.

I en lagmotion i riksdagen år 1985 (LM 101/1985 rd) aktualiserades riksdagsmännens behov av att ta del särskilt av i 5 § lagen om allmänna handlingars offentlighet avsedda handlingar som gäller budgetförslaget. I en lagmotion år 1991 (LM 39/1991) ansågs det nödvändigt att öka beredningshandlingarnas offentlighet, så att rätten att ta del av en handling som är offentlig enligt prövning inte begränsas utan orsak. I förslaget betonades vikten av att få uppgifter om ärenden som bereds. Där konstaterades även att med-

borgarnas möjligheter att övervaka myndigheternas åtgärder och påverka dem härigenom främjas. Dessutom föreslogs bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda handlingar mellan myndigheter. Revideringsbehovet togs upp i en lagmotion även år 1989 (LM 58/1989 rd) och i en hemställningsmotion år 1986 (HM 1051/1986 rd). I hemställningsmotionen föreslogs dessutom att bestämmelser om informationsplikt för myndigheterna skulle intas i lagen.

Revideringen av bestämmelserna om sekretess och icke-offentliga handlingar så att de uppfyller informationsbehovet i ett modernt samhälle påskyndades också i ett spörsmål år 1990 (SS 140/1990 rd). I ett spörsmål år 1996 (SS 386/1996 rd) fästes uppmärksamhet vid att verksamheten i bolag och stiftelser som grundats av kommunerna inte uppfyller den kommunallagsenliga principen om förvaltningsoffentlighet.

När riksdagens lagutskott år 1989 behandlade revideringen av tjänstebrottslagstiftningen, uppmärksammades behovet av att revidera bestämmelserna om handlingsoffentlighet och -sekretess (LaUB 7/1989 rd). Utskottet ansåg att det var särskilt problematiskt att handlingarna i ett ärende som bereds i princip inte är offentliga förrän ärendet har avgjorts. Enligt utskottet är största delen av de ärenden som bereds och handlingarna om dem av det slaget att de bör kunna lämnas ut redan i beredningsskedet. Lagutskottet påpekade även att begreppen i offentlighetslagstiftningen och sekretessbestämmelserna är vacklande och oenhetliga. Utskottet ansåg att en så stor öppenhet som möjligt skall vara förvaltningens rättesnöre och att offentlighetslagstiftningen i brådskande ordning bör revideras så att beredningsoffentligheten ökar.

I sitt svar på regeringens proposition med förslag till polislag (RP 57/1994 rd) förut-satte riksdagen i enlighet med förvaltningsutskottets ståndpunkt (FöUB 20/1994 rd) att regeringen vidtar brådskande åtgärder för att revidera offentlighets- och sekretessbestämmelserna. Kriterierna för myndigheternas rätt att ta del av andra myndigheters och instansers handlingar skulle fastställas på basis av en helhetsgranskning. Även tillvägagångssätt för att avgöra situationer då bestämmelserna om sekretess och utlämnande av handlingar står i strid med varandra skulle tas fram. Därvid skulle skyddet för den personliga integriteten beaktas.

Även statsrevisorerna har fäst uppmärksamhet vid olägenheterna i offentlighetslagstiftningen. I sin berättelse år 1989 (s. 42 - 48) behandlade statsrevisorerna utförligt riksdagshandlingarnas offentlighet och offentligheten vid behandlingen av ett ärende i riksdagen. Berättelsen behandlade bland annat de konfliktsituationer som kan uppstå när lagen om allmänna handlingars offentlighet måste tillämpas på riksdagsarbetet därför att riksdagsordningen saknar tillämpliga bestämmelser. Statsrevisorerna önskade att offentlighetskommissionen skulle behandla också dessa problem i sitt arbete.

När riksdagen behandlade regeringens proposition med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) konstaterade riksdagens grundlagsutskott att ändringen i 10 § 2 mom. regeringsformen innebär en förstärkning av offentlighetsprincipen på grundlagsnivå (GrUB 25/1994 rd). Utskottet ansåg att det därför var skäl att utreda om också till exempel bestämmelserna i riksdagsordningen om offentligheten i riksdagens utskottsarbete borde revideras.

Även riksdagens justitieombudsman har i olika sammanhang tagit upp behovet av att revidera offentlighetslagstiftningen. I sitt utlåtande till justitieministeriet år 1990 (utlåtande nr 5/1990) konstaterade han att offentlighetsbestämmelserna inte i tillräckligt hög grad beaktar förvaltningens och informationens nya metoder, uppgifter och behov. Justitieombudsmannen fann det särskilt viktigt att offentlighetslagstiftningen koordineras med praxis för tolkningen av skyddet för den personliga integriteten samt yttrandefriheten i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter. År 1992 gjorde justitieombudsmannen en framställan hos justitieministeriet om tryggande av myndighetsdiariernas offentlighet och precisering av vissa begrepp i offentlighetslagstiftningen, så att förvaltnings- och lagskipningsoffentlighet kan iakttas i praktiken (JO:s brev 2.10.1992, dnr 1408/92). År 1993 fäste riksdagens biträdande justitieombudsman justitieministeriets uppmärksamhet vid olägenheten med att också mycket känsliga uppgifter i förundersökningsmaterialet blir offentliga, om åklagaren beslutar om åtalstergift (BJO:s brev 24.8.1993, dnr 1441/2/93). Sådana situationer kunde undvikas genom en revidering av offentlighetslagstiftningen.

Offentlighetskommissionens betänkande

Justitieministeriet tillsatte i februari 1990 en kommission med uppgift att revidera offentlighets- och sekretesslagstiftningen. Kommissionen skulle

1) individualisera problemen i den gällande lagstiftningen om handlingsoffentlighet och -sekretess samt problemen i samband med informationsutbyte,

2) ange hur gränserna för handlingsoffentligheten skall fastställas samt på vilka grunder och i vilken omfattning handlingar skall sekretessbeläggas,

3) utreda i vilken mån offentligheten i ett ärende som ännu bereds kan ökas,

4) avgöra om sekretessbestämmelserna i förvaltningsområdenas lagstiftning i första hand bör förtydligas eller om de bör koncentreras till en lag,

5) på basis av sina utredningar och ställningstaganden utarbeta ett förslag till totalrevidering av offentlighets- och sekretesslagstiftningen.

Kommittén avgav sitt betänkande (Kommittébetänkande 1992:9) i april 1992. I kommitténs betänkande ingår ett förslag till ny offentlighetslag, ett förslag till lag om ändring av personregisterlagen samt ett förslag till lag om ändring av 40 kap. 6 § strafflagen.

Kommissionen föreslog att begreppet "dokument" skulle införas som gemensam benämning på en handling och en teknisk upptagning. Begreppet allmän handling skulle enligt förslaget frångås. I stället föreslogs uttrycket "dokument som en myndighet innehar eller kan förfoga över". Eftersom kommissionens syfte var att genomdriva offentlighetsprincipen i den offentliga maktutövningen och skötseln av offentliga uppgifter, definierades myndighet i lagförslaget så att därmed avses inte bara myndigheterna inom förvaltningsorganisationen utan också externa organ och enskilda, när de utför offentliga uppgifter. Även organisatoriskt självständiga men funktionellt självständiga organ, såsom arbetsgrupper, var enligt offentlighetslagen myndigheter.

Beredningsoffentligheten föreslogs bli utökad så att ett dokument alltid blir offentligt när behandlingen av ärendet har avslutats. En myndighet kunde enligt prövning lämna ut ett dokument också innan det blivit offentligt. Myndigheten skulle när den utövade sin prövningsrätt beakta lagens allmänna mål

och myndigheternas informationsplikt. Offentligheten fick inte begränsas utan grund. Beredningsoffentligheten ökades genom att bland annat funktionellt självständiga arbetsgrupper betraktades som i lagen avsedda myndigheter. På beredningsoffentligheten inverkade även förslaget om upphävande av 40 kap. 6 § strafflagen, som gäller röjande av en uppgift som inte är offentlig.

Sekretessbestämmelserna, även bestämmelserna om tystnadsplikt, koncentrerades i förslaget till offentlighetslag. Lagen skulle ange de viktiga allmänna och enskilda intressen till vilkas skydd offentligheten kunde begränsas. Nya element som skulle intas i lagen var bestämmelser om myndigheternas rätt att ta del av ett dokument samt om information på myndigheternas eget initiativ. Bestämmelser om sekretess kunde enligt förslaget i fortsättningen intas endast i lag.

Allmänna bestämmelser om myndigheternas rätt att ta del av ett sekretessbelagt dokument hos en annan myndighet i vissa typiska situationer föreslogs bli intagna i lagen. Dessutom föreslogs en kortfattad generalklausul enligt vilken myndigheterna kan ta del av ett sekretessbelagt dokument även i andra situationer. I övrigt skulle myndigheternas rätt att ta del av ett dokument regleras i speciallagar. Eftersom myndigheternas rätt att få sekretessbelagda dokument av en annan myndighet innebär en avvikelse från skyldigheten att iaktta sekretess, är det konsekvent att också denna rätt skall grunda sig på lagreglering.

I kommissionens förslag till offentlighetslag ingick en bestämmelse också om myndigheternas skyldighet att självmant informera om allmänt betydande planer, förslag och avgöranden på verksamhetsområdet samt även i övrigt om verksamheten och tjänsterna.

5.2. Remissutlåtanden om offentlighetskommissionens betänkande

Justitieministeriet begärde utlåtanden om offentlighetskommissionens betänkande av 99 organisationer. Ministeriet mottog 84 skriftliga utlåtanden, av vilka 6 hade avgetts som gemensamt utlåtande av ett flertal organisationer. En sammanställning av utlåtandena har utarbetats. Nedan de viktigaste synpunkterna i sammandrag.

Remissinstanserna ansåg att kommissio-

nens syften i huvudsak var goda och revideringen nödvändig. Betänkandet kritiserades emellertid för att det inte beaktade teknikens inmarsch inom förvaltningen och databehandlingen. Vissa remissinstanser betonade behovet av klarare och entydigare bestämmelser.

Republikens presidents kansli och justitiekanslern ansåg att lagen inte bör gälla republikens president. Massmedierepresentanterna såg däremot ingen anledning till att ställa republikens president utanför lagens tillämpningsområde. Flera instanser oroade sig för att offentligheten kringskärs på grund av användningen av köptjänster, bolagisering av funktioner och ombildning till affärsverk. Statens affärsverk motsatte sig förslaget om att offentlighetslagen skall gälla även dem. Även förslaget om att lagen skall tillämpas på den avgiftsbelagda service som myndigheterna erbjuder väckte motstånd, eftersom det uppenbarligen innebär att en myndighet som förvärvar inkomster genom serviceverksamhet försätts i en sämre ställning än de privata konkurrenterna.

I utlåtandena kritiserades förslaget även därför att tredelningen av handlingarna - offentliga handlingar, sekretessbelagda handlingar och icke-offentliga handlingar - inte klart och entydigt framgick någonstans. Den av kommissionen föreslagna större beredningsoffentligheten ansågs önskvärd i massmedierepresentanternas, arbetarrepresentanternas och jord- och skogsbruksrepresentanternas utlåtanden samt i vissa myndighetsutlåtanden.

Offentlighetskommissionens förslag om att koncentrera sekretessbestämmelserna till offentlighetslagen kritiserades, eftersom det ansågs kunna försvaga myndigheternas normmedvetande och leda till ologisk lagstiftning. Det är nämligen synnerligen ofta nödvändigt att reglera utlämnandet av en sekretessbelagd handling genom speciallagstiftning. Vissa remissinstanser förhöll sig reserverat till den föreslagna formuleringen av sekretessbestämmelserna, det vill säga att en handling är sekretessbelagd om utlämnande av den kunde ha en i lagen nämnd påföljd. Procedurreglerna för utlämnande av en handling ansågs invecklade och besvärliga. De remissinstanser som representerade massmedierna föreslog att beslutanderätten skall överföras till ett särskilt organ som skall övervaka verkställigheten av offentlighetslagstiftningen.

I tio utlåtanden föreslogs att lagförslaget skall ändras så att parternas rätt att ta del av en handling är lika omfattande såväl i förvaltningsprocessen som i tviste- och brottmål. De föreslagna bestämmelserna om myndighetens rätt att ta del av en sekretessbelagd handling som innehas av en annan myndighet ansågs i viss mån lämna rum för tolkning. Dessutom ansågs de inte förbättra nuläget - speciallagstiftning behövs fortfarande.

Justitiekanslern ansåg att kommissionen noggrant bör överväga förslaget om upphävande av 40 kap. 6 § strafflagen, som gäller röjande av en icke-offentlig uppgift. Den som i strid med myndighetens uttryckliga förbud har röjt en uppgift som inte är offentlig har enligt justitiekanslern brutit mot sin tjänsteplikt och en sådan gärning bör vara straffbar. De remissinstanser som representerade massmedierna understödde däremot uttryckligen kommissionens förslag.

5.3. Utkastet av år 1994 jämte remissutlåtanden

Den nya offentlighets- och sekretesslagstiftningen bereddes vidare som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Under beredningen försökte man beakta kritiken mot offentlighetskommissionens förslag, både den som riktade sig mot innehållet och den som gällde lagtekniken.

Utlåtande om det propositionsutkast som utarbetades under den senare beredningen och som daterades den 28 juni 1994 begärdes av 97 organisationer.

Propositionsutkastet togs i stort mycket väl emot. Det synades i ljuset av problemen i den gällande lagstiftningen och offentlighetskommissionens förslag. Remissinstanserna ansåg att det var bra att de tidigare utlåtandena hade beaktats.

En totalrevidering ansågs nödvändig i flera utlåtanden. Av de remissinstanser som uttryckligen tog ställning till frågan var det endast Finlands Kommunförbund som ansåg att missförhållandena i den gällande lagstiftningen kunde elimineras genom en korrigerande av lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Finansministeriet och Finlands Bank fäste uppmärksamhet vid marknadskrafternas betydelse och underströk att de nationella intressena bör beaktas när offentligheten i de finanspolitiska ärendena fastställs.

I sina detaljbedömningar önskade remissinstanserna ett klarläggande av lagens förhållande till den nya kommunallagen, till kommunernas informationsplikt och till arkivlagstiftningen. Man önskade även en klarare reglering av hur lagen skall tillämpas vid användning av köptjänster och andra uppdrag. Trafikministeriet var en av de instanser som ansåg att lagen inte bör gälla statens affärsverk. Uppmärksamhet fästes även vid de problem som kan uppstå när lagen utsträcks till privaträttsliga organ som utövar offentlig makt.

Beträffande den större beredningsoffentligheten motsatte sig finansministeriet förslaget om offentlighet i fråga om ministeriernas budgetförslag. Finansministeriet och Finlands Bank ansåg inte att statistik och utredningar bör bli offentliga när handlingarna är färdiga för det ändamål de har upprättats för. Med hänsyn till den känsliga finanspolitiken och dess betydelse bör finanspolitiska handlingar enligt finansministeriets utlåtande precis som nu vara icke-offentliga under beredningen. I utlåtandena önska också att offentligheten i fråga om anbudshandlingar regleras noggrannare.

Beträffande förslagen om partsoffentlighet ansåg remissinstanserna att partsrättigheterna i förvaltningsprocessärenden inte bör begränsas. Vissa klarlägganden efterlystes i fråga om sekretessbestämmelserna. De föreningar som representerade journalisterna (Finlands Journalistförbund rf och Oikeustoimittajat ry) ansåg att sekretessförslagen i viss mån omintetgjorde förslagen om en större offentlighet. Å andra sidan påpekade vissa instanser (bland annat bilregistercentralen) att en omfattande offentlighet i fråga om beredningsmaterial möjliggör missbruk. Vissa remissinstanser ansåg att offentligheten i fråga om de handlingar som gäller förhållandet mellan Finland och Europeiska unionen hade tilldelats alltför lite uppmärksamhet.

5.4. Den fortsatta beredningen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag på basis av de ovan redovisade utlåtandena. Under beredningens gång fördes närmare förhandlingar med ett antal intresseorganisationer. En fråga som ägnades särskild uppmärksamhet var tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna dels på handlingar som upprättas vid användning av köptjänster, dels på de statliga och kommunala af-

färsverkens handlingar. Man fäste uppmärksamhet även vid den nya kommunallagens inverkan på lagförslaget. De privata organisationer som utför offentliga uppgifter och som lagen alltså tillämpas på har även de varit föremål för utredningar. Också offentligheten i fråga om handlingar som gäller upphandling samt statsbudgeten, tidpunkten då en handling med känsliga ekonomiska uppgifter bli offentlig och specialbestämmelserna om utlämnande av en handling har varit föremål för särskild granskning.

Justitieministeriet sände i oktober 1997 propositionsutkastet till Ålands landskapsstyrelse för kännedom och eventuellt utlåtande. Ålands landskapsstyrelse meddelade att den inte hade anmärkningar att anföra med anledning av propositionsutkastet.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Den föreslagna nya offentlighets- och sekretesslagstiftningen skapar en enhetlig grund för utveckling av lagstiftningen om utlämnande av myndighetshandlingar. De speciallagar som man ämnar revidera är bland annat befolkningsdatalagen, polislagen (493/1995), bestämmelserna om skatteuppgifternas offentlighet och användning samt rätten att ta del av handlingar och lämna ut handlingar inom socialvården och vid folkpensionsanstalten. Propositionerna avläses senare.

Bestämmelser om offentligheten i fråga om riksdagsutskottens handlingar har inte intagits i propositionen, eftersom frågan tas upp i samband med totalrevideringen av grundlagarna. I propositionen ingår inte heller bestämmelserna om offentligheten i fråga om konkurrensrådets handlingar, eftersom behovet av revidering av lagstiftning gällande konkurrensrådet uppdrag och deras skötsel utredas separat.

En översyn av personregisterlagstiftningen pågår vid justitieministeriet. Eftersom det fortfarande råder osäkerhet om det närmare innehållet i denna reform, föreslås bestämmelser om rätten att lämna ut personuppgifter ur myndigheternas personregister i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, trots att avsikten i ett tidigare beredningsskede var att bestämmelserna skulle

överföras till personregisterlagen. De nu föreslagna bestämmelserna är formulerade så att de skall fungera oberoende av vilka slags begreppsmässiga ändringar och namnändringar som görs i lagstiftningen om skydd för personuppgifter.

6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

En begäran om information om de ting som avses i Europeiska gemenskapernas direktiv rörande fri tillgång till information om miljö (90/313/EEG) skall enligt direktivet behandlas inom två månader. Inom Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa (ECE) bereds en konvention om miljöinformation och medborgarnas rätt till medverkan, där avsikten är att uppställa en uttrycklig tidsfrist, inom vilken en myndighet skall behandla en informationsbegäran. För att säkerställa att lagstiftningen i Finland uppfyller ovan nämnda skyldigheter föreslås att i 14 § 4 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet intas en bestämmelse om tidsfrister för behandling av en begäran om information.

Verkställigheten i Finland av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, i det följande direktivet om skydd av personuppgifter, bereds vid justitieministeriet utgående från förslagen i det betänkande som personuppgiftskommissionen överlämnade i maj 1997 (kommittébetänkande 1997:9) samt utlåtandena om dem.

Direktivet om skydd av personuppgifter syftar till att trygga såväl skyddet för den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter som personuppgifters fria rörelse inom Europeiska unionen. Direktivet tillämpas både på automatisk databehandling och på manuell personuppgiftsbehandling.

Enligt stycke 72 i direktivets ingress kan offentlighetsprincipen beaktas då skyldigheterna enligt direktivet bringas i kraft nationellt. I direktivets artiklar finns däremot inga uttryckliga omnämmanden om offentlighetsprincipen som undantag från skyddsnivån för personuppgifter enligt direktivet.

I direktivet anges under vilka förutsättningar personuppgifter får behandlas. Med behandling avses i direktivet även utlämnande. Därför är de artiklar i direktivet som gäller

lagligheten när det gäller behandling av personuppgifter av betydelse för fastställandet av offentligheten. Definieringen av ändamålet för behandlingen av personuppgifterna inverkar likaså på lagstiftningen om utlämnande av persondata.

I direktivets artikel 7 ingår bestämmelser om principerna som gör att uppgiftsbehandling kan tillåtas. Artikeln innehåller en förteckning över de grunder, på vilka en medlemsstat kan tillåta behandling av personuppgifter. Enligt artikelns punkt f kan behandling tillåtas, om den är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller en utomstående informationsmottagare, utom när dennes intresse uppvägs av den registrerades skydds-krävande intressen eller grundläggande fri- och rättigheter.

Till de centrala principerna för skyddet för personuppgifter hör ändamålsbundenheten. Enligt direktivets artikel 6 skall medlemsstaterna föreskriva om principerna för informationens kvalitet. Principen om ändamålsbundenheten framgår av artikel 6. 1 b, enligt vilket personuppgifter skall insamlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. De får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt direktivets artikel 13 kan skyddet enligt artikel 6. 1 begränsas - med avvikelse från tillämpningen av de ovan refererade i artikel 7 bestämda principerna - genom nationell lagstiftning i den omfattning som bestäms i artikel 13.

Enligt artikel 13 i direktivet är det tillåtet att begränsa skyddet, om en sådan begränsning är en nödvändig åtgärd för att säkra att de intressen som uppräknas i stycke l i artikeln blir förverkligade. Till dessa intressen hör enligt stycke g skydd av den registrerades eller andras fri- och rättigheter.

Direktivet har på två olika sätt beaktats vid beredningen av den allmänna lag som ingår i propositionen. Skyddet av personuppgifter har effektiverats jämfört med nuläget med hjälp av sekretessbestämmelser. För

det andra föreslås personuppgifter ur myndigheternas personregister få utlämnas som kopia eller utskrift, om inte annat särskilt är bestämt, endast om den som får uppgifterna har rätt att enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter ha i sin besittning, använda och i övrigt behandla sådana personuppgifter. Vidare bör det från fall till fall bedömas huruvida ett utlämnande äventyrar den registrerades integritet. Bestämmelserna hindrar således att offentlighetsprincipen lätt skulle kunna leda till lagstridig registrering eller annan behandling av personuppgifter. På annat sätt har offentlighetsprincipen inte begränsats med anledning av direktivet.

Vid beredningen av reformen har det ansetts att artikel 7. f och artikel 13. 1 g i direktivet möjliggör att offentlighet för personuppgifter kan genomföras i den omfattning som den föreslagna allmänna lagen avser. Sekretessbestämmelserna skyddar de uppgifter som hör till kärnområdet för integritetsskyddet, varjämte dessutom vid utlämnande av data hänsyn från fall till fall måste tas till utlämnandets effekt på integritetsskyddet, såvida utlämnandet inte grundar sig på speciallagstiftning. Därigenom är en registrerades rättigheter till skydd för sina personuppgifter tryggade även enligt lagstiftningen i Finland i de situationer, där dessa rättigheter undantränger en annans berättigade intressen.

Det beredningsskede som de i direktivet förutsatta nationella åtgärderna för närvarande befinner sig i har beaktats vid beredningen av propositionen. Därför ingår det i propositionen inte något förslag till revidering av specialbestämmelserna om utlämnande av uppgifter ur personregister. Det är mera ändamålsenligt att dessa bestämmelser revideras utgående från personuppgiftskommissionens förslag och utlåtandena om dem.

En särskild bedömning av verkningar av rådets förordning (322/97/EG) om gemenskapsstatistik på den nationella statistiklagstiftningen kommer att göras senare.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Lagens rubrik

Rubriken på den nya lagen föreslås bli lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Under den fortsatta beredningen beslöt man avstå från den av offentlighetskommissionen föreslagna rubriken offentlighetslagen, eftersom rubriken kunde ge ett intryck av att lagen gäller till exempel även den offentlighet som förmedlas genom massmedierna. Man ansåg med andra ord att rubriken gav lagens tillämpningsområde en större vidd än vad det i själva verket har.

Under den fortsatta beredningen - den som vidtog efter det att offentlighetskommissionen hade avgett sitt betänkande - övervägdes rubriken lag om myndighetshandlingars offentlighet. I ett propositionsutkast från år 1994 motiverades det med att bestämmelserna i lagförslaget, även de bestämmelser som gäller tystnadsplikt och myndigheternas informationsplikt, gäller och påverkar tillgången på myndighetshandlingar.

Till förslaget fogades senare ett kapitel om myndigheternas skyldighet att främja rätten att ta del av en handling samt en god informationshantering. Kapitlet utvidgade regleringen från handlingar som upprättats i samband med myndighetsbeslut och andra grundläggande myndighetsuppgifter till åtgärder som främjar ett öppet myndighetsförhållande samt till regler om att myndigheternas datamaterial skall vara användbart, av hög kvalitet och skyddat, även dataskyddat. En rubrik som ensidigt betonade handlingsoffentligheten gav alltså inte längre en riktig bild av tankegången bakom revideringen, en tankegång som syftade till att utveckla rätten att ta del av en handling. På grund av bestämmelserna om god informationshantering skulle det ha funnits grunder även för att lagens rubrik i större utsträckning än det föreslagna skulle beskriva regleringen av myndigheternas handlingar. Detta ansågs dock inte nödvändigt på grund av den omfattande regleringen av offentlighetsprincipen samt det grundlagsrättsliga skydd för rätten att ta del av handlingar som följer

därav och med beaktande av att även kraven på god informationshantering i sista hand gagnar erhållandet av god och relevant information om myndigheternas verksamhet.

En allmän bestämmelse om offentlighetsprincipen föreslås bli intagen som lagens första paragraf. I bestämmelsen hänvisas till offentligheten i fråga om representativa organs och domstolars sammanträden. Lagen syftar alltså till att ge en helhetsbild av hur offentligheten skall genomföras i myndigheternas verksamhet, även om närvarorätten regleras närmare i särskilda bestämmelser. Av denna anledning föreslås, att lagen skall heta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Lagens struktur och systematik

Den föreslagna lagen består av 38 paragrafer och 8 kapitel. I 1 kap. finns allmänna bestämmelser om offentlighetsprincipen och i den anges lagens syfte och tillämpningsområde. Bestämmelserna i 2 kap. anger när en handling blir offentlig. Om rätten att ta del av en handling föreskrivs i 3 kap. Bestämmelser som anger hur myndigheterna skall förfara när de lämnar ut uppgifter ur en handling föreslås bli intagna i 4 kap. I 5 kap., som till innehållet är helt nytt, finns bestämmelser om myndigheternas skyldighet att främja rätten att ta del av en handling samt en god informationshantering. I 6 kap. finns sekretessgrunderna. Bestämmelserna i 7 kap. gäller undantagen i fråga om sekretess och upphörande av sekretess. Särskilda bestämmelser finns i 8 kap.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Bestämmelser om offentlighetsprincipen samt om lagens tillämpningsområde och syfte liksom även de för tillämpningsområdet centrala definitionerna föreslås bli intagna i 1 kap.

I §. *Offentlighetsprincipen*. Grundläggande bestämmelser om offentlighetsprincipens innehåll och form föreslås bli intagna i paragrafen. Bestämmelserna i 1 mom. gäller den offentlighet som grundar sig på handlingsoffentligheten. Bestämmelserna i 2 mom. gäller behandlingsoffentligheten, som förverkligas bland annat i samband med riksdä-

gens och kommunfullmäktiges sammanträden.

Enligt 1 mom. är myndighetshandlingar offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag. Myndighetsupptagningar nämns inte särskilt i paragrafen, eftersom definitionen på myndighetshandling i 5 § avser även upptagningar, till exempel handlingar som bevarats med hjälp av automatisk databehandling.

Bestämmelsen och dess position som lagens första paragraf ger uttryck för strävan att stärka offentlighetsprincipen som den centrala principen för den offentliga förvaltningen i Finland. Den i lagen föreskrivna rätten att ta del av en handling är ägnad att främja ett öppet myndighetsförfarande, vilket innebär att myndigheterna skall utföra sina uppgifter offentligt så att envar kan få uppgifter om myndighetsverksamheten i allmänhet och av de ärenden myndigheterna för tillfället behandlar i synnerhet.

I paragrafen upprepas den i regeringsformen nämnda utgångspunkten för rätten att ta del av en myndighetshandling: myndighetshandlingar är i allmänhet offentliga. Samtidigt skall paragrafen påminna om att offentlighetsprincipen skall iakttas i lagstiftningsarbetet. Offentligheten kan begränsas endast genom lag. När och hur det kan ske avgörs av bestämmelserna i 10 § 2 mom. regeringsformen och de allmänna lärosatserna om begränsning av grundläggande fri- och rättigheter. Eftersom dessa har beaktats vid lagberedning, föreskriver paragrafen till skillnad från regeringsformen inte att rättigheten kan begränsas endast av nödvändiga orsaker.

Trots att myndighetshandlingar alltså i regel är offentliga, finns det en del förvaltningsgrenar - till exempel social- och hälsovården - där andelen sekretessbelagda handlingar på grund av ett stort antal känsliga ärenden i praktiken är övervägande. Handlingssekretessen fastställs enligt 22 - 24 §.

Lagens föreslagna rubrik hänсыftar på offentligheten i fråga om myndighetsverksamheten i sin helhet. Eftersom offentligheten i fråga om myndigheternas och de representativa organens verksamhet kan genomföras även som sammanträdesoffentlighet, finns det i 2 mom. en hänvisning till bestämmelserna om behandlingen av ett ärende. Några andra bestämmelser om behandlingsoffentlighet finns det inte i lagen, eftersom det är lämpligare att denna fråga regleras i de författningar som även i övrigt anger förfaran-

det vid behandlingen av ett ärende hos en myndighet. Till dessa delar sker det alltså i stort inga förändringar i lagstiftningen. Det förslag till ändring av kommunallagen som ingår i denna proposition syftar till att klargöra hur offentligheten i fråga om handlingar som har behandlats inom stängda dörrar skall fastställas. Även i lagen om offentlighet vid rättegång föreslås sådana preciseringar.

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafen anges lagens centrala innehåll. Enligt paragrafen finns det i lagen bestämmelser om rätten att ta del av en offentlig myndighetshandling, bestämmelser om tystnadsplikt för den som verkar hos en myndighet, bestämmelser om handlingssekretess och andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling samt bestämmelser om myndigheternas skyldigheter att främja lagens syfte.

I lagen föreskrivs alltså om rätten att ta del av en offentlig myndighetshandling. På detta sätt har man velat betona sambandet mellan lagförslaget och 10 § 2 mom. regeringsformen. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är med andra ord den lag som skall reglera den i regeringsformen nämnda rätten att ta del av en handling samt ange dess gränser och det riktiga förfarandet när den tillgodoses.

Enligt paragrafen finns det i lagen bestämmelser om tystnadsplikt för den som är verksam hos en myndighet samt bestämmelser om handlingssekretess och andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling.

Trots att regeln alltså är offentlighet, måste vissa undantag tillåtas. Offentlighet kan nämligen kränka ett antal allmänna och enskilda intressen, som har ett mer eller mindre fast samband med de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformen. O begränsad offentlighet i fråga om myndighetshandlingar behövs inte för att övervaka den offentliga maktutövningen i sådana faktiska myndighetsärenden som gäller stöd för individer eller familjer i olika livssituationer, såsom service på rådgivningsbyråer för uppfostringsfrågor eller missbrukarvård. Offentlighetslagstiftningen är dessutom inte det enda sättet att trygga individers och sammanlutningars påverkningsmöjligheter samt fördelar och rättigheter. Möjligheterna till

intressebevakning kan tryggas även genom bestämmelser om att bland annat parter skall höras.

De allmänna och enskilda intressen som avses framgår särskilt av sekretessbestämmelserna både i den föreslagna 24 § och i andra lagar. Tryggande av statens säkerhet, skötseln av Finlands internationella relationer samt inkomst-, finans-, penning- och valutapolitik, utredning och förebyggande av brott, offentligeconomiska intressen, att kapital- och finansmarknaden samt finansierings- och försäkringssystemen är funktionsdugliga, effektiviteten i fråga om övervaknings- och tillsynsåtgärder som ankommer på myndigheter, skyddet för naturvärden, skyddet för det förtroende som den som lämnar ut en uppgift visar och likställheten mellan en enskild verksamhetsutövare och en myndighet som avtalspart och part är allmänna intressen.

Offentligheten i fråga om sådana handlingar som behövs inom penning- och valutapolitiken eller i samband med övervakning och tillsyn bör begränsas bland annat därför att verksamheten bör innehålla ett moment av överraskning. I fråga om internationella relationer beror sekretess på den internationella gemenskapens allmänna praxis. Om till exempel brottsutredningshandlingar blev offentliga så fort de färdigställts, skulle myndigheternas verksamhet förhindras eller försvåras, eftersom bevis då kunde förstöras. För att en mångsidig och god beredning skall kunna tryggas, bör myndigheterna ha rätt att sinsemellan utbyta åsikter och söka alternativ utan att behöva lämna ut kopior av halvfärdiga handlingar.

Privatekonomiska intressen, forsknings- och utvecklingsintressen samt skyddet för den personliga integriteten är exempel på enskilda intressen.

Individens rätt till skydd för privatlivet och individens självbestämmanderätt är centrala principer för ett demokratiskt samhälle. Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen är envars privatliv, heder och hemfrid tryggade. I momenten finns dessutom ett lagstiftningsuppdrag som anger att skyddet för personuppgifter regleras närmare i lag. Bestämmelser om skydd för privatlivet finns även i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter. Konventionen förutsätter att staten själv avhåller sig från att kränka medborgarnas privatliv och att den dessutom verkar för att skydda medborgarnas privatliv mot

kränkningar från andra håll. Skyddet för den personliga integriteten tryggas alltså som en mänsklig rättighet i internationella överenskommelser, vilket skall beaktas även i offentlighetslagstiftningen. Individens självbestämmanderätt framgår bland annat av 1 och 6 § regeringsformen. I självbestämmanderätten ingår bland annat möjlighet att påverka behandlingen av uppgifter som gäller en själv och att kontrollera den.

Det huvudsakliga regleringsobjektet i den föreslagna lagen är en uppgift som bevarats hos en myndighet, det vill säga en myndighetshandling. Även allmänna bestämmelser om tystnadsplikt för tjänstemän och andra som definieras närmare i 23 § föreslås bli intagna i lagen. De bestämmelser som anger när en handling blir offentlig begränsar offentligheten i tid.

Lagen gäller offentligheten i myndigheternas verksamhet. Begreppet myndighet definieras i 4 § och begreppet myndighetshandling i 5 §. Dessa bestämmelser är formulerade så att lagens tillämpning inte beror på hur en enhet inom den offentliga förvaltningen är organiserad eller huruvida ett visst organ kan anses utgöra en myndighet eller inte. Det har heller ingen relevans för handlingsoffentligheten om myndigheten när den utför sina uppgifter använder sig av köptjänster eller egen personal.

Rätten att ta del av en handling inbegriper enligt lagförslaget sådana handlingar som har upprättats i samband med myndighetsverksamhet och offentlig maktutövning. I lagen påförs sålunda enskilda verksamhetsutövare inte någon skyldighet att lämna ut handlingar, när det inte är fråga om en lagstadgad uppgift och offentlig maktutövning. Om enskild verksamhet utövas inom lagens gränser, har ingen i princip rätt att ingripa. Enskild verksamhet kan dessutom åtnjuta särskilt skydd, såsom skydd för en affärs- eller yrkeshemlighet eller för den personliga integriteten. Bestämmelser om offentligheten i fråga om handlingar som upprättats i samband med enskild verksamhet finns bland annat i 3 kap. 12 § aktiebolagslagen, enligt vilken envar har rätt att få en kopia av aktieboken.

Den föreslagna lagen är avsedd att vara en allmän lag, som skall reglera offentligheten i fråga om myndighetshandlingar och tillgodose den i regeringsformen reglerade grundläggande fri- och rättigheten. Lagen kan frångås endast genom lag. Fastän det

inte genom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som ges i vanlig lagstiftningsordning, är möjligt att förhindra att avvikelser från den intas i bestämmelser i någon annan lag har man med hänsyn till framtida lagberedningsprojekt när lagförslaget utarbetats önskat ange de bestämmelser som det är möjligt att avvika från i någon annan lag. Utgångspunkten är alltså den att bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan frångås endast om det i lagen finns en hänvisning till särskilda bestämmelser i någon annan lag.

Hänvisningarna i lagförslaget anger när bestämmelserna om utlämnande av en myndighetshandling kan frångås genom särskilda bestämmelser. Sådana hänvisningar finns i 6, 7, 12, 13, 16, 22—24, 26, 28—29 samt 31 och 34 §. Sålunda kan till exempel sekretessgrunderna och -tiderna fastställas i speciallagar. Det går också att bestämma att en handling blir offentlig vid någon annan tidpunkt än den som nämns i lagförslaget. Specialbestämmelserna bör synas i ljuset av regeringsformens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter, som de inte får strida mot. Bestämmelserna i 10 § 2 mom. regeringsformen innebär att offentligheten i fråga om myndighetshandlingar inte kan regleras genom förordning.

Specialbestämmelser om handlingsoffentlighet och handlingssekretess finns bland annat i lagen om republikens presidents kansli (1382/1995), folkräkningslagen (154/1938), lagen om förrättande av filmgranskning (300/1965), värnpliktslagen (452/1950) och civiltjänstlagen (1723/1991).

Lagen om allmänna handlingars offentlighet tillämpas enligt 14 § inte på handlingar vilkas offentlighet jämte undantagen därifrån genom lag eller förordning fullständigt har reglerats. Allmänna befolkningsförteckningar, straffregistret och handlingar som gäller beskattning eller datakommunikation är exempel på sådana "fullständigt reglerade" handlingar. Bestämmelser om sådana handlingar har senare intagits bland annat i lagen om förrättande av filmgranskning, värnpliktslagen och civiltjänstlagen. Lagen om allmänna handlingars offentlighet har då inte kunnat tillämpas ens som ett komplement, vilket i praktiken har medfört problem. För att problemen inte skall nedärvas, finns det i den föreslagna lagen ingen motsvarighet till 14 § lagen om allmänna handlingars offent-

lighet. När det i en speciallag inte finns någon särskild bestämmelse som uttryckligen avviker från den allmänna lagen, skall den allmänna lagen tillämpas som ett komplement till specialbestämmelserna.

Den föreslagna lagen innehåller också bestämmelser om myndigheternas skyldigheter att främja lagens syfte. Enligt 3 § är syftet att främja öppenheten i myndigheternas verksamhet. Därför föreslås att det i lagen skall intas bestämmelser om myndigheternas skyldigheter att främja rätten att ta del av en handling, bland annat bestämmelser om skyldigheten att utge publikationer, om information och om att myndigheternas handlingar är lättillgängliga. En del av bestämmelserna är helt nya.

Syftet med lagen är också att införa god informationshantering. Bestämmelserna om detta är helt nya och avsikten med dem är att det skall ses till att uppgifterna i myndigheternas handlingar och datasystem är tillgängliga, användbara, skyddade och integrerade samt sörjas för andra faktorer som påverkar handlingskvaliteten. Till god informationshantering hör bl.a. att föra förteckning över offentliga handlingar samt att som ett led i lagberedningen reda ut rätten att ta del av handlingar samt att planera bl.a. nya datasystem. Med stöd av lagen kan det utfärdas anvisningar och bestämmelser om datasäkerhet för statsförvaltningen.

Av definitionen på lagens tillämpningsområde framgår vilka omständigheter som lagen reglerar. Därför är det inte nödvändigt att i den föreslagna bestämmelsen om tillämpningsområde hänvisa till andra bestämmelser om myndighetshandlingar, till exempel till sådana i vilka användningen, arkiveringen eller upphovsrätten definieras. Efter som det ändå hör till god informationshantering, som avses i 18 § i lagförslaget, att även arkivfunktionens uppgifter sköts på behörigt sätt, föreslås av tydlighetsskäl en hänvisning till arkivlagstiftningen i 3 mom.

Om rätten att i tryck ge ut handlingar föreskrivs i tryckfrihetslagen (1/1919). Beträffande upphovsrätt gäller fortfarande upphovsrättslagen (404/1961). Bestämmelser om arkivering av myndighetshandlingar finns i arkivlagen. Det är alltså inte meningen att genom den föreslagna lagen ändra dessa bestämmelser.

3 §. *Lagens syfte.* En bestämmelse som anger lagens syfte föreslås bli intagen i lagen. Den rätt att ta del av en handling som

föreskrivs i den föreslagna lagen och de skyldigheter som i lagen åläggs myndigheterna syftar enligt förslaget till att främja en god informationshantering och ge individer och samfund möjlighet att övervaka hur offentlig makt utövas och offentliga medel används, fritt bilda sig åsikter, påverka sådant beslutsfattande som avser offentlig maktutövning och bevaka sina rättigheter och intressen.

I bestämmelsen anges i vilket syfte rätten att ta del av en handling och myndigheternas skyldigheter avses föreskrivas i den föreslagna lagen. Därmed nämner den offentlighetsprincipens viktigaste uppgifter samt de centrala krav som även mera allmänt kan ställas på myndigheternas dokument- och informationshantering. Paragrafen är inte enbart konstaterande, utan bestämmelsen skall enligt den föreslagna 17 § beaktas när lagen tillämpas.

Ett viktigt syfte med lagen är att främja en god informationshantering. God informationshantering innebär att myndigheterna ser till att de uppgifter som gäller deras verksamhet och som behövs i den är tillgängliga, användbara, av hög kvalitet samt skyddade på behörigt sätt.

Den allmänna tillgången till handlingar har på ett avgörande sätt bestämts av deras offentlighet. Hög kvalitet på myndigheternas handlingar är en förutsättning för att man skall kunna garantera att individers och sammanslutningars rättssäkerhet tillgodoses och att det samhällspolitiska beslutsfattandet kan baseras på ett dugligt kunskapsunderlag och därigenom leda till de önskade effekterna.

Bestämmelser om god informationshantering ingår i 5 kap. Avsikten är att statsrådet genom lagen skall ges rätt att utfärda bestämmelser och anvisningar om tekniska krav som tryggar inte bara att uppgifterna hemlighålls och skyddas utan också att uppgifterna är integrerade. Det är i praktiken nödvändigt att dimensionera datasäkerheten och de andra skyddsåtgärderna i förhållande till vad slags uppgifter det är fråga om. Av denna anledning måste det också skapas ett system så att myndigheterna kan indela sina handlingar i kategorier som motsvarar de olika kraven på hantering m.m.

I paragrafen nämns de viktigaste sätten på vilka offentligheten i myndigheternas verksamhet skall genomföras. Ett traditionellt och fortfarande helt centralt sätt är bestämmelser om rätten till information. Rätten att

ta del av en myndighetshandling är en grundläggande rättighet. Enligt regeringsformen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras. Sedd ur denna synvinkel är handlingarnas offentlighet alltså inte tillräcklig. Därför föreslås att det i lagen intas bestämmelser om att myndigheterna skall främja öppenheten.

Övervakning av myndighetsverksamheten har alltid ansetts utgöra offentlighetsprincipens syfte. Bestämmelserna i förslaget skall ge individer och samfund möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen. Enligt 4 § 2 mom. tillämpas lagen på alla som innehar en offentlig uppgift när de utövar offentlig makt - inte enbart på dem som är organiserade som en myndighet. Begreppet "offentlig maktutövning" används i lagförslaget på samma sätt som i definitionen på tjänsteman i 2 kap. 12 § strafflagen.

Det allmänna främjar syften som anses ha samhällelig betydelse genom att anslå medel för dem. Därför bör det i bestämmelsen om offentlighetsprincipens syfte anges att lagen syftar till att ge individer och samfund möjlighet att övervaka hur offentliga medel används.

Rätten att fritt bilda sig åsikter om gemensamma frågor, ge uttryck för sina åsikter och på detta sätt påverka gemensamma frågor är en grundläggande princip för ett demokratiskt samhälle och en i grundlagen inskriven grundläggande fri- och rättighet. Enligt den demokratiska förvaltningsmodellen bör beslut som är centrala för samhället grunda sig på en offentlig och för alla parter öppen diskussion, som i sin tur grundar sig på uppgifter som på ett tillförlitligt sätt avspeglar samhällsförhållandena. Det förutsätter att människorna och de samfund som representerar dem får tillräcklig information om skötseln av offentliga uppgifter, om verksamheten inom organ som utövar offentlig makt och om samhällsförhållandena. Till yttrandefriheten hör enligt 10 § 1 mom. regeringsformen rätten att inhämta uppgifter. Därför föreslås att det i paragrafen skall anges att bestämmelserna syftar till att ge individer och samfund möjlighet att fritt bilda sig åsikter.

Samhället kommunicerar med hjälp av den allmänna informationsförmedlingen, vilket bland annat avser massmedia såsom press, radio och television och i ökande utsträckning också allmänna datanät. Den allmänna

informationsförmedlingen skall följa upp myndigheternas verksamhet, skaffa uppgifter om den och rapportera om saken till allmänheten. När rätten att få uppgifter om myndigheternas verksamhet är så omfattande som möjligt, har även den allmänna informationsförmedlingen goda förutsättningar för att framgångsrikt utföra sitt uppdrag. Trots sin stora betydelse nämns den allmänna informationsförmedlingen inte i paragrafen, eftersom lagen inte syftar till att reglera informationsförmedlingen utan till att trygga massmediernas möjligheter att ta del av myndighetsverksamheten.

Den föreslagna regleringen skall ge individer och samfund möjlighet att påverka beslut som avser offentlig maktutövning och bevaka sina rättigheter och intressen. Dessa rättigheter har nära samband med rätten till deltagande och inflytande samt med rättsskyddsovervakningen.

Möjligheterna att påverka beslut som avser offentlig maktutövning beror inte enbart på rätten att ta del av en handling utan även på arten av beslutsfattande och bestämmelserna beträffande förfarandet. Med påverkningsmöjligheter avses i paragrafen förutom medverkan i den egentliga beslutsprocessen även mera allmänna sätt, till exempel medborgarverksamhet och påverkan via massmedierna.

Rätten att ta del särskilt av sådana ärenden som ännu bereds är ägnad att ge individer som representerar dem större möjligheter att bevaka sina intressen vid beredning av lagar och andra ärenden som påverkar dem eller - som annars är betydande för dem. Om olika synpunkter kan beaktas redan under beredningen, blir avgörandena i regel mera lyckade, vilket gör det lättare att verkställa dem och få dem allmänt accepterade. Rätten att ta del av en handling kan anses ha stor betydelse i Finland, eftersom samarbete och samförstånd mellan myndigheterna och de centrala intresseorganisationerna eftersträvas i viktiga beslut.

När en individ eller en sammanslutning är part i ett ärende som behandlas eller har behandlats hos en myndighet, tilldelas rätten att ta del av en handling en mera framträdande roll. I lagförslaget ingår bestämmelser om partens rätt att ta del av en handling. Det är fråga om ett rättsskyddsmedel med vilket en part kan bevaka sina rättigheter och intressen i ett ärende som direkt gäller honom själv. Offentlighet anses dessutom garantera en rättvis rättegång, vilket framgår

av 16 § 2 mom. regeringsformen och de internationella överenskommelserna om mänskliga rättigheter.

4 §. *Myndigheterna*. I paragrafen definieras de organisationer på vilkas handlingar lagen tillämpas. Begreppet myndighet har i paragrafen definierats på basis av offentlighetsprincipens syfte och mål - det är alltså inte meningen att påverka tillämpningen av den annan lagstiftning än den som definierar handlingars offentlighet.

Myndighetsbegreppet definieras i 1 mom. I 2 mom. föreskrivs att lagen skall tillämpas även på sådana organ och enskilda som visserligen inte betraktas som myndigheter men som trots det utövar offentlig makt när de med stöd av lagstiftning utför en offentlig uppgift. Offentlighetsprincipen gäller med andra ord även deras handlingar.

Enligt förslaget saknar det relevans för offentligheten i fråga om myndighetshandlingar om myndigheten använder sig av köptjänster eller något annat slags uppdrag för att utföra sina uppgifter. Den som utför ett myndighetsuppdrag jämföras dock inte med en myndighet utan i 5 § 2 mom. konstateras enbart att även en handling som har lämnats ut eller upprättats med anledning av ett uppdrag skall betraktas som en myndighetshandling.

De myndigheter som lagen gäller räknas upp på organisatoriska grunder i 1 mom. Myndighetsbegreppet innefattar sådana offentlighetsorgan vilkas myndighetsställning kan härledas direkt ur bestämmelser som avser grundande, organisation och uppgifter.

Med myndighet avses enligt 1 mom. 1 punkten statens förvaltningsmyndigheter samt statens övriga ämbetsverk och inrättningar. Statens förvaltningsmyndigheter är statliga organ som har tillsatts för att utföra vissa förvaltningsuppgifter. Statens centralförvaltningsmyndigheter, det vill säga statsrådet och ministerierna samt de övriga förvaltningsmyndigheter som är underställda statsrådet och vilkas territoriella behörighet är allmän, är statliga förvaltningsmyndigheter. Länsstyrelserna och distriktförvaltningsmyndigheterna, till exempel miljöcentralerna, är statliga organ som är underställda centralförvaltningsmyndigheterna. Bland de statliga ämbetsverken och inrättningarna återfinns bland annat statens forskningsanstalter och -centraler samt expertinrättningar, såsom Meteorologiska institutet, konsument-

forskningscentralen och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (STAKES). Till statens egentliga förvaltningsorganisation hör även lokala förvaltningsmyndigheter, till exempel häradsämbetena. Statens affärsverk nämns särskilt i 3 punkten.

Med myndighet avses enligt 1 mom. 2 punkten domstolar och övriga lagskipningsorgan. Till denna grupp hör förutom de allmänna domstolarna (tingsrätterna, hovrätterna och högsta domstolen) även förvaltningsdomstolarna (länsrätterna och högsta förvaltningsdomstolen) och specialdomstolarna, såsom försäkringsdomstolen och vatten-domstolarna.

Enligt 1 mom. 3 punkten betraktas statens affärsverk som myndigheter. Bestämmelser om statens affärsverk finns i lagen om statens affärsverk (627/1987). Lagen tillämpas på en statlig inrättning som bedriver affärsverksamhet (statens affärsverk), om det i särskilda lagar som separat gäller de enskilda affärsverken föreskrivs att den skall tillämpas på inrättningen. Sålunda är Centralen för förvaltningsutveckling (496/1994), Forststyrelsen (169/1993), Luftfartsverket (1123/1990) och Tekniska kontrollcentralen (1070/1995) statliga affärsverk. Enligt lagen om Forststyrelsen och lagen om Luftfartsverket finns det vid inrättningen en särskild enhet som svarar för myndighetsuppgifterna.

Bestämmelser om verksamhetsområde och uppgifter för ett statligt affärsverk finns i den lag som gäller affärsverket i fråga. Ett affärsverk skall skötas enligt de mål för servicen och den övriga verksamheten som riksdagen och statsrådet ställt upp samt enligt affärssekonomiska principer. Enligt lagen om statens affärsverk beslutar statsrådet om affärsverkens resultatmål i enlighet med vad som föreskrivs i lagen. Resultatmålet skall ställas så att affärsverket kan nå målen för servicen och för den övriga verksamheten. Ett affärsverk avgör de ärenden som avser dess verksamhet, ekonomi och förvaltning och som inte skall godkännas av riksdagen eller avgöras av statsrådet eller något ministerium.

Affärsverken skall finansiera sina utgifter inte endast med inkomster av verksamheten, utan också med lån som de kan uppta enligt vad som föreskrivs. Därutöver kan finansieringen bygga på anslag som kan tas upp i statsförslaget för utgivande av medel på lånevillkor till dem samt anslag som kan tas

upp i statsförslaget för ökning av deras grundkapital.

Offentlighetsbestämmelserna bör tillämpas också på statens affärsverk, eftersom det då blir möjligt att övervaka skötseln av affärsverkens lagstadgade uppgifter och affärsverkens användning av offentliga medel. Eftersom lagen gäller de kommunala affärsverken, är det enbart följdriktigt att rätten att ta del av en handling tillgodoses även hos statens affärsverk. De statliga affärsverk som lagen om statens affärsverk gäller är fortsättningsvis statliga inrättningar. Vid beredningen av lagen om statens affärsverk utgick man enligt beredningshandlingarna dessutom från att de lagar som reglerar statens förvaltningsförfarande i allmänhet, till exempel lagen om allmänna handlingars offentlighet, skall tillämpas på de i lagen avsedda affärsverken (RP 137/1986 rd, s. 17). De problem som möjligen uppstår kan lösas med hjälp av sekretessbestämmelserna.

Med myndighet avses enligt 1 mom. 4 punkten även kommunala myndigheter. De kommunala myndigheterna är vanligen kollegiala organ, såsom fullmäktige och kommunstyrelsen samt nämnder, direktioner och kommittéer. Även samkommunernas myndigheter och organ är kommunala. Det är i sista hand organets uppgifter och behörighet som avgör om ett kommunalt organ skall anses utgöra en kommunal myndighet eller inte. Om organets uppgifter och behörighet grundar sig på en rättslig norm, är det fråga om en kommunal myndighet. Interna, fritt organiserade hjälp- och beredningsorgan i en kommun, såsom interna arbets- och ledningsgrupper, har däremot inte sådana uppgifter och sådan behörighet, och därför kan de inte heller betraktas som myndigheter enligt denna lag. Å andra sidan är en enskild tjänsteinnehavare i en kommun, till exempel kommundirektören eller byggnadsinspektören, eller en förtroendevald, till exempel ordföranden för en nämnd, en kommunal myndighet, om han har självständig beslutanderätt. Enligt 14 § kommunallagen kan fullmäktige i en instruktion delegera beslutanderätt till kommunens övriga myndigheter. Beslutanderätt kan även vidaredelegeras i en instruktion. Beslutanderätt i ett ärende som inbegriper administrativt tvång kan dock enligt 14 § 3 mom. kommunallagen delegeras endast till ett organ.

Affärsverk som producerar kommunal service - till exempel kommunala vattenverk,

telefoninrättningar och trafikverk - är inte fristående juridiska personer, utan de hör till kommunens organisation. Affärsverken förvaltas liksom den övriga kommunen i enlighet med kommunens instruktioner, och därför tillämpas bestämmelserna om kommunala myndigheter även på dem.

Kommunal service kan produceras också av ett organ som inte hör till kommunens förvaltning. Sådana organ förvaltas vanligen privaträttsligt, till exempel som aktiebolag i vilka kommunen är delägare. Enligt förslaget tillämpas lagen på sådana bolag endast om de utövar offentlig makt, det vill säga när de med stöd av en lag utför en offentlig uppgift. Om skötseln av någon av kommunens uppgifter har anförtratts ett samfund eller en stiftelse, skall kommunen enligt 29 § kommunallagen på ett lämpligt sätt ge invånarna tillräcklig information om verksamheten.

Enligt 1 mom. 5 punkten avser begreppet myndighet även självständiga offentligrättsliga inrättningar, det vill säga juridiska personer om vilkas organisation, organ och uppgifter bestäms i särskilda författningar. De utför uppgifter inom den så kallade medelbara offentliga förvaltningen, det vill säga offentliga uppgifter som anförtratts organ utanför det egentliga förvaltningsmaskineriet. Finlands Bank, inklusive Finansinspektionen som administrativt utgör en del av banken, Folkpensionsanstalten, Helsingfors universitet, Institutet för arbetshygien, Kommunernas pensionsförsäkring, Kommunernas garanticentral och Kommunala arbetsmarknadsverket är sådana självständiga offentligrättsliga organ som avses i punkten. Bestämmelsen tillämpas inte på Pensionsskyddscentralen eller på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt - offentligheten i fråga om deras handlingar beror på 2 mom. Detta har ansetts vara det bästa sättet att trygga handlingsoffentlighet på lika grunder i arbetspensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen.

Enligt 1 mom. 6 punkten gäller lagen även riksdagens ämbetsverk och inrättningar. Med riksdagens ämbetsverk och inrättningar avses detsamma som i lagen om riksdagens tjänstemän (1373/1994), det vill säga riksdagens kansli, statsrevisorernas kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli, kansliet för Finlands delegation i Nordiska rådet och Riksdagsbiblioteket. De bestämmelser som påverkar offentligheten i fråga om riksdagsut-

skottens handlingar föreslås inte bli ändrade, vilket påpekades i den allmänna motiveringen. Offentligheten i fråga om riksdagsutskottens handlingar beror alltså också härefter på riksdagsordningen.

Den åländska landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet gäller landskapets och kommunernas myndigheter samt de övriga myndigheterna, när de utför uppgifter som hör till Ålands självstyrelse eller kommunernas självstyrelse. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller enligt 1 mom. 7 punkten myndigheterna i landskapet Åland endast när de i landskapet utför uppgifter som ankommer på riksmyndigheterna. Sådana uppgifter är enligt 30 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till exempel uppgifter som ankommer på konsumentklagonämnden och uppgifter som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur samt förebyggande av införsel till landet av växtförstörare.

Enligt 1 mom. 8 punkten avses med begreppet myndighet även nämnder, delegationer, kommittéer, kommissioner, arbetsgrupper och förrättningsmän samt andra därmed jämförbara organ som har tillsatts för att självständigt utföra en uppgift på basis av en lag, en förordning eller ett beslut fattat av en statlig förvaltningsmyndighet, ett statligt ämbetsverk, en statlig inrättning, ett lagskipningsorgan eller, i frågor som avses i 7 punkten, en myndighet i landskapet Åland. Beredningsoffentligheten ökar när organ som på basis av ett uppdrag utövar självständig beredningsmakt börjar betraktas som myndigheter. Deras handlingar blir då offentliga enligt 6 §.

Organ som saknar formell myndighetsställning men som utövar självständig prövningsrätt föreslås bli uttryckligen nämnda i bestämmelsen. Deras myndighetsställning är nämligen för tillfället något oklar, eftersom de gällande bestämmelserna lämnar rum för tolkning. Inom rättspraxis har man ansett att en arbetsgrupp som har tillsatts av ett ministerium och som består även av andra än ministeriets egna tjänstemän inte är en i den gällande lagen avsedd myndighet (HFD 1972 II 4). Å andra sidan ansåg högsta förvaltningsdomstolen att läkemedelsnämnden, som fungerade i anslutning till den dåvarande medicinalstyrelsen, och de med stöd av bestämmelserna tillsatta permanenta sakkunniga, vilkas uppgift var att avge utlåtanden till medicinalstyrelsen, var såttillvida funktio-

nellt självständiga att de kunde betraktas som myndigheter som avses i 2 § 3 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet (HFD 28.5.1991; D 1819).

Med stöd av 14 § sametingslagen tillsätter sametinget en valnämnd med uppgift att ombesörja valet till sametinget. Valnämnden kan betraktas som ett i punkten avsett organ. Eftersom tillämpningen av bestämmelserna om myndighetshandlingars offentlighet på sametinget och dess organ enligt den föreslagna lagen skulle förbli oklar, är avsikten att inta en uttrycklig bestämmelse i samedingslagen om tillämpning av offentlighetslagstiftningen. Ett förslag om detta skall ingå i en proposition som särskilt avses avlätas med förslag om ändring av samedingslagen.

Ett beredningsorgan betraktas enligt den föreslagna 8 punkten som en särskild myndighet, om det har tillsatts för att självständigt utföra en uppgift. Enbart det faktum att beredningen sker i samarbete mellan ett flertal tjänstemän innebär alltså inte nödvändigtvis att det är fråga om ett organ som avses i punkten. En arbetsgrupp som vid en avdelning vid ett ministerium bereder ett utkast till ett ministerieutlåtande, är enligt lagförslaget inte någon särskild myndighet.

I allmänhet utför inte heller statsrådets utskott sina uppgifter självständigt på det sätt som avses i lagrummet. Med undantag av EU-ministerutskottet och finansutskottet är de organ som har tillsatts för statsrådets interna beredning.

EU-ministerutskottet fungerar självständigt på det sätt som avses i lagen, när det till exempel behandlar Finlands ståndpunkt i ett ärende som är anhängigt i Europeiska unionen. Finansutskottet behandlar och ger självständigt utlåtanden i frågor där utskottsbehandlingen utgör en förutsättning för ministeriets beslut. I övrigt blir finansutskottets handlingar - till den del de inte innehåller sekretessbelagda uppgifter - offentliga på samma sätt som de övriga statsrådsutskottens såsom finanspolitiska ministerutskottets handlingar, det vill säga först när utskottsärendet är slutbehandlat i statsrådet. Även regeringens aftonskola och statsrådets förhandlingar är inofficiella politiska förhandlingssorgan, som inte kan anses ha blivit tillsatta för att självständigt utföra en uppgift. De handlingar som har behandlats i regeringens aftonskola eller under andra regeringsförhandlingar arkiveras bland handlingarna hos det

beredande ministeriet. Handlingsoffentligheten beror sedan på de bestämmelser som tillämpas på ärendet i fråga.

Som särskilda myndigheter skall enligt förslaget betraktas även förrättningsmän som med stöd av en lag har tillsatts för att självständigt handlägga till exempel fastighets- och vattenrättsliga ärenden.

Paragrafens 1 mom. 8 punkt tillämpas inte på en arbetsgrupp som har tillsatts av en kommunal myndighet, till exempel av en nämnd. Inom kommunalförvaltningen används arbetsgrupper ofta som tillfälliga organ med uppgift att till exempel söka politisk lösning i ett ärende som vid nämndbehandlingen visat sig vara svårlost.

Med tanke på övervakningen av den offentliga maktutövningen är det viktigt att offentlighetsprincipen tillämpas inte enbart på organ som uttryckligen är organiserade som myndigheter utan också på organ som inte hör till det egentliga förvaltningsmaskineriet men som med stöd av en lag har anförtrots en offentlig uppgift. Bestämmelser om detta finns i 2 mom. Med stöd av momentet tillämpas lagen även på sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda som enligt lagar eller förordningar eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem utför en offentlig uppgift, när de utövar offentlig makt. Under beredningen övervägde man att mera detaljerat räkna upp dem som lagen enligt denna bestämmelse gäller. Med tanke på genomförandet av offentlighetsprincipen ansågs det dock bättre att låta definitionen vila på en generalklausul. Missförhållanden kan förebyggas genom förhandlingar, utbildning och information.

Lagen gäller dem som enligt lagar och förordningar eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem utför en offentlig uppgift endast när de utövar offentlig makt. Enbart det faktum att en sammanslutning enligt en lag eller en förordning skall höras, utnämna en representant eller lägga fram ett förslag till val av ledamot i ett organ innebär inte att lagen gäller dess handlingar. Till exempel Finlands Kommunförbund nämns i ca 50 bestämmelser som en organisation som skall höras eller utnämna representanter till vissa organ.

Begreppet offentlig makt definieras inte i lagförslaget. Begreppet kan överhuvudtaget inte ges någon allmän definition. Ingrepp i den enskildas rättsställning endera genom ett

förvaltningsbeslut eller genom en faktisk åtgärd har ansetts utgöra det centrala i begreppet. Även beviljande av förmåner eller utfärdande av examensintyg betraktas som offentlig maktutövning.

Offentlighetsrättsliga föreningar som grundats genom lagstiftningsåtgärder är exempel på samfund som har anförtrotts uppgifter som avser offentlig maktutövning. Renbeteslagen, som i enlighet med 7 § renskötcellagen (848/1990) utför uppgifter som gäller renskötsel på renbeteslagets område, jaktvårdsföreningarna, som i enlighet med 63 § jaktlagen (615/1993) bland annat övervakar jakten och sköter utbildning och rådgivning inom jakt och viltvård, Centralhandelsskammarerna, som i enlighet med 4 § handelskammarförordningen (337/1988) bland annat auktoriserar revisorer och övervakar deras verksamhet, och Finlands Advokatförbund, som i enlighet med 6 och 6 a § lagen om advokater (496/1958) handlägger disciplinära ärenden, är exempel på sådana offentlighetsrättsliga föreningar.

Med religionssamfund avses detsamma som i 2 § religionsfrihetslagen. Med undantag av den evangelisk-lutherska kyrkan gäller lagen enligt 2 mom. religionssamfund till den del de med stöd av lagar eller förordningar eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem har anförtrotts offentliga uppgifter. En sådan uppgift är till exempel förrättande av vigsel, om undervisningsministeriet i enlighet med 14 § äktenskapslagen (234/1929) har beviljat samfundet rätt att förrätta vigsel.

Lagen gäller inte den evangelisk-lutherska kyrkan, eftersom det är kyrkans egna organ som skall initiera kyrklig lagstiftning. I fråga om offentlighet och sekretess beträffande den evangelisk-lutherska kyrkans handlingar tillämpas enligt huvudregeln i kyrkolagen (1054/1993) lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Vissa offentliga uppgifter har med stöd av bestämmelser eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem anförtrotts enskilda. Som exempel kan nämnas en officiell besiktnings- och värderingsman som nämns i 18 kap. 23 § sjölagen (674/1994), en fiskeövervakare som nämns i 97 § lagen om fiske (286/1982) och en edsvuren jaktövervakare som nämns i 88 § jaktlagen. Lagen gäller dem, när de utför sina lagstadgade uppgifter.

5 §. *Myndighetshandling*. I paragrafen an-

ges vilket material lagen tillämpas på.

Det nuvarande begreppet "allmän handling" ersätts i lagen av begreppet "myndighetshandling". Begreppet allmän handling har i praktiken förorsakat förvirring bland annat därför att en allmän handling lätt kan tas för en offentlig handling.

Offentlighetskommissionen föreslog begreppet dokument i stället för handling. Under den senare beredningen avstod man dock från det, eftersom den finska motsvarigheten (*tallenne*) bland annat förde tankarna till tekniska upptagningar (*tekninen tallenne*). Begreppet myndighetshandling valdes särskilt därför att det bäst ansågs beskriva lagens tillämpningsområde och innehåll. Numera är begreppet elektronisk handling redan etablerat.

I 1 mom. definieras begreppet handling. Begreppet är omfattande. Det täcker såväl traditionella handlingar som elektroniska handlingar och andra handlingar som kan uppfattas endast med hjälpmedel.

Enligt lagförslaget avses med handling för det första en framställning i skrift eller bild. En framställning i skrift är en skriftlig framställning som verbalt, med språkliga medel, uttrycker ett visst tankeinnehåll och som är nedtecknad på ett underlag. Med framställning i bild avses bland annat kartor, tabeller, bilder och ritningar. Framställningar i bild har ansetts ingå i handlingsbegreppet i den gällande lagen.

Med handling avses även ett till ett visst objekt eller ärende anknutet meddelande i form av tecken som på grund av användningen är avsedda att höra samman och som kan uppfattas endast med hjälp av automatisk databehandling eller en ljud- eller bildåtergivningsapparat eller något annat hjälpmedel. Definitionen förutsätter alltså inte att handlingens innehåll kan uppfattas omedelbart genom läsning eller avlyssning eller genom att handlingen överblickas.

I den gällande lagen jämföras tekniska upptagningar med handlingar. En teknisk upptagning är en genom magnetisering eller på något därmed jämförbart sätt framställd upptagning som är avsedd att läsas, avlyssnas eller på något annat sätt uppfattas med tekniska hjälpmedel. I lagförslaget har man avstått från begreppet, eftersom det ansågs onödigt. Målet har nämligen varit en så stor instrumentsneutralitet som möjligt, vilket innebär att lagen kan tillämpas oavsett på hurdant underlag och med vilka metoder

informationen har bevarats och med vilka metoder den kan återvinnas.

Det underlag på vilket informationen har bevarats har betydelse endast för definitionen på traditionella handlingar. För andra handlingar är underlaget egalt - regleringen inriktas uteslutande på informationen. Information kan nuförtiden bevaras till exempel elektroniskt eller optiskt. De spår som uppstår när information bevaras benämns i lagen tecken. Det kan vara fråga om digitala tecken som åstadkommit på elektronisk väg till exempel på en CD-skiva eller magnetiseringspunkter på ett magnetband. De hjälpmedel som behövs för att uppfatta meddelandena kan vara tekniska eller till exempel optiska. Meddelanden som bevarats på mikrofilm eller som adb-upptagningar är handlingar som kan uppfattas endast med tekniska hjälpmedel.

De traditionella pappershandlingarna kan relativt lätt särskiljas från varandra. Däremot kan det vara svårare att avgöra vilka tecken som till exempel i ett datorminne bildar en handling och vad den i lagen föreskrivna rätten till information avser. Objektet för rätten till information benämns i lagen meddelande. Ett meddelande är en konstellation av tecken som hänför sig till ett visst objekt eller ärende och som på grund av användningen är avsedda att höra samman. Det är således fråga om ett juridiskt begrepp som är definierat för lagens syfte.

Definitionen innebär att till exempel en adb-diskett inte nödvändigtvis utgör en i lagen avsedd handling. Å andra sidan kan teckenkonstellationer som hör till ett och samma meddelande (handling) finnas bevarade på flera disketter. Det som avgör om tecknen skall anses höra samman eller inte, det vill säga om de skall anses bilda en handling eller inte, är den tilltänkta användningen, det vill säga det logiska sambandet mellan dem. Det sätt på vilket tecknen hör samman beaktas när datasystemens struktur och behandlingsfunktioner fastställs på basis av myndigheternas uppgifter och informationsbehov. Myndigheternas prövningsrätt begränsas under planeringen av de allmänna förvaltningsprinciperna och av lagstiftningen om skydd för personuppgifter, som till exempel kan förhindra att vissa sökgrunder används i ett persondatasystem.

Definitionen på handling innebär i praktiken att lagen och därmed den i lagen föreskrivna rätten att ta del av en handling inte

gäller alla tänkbara teckenkonstellationer som kan produceras med hjälp av automatisk databehandling. En teckenkonstellation med uppgifter som bevarats för olika ändamål är inte en i lagen avsedd handling. Definitionen innebär alltså inte att myndigheterna är skyldiga att på basis av offentlighetsprincipen och rätten att ta del av en handling ändra sina datorprogram eller samköra uppgifter i datafiler som bildats för olika ändamål.

Definitionen på en elektroniskt eller på något annat nytt sätt framställd handling skall förstås i ljuset av offentlighetsprincipens syfte: offentligheten i fråga om myndighetshandlingar syftar bland annat till att ge allmänheten information om myndigheternas verksamhet för att den på det sättet skall kunna övervaka verksamheten och använda den för andra syften som framgår av 3 §. Däremot är handlingsoffentligheten inte avsedd att vara någon allmän datainsamlingsmetod. En myndighet kan visserligen med stöd av bestämmelserna om skyldigheten att främja rätten att ta del av en handling åläggas att för allmänt bruk framställa statistik och andra handlingar som gäller dess verksamhet, men det är en helt annan sak. Enligt 21 § kan myndigheterna dessutom under de förutsättningar som nämns närmare i paragrafen som datatjänst lämna ut material som de sammanställt genom samkörning även av sådana tecken som har bevarats för olika ändamål.

Av informationstekniska skäl är rätten att ta del av en handling mångsidigare i fråga om meddelanden som bevarats med hjälp av automatisk databehandling än i fråga om traditionella handlingar. Eftersom informationstekniken möjliggör samkörning av olika slag, gäller rätten att ta del av en handling även sådana meddelanden som myndigheten inte annars nödvändigtvis skulle sammansätta genom samkörning eller skriva ut på papper. Sådana handlingar brukar benämnas potentiella eller virtuella handlingar. Om fri informationssökning är tillåten i myndighetens datasystem, gäller den föreslagna rätten att ta del av en handling vilket meddelande som helst som har uppkommit på basis av en sökfunktion utan nya programmeringsåtgärder - det är egalt om myndigheten i sin verksamhet själv söker information på samma sätt eller inte.

Definitionen tar alltså inte ställning till det underlag som använts och det sätt på vilket

ett meddelande har bevarats. En handling behöver inte i den mening som lagen avser vara nedtecknad på papper. Det spelar heller ingen roll hur meddelandet har sammanställts (för hand, med skrivmaskin, med hjälp av tryckteknik, på elektronisk eller optisk väg) eller om det är fråga om en handling i original eller inte. Handlingen behöver inte heller vara undertecknad eller kont-rasignerad för att lagen skall gälla den.

Enligt definitionen i 2 mom. avses med myndighetshandling en handling som innehas av en myndighet och som har upprättats av myndigheten eller en som är anställd hos myndigheten eller som har inkommit till myndigheten för behandling av ett visst ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter. En handling anses ha blivit upprättad av en myndighet även när den har upprättats med anledning av ett uppdrag som myndigheten har gett. En handling anses ha inkommit till en myndighet även när den har inkommit på uppdrag av myndigheten eller till en som annars är verksam för dess räkning för utförande av ett uppdrag. I de två sistnämnda fallen förutsätts det alltså inte att handlingen innehas av myndigheten.

Lagen gäller ett med tanke på offentlighetsprincipen centralt myndighetsmaterial, det vill säga handlingar som finns hos en myndighet för behandling av ett visst ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till dess verksamhetsområde eller uppgifter. Avgöranden i frågor som ankommer på en myndighet, till exempel domar och beslut, är typiska exempel på handlingar som upprättats av en myndighet. Till denna grupp hör också myndighetsutlåtanden om till exempel lagförslag samt expertutlåtanden till en annan myndighet eller till en enskild, myndighetsinitiativ och budgetframställningar. Myndigheterna framställer även utredningar, statistik och rapporter samt planer, till exempel planer i enlighet med byggnadslagen (370/1958) och planer i enlighet med kommunallagen. Även en stor del av de handlingar som upprättats i samband med faktisk myndighetsverksamhet, såsom hälsovårdscentralernas patientregister, är myndighetshandlingar.

Också en privat handling som har inkommit till en myndighet betraktas som en myndighetshandling, om den har inkommit för behandling av ett visst ärende eller an-

nars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter. Handlingen kan ha lämnats in till myndigheten personligen, per bud, per post, som ett telefax eller genom e-post eller någon annan elektronisk dataöverföring. Det sätt på vilket handlingen har lämnats in saknar alltså betydelse för tillämpningen av lagen.

En handling betraktas som en myndighetshandling även om den har skickats direkt till en tjänsteman som är verksam hos en myndighet eller till en som är verksam på uppdrag av en myndighet. Det spelar alltså ingen roll om handlingen har inkommit via registratorskontoret eller inte. En tjänsteman skall lämna in en handling som har skickats direkt till honom för registrering.

Alla handlingar som skickas till en myndighet är dock inte i lagen avsedda handlingar. För att lagen skall tillämpas, skall handlingen ha inkommit till en myndighet för behandling av ett visst ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter. Därmed är till exempel direktreklam eller en tidning som har inkommit genom massdistribution inte en i lagen avsedd myndighetshandling.

Ansökningar, meddelanden och klagoskrifter är exempel på handlingar som lämnats in till en myndighet för behandling av ett visst ärende. Handlingar som har sänts för känedom och som hänför sig till myndighetens verksamhetsområde är exempel på handlingar som lämnats in i samband med ett ärende som annars hör till myndighetens verksamhetsområde. Också en handling som av misstag har sänts in till fel förvaltningsmyndighet kan betraktas som en handling som har inkommit i samband med ett ärende som hör till myndighetens uppgifter, eftersom myndigheten enligt lagen om förvaltningsförfarande då skall överföra ärendet till den behöriga myndigheten.

En handling som innehas av en myndighet är en myndighetshandling. En handling innehas av en myndighet, om den fysiskt finns på myndighetens verksamhetsställe eller hos en som är verksam hos en myndighet - oberoende av ställe. Lagen gäller emellertid sådana handlingar som inte innehas vare sig av en myndighet eller av den som är verksam hos en myndighet. Lagen tillämpas nämligen också på en handling som lämnats ut med anledning av ett myndighetsuppdrag,

även om den då alltså innehåller av den som utför uppdraget. Till exempel en adb-fil kan fysiskt finnas hos ett serviceföretag inom databranschen. Det är dock myndigheten som bestämmer över den och myndigheten som kan använda den endera genom datakommunikationsförbindelser eller genom att serviceföretaget skriver ut eller på något annat sätt producerar material ur filen för myndighetens bruk.

Med uppdrag avses situationer då en enskild eller en organisation som inte hör till en myndighet på basis av ett särskilt avtal utför en uppgift som ankommer på myndigheten - uppgiftens omfattning saknar betydelse. Handlingar som ett ministerium har lämnat ut till en sakkunnig för utlåtande och som innehåller av den sakkunniga är alltså myndighetshandlingar. På motsvarande sätt är ett myndighetsregister som förs av ett privat serviceföretag inom databranschen en myndighetshandling.

Regleringen skall framför allt garantera att den allt större användningen av köptjänster inom förvaltningen inte leder till att tillämpningsområdet för offentlighetsprincipen krymper. Bestämmelser om användning av köptjänster finns bland annat i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) och veterinärvårdslagen (685/1990). Enligt 2 § 3 mom. kommunallagen kan kommunen beställa de tjänster som skötseln av uppgifterna förutsätter också av andra tjänstproducenter.

I 3 mom. anges vilka handlingar som inte betraktas som myndighetshandlingar och som enligt huvudregeln helt faller utanför tillämpningsområdet.

Begreppet myndighetshandling bör definieras noggrannare än för närvarande bland annat med tanke på bestämmelserna om större beredningsoffentlighet. En noggrannare definition behövs också för att förebygga tolkningssvårigheter. De föreslagna bestämmelserna stämmer i stor utsträckning överens med bestämmelserna i Sveriges tryckfrihetsförordning. Även om den gällande lagen saknar sådana bestämmelser, torde särskilt den föreslagna 3 mom. 1, 2 och 5 punkten motsvara nuvarande praxis och tolkning.

Enligt 3 mom. 1 punkten betraktas som myndighetshandlingar inte brev och andra handlingar som har sänts till en som är anställd hos en myndighet eller till en förtroendevald med anledning av något annat uppdrag eller någon annan ställning han inne-

har. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 4 § i Sveriges tryckfrihetsförordning.

En tjänsteman kan på sin arbetsplats ta emot privata brev, privata elektroniska meddelanden och handlingar som hänförs till en uppgift utanför myndigheten, till exempel som kommittéledamot hos en annan myndighet. Då är det den kommitté som tjänstemannen är ledamot av - inte till exempel det ministerium som han är anställd vid - som bestämmer över handlingen. På motsvarande sätt får en minister brev av sina väljare och som medlem av olika partiorgan en mängd material. Det är enbart naturligt att lagen inte gäller dylika handlingar som inte alls hänförs till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter. För klarhetens skull finns det dock en särskild bestämmelse om det i lagen.

Enligt 3 mom. 2 punkten betraktas som myndighetshandlingar inte minnesanteckningar som har gjorts av en som är anställd hos en myndighet eller en som är verksam på uppdrag av en myndighet och sådana utkast som inte ännu har lämnats in för föredragning eller någon annan behandling av ett ärende. Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 9 § i Sveriges tryckfrihetsförordning.

I punkten anges sålunda den tidpunkt från vilken den handling som avses i punkten kan vara en myndighetshandling. Bestämmelsen innebär att en halvfärdig handling som utarbetas av en tjänsteman eller en som utför ett myndighetsuppdrag och som de andra som deltar i behandlingen av ärendet, vanligen den chef som avgör ärendet eller beslutar om föredragningen, alltså inte ännu har kunnat sätta sig in i handlingen, faller utanför begreppet myndighetshandling. Den tjänsteman som behandlar ett ärende gör vanligen upp olika slags skisser, listor med sakfrågor samt andra minnesanteckningar och utkast med anledning av ärendet. De kan inte betraktas som myndighetshandlingar, eftersom de inte är avsedda att utgöra grund för behandlingen.

Lagen tillämpas på ett utkast som har gjorts av en tjänsteman, när handlingen har lämnats in för föredragning eller någon annan behandling. Förutsättningen är med andra ord att handlingen har övergått från beredaren till beslutsfattaren eller en annan handläggare av ärendet. Att en tjänsteman överlämnar ett förberedande utkast till sin förman för att erhålla närmare handledning eller för diskussion om ärendet föreslås alltså

inte innebära att handlingen faller inom lagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas alltså inte på minnesanteckningar och preliminära utkast som upphovsmannen - en tjänsteman eller en som är verksam på uppdrag av en myndighet - har utarbetat för eget bruk och som förblir hos honom.

Enligt 3 mom. 3 punkten betraktas som i lagen avsedda myndighetshandlingar inte handlingar som en myndighet har skaffat för intern utbildning, informationssökning eller någon annan intern användning. En motsvarande så kallad biblioteksklausul finns i 2 kap. 11 § 3 punkten i Sveriges tryckfrihetsförordning. Bestämmelsen syftar till att myndigheterna själva skall få avgöra i vilken mån de lämnar ut till exempel kopior av publikationer, elektroniska ordböcker och andra hjälpmedel de använder i sin verksamhet. Utlämnande av sådana handlingar tjänar nämligen inte syftet med den i 3 § definierade rätten att ta del av en handling.

Enligt 3 mom. 4 punkten gäller lagen inte handlingar som har inkommit till eller upprättats för en myndighet med anledning av en uppgift som utförs för en enskilds räkning. Myndigheterna och statens affärsverk kan utföra uppgifter även för enskildas räkning, till exempel beställningsundersökningar. I de speciallagar som gäller landets högskolor, såsom i 37 § lagen om Helsingfors universitet (854/1991), anges att högskolan har rätt att på uppdrag av statliga och kommunala myndigheter samt av enskilda och sammanslutningar utföra vetenskapliga undersökningar och erbjuda andra tjänster. Om uppdraget har getts av en annan myndighet, är det uppdragsgivarmyndigheten som enligt 14 § beslutar om handlingen skall lämnas ut eller inte.

Enligt 3 mom. 5 punkten tillämpas lagen inte på handlingar som har inkommit till en myndighet som hittegod. Även den gällande lagen har ansetts innebära detta. För klarhetens skull föreslås dock att en uttrycklig bestämmelse intas i lagen.

Bestämmelserna i 4 mom. anger vilka interna myndighetshandlingar som inte hör till lagens tillämpningsområde. Sekretessbestämmelserna skall dock iakttas.

Enligt momentet tillämpas lagen på handlingar som har upprättats för förhandlingar, kontakter eller något annat därmed jämförbart internt myndighetsarbete mellan personer som verkar hos en myndighet eller för en myndighets räkning endast om handling-

arna innehåller sådana uppgifter att de enligt arkivlagstiftningen skall arkiveras.

Med handlingar som har upprättats för kontakter mellan personer som är verksamma hos en myndighet avses meddelanden, tillkännagivanden, promemorior, protokoll och andra handlingar som har upprättats för en myndighets interna möten eller interna förvaltning. Handlingar som har upprättats för förhandlingar och övriga kontakter mellan personer som utför ett uppdrag för en myndighets räkning och personer som är verksamma hos en myndighet betraktas enligt förslaget som interna myndighetshandlingar.

En betydande del av det i momentet avsedda materialet är fritt formulerade tillkännagivanden och andra diskussionsersättande meddelanden som i praktiken inte förs in i några förteckningar eller arkiveras. Om de inte innehåller sådana uppgifter att de enligt arkivlagstiftningen skall arkiveras, faller de utanför lagens tillämpningsområde. Arkivlagens tillämpningsområde motsvarar lagförslaget. Enligt arkivlagen skall arkivfunktionen skötas så att den stöder arkivbildaren i dess uppgifter samt tillgodoser enskilda personers och sammanslutningars rätt att få uppgifter ur offentliga handlingar. Av arkivfunktionen förutsätts dessutom att enskilda personers och sammanslutningars rättsskydd samt datasekretess har beaktats på ett behörigt sätt och att tillgången på handlingar som ansluter sig till enskilda personers och sammanslutningars rättsskydd säkerställs och att handlingarna betjänar forskningen som informationskällor. Enligt 8 § arkivlagen skall arkivbildaren bestämma förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingar som inkommer och uppstår till följd av skötseln av uppgifterna och ha en arkivbildningsplan över dem. Arkivverket bestämmer vilka handlingar och uppgifter i handlingar som skall förvaras varaktigt.

Bestämmelser om skyldigheten att motivera beslut och om de uppgifter som skall införas i handlingar finns bland annat i lagen om förvaltningsförfarande. Förslaget innebär alltså inte att möjligheterna att ta del av en handling som påverkar avgörandet eller grunderna för avgörandet i ett ärende som skall motiveras kommer att minska. Det är nämligen inte fråga om handlingar som beskriver offentlig maktutövning, och därmed kan de inte betraktas som centrala för offentlighetsprincipen. Bestämmelsen bör be-

traktas som viktig av tydlighetsskäl. Den tryggar även åsiktsutbytet och de normala kommunikationsmöjligheterna mellan personer som är verksamma hos en myndighet.

De handlingar som nämns i punkten och som faller utanför lagens tillämpningsområde arkiveras sällan. Om en sådan handling dock arkiveras, kan myndigheten enligt förslaget bestämma att uppgifter ur handlingen kan lämnas ut endast med myndighetens tillstånd. Om det i en handling som överförs till arkivverket inte finns någon anteckning om förbehåll av beslutanderätten, bör myndigheten när den prövar om handlingen skall lämnas ut eller inte utgå från att offentligheten också i detta fall beror på de allmänna bestämmelserna.

Handlingar som gäller personalrekreation eller något annat därmed jämförbart samt till exempel arbetsgivarens system för arbetstidsuppföljning är andra exempel på handlingar som är avsedda för det interna arbetet. Till denna grupp hänför sig också system som innehåller eller förmedlar handlingar av minnesanteckningskaraktär och som används för fri information i rutinärenden.

För att myndighetsverksamheten skall förflöpa väl, bör tjänstemän, sådana som utför myndighetsuppdrag och myndighetsrepresentanter fritt kunna kommunicera sinsemellan och utbyta åsikter. När den begränsande grunden övervägdes, beaktades 10 § 2 mom. regeringsformen och de allmänna lärosatserna om begränsning av grundläggande fri- och rättigheter, vilka refereras närmare i motiveringen till 24 §. Eftersom en god och mångsidig beredning och fritt åsiktsutbyte mellan tjänstemännen kan betraktas höra till viktiga allmänna intressen och begränsningen gäller endast sådana handlingar som inte behöver arkiveras, bör 10 § 2 mom. regeringsformen och lärosatserna om begränsning av grundläggande fri- och rättigheter anses tillåta begränsningen i bestämmelsen. I de utländska offentlighetslagarna, till exempel i 2 kap. 9 § i Sveriges tryckfrihetsförordning, faller motsvarande handlingar regelmässigt utanför offentlighetslagstiftningens tillämpningsområde.

2 kap. Tidpunkten för när en handling blir offentlig

Bestämmelserna i kapitlet anger när en myndighetshandling blir offentlig. Utgångspunkten är den att en halvfärdig handling

inte är offentlig. Eftersom det inte är helt lätt att avgöra när en handling skall anses vara färdig, föreslås att det i 6 och 7 § intas bestämmelser om tidpunkten för när en handling blir offentlig. De föreslagna bestämmelserna motsvarar den gällande lagen. I 8 § lagen föreslås också en bestämmelse om skyldighet att allmänt offentliggöra uppgifter som påverkar kapital- och finansmarknaden.

6 §. *Tidpunkten för när en handling som upprättats av en myndighet blir offentlig.* I paragrafens 1 mom. definieras inte handlingsoffentligheten som sådan. Däremot anges det när offentligheten inträder i fråga om en handling som är offentlig med stöd av någon annan bestämmelse. Därför är de föreslagna bestämmelserna i 1 mom. subsidiära i förhållande till sekretessbestämmelserna och andra specialbegränsningarna av tillgängligheten. Bestämmelser om begränsad rätt att ta del av handlingar ingår bl.a. i befolkningsdatalagen. I 5 § 3 och 4 mom. görs en avgränsning så att lagen inte enligt huvudregeln skall tillämpas på vissa handlingar.

Enligt 5 § 2 mom. betraktas även en sådan handling som har upprättats av den som utför ett myndighetsuppdrag som en myndighetshandling. Därför blir den offentlig precis på samma sätt som en handling som har upprättats av den som är anställd hos en myndighet.

I 1 punkten anges när en anteckning i ett diarium eller någon annan fortlöpande förteckning blir offentlig. Med diarium avses en förteckning som myndigheten för över de ärenden den behandlar. Om uppgiftsinnehållet i diarier föreslås att noggrannare bestämmelser ges i en förordning som ges med stöd av lagen. Som framgår av 3 § i det utkast till förordning som medföljer propositionen som bilaga 2, bör av diarier och andra register över handlingar framgå alla de viktigaste uppgifterna om det behandlade ärendet.

Ett register över handlingar kan framställas som en del av ett annat datasystem. Offentligheten för de övriga data i datasystemet bestäms då på grundval av de bestämmelser som rör dem. En myndighet bör dock se till att de uppgifter som svarar mot diarieanteckningarna står till förfogande i systemet utan hinder av att på andra uppgifter tillämpas de begränsningar som gäller åtkomsten av informationen.

En uttrycklig bestämmelse om tidpunkten då en diarieanteckning blir offentlig har an-

setts nödvändig, eftersom diarier och andra handlingsregister har en central betydelse för tillämpningen av offentlighetsprincipen. Enligt punkten blir en anteckning offentlig när den har införts. Bestämmelsen motsvarar 3 § lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Om en diarieanteckning innehåller sekretessbelagda uppgifter, skall sekretess iakttas till den delen. Sekretessbestämmelserna kan innebära att en uppgift om en person som har anhängiggjort ett ärende inte kan lämnas ut ur en förvaltningsmyndighets diarium, om en anteckning om ärendets art eller innehåll röjer en sekretessbelagd uppgift. Uppgifter ur en abortansökan kan nämnas som ett exempel.

Däremot betonas kraven på rättegångsoffentlighet sedan gammalt mycket starkt. Därför är domstolarnas diarier, på vilka tillämpas 2 § lagen om offentlighet vid rättegång, i en annan ställning. Denna paragraf föreslås i denna proposition bli ändrad. Offentligheten för domstolsdiarier definieras uttömmande. De anteckningar som görs i domstolsdiarier och andra register över handlingar vid domstolar om parternas namn liksom om målets art och tidpunkten och platsen för behandlingen föreslås bli offentliga senast då de har gjorts. Ett generellt undantag utgörs av de ärenden rörande tvångsmedel som avses i 5 a kap. tvångsmedelslagen. Det föreslås dock att man skall kunna avstå ifrån att lämna ut uppgifter om sakägande i brottmål som gäller omständigheter av speciellt ömtålig natur i anslutning till en persons privatliv. Förslagen innebär att anteckningar om anhängiggörande av stämningsansökan avses bli offentliga även i brottmål, då anteckningen har införts i diariet.

Uppgifterna om misstänkta i åklagarens diarium föreslås däremot, i enlighet med 6 § 1 mom. 1 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, bli offentliga först då stämningsansökan rörande den misstänkte har undertecknats eller beslut om eftergift av åtal har fattats. Senareläggningen av tidpunkten då offentligheten inträder beror på behovet av att skydda sådana personer som inte åtalas. Formuleringen av förslaget till bestämmelse visar att den tidpunkt då offentligheten för uppgifter rörande de misstänkta identitet i mål där det finns flera misstänkta bestäms särskilt för varje misstänkt. Specialbestämmelsen motsvarar den tolkning som justitiekanslern har omfattat

(Syyttäjäsanommat n:o 1/93).

I punkten avses även andra förteckningar som förs av myndigheter, till exempel föreningsregistret, handelsregistret, fastighetsregistret, lagfarts- och inteckningsregistret samt köpeskillingsregistret över fastigheter. Uppgifterna i befolkningsdatasystemet är däremot inte offentliga - rätten att ta del av befolkningsuppgifter avgörs enligt befolkningsdatalagen.

Enligt 2 punkten blir en begäran om anbud, utredning eller utlåtande, en framställning, ett förslag, en motion, ett meddelande eller en ansökan jämte bilagehandlingar offentlig, när handlingen har undertecknats eller kontrasignerats på motsvarande sätt, om inte 3 och 4 punkten talar för något annat. Enligt punkten blir en begäran om utredning av interlokutoriekaraktär och ett lagförslag som skall skickas på remiss offentliga genast när begäran om en utredning eller ett utlåtande har undertecknats.

Punkten inbegriper den för beredningsoffentligheten centrala principen om att offentlighet beror såväl på handlingen som på myndigheten. Offentligheten i fråga om en handling beror inte på när behandlingen av ärendet avslutats. Med framställning avses i punkten till exempel en lägre myndighets framställning beträffande tillsättandet av en tjänst samt initiativ som en myndighet har tagit hos en annan myndighet eller hos en enskild.

I kommunala sammanhang är det i praktiken kollegiala organ, till exempel en nämnd, som gör framställningar. Eftersom de kommunala organen fattar sina beslut på sammanträden, blir en framställning som gjorts av ett kommunalt organ med beaktande av 6 punkten offentlig, när organets mötesprotokoll har justerats och undertecknats.

I 2, 6 och 8 punkten jämföras andra former av kontrasignering med en underskrift. Med kontrasignering avses då till exempel maskinell underskrift på interimistiska beslut och andra beslut som skrivits ut ur ett system som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling. Åtgärder i anslutning till bekräftelse av elektroniska underskrifter och det behov att ändra på lagstiftningen som dessa kräver skall utredas i särskild ordning.

Enligt förslaget finns det två undantag från huvudregeln i 2 punkten. Det första undantaget nämns i 3 punkten. En begäran om komplettering av ett anbud som gäller en an-

skaffning eller entreprenad liksom annan rättshandling som bygger på anbud ävensom utredningar och andra handlingar som utarbetats för behandling av ett anbudsärende blir offentliga först, när ett avtal i ärendet har ingåtts. Med upphandling avses detsamma som i lagen om offentlig upphandling (1505/1992), nämligen köp, hyrning eller motsvarande transaktioner som gäller varor och tjänster samt upplåtande på entreprenad. Andra rättshandlingar som skall avgöras på grundval av anbud är försäljning eller uthyrning av en myndighets egendom. Om en begäran om komplettering och en utredning som gjorts för behandlingen av anbud skulle bli offentlig, kunde konkurrensens funktionalitet äventyras. Därför kan det inte betraktas som ändamålsenligt att låta en sådan handling bli offentlig innan ett avtal har ingåtts.

Det andra undantaget från huvudregeln i 2 punkten nämns i 4 punkten. Ett budgetförslag och andra handlingar för statsbudgeten som gjorts upp vid ett ministerium eller ett ämbetsverk eller en inrättning som hör till dess förvaltningsområde blir offentligt först, när finansministeriet har undertecknat sitt första ställningstagande. Offentligheten i samband med beredningen av statsbudgeten kommer alltså att öka.

Att budgetförslagen offentliggörs samtidigt som finansministeriets första ståndpunkt har ansetts vara behövligt därför att statsbudgeten är ett ärende som bör behandlas som en helhet. Diskussionen under beredningsskedet bör kunna föras basis av ett sakligt och mångsidigt material utan att de ekonomisk-politiska åtgärderna äventyras.

Under beredningen av denna lag övervägde man att föreslå att ett budgetförslag skall bli offentligt i enlighet med 2 mom. redan när det har undertecknats vid avsändarministeriet. Detta alternativ har dock inte ansetts möjligt. Det ministerium som ansvarar för beredningen av budgetpropositionen i dess helhet kan i det fallet inte - innan det alltså har tagit ställning till ministeriernas förslag - delta i den diskussion som förs med anledning av förslagen. Därmed blir det svårt att skapa sig en riktig helhetsbild av den ekonomiska politik som realiserats i budgeten, vilket i sin tur leder till att hushållen och marknadskrafterna ställer ogrundade förväntningar på och förhandsuppfattningar om budgeten.

De budgetförslag som ministerierna gör

upp på våren blir enligt förslaget offentliga i juli, när finansministeriet första gången har tagit ställning till dem.

När de handlingar blir offentliga som utarbetats av myndigheterna för den beredning av budgetpropositionen som sker efter finansministeriets första ståndpunktstagande regleras särskilt i bestämmelsen. De förslag som ministerierna lämnar in för den fortsatta beredningen av budgetpropositionen blir offentliga efter att budgetpropositionen har överlämnats till riksdagen. När de andra förslag som utarbetats för budgetpropositionen blir offentliga är däremot beroende av om motsvarande förslag har tagits med i budgetpropositionen. Sådana handlingar är förutom de förslag som har upprättats vid finansministeriet även de förslag som medlemmarna av statsrådet har lagt fram vid behandlingen av budgetförslaget. Av tydlighetsskäl definieras ställningen för dylikt material särskilt, trots att det redan av 5 § 4 mom. följer att lagen inte tillämpas på sådana interna diskussions- och beredningshandlingar som inte har haft någon inverkan på propositionens innehåll och de är således inte heller offentliga. Bestämmelsen är, liksom de andra punkterna i momentet, subsidiär i förhållande till sekretessbestämmelserna i 24 §.

I 5 punkten anges när forskning och statistik samt andra därmed jämförbara utredningar blir offentliga. Forskning och statistik samt med dem jämförbara utredningar som bildar självständiga helheter och beskriver de alternativ som valts i allmänt betydelsefulla avgöranden eller planer samt grunderna för och verkningarna av dessa avgöranden eller planer, också när utredningen anknyter till ett ärende som i övrigt inte är slutbehandlat, när utredningen är färdig för det ändamål som den är avsedd för.

För närvarande klassificeras utredningar som görs i samband med beredning endera som interna myndighetsutredningar, vilkas offentlighet beror på myndighetens prövning även efter det att behandlingen av ärendet har avslutats, eller som handlingar som blir offentliga när behandlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten. Förslaget innebär alltså en ökning av beredningsoffentligheten. Punkten gäller statistik, forskning och utredningar som en myndighet använder sig av vid beslutsfattande och planering och som endera beskriver ärendets nuläge eller utveckling eller utvärderar alternativa åtgärder och deras verkningar och som bildar en

självständig helhet. De utredningar som avses i punkten gäller i regel lagberedning och andra allmänt betydande projekt som förutsätter ett brett kunskapsunderlag, där man under de olika skedena i beredningen försöker uppnå och utvärderar lösningar som så väl som möjligt fyller de syften som är förknippade med projektet.

En utredning bildar på den i punkten avsedda sättet en självständig helhet, då det är fråga om en utredning som är utarbetad utgående från vissa antingen i förväg fastställda eller i själva utredningen uppställda förutsättningar. Sådana preliminära handlingar på promemorianivå, där olika alternativ och synpunkter på dessa generellt värderas och som till sin karaktär är handlingar som betjänar myndigheternas preliminära interna diskussioner, anses ligga utanför tillämpningsområdet för punkten.

Utredningarna blir offentliga när de är färdiga för det ändamål de har utarbetats för, även om de gäller ett ärende som i övrigt ännu behandlas, till exempel en lagstiftningsreform som ännu bereds. En utredning är färdig för det ändamål den har utarbetats för, när den har antagit en sådan form att avsikten är att inte längre företa ändringar i den, till exempel när myndigheten internt har behandlat och godkänt den. Även denna punkt är subsidiär i förhållande till sekretessbestämmelserna. En utredning som skall användas till exempel i samband med ett ekonomiskpolitiskt beslut är sekretessbelagd, om utlämnande av handlingen har en påföljd som nämns i 24 § 1 mom. 11 punkten.

Ett myndighetsprotokoll blir enligt 1 mom. 6 punkten offentligt, när det har justerats och undertecknats eller kontrasterats på motsvarande sätt. Undantag från denna huvudregel utgörs dock enligt punkten av sådana protokoll som gäller beredningen av ett hos myndigheten anhängigt ärende eller det interna myndighetsarbetet. Kommittéers och kommissioners protokoll, som mera påminner om beredningsmaterial än om egentliga protokoll, är exempel på sådana handlingar. De blir offentliga först när handlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten, det vill säga samtidigt som det övriga beredningsmaterialet. Ett protokoll kan vara sekretessbelagt till de delar som det innehåller sekretessbelagda uppgifter.

Ett protokoll som förts i en kommunal nämnd blir dock offentligt i enlighet med punkten, även om nämnden på sitt möte har

behandlat ett ärende som bereds vidare. Förredragningslistorna blir i allmänhet offentliga tillika med protokollet. Bilagor till protokollet nämns dock inte i punkten, utan frågan när de blir offentliga måste bedömas separat. Sålunda bli t.ex. en bilagd handling som gäller ett ärende, vars behandling framskjuts till ett senare möte, offentligt enligt 9 punkten, då ärendet är slutbehandlat i ifrågavarande myndighet, om inte annat följer av sekretessbestämmelserna.

Enligt 7 punkten blir ett beslut och en dom av en domstol offentliga, när avgörande har meddelats eller då de är tillgängliga för parterna. Enligt 24 kap. rättegångsbalken 1 § är domstolars avgöranden i tvistemål domar, medan övriga avgöranden är beslut. Om beslut skall enligt nämnda kapitel 24 § 3 mom. i tillämpliga delar gälla vad som föreskrivs om domar.

Enligt 24 kap. 4 a § rättegångsbalken skall en tingsrätts dom avkunnas så snart handlingen har avslutats. Härmed meddelas samtidigt domen, vilket innebär att tingsrättens beslut blir offentligt. Domen kan enligt kapitel 19 § 2 mom. i omfattande eller svåra mål meddelas i domstolens kansli efter den dag då huvudförhandlingen avslutades. I detta fall skall parterna då handläggningen avslutas underrättas om när domen meddelas. Tingsrättens avgörande är i dessa fall offentligt, då det kan meddelas i domstolens kansli. Vissa enkla och lätta tvistemål kan avgöras utan huvudförhandling eller förberedande sammanträde i tingsrätten. I detta fall avkunnas domen utan dröjsmål i tingsrättens kansli, varvid den samtidigt blir offentlig. Parterna skall då i god tid skriftligt underrättas om när domen meddelas.

En hovrätts dom skall enligt 24 kap. 5 § rättegångsbalken ges så snart som möjligt. I förväg skall man genom anslag meddela om vilken dag domen kommer att avkunnas. Enligt 30 kap. 27 § rättegångsbalken skall högsta domstolens dom eller utslag givas och dateras den dag från och med vilken domen eller utslaget tillhandahålls för parterna. Avgöranden av hovrätterna och högsta domstolen skall således enligt förslaget vara offentliga från och med den tidpunkt då en part kan ta del av avgörandet.

I förvaltningslagskipningen ges avgörandena i form av beslut som inte avkunnas. Enligt 55 § förvaltningsprocesslagen (586/1996) skall ett beslut delges en part enligt vad som särskilt stadgas i lagen om

delgivning i förvaltningsärenden (232/1966). Beslutet sändes vanligen till parterna i enlighet med 8 § i sistnämnda lag. Avsändningsdatum för beslutet framgår av beslutet. Eftersom parterna från och med denna tidpunkt har tillgång till beslutet, föreslås beslutets offentlighet vidta då. Av beslutet kan dessutom också särskilt framgå datum för det sammanträde då saken avgjorts, men detta datum föreslås inte få inverkan på tidpunkten för offentligheten.

Trots att delgivningen av en förvaltningsdomstols beslut vanligen når vederbörande först dagen efter beslutets avsändande eller därpå följande dag, kan kännedom om beslutets innehåll fås redan avsändningsdagen t.ex. per telefon. Ju viktigare beslutet är för en part, bl.a. på grund av det allmänna intresset kring saken, desto mer nödvändigt blir det att i enlighet med rättsnormen i paragrafens 3 mom. se till att part kan erhålla kännedom om beslutet redan innan det kommer fram till vederbörande per post.

Specialdomstolarnas sätt att meddela beslut varierar. Exempelvis enligt 34 a § lagen om arbetsdomstolen skall en dom utan dröjsmål tillställas parterna per post, om den inte avkunnas. Då arbetsdomstolens beslut avkunnas, blir det samtidigt offentligt. I de fall då det postas till parterna vidtar offentligheten den dag då det avsänds. Även offentligheten för specialdomstolarnas beslut föreslås således bestämmas enligt den tidpunkt då beslutet eller vetskapen om dess innehåll står till parternas förfogande.

I 8 punkten avses bestämmas när andra än i momentets 1 - 3 eller 5 - 7 punkt avsedda beslut, utlåtanden, expeditioner av en myndighet och avtal ingångna av en sådan samt handlingar som en myndighet har upprättat för behandlingen av dem blir offentliga. Enligt förslaget sker detta när de ifrågakvarande handlingarna har undertecknats eller på motsvarande sätt kontrasierats. Offentligt blir då samtidigt även det beredningsmaterial som inte har blivit offentligt redan tidigare i enlighet med 1 - 3 eller 5 - 7 punkten. Punkten gäller inte handlingar som utarbetats för statsbudgeten, eftersom deras offentlighet vidtar enligt bestämmelserna i 4 punkten och sekretessbestämmelserna.

Offentligheten i fråga om handlingar som har upprättats i samband med även rätt invecklade ärenden bestäms i regel enligt handlingen. Ett beslut vid ett ministerium om att tillsätta en arbetsgrupp för att bereda en

lagstiftningsreform blir - för att nämna ett exempel - offentligt genast när det har undertecknats. Handlingen undanhålls alltså inte ända tills beredningen har avslutats. Enligt förslaget blir en handling som har upprättats i samband med beredningen av ett myndighetsbeslut offentlig senast när behandlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten, om den inte innehåller sekretessbelagda uppgifter.

När ett ärende bereds hos en myndighet, låter man ofta utomstående experter forska i det, göra utredningar och utföra andra uppdrag. Det beredningsmaterial som då uppstår jämföras med det beredningsmaterial som uppstår hos myndigheten. Därmed blir det offentligt enligt samma regler som motsvarande handlingar som har upprättats av de vid myndigheten anställda.

Den föreslagna bestämmelsen är central för beredningsoffentligheten, eftersom i den skall anges när en myndighets interna beredningsmaterial blir offentligt. I bestämmelsen utgår man från att allt beredningsmaterial - med undantag av de sekretessbelagda handlingarna - som gäller ett myndighetsärende blir offentligt senast när behandlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten. Detta innebär en högst påtaglig ökning av beredningsoffentligheten, eftersom de så kallade interna myndighetsutredningarna, såsom inom myndigheten utarbetade förslag och utkast som gäller ett ärende som behandlas hos den, blir offentliga när behandlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten. Enligt 5 § lagen om allmänna handlingars offentlighet är de icke offentliga även efter det att behandlingen av ärendet vid myndigheten har avslutats.

Enligt 9 punkten blir andra än i 1 - 3 samt 5 - 8 punkten avsedda handlingar offentliga när det ärende som de gäller är slutbehandlat hos myndigheten. Med beaktande av de övriga bestämmelserna i momentet tillämpas punkten i första hand på en handling som har upprättats av en myndighet utan att expedition utfärdats eller handlingen skickats till en utomstående.

Behandlingen av ett ärende kan avslutas på många olika sätt. Ofta sker det genom en formell åtgärd, till exempel genom att avgörande meddelas. Behandlingen avslutas dock inte alltid genom en uttrycklig åtgärd - det väsentliga är att ärendet inte längre behandlas hos myndigheten. Myndigheten kan även uttryckligen besluta att ärendet skall

förfalla. Behandlingen kan avslutas även när en slutlig handling i ärendet - en plan, ett förslag eller ett betänkande - färdigställts. Ibland kan behandlingen avslutas helt enkelt genom att myndigheten lämnar ärendet utan vidare åtgärder. I det fallet hör det till god förvaltning att myndigheten antecknar sitt avgörande i handlingen och i diariet antecknar att behandlingen av ärendet har avslutats.

I 2 *mom.* anges när myndighetshandlingar, t.ex. betänkanden och utredningar, som skall tryckas eller på något annat sätt mångfaldigas blir offentliga. Det är då närmast fråga om betänkanden och utredningar. Sådana för allmän distribution avsedda handlingar blir till skillnad från vad som föreskrivs i 1 *mom.* offentliga när de innehåller av myndigheten för utdelning. Bestämmelsen föreslås av praktiska skäl. Enligt 1 *mom.* blir till exempel ett kommittébetänkande offentligt, när kommittémedlemmarna har undertecknat följbrevet. I det läget har betänkandet dock vanligen inte ännu tryckts upp, och det vore knappast ändamålsenligt att lämna ut kopior av manusexemplaret, och inte heller möjligt utan att äventyra den opartiska behandlingen av dem som begär uppgifter som avses i den föreslagna 17 §.

Enligt 3 *mom.* skall en myndighet självständigt informera en part redan innan handlingen har blivit offentlig. Om expedition eller någon annan handling utfärdas åt en enskild eller åt en annan myndighet, skall myndigheten enligt förslaget i mån av möjlighet se till att mottagaren vid behov kan få uppgifter ur handlingen redan innan den har blivit offentlig. Bestämmelsen syftar till att en part skall kunna få information direkt av myndigheten om ett avgörande som gäller honom själv, vilket kan betraktas som god förvaltning och som en av principerna för en rättsstat. Av praktiska skäl har det dock inte ansetts möjligt att låta tidpunkten för när en handling blir offentlig göras beroende av om mottagaren har tagit emot den. Det föreslagna förfarandet, vilket innebär att myndigheten särskilt i ett ärende av allmänt intresse, där handlingarna i saken är offentliga, på förhand skall informera mottagaren om innehållet i sitt avgörande, har ansetts ändamålsenligare. Detta kan ske exempelvis så, att myndigheten meddelar om sitt avgörande per telefon eller telefax.

7 §. *En handling som inkommit till en myndighet blir offentlig.* Enligt presumtio-

nen enligt huvudregeln i 7 § 1 *mom.* blir en handling som har inkommit till en myndighet för behandling av ett ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter offentlig när myndigheten har fått den, om inte annat följer av sekretessbestämmelser eller andra begränsningar av tillgängligheten. Den motsvarande bestämmelsen i den gällande lagen avser endast en handling som en enskild har lämnat in till en myndighet. Den föreslagna bestämmelsen gäller däremot även en handling som har lämnats in av en annan myndighet. Handlingen blir offentlig hos avsändarmyndigheten enligt 6 §.

Ansökningar är exempel på handlingar som enskilda lämnar in till en myndighet. Handlingarna blir offentliga när myndigheten har tagit emot dem, om inte något annat föreskrivs i lag. Sekretessbestämmelserna - både i den föreslagna lagen och i andra lagar - innebär vissa undantag. På motsvarande sätt kan det i en speciallag föreskrivas att en handling blir offentlig vid någon annan tidpunkt än den som anges i denna lag. En sådan speciallag är till exempel arkivlagen, som anger när privata arkiv som har inkommit till en arkivmyndighet blir offentliga.

Bestämmelserna i 2 *mom.* gäller handlingar som man har beslutat öppna vid en bestämd tidpunkt eller efter en vis tid. Experimentutlåtanden om sökande till en tjänst vid en högskola samt entreprenadanbud och andra bud är typiska exempel på sådana handlingar. Enligt momentet blir de med de begränsningar som föreskrivs i den föreslagna lagen eller i en annan lag offentliga när de öppnas. Till en myndighet inkomna bud blir dock offentliga först när det avtal som skall ingås på grundval av upphandlings-, entreprenad- eller andra bud har ingåtts. Bestämmelsen skall trygga konkurrensen för den händelse att en anbudsgivare ombuds komplettera sitt bud. Om en konkurrent då kan ta del av anbudshandlingarna, förhindras konkurrensen, vilket strider mot det offentliga samfundets intressen. Om anbuderna öppnas vid en offentlig öppningsförrättning där anbudsgivarna är närvarande, kan anbudsgivarna meddelas namnen på anbudsgivarna och anbudspriset.

Bestämmelserna i 3 *mom.* gäller andra än traditionella handlingar. En förtydligande bestämmelse om handlingar som kan uppfattas endast med tekniska hjälpmedel behövs i lagen. Enligt momentet blir en sådan handling

offentlig tidigast när den har blivit tillgänglig för myndigheten. En teknisk upptagning som av en enskild har lämnats in till en myndighet blir alltså inte nödvändigtvis offentlig genast när myndigheten har tagit emot den utan först när myndigheten har de tekniska hjälpmedel som krävs för att uppfatta den. Specialbestämmelsen behövs för att betona den allmänna principen, enligt vilken myndigheten innan den lämnar ut upptagningen skall kunna förvissa sig om att den inte innehåller till exempel sekretessbelagda uppgifter. Enligt den föreslagna bestämmelsen blir ett telefaxmeddelande offentlig tidigast när det finns att tillgå i myndigheternas mottagare.

8 §. *Allmänt offentliggörande av en handling.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om skyldighet att allmänt offentliggöra information som påverkar kapital- och finansmarknaden. Enligt den skall statistik som beskriver samhällsekonomins utveckling, ekonomisk-politiska initiativ och åtgärdsplaner och andra sådana handlingar som innehåller information som uppenbart kan påverka kapital- och finansmarknaden offentliggöras allmänt så snart som möjligt efter den tidpunkt som avses i 6 och 7 §. Avsikten med bestämmelsen är att trygga marknadens tillförlitlighet och lika möjligheter för alla att få information om uppgifter som påverkar marknaden, vilket är en förutsättning för att marknaden skall fungera. Liberaliseringen av penning- och kapitalmarknaden har lett till att betydelsen av myndighetskunskapen har ökat, och marknaden kan reagera på uppgifter som framgår av vissa handlingar i myndigheternas besittning. Om någon aktör på marknaden får kännedom om sådana uppgifter tidigare än andra skadas marknadens trovärdighet. För närvarande ingår bestämmelser om offentliggörande av statistik i 22 § statistiklagen (62/1994) och i finansministeriets beslut om hemlighållande av vissa statistiska uppgifter innan de publiceras (86/1994), som utfärdats med stöd av lagen.

Tjänstemännen är enligt 24 § 1 mom. 13 punkten skyldiga att före offentliggörandet hemlighålla uppgifter som påverkar marknaden. Allmänt offentliggörande innebär att informationen skall göras tillgänglig för alla samtidigt, t.ex. på presskonferenser.

3 kap. Rätt att ta del av en handling

I kapitlet ingår bestämmelser om den allmänna rätten att ta del av en handling och en parts rätt att ta del av en handling. Enligt förslaget skall omfattningen av rätten att ta del av handlingar bestämmas såsom för närvarande i enlighet med huruvida det är fråga om envars rätt att få ta del av myndighetshandlingar eller om en parts motsvarande rätt. Den så kallade publikoffentligheten, det vill säga envars rätt att ta del av en handling, gäller offentliga handlingar. Partens rätt att ta del av en handling innefattar emellertid enligt huvudregeln även sekretessbelagda handlingar.

9 §. *Rätt att ta del av en offentlig handling.* Alla fysiska personer oberoende av nationalitet liksom även alla juridiska personer samt myndigheter och andra subjekt har med stöd av offentlighetsprincipen rätt att ta del av en offentlig handling. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar 6 § i lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Rätten att ta del av en handling grundar sig på offentlighetsprincipen, och den är ovillkorlig. En myndighet har alltså inte rätt att pröva om den skall lämna ut en offentlig handling eller inte utan en sådan handling skall alltid lämnas ut på begäran. Denna ovillkorlighet behövs för att alla som begär en handling skall bemötas jämlikt och för att en myndighet inte skall kunna vägra lämna ut en handling som den betraktar som ofördelaktig för sig själv. Rätten att ta del av en offentlig handling är även ett sätt för allmänheten att få tillförlitlig information om myndigheternas verksamhet. En myndighet kan dock på det sätt som framgår närmare av 16 § i lagförslaget pröva hur en handling skall lämnas ut. Mom. 3 i nämnda paragraf begränsar möjligheterna att få t.ex. kopior av register som innehåller personuppgifter.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller rätten att ta del av en handling som inte ännu har blivit offentlig enligt 6 eller 7 §. Av momentet framgår att utlämnande av en sådan handling som är under beredning beror på myndighetens prövning. Detta nämns även i den gällande lagen.

Förslaget innebär att antalet handlingar vilkas offentlighet beror på prövning minskar avsevärt. Detta kommer sig av 6 §, som anger när en handling blir offentlig, och av den i lagförslaget omfattade principen om separata myndigheter, vilken framgår bland

annat av 4 § 1 mom. 8 punkten. En av en myndighet framställd begäran om utredning eller utlåtande jämte bilagor samt myndighetsinitiativ och -framställningar blir offentliga när de har undertecknats, även om de gäller ett ärende som i övrigt ännu behandlas. Offentlighet förutsätter naturligtvis att handlingarna inte är sekretessbelagda. Inte heller de interna myndighetsutredningarnas offentlighet föreslås längre i nuvarande omfattning bero på prövning. Forskning och statistik eller någon annan därmed jämförbar utredning om motiveringarna för ett beslut av betydande allmänt intresse blir offentlig, när handlingen är färdig för det ändamål myndigheten har upprättat den för, även om den gäller ett ärende som i övrigt ännu behandlas. Alla handlingar i anslutning till beredningen blir offentliga senast när handlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna eller 5 § 4 mom.

Enligt den gällande lagen beror utlämnandet på myndighetens fria prövning, som dock styrs av de allmänna förvaltningsrättsliga principerna. Förslaget innebär en ändring också i detta hänseende. Den föreslagna 17 § innebär nämligen att en myndighet när den prövar ett tillståndsärende skall se till att rätten att ta del av en handling med beaktande av den föreslagna lagens syfte inte begränsas utan en i lag föreskriven grund. Myndigheten skall därmed beakta 3 §, som betonar att rätten att ta del av dess verksamhet syftar till att trygga individers och sammanslutningars rätt till inflytande och möjligheter att övervaka den offentliga maktutövningen. Myndigheten skall dessutom beakta informationsplikten enligt 20 § 2 mom.

Vid prövningen av om uppgifter skall utlämnas ur en handling som inte har blivit offentlig, bör alla möjligheter beaktas att referera omständigheterna i anslutning till beredningen av ett oavslutat ärende, även då en kopia av själva handlingen på grund av att ärendet inte är slutbehandlat inte anses kunna utlämnas. Om det å andra sidan är fråga om t.ex. ett förvaltningsprocessärende rörande en enskild person, där premisserna för beslutsfattandet är grundade på lag och där en utomstående inte har möjlighet att medverka i beslutsfattandet, kan myndigheten dock enligt 3 § vägra lämna ut en handling som är offentlig enligt prövning.

I lagrummet förutsätts inte att myndigheten avgör en begäran om utlämnande av en

handling genom ett skriftligt beslut. Ett skriftligt förfarande torde behövas endast när en handling inte lämnas ut på begäran och den som begärt handlingen önskar ett skriftligt beslut.

Enligt 11 § har en part rätt att ta del av en handling redan innan det ärende handlingen gäller har avgjorts.

10 §. *Rätt att ta del av en sekretessbelagd handling.* I paragrafen anges när uppgifter i en sekretessbelagd handling får lämnas ut. Sekretess i fråga om en handling innebär att handlingen inte får företes för eller lämnas ut åt en utomstående. Förbudet är inte avhängigt av sättet för utlämning. Sekretessen betyder således även förbudet att utlämna en kopia eller utskrift av handlingen eller att utlämna uppgifter ur den med hjälp av en teknisk användningsanslutning eller på annat sätt. Enligt förslaget får en sekretessbelagd handling lämnas ut endast om den föreslagna lagen särskilt tillåter det, vilket den gör i 11 och 12 samt 26 - 31 §. Enligt 26 och 29 § kan en sekretessbelagd handling lämnas ut även med stöd av någon annan lag. Därför behövs det i 10 § ingen hänvisning till andra lagar.

Sekretess gäller ofta endast för en del av en handling. Enligt paragrafen skall en handlingens offentliga del lämnas ut, om det är möjligt utan att den sekretessbelagda delen röjs. Det förutsätter att den sekretessbelagda delen tydligt kan avskiljas från den offentliga delen och att handlingens innehåll även därefter kan uppfattas korrekt. En kopia av en handling som är sekretessbelagd för skyddande av den personliga integriteten kan alltså lämnas ut när partens namn och de övriga identifikationsuppgifterna har avlägsnats eller ersatts med symboler.

11 §. *En parts rätt att ta del av en handling.* Bestämmelserna i paragrafen anger partsoffentlighetens omfattning och begränsningar.

Huvudregeln för partens rätt att ta del av en handling nämns i 1 mom., som i stort motsvarar 19 § 1 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. En part har rätt att ta del av en sekretessbelagd handling och en handling som inte ännu är offentlig, om handlingen kan eller har kunnat påverka handlingen av ärendet. En part har naturligtvis rätt att ta del också av en offentlig handling.

Med handling som kan eller har kunnat påverka handlingen av ärendet avses en handling som har företetts myndigheten i

samband med ärendet eller som myndigheten själv har skaffat eller upprättat vid behandlingen av ärendet. Dessutom skall handlingen de facto ha påverkat eller kunnat ha påverka behandlingen av ärendet. Däremot behöver den inte ha påverkat innehållet i myndighetens avgörande.

Domstolarna har i vissa handlingsoffentlighetsmål tvingats pröva om en handling har påverkat behandlingen av ett ärende eller inte. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg i ett avgörande att de promemorior som en bank hade lämnat in till bankinspektionen med anledning av en begäran om utredning som gällde banken kunde påverka handlingen av begäran (HFD 1991 A 4). En av presstödsnämnden utförd adb-analys, som innehöll en sammanställning av de balans- och resultaträkningsuppgifter som de tidningsförlag vilka ansökt om understöd hade företett, ansågs ha kunnat påverka handlingen av ett ärende som gällde anslagsfördelning (HFD 1991 A 7). En sökande som satts i andra förslagsrummet för en professorstjänst hade i egenskap av part rätt att ta del av en bandinspelning, som återgav förslagsdiskussionen på fakultetsrådets möte, eftersom inspelningen kunde påverka handlingen av ändringssökandet (HFD 1991 A 8). I fråga om en sökande som inte ansetts vara behörig, ansågs inspelningen däremot inte kunna påverka handlingen, eftersom förslagsdiskussionen inte gällde honom (HFD 1991 A 9).

En parts rätt att ta del av en handling skall tillgodoses hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet. En part kan alltså inte med stöd av partsoffentligheten kräva att en myndighet skall lämna ut sekretessbelagda uppgifter om någon annan med den motiveringen att de behövs för handlingen av ett annat ärende som är anhängigt hos en annan myndighet. Bestämmelsen är med andra ord ingen allmän informationskanal för parter.

Definitionen på part är densamma som i den gällande lagen. Med part avses i förslaget förutom egentliga parter i förvaltnings- eller lagskipningsärenden och -mål även andra fysiska och juridiska personer vilkas fördel, rättighet eller skyldighet ärendet gäller. Den som anför förvaltningsklagan har i egenskap av part rätt att ta del av en handling, om klagan gäller hans egen fördel, rättighet eller skyldighet. Annars saknar han denna rättighet.

Avsikten är att ingen med hjälp av "låtsat" ändringssökande skall kunna utvidga sin rätt att ta del av en handling från den omfattning den enligt bestämmelserna om den allmänna rätten att ta del av en handling ursprungligen har. Även om förslaget utgår från att en ändringssökande i allmänhet är part, uppnår en ändringssökande inte partsställning genom att söka ändring i ett fall där han helt uppenbart saknar besvärsmått.

Bestämmelsen gäller endast ärenden som är eller har varit anhängiga och som utmynnar eller har utmynnat i ett beslut om någons fördel, rättighet eller skyldighet. När någon begär en handling som har upprättats i samband med faktisk myndighetsverksamhet, är det vanligen inte fråga om ett sådant partsförhållande som avses i paragrafen. Bestämmelserna om parts tillgång till handlingar kan dock bli tillämpliga i fråga om de här avsedda handlingarna, om dessa gäller anhängiggörandet eller handlingen av ett ärende. Patienthandlingar kan alltså lämnas ut i ett ärende som gäller till exempel vårdfel. Envar har med stöd av 12 § visserligen rätt att ta del av en handling som gäller denne själv och som har upprättats i samband med faktisk myndighetsverksamhet.

I undantagsfall kan sekretessbehovet väga tyngre än en parts intresse av att få del av en handling. Därför anges det i 2 mom. när en part inte har rätt att ta del av en sekretessbelagd handling. Momentet avses utom 7 punkten inte tillämpas då det är fråga om en parts rätt att erhålla uppgifter ur rättegångsmaterial i tviste- och brottmål.

I momentet nämns utom en part även hans företrädare och biträde. Huruvida en uppgift begärs av en part personligen eller av en företrädare för honom kan ha inverkan särskilt på prövningen av premisserna enligt momentets 1 punkt. Omfattningen av rätten till tillgång till uppgifter kan sålunda variera beroende på om det är parten själv eller en företrädare för honom, t.ex. en god man för en minderårig, som begär uppgifter. Vårdnadshavaren företräder enligt 4 § 2 mom. lagen ang. vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) barnet i dess personliga angelägenheter, om inte annat är stadgat. Vid utlämnande av uppgifter ur en handling är det fråga om sådant förvaltningsförfarande som avses i lagen om förvaltningsförfarande. Enligt 16 § denna lag förs talan för en omyndigs räkning vanligen av dennes förmyndare. En omyndig som har fyllt 15 år

har parallell talan jämte förmyndaren i ärenden som gäller den omyndiges person eller hans personliga fördel eller rättighet. Enligt 50 § 3 mom. lagen ang. vårdnad om barn och umgängesrätt skall på ett barns vårdnadshavare tillämpas vad som i lag eller förordning är stadgat om de uppgifter som ankommer på förmyndare för barn och om förmyndares rätt att företräda barnet angelägenheter som rör dess person eller underhåll.

Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar 19 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Enligt förslaget skall i punkten ett barns fördel dock uttryckligen omtalas som ett viktigt enskilt intresse. En myndighet skall således kunna vägra utlämna en handling till en part eller dennes företrädare eller biträde, om utlämnande strider mot ett synnerligen viktigt allmänt eller ett barns intresse eller något annat viktigt enskilt intresse.

Bevarandet av statens säkerhet och skötseln av de utrikespolitiska relationerna är exempel på synnerligen viktiga allmänna intressen. Att utlämna uppgift t.ex. om vem som till övervakningsmyndigheten har riktat begäran om utredning eller gjort en sådan anmälan som avses i 40 § 2 mom. barnskyddslagen (683/1983) om barn som är i behov av barnskydd kan i enskilda fall strida mot det allmänna intresset, om utlämnande av uppgiften kan äventyra den för övervakningsmyndigheten viktiga tillgången till uppgifter eller förverkligandet av barnskyddets syfte. I rättspraxis har det ansetts att bl.a. upplysning om vem som undertecknat en begäran om utredning som inlämnats till dataombudsmannen skall hållas hemlig för den part som utredningsbegäran gällde (HFD 13.1.1992 T 44).

Ett synnerligen viktigt enskilt intresse kan gälla skydd av privatlivet eller tryggnad av individens säkerhet. Enligt bestämmelsen kan en myndighet vägra lämna ut en handling som gäller någon annans hälsotillstånd eller ekonomiska ställning. Ett synnerligen viktigt enskilt intresse äventyras, om yppande av vissa uppgifter medför fara för uppgiftslämnaren.

I undantagsfall kan partens eget intresse äventyras, om en handling som gäller honom själv lämnas ut. Till exempel ett läkarintyg kan i vissa undantagsfall allvarligt äventyra hans mentala hälsa.

I punkten föreslås särskilt nämnas ett viktigt intresse för ett barn som begränsning när det gäller tillgången till uppgifter för en

part. Utan att det särskilt nämns bör det anses viktigt att fästa myndigheternas uppmärksamhet vid barnets ställning speciellt i sådana situationer där en omyndigs intressen kan stå i konflikt med hans lagliga företrädares, t.ex. i barnskyddsfrågor. Bestämmelsen kan motiveras också ett barns rätt enligt 5 § 3 mom. regeringsformen till att bemötas som jämlika individer och med principerna om jämlikt bemötande samt om med ålder och utveckling ökande självbestämmanderätt i de internationella konventionerna om barnets rättigheter. Enligt denna punkt skall man enligt förslaget på grundval av helhetsbedömning från fall till fall kunna skydda t.ex. identiteten hos den som har gjort anmälan i barnskyddsfrågor, om anmälaren är person som står barnet nära, t.ex. en far eller morförälder, och om utlämnande av uppgiften skulle kunna leda till att en för barnets välbefinnande viktig vuxenrelation bryts.

Att klarlägga huruvida utlämnandet av upplysningar ur en handling står i strid med ett särskilt viktigt allmänt eller enskilt intresse, kräver alltid värdering från fall till fall. Vid en myndighets helhetsbedömning från fall till fall bör eftersträvas att sammanjämka det för individens rättsskydd centrala kravet att få reda på grunderna för ett avgörande som gäller en själv och viktiga intressen som gäller andra och å andra sidan att centrala samhälleliga målsättningar och syftena med regleringen förverkligas.

Bestämmelserna i 2 punkten motsvarar 19 § 3 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Momentet skall närmast förhindra att brottsutredningar försvåras till följd av en alltför tidig handlingsoffentlighet.

Bestämmelserna i momentets 3 punkt gäller föredragningspromemorior, beslutsförslag och andra därmed jämförbara handlingar som en myndighet har upprättat för beredningen av ett ärende. En myndighet kan vägra lämna ut en sådan handling medan ärendet ännu behandlas hos den. Punkten motsvarar i stort 19 § 3 mom. 2 punkten lagen om allmänna handlingars offentlighet. I punkten nämns dock förutom föredragningspromemorior och beslutsförslag även andra därmed jämförbara handlingar som har upprättats av en myndighet. Tillägget behövs för klarhetens skull, eftersom myndigheterna inte alltid gör upp föredragningspromemorior och beslutsförslag under beredningen. Motsvarande beredningsskede kan nämligen

noteras också på något annat sätt, till exempel genom en anteckning i den handling slutet avser. Bedömningen av provsvaren för studentexamen kan nämnas som ett exempel. Enligt specialbestämmelsen i punkten lämnas ett provsvar för studentexamen och identiteten på den som av studentexamensnämnden har förordnats att bedöma provsvaren ut först när studentexamensnämnden har gjort den slutliga bedömningen. Bestämmelsen behövs med tanke på det stora antalet handlingar och studentexamensförfarandets särdrag. Provsvarerna korrigeras av ett stort antal personer som bor på olika håll i landet. Eftersom tidtabellen är sträng, är det inte tekniskt möjligt att lämna ut kopior på provsvaren innan bedömningen har slutförts. För att de som bedömer provsvaren skall få arbeta ostört, bör deras identitet skyddas medan arbetet pågår.

Enligt 6 § 3 mom. skall en myndighet på förhand informera en part om sitt avgörande i en fråga som sannolikt är av allmänt intresse.

Bestämmelserna i momentets 4 punkt gäller handlingar som har upprättats av en myndighet i egenskap av rättegångspart inför en rättegång. En sådan handling lämnas inte ut åt en part, om det skulle strida mot det offentliga samfundets eller en i 4 § 2 mom. avsedd sammanslutnings, institutions, stiftelses eller persons intresse vid rättegången. Bestämmelsen syftar till att genomföra neutralitetsprincipen: när ett offentligt samfund jämföras med en enskild, får offentlighetslagstiftningen inte innebära att det offentliga samfundet råkar i ett ofördelaktigare läge än den enskilda. Partsoffentligheten skall trygga partens möjligheter att övervaka vilka uppgifter som utgör grund för beslut som gäller honom själv. Om partsoffentlighet inträde redan när myndigheten planerar och beslutar om sina egna åtgärder, skulle det offentliga samfundets möjligheter att förbereda sig inför rättegången försämrats. Eftersom partsoffentligheten för rättegångsparter inträder när rättegången inleds, innebär förslaget inte att rättsskyddet äventyras utan att offentliga samfund och enskilda försätts i ett jämbördigt läge.

I momentets 5 punkt definieras rätten för den som ansöker om utsökning till de handlingar gällande gäldenären som upprättats i utsökningssärendet, och de motsvarar i sak 3 kap. 34 g § 2 mom. utsökningslagen. För att förhållandet mellan lagarna skall vara

klart föreslås att bestämmelsen intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Bestämmelserna i momentets 6 punkt gäller en konkurrerande anbudsgivares rätt att ta del av en handling. Enligt punkten kan en myndighet vägra lämna ut en handling med en anbudsgivares affärs- eller yrkeshemligheter åt en annan anbudsgivare. Anbudspriset skall dock lämnas ut. Bestämmelsen innebär att skyddet för tekniska affärs- och yrkeshemligheter består.

Bestämmelserna i 7 punkten innebär ett bättre skydd för vittnen, eftersom sekretessbelagda telefonnummer, adressuppgifter och andra kontaktuppgifter som skall hållas hemliga inte lämnas ut åt en part, om det skulle äventyra ett vittnes säkerhet eller intressen och rättigheter. Skyddet gäller även sådana som har gjort polisanmälan, i 40 § barnskyddslagen avsedd barnskyddsanmälan eller någon annan anmälan som förutsätter myndighetsåtgärder. Identiteten på ett vittne eller en som har gjort en anmälan kan dock enligt punkten inte döljas helt. Rättegångsoffentligheten innebär nämligen att ett vittnes identitet är offentlig vid rättegången. Skyddet för adress- och andra kontaktuppgifter ger uttryck för strävan att förhindra t.ex. hämnd genom hot mot någons fysiska säkerhet. En person som har gjort i 40 § barnskyddslagen avsedd barnskyddsanmälan eller någon annan anmälan kan med stöd av 1 punkten skyddas ännu effektivare. Om villkoren i punkten uppfylls, kan identiteten hemlighållas helt.

Enligt 3 mom. kan partens rätt att ta del av en handling som hör till rättegångsmaterialet i ett tviste- eller brottmål inte begränsas på grund av 2 mom i specialparagrafen, med undantag för 7 punkten.

Med rättegångsmaterial avses i förslaget handlingar som en lagskipningsmyndighet har upprättat i samband med en rättegång och handlingar som har företetts myndigheten eller som myndigheten själv har skaffat i samband med behandlingen. Momentet beror på det faktum att ett avgörande vid en rättegång inte får grunda sig på omständigheter som en part saknar vetskap om.

I domareden i 1 kap. 7 § rättegångsbalken lovar domaren att inte för någon yppa något om den förhandling som rätten håller inom stängda dörrar. Av detta har ansetts följa en skyldighet att hemlighålla handlingar som innehåller uppgifter om förhandlingen. För-

handlingssekretessen är av stor betydelse inte enbart för domstolarnas obundenhet utan också med tanke på ett smidigt domstolsarbete. Därför föreslås att utlämnande av en sådan handling skall bero på myndighetens prövning. Bestämmelsen begränsar även tviste- och brottmålsparternas rätt att ta del av rättegångsmaterialet. Förutom vid domstolar iakttas förhandlingssekretess även hos förvaltningsmyndigheter, när de behandlar lagskipningsärenden och -mål. Förhandlingssekretess iakttas primärt i fråga om handlingar som gäller förhandlingar som ledamöter i en domstol eller något annat lagskipningsorgan har fört, såsom promemorior och andra minnesanteckningar om förhandlingarna.

Inom rättspraxis har man ansett att även en föredragningspromemoria som en föredragande har upprättat för behandlingen av ett lagskipningsärende eller -mål kan innehålla uppgifter för vilka förhandlingssekretess gäller. Högsta domstolen har ansett att den del av en föredragningspromemoria vid högsta domstolen, där föredraganden anger sin ståndpunkt till bevisningen i målet och utför sin rättsliga bedömning samt framlägger sitt förslag till avgörande, innehåller uppgifter om en sådan förhandling som nämns i 1 kap. 7 § rättegångsbalken (HD 1987: 83). Enligt prejudikat i högsta förvaltningsdomstolen innehåller föredragandens del av högsta förvaltningsdomstolens föredragningsmemorial och förslag till avgörande uppgifter för vilka förhandlingssekretess gäller (HFD 1985 I 2 och HFD 1986 II 5). Det finns ingen anledning att föreslå avsteg från denna linje.

En part har inte längre obegränsad rätt att ta del av en handling som gäller ett förvaltningsrättsligt lagskipningsärende eller -mål. Ärendena och målen inom förvaltningslagskipningen är nämligen mycket varierande och antalet parter kan vara stort. Det är heller inte lika lätt att definiera en part i ett förvaltningsärende eller -mål som i ett tviste- eller brottmål. I ett förvaltningsärende definieras en part ofta på mycket vidsträckt kriterier. Detta gäller till exempel för många förvaltningstillståndsärenden. Eftersom en handling i ett förvaltningsärende eller -mål kan gälla en annan parts hälsotillstånd eller ekonomiska ställning, kunde utlämnande av den åt en part strida mot ett synnerligen viktigt enskilt intresse. Med beaktande av partens intressen är det möjligt att han överhu-

vudtaget inte kan anses ha ett tillräckligt stort behov av handlingen. Även om partens rätt att ta del av en handling alltså inte är obegränsad i förvaltningsärende eller -mål, kan en myndighet vägra lämna ut en handling endast av synnerligen viktiga skäl, vilka kan härledas bland annat ur artikel 6 i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter. Ett beslut får inte fattas på basis av sådant material som den som beslutet gäller inte har kunnat ta del av.

Bestämmelsen i 4 mom. motsvarar 19 § 6 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Den vars rätt att söka ändring grundar sig på medlemskap i en kommun eller något annat samfund har inte lika omfattande rätt att ta del av en handling som en part. En ändringssökande har naturligtvis alltid rätt att ta del av ett avgörande till den del det är offentligt. Bestämmelsen skall förhindra att beslut överklagas endast i syfte att få del av en sekretessbelagd handling. En ändringssökande samfundsmedlems rättsskydd förutsätter inte att hans rätt att ta del av en handling är lika omfattande som en parts enligt 1 mom.

Enligt 11 § har en part rätt att ta del av sekretessbelagda handlingar, även sådana som gäller någon annan. Om sådana uppgifter förs vidare, försvagas sekretesssystemet mera än vad som är nödvändigt med tanke på partens rättsskydd. Därför föreskrivs i 23 § 2 mom. att parter är skyldiga att iakttä sekretess.

12 §. *Rätt att ta del av en handling som gäller en själv.* I paragrafen föreskrivs att en fysisk person har rätt att få information om uppgifter som ingår i en sekretessbelagd myndighetshandling som gäller honom själv, även när det inte är fråga om ett partsförhållande som avses i 11 § 1 mom. En fysisk person har med andra ord rätt att få information om uppgifter som ingår i en sekretessbelagd myndighetshandling som gäller denne själv, även om något egentligt ärende inte är eller ens har varit anhängigt hos myndigheten. Det är då vanligen fråga om handlingar som gäller faktisk myndighetsverksamhet, såsom vård av en patient, anstaltsvård och undervisning.

Rätten att ta del av en handling som gäller en själv föreslås bli lika omfattande som partsoffentligheten. En myndighet kan alltså vägra lämna ut en handling av ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt skäl. Om handlingarna innehåller sekretessbelagda

uppgifter också om någon annan och utlämnande skulle strida mot ett synnerligen viktigt enskilt intresse, skall uppgifterna avskiljas från handlingen.

I personregisterlagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter ur ett personregister åt den som uppgifterna hänför sig till (den registrerades rätt till insyn). Dessa bestämmelser jämte de begränsande grunderna förblir oförändrade i kraft. För att en myndighet skall kunna utreda vilken bestämmelse en begäran om utlämnande av en handling grundar sig på, skall den vid behov redogöra för bestämmelserna om rätten att ta del av en handling för den som framställt begäran.

4 kap. Utlämnande av uppgifter ur en handling

I kapitlet föreskrivs om det förfarande som skall iakttas när en handling lämnas ut och om sätten för utlämnandet.

13 §. *Begäran om att få ta del av en handling.* I paragrafen skall intas en bestämmelse om när den som begär en handling skall styrka sin identitet eller motivera sin begäran. Den anger också hur de begärda handlingarna skall individualiseras.

Enligt 1 mom. skall en begäran om utlämnande av en handling individualiseras tillräckligt noggrant för att myndigheten behändigt skall kunna utreda vilken handling begäran avser. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg i ett avgörande beträffande tolkningen av den gällande lagen att en till byggnadstillsynsbyrån riktad begäran om officiella utdrag eller avskrifter av de byggnadslov som beviljades under det på begäran följande kvartalet var tillräckligt individualiserad (HFD 1991 A 5). En begäran om utlämnande av en handling kan enligt lagförslaget avse också en sådan handling som inte existerar när begäran framförs men som upprättas till följd av den vanliga myndighetsverksamheten. Ansvaret för att en begäran individualiseras axlas dock inte enbart av den som begär en handling utan myndigheterna skall med diaries och andra index bistå honom med att individualisera de handlingar som han önskat ta del av.

Identiteten kan enligt förslaget utredas under samma förutsättningar som i 7 a § lagen om allmänna handlingars offentlighet. En myndighet kan inte kräva att den som begär en myndighetshandling skall styrka sin identitet eller motivera sin begäran, om inte upp-

gifterna behövs för att myndigheten skall kunna utöva sin prövningsrätt eller utreda om den som begär en handling har rätt att ta del av den.

Identitetsutredning blir aktuell närmast då myndigheten måste försäkra sig om att den som begär en handling har rätt att ta del av den i egenskap av part. Myndigheten kan förutsätta att begäran motiveras, om begäran avser en handling som gäller ett rådslag som nämns i 1 kap. 7 § rättegångsbalken eller om det behövs för att myndigheten skall kunna utreda om det enligt 28 § i den föreslagna lagen finns förutsättningar för utlämnande av en sekretessbelagd handling. En begäran behöver måhända motiveras också för att myndigheten skall kunna utreda om en annan myndighet har rätt att ta del av handlingen med stöd av 29 §.

En handling skall begäras hos den myndighet som innehar den. En myndighets offentliga handlingar framgår av dess handlingsindex. Om en begäran av misstag har framställts hos fel myndighet, skall myndigheten under de förutsättningar som nämns i 8 § lagen om förvaltningsförfarande överföra begäran till den behöriga myndigheten. I 15 § i den föreslagna lagen avses föreskrivas i vilka situationer en myndighet kan överföra begäran om utlämnande av en handling till en annan myndighet.

I 2 mom. anges när den som begär en handling skall motivera sin begäran. Enligt momentet skall han meddela vad handlingen skall användas till, lämna upplysning om andra omständigheter som myndigheten behöver få veta för att kunna utreda förutsättningarna för utlämnande samt vid behov meddela hur handlingen kommer att skyddas, om begäran avser en sekretessbelagd handling, en uppgift ur ett personregister som förs av en myndighet eller någon annan handling som kan lämnas ut endast under vissa förutsättningar. Bestämmelserna är subsidiära, eftersom till exempel en annan myndighet med stöd av speciallagstiftning kan ha rätt att ta del av en sekretessbelagd handling. Innan en sekretessbelagd handling lämnas ut för vetenskaplig forskning med stöd av den föreslagna 28 §, skall dock den som begär handlingen meddela vad den kommer att användas till. Om det är fråga om personuppgifter, skall han dessutom meddela hur uppgifterna kommer att skyddas.

14 §. *Beslut om att en handling lämnas ut.*

Paragrafen anger vilken behörighet och vilka uppgifter tjänstemännen och myndigheterna har när de behandlar en begäran om handlingsoffentlighet.

Beslut om utlämnande av en myndighetshandling fattas enligt huvudregeln i 1 mom. av den myndighet som innehar handlingen. Beslut om utlämnande av en handling som har lämnats ut för utförande av ett uppdrag eller som har upprättats i samband med ett uppdrag fattas av uppdragsgivarmyndigheten. Det är alltså alltid en myndighet som beslutar om en myndighetshandling skall lämnas ut eller inte, även om myndigheten till exempel använder sig av köptjänster. Om myndigheten önskar delegera beslutanderätten, bör det framgå av uppdragshandlingarna.

Bestämmelserna i 2 mom. anger hur myndigheterna skall förfara när de beslutar om utlämnande av en handling. En handling lämnas ut av en hos myndigheten anställd som av myndigheten har förordnats att utföra denna uppgift eller som uppgiften på grund av ställning eller andra uppgifter annars ankommer på.

En motsvarande bestämmelse finns i 7 § 4 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. I den föreslagna bestämmelsen framhävs dock kravet i 18 § 1 mom. 5 punkten på att myndigheterna skall se till att personalen får tillräcklig information om det förfarande som skall iakttas. Utlämnande av en handling kan nämligen ankomma på en tjänsteman också utan att det särskilt har förordnats, till exempel när begäran avser en handling i ett ärende som tjänstemannen bereder. Det är också möjligt att utlämnandet av en viss handling ankommer på flera tjänstemän, det vill säga att behörigheten är parallell.

I 3 mom. ingår bestämmelser om tjänstemannens skyldighet att ge råd när han avslår en begäran om utlämnande av en handling. I den nuvarande lagen finns ingen motsvarande bestämmelse, men i 4 § lagen om förvaltningsförfarande föreskrivs att en myndighet vid behov skall ge en part och även en annan person råd om hur ett ärende som hör till dess verksamhetsområde anhängiggörs och hur han skall förfara under behandlingen av ärendet. Rådgivningsskyldigheten syftar till att hjälpa den som begärt en handling att utöva sin rätt.

En tjänsteman och en annan person som avses i 2 mom. skall enligt 3 mom. 1 punk-

ten meddela den som begärt en handling vad avslaget beror på. Enligt lagen om förvaltningsförfarande skall en tjänsteman alltid motivera sina beslut. Begäran kan avslås och beslutet kan motiveras även muntligen.

Om tjänstemannen avslår en begäran, kan den som framställt begäran få ärendet avgjort av myndigheten. Det finns en motsvarande bestämmelse också i den gällande lagen. Tjänstemannen skall enligt 2 punkten upplysa den som begärt en handling om denna möjlighet.

För att förenkla förfarandet för den som begär uppgifter, föreslås i 3 punkten att tjänstemannen skall fråga den som genom skriftligt anhängiggörande har begärt en handling om han vill att ärendet skall hänskjutas till myndigheten. Tjänstemannen skall, om den som begärt uppgifter så önskar, hänskjuta ärendet till myndigheten för avgörande. Detta är möjligt då begäran om utlämnande har gjorts skriftligen. Överföring av en muntligt framförd begäran kan i allmänhet inte anses vara ändamålsenlig, eftersom detta skulle leda till att en myndighets rådgivningsskyldighet skulle göras mera omfattande än vad den är enligt bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande. Möjligheten att överföra ärendet nämns inte i den gällande lagen. Ingen tid bestäms inom vilken ärendet skall hänskjutas till myndigheten för avgörande.

Enligt momentets 4 punkt skall tjänstemannen också ge upplysningar om de avgifter som uppbärs med anledning av handlingen.

En begäran om utlämnande av en handling skall enligt 4 mom. i allmänhet behandlas utan dröjsmål, en uppgift ur en offentlig handling skall utlämnas senast en månad efter att myndigheten har fått begäran om utlämnande av uppgiften. För särskilda situationer föreslås bestämmas att ärendet skall behandlas och uppgiften ur den offentliga handlingen utlämnas inom två månader från den tidpunkt då myndigheten har fått begäran om utlämnande.

Om beslutet dröjer, kan det i vissa fall leda till att en handling förlorar sin betydelse. Kravet på snabb behandling gäller såväl beslut i första instans som situationer då ett avslag har hänskjutits till myndigheten för avgörande. Riksdagens justitieombudsman ansåg i sitt beslut av den 27 november 1990 med anledning av en klagan att ärendet skall avgöras i första instans redan samma dag

eller, om det är fråga om ett ovanligt svårt ärende, inom några dagar, om inga oöverstigliga praktiska hinder föreligger. Trots att bestämmelsen inte uttryckligen gäller ändringssökande, bör det faktum att en begäran om utlämnande av en handling är brådskande till karaktären beaktas också i besvärinstanserna.

Utlämnande av uppgifter i en handling utan dröjsmål är inte alltid möjligt. Enligt förslaget skall ett stort antal begärda handlingar, utredandet av vilka delar av en handling som är sekretessbelagda eller annat jämförbart skäl ge rätt att avvika från huvudregeln. Som exempel på annat jämförbart skäl kan anföras de situationer, där en myndighets avgörande kan påverkas av en annan myndighets eller ett internationellt organs ståndpunktstagande. Inte heller i de ovan anförda fallen skall ärendets behandling o begränsat få dra ut på tiden.

Enligt förslaget skall i momentet föreskrivas två olika tidsfrister, inom vilka ärendet skall behandlas och uppgiften ur den offentliga handlingen utlämnas. Uppställandet av en tidsfrist beror på Europeiska gemenskapernas direktiv om tillgänglighet för miljödata, enligt vilket en begäran om uppgifter som avses i direktivet skall behandlas inom två månader. I Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa (ECE) har färdigställts en konvention om miljödata och medborgarnas medinflytande, där två olika tidsfrister för utlämnande av uppgifter uppställs. I regel skall uppgifterna utlämnas senast en månad efter att begäran om utlämnande framförts. Vid utlämnandet skall en tidsfrist på två månader kunna tillämpas bland annat om mängden uppgifter är stor eller om de frågor som berörs är komplicerade. Avsikten är att ändra Europeiska gemenskapernas direktiv om tillgänglighet för miljödata så att det svarar mot den i Förenta Nationerna utarbetade konventionen. För att säkerställa att lagstiftningen i Finland uppfyller de nämnda åtagandena föreslås att i momentet tidsfrister för olika situationer förskrivs för behandling av en begäran om utlämnande av uppgifter och för utlämnandet av uppgifterna.

15 §. *Överföring till en annan myndighet av en begäran om att få ta del av en handling.* Paragrafen syftar till att rationalisera uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna och göra informationsförsörjningen klarare.

Enligt 1 mom. kan en myndighet överföra

en begäran om utlämnande av en handling till en annan myndighet för avgörande, om den begärda handlingen är utarbetad av den andra myndigheten eller hänför sig till ett ärende som i sin helhet ankommer på den andra myndigheten. Detta kan vara motiverat särskilt om hemlighållandet av den begärda handlingen är beroende av de effekter som utlämnandet av uppgifterna kan få. I det fallet är det nämligen möjligt att det för att fastställa sekretessomfattningen krävs sådan speciell sakkunskap som endast innehas av den myndighet som ärendet i sin helhet ankommer på.

Om någon av en myndighet begär sådana uppgifter om en person, ett företag, en fastighet eller ett fordon eller andra sådana specifikationer eller adresser som en annan myndighet inför i ett register som är avsett för allmänt bruk, kan myndigheten enligt 2 mom. överföra begäran om att få uppgifter till registermyndigheten. Befolkningsdatasystemet, fastighetsdatasystemet och fordonregistret är exempel på sådana register.

16 §. *Hur en handling skall lämnas ut.* I paragrafen anges hur handlingsoffentligheten i praktiken skall genomföras. Rätten att ta del av en handling regleras dock inte i detta lagrum utan i 9—12 §. När rätten grundar sig på en bestämmelse i någon annan lag, iaktas speciallagsbestämmelserna om formerna för utlämnande. Bland dessa kan bland annat 28 § befolkningsdatalagen nämnas.

Enligt 1 mom. kan uppgifter ur en handling lämnas ut muntligen. Denna form nämns inte uttryckligen i den gällande lagen, men i praktiken har uppgifter ur handlingar naturligtvis lämnats ut muntligen. Ett muntligt förfarande är i många lägen den mest praktiska och snabbaste formen för utlämnande. Såväl traditionella pappershandlingar som handlingar som bevarats med hjälp av automatisk databehandling kan lämnas ut muntligen.

En handling kan även läggas fram för läsning och kopiering hos myndigheten. Om handlingen inte kan uppfattas utan hjälpmedel, skall behövliga hjälpmedel användas när handlingen lämnas ut. En handling som bevarats med hjälp av automatisk databehandling kan alltså lämnas ut på datorskärm. Lagen ålägger dock inte myndigheterna att tillåta att den som begärt en handling själv använder hjälpmedlen. Alla myndigheter har inte resurser att ställa upp en allmän dator

med hjälp av vilken endast offentliga an-teckningar skulle vara tillgängliga.

Även en kopia av en handling kan lämnas ut. Med kopia avses både en bestyrkt och en obestyrkt kopia. Även ett transumt kan komma i fråga. Med kopia avses även en kopia av till exempel en elektronisk handling som bevarats på en diskett. Om den begärda handlingen kan uppfattas endast med hjälpmedel, kan handlingen lämnas ut i form av en utskrift. En handling i en datafil som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling eller ett tal som finns upptaget på ljudband kan alltså lämnas ut i form av en pappersutskrift. Det går naturligtvis för sig att lämna ut enbart en del av en handling.

Om utlämnande av en handling på det sätt som avses i begäran skulle medföra oskäligen olägenhet för tjänsteverksamheten på grund av ett stort antal handlingar, svår kopiering eller någon annan därmed jämförbar orsak, kan myndigheten enligt momentet lämna ut en handling också på något annat sätt. Olägenheten bör då vara verklig och väsentlig. Om begäran till exempel medför så mycket arbete att myndigheten måste anvisa en betydande del av sina tillgängliga resurser för att uppfylla den, är det fråga om sådan olägenhet som avses i momentet. I allmänhet kan olägenhet dock inte åberopas, särskilt inte om myndigheten har underlåtit att ordna handlingarna på det sätt som avses i 18 § och det därför tar tid att hitta dem. Om myndigheten saknar tekniska förutsättningar för att till exempel kopiera en stor karta, kan svårkopierat material, såsom kartmaterial i stort format, läggas fram hos myndigheten för påseende. Av datasäkerhetsskäl är myndigheten inte skyldig att kopiera en elektronisk handling på en diskett som tillhör den som begär handlingen. En handling skall dock lämnas ut på något av de sätt som nämns i 1 mom.

Enligt förslaget skall en handling primärt lämnas ut på det sätt som begärts.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller rätten att ta del av andra än traditionella handlingar. En med hjälp av automatisk databehandling bevarad handling med offentliga uppgifter om en myndighets avgöranden skall på begäran kopieras i form av en teknisk upptagning, om inte särskilda skäl talar för något annat. Utlämnande av någon annan offentlig handling på motsvarande sätt eller med hjälp av en teknisk anslutning beror på myndighetens prövning, om inte något annat före-

skrivs.

Bestämmelsen motsvarar 7 a § i lagen om allmänna handlingars offentlighet. I den har dock intagits en specialbestämmelse, enligt vilken den som begär utlämnande vanligen skall ha rätt att få del av myndighetens avgöranden i form av en teknisk upptagning till den del som avgörandet är offentligt. Rätten till delfående avser myndighetsregister som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling. Av särskilda skäl kan utlämnande av en kopia dock förvägras. Ett sådant skäl kan under den tid som avses i lagens övergångsstadganden framför allt vara att det inte går att särskilja de uppgifter i registret som är sekretessbelagda. Då utlämnande av handlingar i elektronisk form övervägs i andra situationer bör på grund av 17 § i den föreslagna lagen beaktas det syfte för vilket handlingen skall användas i relation till offentlighetsprincipen och dess syfte, som framgår av 3 §. En begäran kan avslås till exempel om handlingen skall användas för kommersiella ändamål eller för något annat ändamål som är främmande för offentlighetsprincipen.

Med handling avses enligt 5 § förutom traditionella pappershandlingar också elektroniskt bevarade tecken som är avsedda att höra samman. Det innebär att en framställning som kan sammanställas på basis av myndighetsuppgifter till exempel genom samkörning av tecken som bevarats för olika ändamål i olika datafiler inte är ett i lagen avsett uppgiftsmaterial som en myndighet är skyldig att lämna ut.

I 3 mom. finns en specialbestämmelse om utlämnande av personuppgifter. Enligt momentet får personuppgifter ur ett personregister lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i någon annan elektronisk form om inte något annat är föreskrivet och om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter och om utlämnande inte annars äventyrar skyddet för de registrerades personliga integritet eller statens säkerhet.

Bestämmelsen är subsidiär i förhållande till andra lagars bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur myndigheternas personregister. Detta är orsaken till att bestämmelsen är avsedd att primärt tillämpas vid utlämnande av uppgifter ur sådana personregister hos myndigheter, som en myndighet kan föra direkt med stöd av personregisterlagen.

Vanligen är det fråga om register för myndighetens personalförvaltning och om sådana personregister som uppstår på grund av någon för myndigheten stadgad uppgift.

Om rätten att erhålla utdrag ur register avsedda för allmänt bruk, såsom handelsregistret, fordonsregistret, fastighetsregistret och befolkningsdatasystemet är specialbestämmelser i kraft. Också om personregister som är riksomfattande och innehåller känsliga uppgifter finns bestämmelser i speciallagar. Sådana bestämmelser har givits bl.a. om straffregistret, polisens personregister, körkortsregistret och de riksomfattande personregistren inom hälsovården. De persondata som finns upptagna i dessa personregister är sekretessbelagda. Patientregistren inom hälsovården och kundregistren inom socialvården kan nämnas som exempel på personregister med beträffande vilka möjligheterna att få uppgifter har begränsats.

I momentet används inte de från 18 a § i lagen om allmänna handlingars offentlighet bekanta begreppen massutlämnande och känsliga stickprov. Det finns inte heller i bestämmelsen någon hänvisning till personregisterlagen. Den föreslagna skrivningen kommer sig av att personregisterlagstiftningen som bäst ses över med anledning av bland annat implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för persondata. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet bör fungera både under den personregisterlagstiftning som nu är i kraft som den som senare kommer att ändras.

Begränsningen av utlämnandet av personuppgifter behövs med tanke på skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna - bland annat skyddet för privatlivet och den personliga integriteten - och med tanke på de för Finland bindande internationella dataskyddsförpliktelserna. Bestämmelsen skall förhindra att personuppgifter till följd av den större offentligheten börjar registreras eller utsättas för annan datahantering i strid med bestämmelserna om skydd för personuppgifter.

Bestämmelsen ställer inte personregister som upprätthålls manuellt och med automatisk databehandling i olika ställning med avseende på utlämnande. Till dessa delar skiljer sig propositionen från den gällande lagen, eftersom begränsningarna när det gäller utlämnande av persondata enligt 18 § lagen om allmänna handlingars offentlighet

gäller endast adb-förda personregister. Att göra en skillnad som baserar sig på tekniken för registerföringen kan inte längre anses vara befogat på grund av bestämmelserna i regeringsformen och direktivet om skydd för personuppgifter.

Förslaget innebär dock att rätten att ta del av personuppgifter som innehåses av en myndighet i någon mån utvidgas i fråga om massutlämnande. Enligt den gällande lagen kan personuppgifter lämnas ut om den registrerade har samtyckt till det, med undantagstillstånd av datasekretessnämnden, med stöd av speciallagstiftningen eller om uppgifterna kommer att användas för vetenskaplig forskning eller statistik. Enligt förslaget skall personuppgifter emellertid kunna lämnas ut, om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för persondata har rätt att uppbvara och använda sådana persondata.

Enligt personregisterlagen får personuppgifter i det omfång som anges av lagstiftningen också insamlas och uppbvaras för uppgörande av personmatriklar, varför utlämnande av uppgifter för sådana ändamål föreslås vara tillåtet. Massmedierna har enligt personregisterlagen rätt att föra redaktionella register, av vilket följer att de kan ges tillstånd att få del av offentliga personuppgifter också i form av en teknisk upptagning eller en massutskrift.

Enligt den gällande och planerade lagstiftningen om skydd för personuppgifter kan personuppgifter registreras och användas för direktmarknadsföring. För att tillgodose varje individs självbestämmanderätt föreslås en avvikelse från huvudregeln som gör det möjligt att utlämna personuppgifter för direkt marknadsföring endast om det finns särskilda bestämmelser om det eller om den registrerade har gett sin samtycke till att uppgifterna utlämnas för dylika ändamål.

Uppgifter skall kunna lämnas ut på samma premisser, om datasekretessnämnden har gett tillstånd till registrering och användning. Enligt förslaget skall datasekretessnämnden inte längre vara behörig i ärenden som gäller utlämnande av personuppgifter ur en myndighets personregister.

Begränsningen när det gäller utlämnande av personuppgifter föreslås gälla utlämnande av uppgifter som kopia eller utskrift eller i elektronisk form. Bestämmelsen hindrar inte att den som begärt uppgifterna själv gör annotationer om de uppgifter som finns antecknade i offentliga personregister.

Begränsningen beträffande utlämnande gäller i utgångsläget kopior som skall ges av förteckningar och andra manuellt förda personregister och utskrifter av datorförda register oberoende av om de uppgifter som därmed utlämnas gäller en eller flera personer. Till denna del kan bestämmelsen i formellt avseende anses avvika från den gällande.

Det kan finnas behov att skydda personuppgifter även då de uppgifter som skall utlämnas gäller en enda person. Med hjälp av automatisk databehandling kan uppgifter sökas på olika sökgrunder, varigenom utlämnandet som helhet betraktat kan äventyra skyddet för integriteten, även om de uppgifter som framgår av en kopia eller utskrift inte i och för sig vore av ömtålig natur. I den gällande lagen har hoten mot integritetsskyddet reglerats genom begreppet känsligt stickprov och reglering baserad på detta.

En enskild personuppgift bildar i regel inte i mottagarens besittning ett personregister. Regleringen föreslås alltså inte i saklig mening bli strängare än nu, särskilt om det beaktas att bestämmelserna om skydd för personuppgifter inte tillämpas på insamling, upplagring, användning och övrig behandling av personuppgifter för normala personliga ändamål. Att binda utlämnningen vid bestämmelserna om skydd för personuppgifter innebär även i detta avseende vidare möjligheter än för närvarande även för massutlämnande av offentliga personuppgifter för privata och personliga ändamål. I inledningsstycket till direktivet om skydd för persondata nämns bland privat och personlig behandling av personuppgifter brevväxling och förande av adressregister.

Utom personuppgifter som behövs i det sociala umgänget kan en fysisk person inhämta, registrera och behandla personuppgifter även för att följa behandlingen av allmänna ärenden hos myndigheterna samt i hobby syften. Dessa användningssyften torde i allmänhet höra till det som i personregisterlagen avses med användning för sedvanliga privata syften, som lagen inte gäller. Definitionen på en personuppgift enligt personregisterlagen leder till att bland annat registrering av uppgifter om personer i offentlig tjänst eller offentligt uppdrag, som gäller dem i denna egenskap faller utanför lagens tillämpningsområde. I den blivande lagen om skydd för personuppgifter kan regleringen bygga på artikel 7 punkt f i direktivet om

skydd för personuppgifter. På grund av detta kan den nationella lagstiftningen tillåta den databehandling som är nödvändig för att förverkliga registerförarens eller en uppgiftsmottagares berättigade intressen.

En fysisk person kan behandla personuppgifter också i frågor med anknytning till handhavandet av intressen och rättigheter, t.ex. vid bouppteckningar. Därvid är registrering av personuppgifter tillåten enligt anknytningskravet i 5 § 1 mom. personregisterlagen. Enligt artikel 7 punkt f i direktivet om skydd för personuppgifter skall sådan datahantering vara tillåten även i fortsättningen.

Enligt momentet skall ett villkor dessutom vara att utlämnandet av uppgifter inte äventyrar de registrerades integritetsskydd eller statens säkerhet. I detta avseende återopas behovet av bedömning från fall till fall och situation till situation. De registrerades integritetsskydd kan äventyras t.ex. på grund av de urvalsprinciper som har begärts bli använda vid urvalet av uppgifter. I den gällande lagen har dessa risker reglerats genom begränsning av utlämnandet av uppgifter genom känsliga stickprov. Det bör observeras att en myndighet genom egna förfaranden, t.ex. genom att förhöra sig om den registrerades samtycke och genom att ge tillräckliga upplysningar om möjligheterna för utlämnande, kan hindra att ett utlämnande äventyrar integritetsskyddet. Statens säkerhet kan på det i momentet avsedda sättet äventyras på grund av att de uppgifter som begärs gäller personer i central position med avseende på säkerheten eller en betydande del av befolkningen.

5 kap. **Myndigheternas skyldighet att främja möjligheterna att ta del av en handling samt en god informationshantering**

Kapitlet beror på reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna. Bestämmelserna syftar till att främja en god informationshantering samt fördjupa tillämpningen av offentlighetsprincipen och i praktiken fylla dess syfte. Kapitlet tar med andra ord sikte på propositionens mål. Enligt regeringsformen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras. Offentlighetsprincipen innebär nuförtiden att var och en har rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling. Principen för-

utsätter dock att den som behöver en uppgift själv är aktiv.

Förvaltningen och de ärenden som behandlas inom förvaltningen har blivit alltmer komplicerade. Därför kan det vara svårt att på basis av enskilda handlingar skapa sig en riktig bild av den offentliga maktutövningen och följderna av verksamheten inom ett offentligt samfund. De handlingar som innehas av myndigheterna utgör ett centralt basmaterial för framställning av fakta om samhällsförhållandena och -utvecklingen. En samhällsdebatt som grundar sig på tillräcklig och tillförlitlig information är i sin tur en förutsättning för goda beslut.

Om man önskar främja medborgarnas möjligheter att påverka beslut på det sätt som avses i 11 § 3 mom. regeringsformen, bör man förbättra deras faktiska möjligheter att ta del av den offentliga maktutövningen och få information om samhällsförhållandena och -utvecklingen. Offentlighetsprincipen får nämligen verklig innebörd först när den offentliga maktutövningen kan övervakas och samhällsdebatt kan föras på basis av så tillförlitliga uppgifter som möjligt. Därför föreslås att det i lagen skall intas bestämmelser om myndigheternas skyldigheter att främja rätten att ta del av en handling. I den gällande lagen finns det inte några motsvarande bestämmelser.

Möjligheterna att få information kan främjas genom att myndigheterna tilldelas ett större ansvar för informationsframställning och -spridning. De föreslagna bestämmelserna innebär att myndigheterna skall sammanställa publikationer, statistik, register över praxis beträffande avgörandena och annat material som beskriver utvecklingen på verksamhetsområdet och själva verksamheten. Myndigheterna skall också se till att kundbetjäningen är sakligt ordnad.

Myndigheterna bör i sin hantering av handlingar och sin informationsförsörjning iaktta principerna för god informationshantering. Rätten att ta del av en handling bör beaktas bland annat när nya datasystem planeras och tas i bruk - de offentliga handlingarna skall nämligen vara lättillgängliga.

17 §. *Beaktande av rätten till information vid beslutsfattande.* Enligt paragrafen skall en myndighet, när den fattar beslut i enlighet med den föreslagna lagen och även i övrigt utför sina uppgifter, se till att rätten till information om dess verksamhet med beaktande av den föreslagna lagen inte begränsas

utan en i lag föreskriven grund och att de som begär en handling bemöts jämlikt.

Genom bestämmelsen understryks offentlighetsprincipens prioritet och betydelse. Rätten att ta del av en myndighetshandling kan begränsas endast genom en särskild bestämmelse i lag. Bestämmelsen avses vägleda myndigheterna när de fattar beslut i enlighet med lagen, särskilt när det är fråga om handlingar i ärenden som inte slutbehandlats. I fråga om beredningsärenden som är centrala med tanke på den offentliga maktutövningen eller medborgarnas möjligheter att delta innebär skyldigheten att beakta lagens syfte bland annat att en handling primärt skall lämnas ut på begäran. Om det däremot är fråga om ett oavslutat ärende som gäller en enskild persons fördel och utomstående inte kan delta i behandlingen, är myndigheten inte på samma sätt skyldig att lämna ut en handling.

I paragrafen föreskrivs att de som begär en handling skall bemötas jämlikt. Kravet framträder särskilt när avgörandet beror på myndighetens prövning, till exempel när det gäller en halvfärdig handling, en sekretessbelagd handling eller sammanställande av material som informationstjänst hos en myndighet. Jämlikhet och allmänt offentliggörande av uppgifter är av särskild vikt när uppgifterna inverkar på individers och sammanslutningars påverkningsmöjligheter eller när det är fråga om uppgifter som kan påverka t.ex. konkurrensen mellan företag.

18 §. *God informationshantering.* I paragrafen föreslås bestämmelser om myndigheternas skyldighet att främja och tillämpa god informationshantering. Med hjälp av begreppet god informationshantering har man strävat efter att sammanfoga de skyldigheter när det gäller att beakta olika slags intressen som är anknutna till myndigheternas datamaterial. Sådana intressen är handlingars offentlighet och sekretess, deras arkivering, skyddet för personuppgifter och användningsbegränsningar för uppgifter samt datasäkerheten.

För att tillämpa god informationshantering skall en myndighet se till att uppgifterna i dess handlingar och datasystem är tillgängliga, användbara, skyddade och integrerade samt sörja även för andra omständigheter som påverkar handlingskvaliteten och i detta syfte uppfylla de förpliktelser som bestäms närmare i paragrafen. Paragrafen innehåller inte någon uttömmande och detaljerad för-

teckning över de förpliktelser som räknas till god informationshantering, vilket också framgår av formuleringen. Vad som faller under detta begrepp är beroende av den aktuella tidpunkten och de situationer som uppstår.

Att se till att uppgifterna är tillgängliga betyder förutom att man sköter de traditionella uppgifterna som har att göra med handlingars offentlighet även skyldighet att främja produktion och distribution av uppgifter om myndighetsverksamheten och effekterna av de åtgärder som vidtas inom den offentliga förvaltningen. Tillgängligheten betjänar dessutom registreringen och arkiveringen av handlingar. Myndigheterna skall också se till att de uppgifter som behövs i deras verksamhet är tillgängliga, vilket förutsätter att man tar reda på vilka uppgifter som behövs för skötseln av olika uppdrag samt ser till att det inte finns några lagstiftningsmässiga eller tekniska hinder för att uppgifterna används.

Att uppgifterna är användbara betyder att de som har rätt att använda uppgifterna kan göra det på planerat sätt. Begreppet användbarhet kan också förstås så att det dessutom syftar på uppgifternas kvalitet. Användbarhet som en del av god informationshantering innebär att man ser till att de uppgifter som behövs för skötseln av tjänsteuppdrag kan fås utan störningar på det sätt som verksamheten kräver. Till användbarheten hör emellertid också att man beaktar andra myndigheters informationsbehov och de krav som detta innebär när den andra myndigheten är beroende av uppgifter som fås från andra ställen och deras kvalitet.

Att uppgifterna skall vara skyddade innebär att det vidtas åtgärder, t.ex. sekretess och skydd för personuppgifter, för att begränsa tillgången till uppgifterna och de ändamål de får användas för. Dessa åtgärder har delvis formen av tekniska säkerhetsarrangemang, delvis av andra praktiska tillvägagångssätt.

Handlingars offentlighet har av gammalt inneburit möjlighet att i myndighetens originalhandlingar eller kopior av den kontrollera om uppgifter som förekommit i den allmänna debatten stämmer. Kvaliteten på myndigheternas handlingar är också av betydelse för individers och sammanslutningars rätts-säkerhet samt bl.a. när man skall säkerställa att det samhällspolitiska beslutsfattandet vilar på ett solitt kunskapsunderlag.

Behovet av att se till att uppgifterna är

integrerade samt av hög kvalitet har aktualiserats i synnerhet på grund av de datatekniska riskerna. Dessa risker kan reduceras med hjälp av olika datasäkerhetsåtgärder. Att uppgifterna skall vara integrerade innebär att de inte får ändras i misstag eller uppsåtligt. Det är alltså fråga om att uppgifterna skall bevaras i den form de hade när de registrerades. Andra krav på uppgifternas kvalitet har bl.a. att göra med förhållandet mellan uppgiftsinnehållet och det ändamål som uppgifterna skall användas för.

Målet för kvaliteten på myndighetsuppgifterna kan inte leda till krav på att de uppgifter som finns hos myndigheterna alltid skall motsvara den verkliga situationen. Kravet på korrekthet varierar i själva verket i olika situationer. I vissa fall i lagstiftningen, i synnerhet i lagarna om de viktigaste registersystemen, ställs ett uttryckligt krav på att registeranteckningarna skall vara tillförlitliga. Likaså bör det i enlighet med principen om förtroendeskydd i förvaltningen krävas att den information som ges ut av myndigheterna inte är vilseledande vad gäller t.ex. den gällande lagstiftningens innehåll.

I 1 mom. 1 punkten anges att myndigheterna skall föra förteckning över sina offentliga handlingar. Punkten är tillämplig på ärenden som har inkommit för behandling, tagits upp till behandling, avgjorts och behandlats. Skyldigheten kan dock fullgöras också på något annat lämpligt sätt. Det är meningen att även en utomstående med stöd av bestämmelsen behändigt skall kunna få reda på vilka offentliga handlingar en myndighet innehar. Förteckningar underlättar och förnsabbar utlämnandet av en handling. Samtidigt effektivteras myndighetens interna verksamhet och information.

Ärenden som tas upp till behandling kan registreras i ett diarium eller katalogiseras på något annat sätt. I ett diarium registreras de ärenden som är anhängiga vid ett ämbetsverk - varje ärende får ett eget ordningsnummer. I diariet införs uppgifter också om anhängiggörandet och åtgärderna, till exempel uppgifter om en som mellanåtgärd framställt begäran om utredning eller utlåtande och uppgifter om avslutande åtgärder, såsom datum för meddelande av beslut.

De administrativa diariernas betydelse har minskat till följd av arkiveringsförfarandet. I enlighet med riksarkivets anvisningar brukar man till exempel inte längre registrera personalförvaltningsärenden, eftersom motsvaran-

de uppgifter registreras annanstans, till exempel i en matrikel. Dubbel registrering har inte ansetts nödvändigt, eftersom man inom statsförvaltningen även i övrigt har övergått till enkel registrering i enlighet med statsrådets beslut om främjande av statens dataförvaltning (Valtioneuvoston päätös valtion tietohallinnon edistämisestä 22.3.1989/182/750/89). Listor över anhängiga och avgjorda ärenden kan smidigt framställas också ur moderna handläggningssystem.

Av dessa orsaker anses det inte ändamålsenligt att förutsätta att alla ärenden registreras i traditionella diarier. Bestämmelsen innebär alltså inte någon allmän registreringskyldighet. Handlingar som innehas av en myndighet kan införas i handlingsregister eller handläggningssystem eller arkiveras så att de offentliga handlingarna lätt kan hittas.

Skyldigheten att föra förteckningar samt arkiveringsskyldigheten främjar offentligheten. De gäller förutom i fråga om handlingar som har inkommit till en myndighet för behandling även i fråga om handlingar som gäller ett ärende som myndigheten har tagit upp till behandling på eget initiativ. Skyldigheterna innebär att offentligheten ökar, eftersom myndigheterna skall registrera också sådana planeringsprojekt som de själva har anhängiggjort. Så har man inte förfarit hittills, åtminstone inte i någon större utsträckning. Ett ärende som myndigheten själv har anhängiggjort behöver dock inte registreras i ett förvaltningsdiarium - det räcker om det införs till exempel i ett register över tjänstemännens uppgifter. I förteckningen skall myndigheten ange när och hur ärendet har avgjorts. Om ett formellt avgörande saknas, skall myndigheten ange att behandlingen har avslutats på något annat sätt.

Sekretessbelagda handlingar skall registreras och arkiveras så att utomstående inte kan få del av dem. Detta får dock inte påverka tillgången på offentliga handlingar. En databas som innehåller såväl offentliga som sekretessbelagda uppgifter skall planeras så att de offentliga uppgifterna kan lämnas ut.

Enligt den föreslagna lagen är myndigheterna inte skyldiga att registrera de sekretessbelagda handlingarna i ett särskilt diarium, vilket föreskrivs i 24 § i lagen om allmänna handlingars offentlighet. Eftersom diarieanteckningar inte är offentliga till den del de innehåller sekretessbelagda uppgifter, får ett diarium inte röja sekretessbelagda

uppgifter. I lagen förutsätts att uppgifterna skyddas på ett sakligt sätt.

Enligt 2 punkten skall myndigheterna uppgöra och tillhandahålla beskrivningar av de datasystem de upprätthåller och de offentliga uppgifter som kan tas fram ur dessa. Bestämmelsen tryggar möjligheten att ta del inte bara av traditionella handlingar utan också av annat material som beskriver en myndighets verksamhet. Punkten är subsidiär i förhållande till den i personregisterlagen föreskrivna skyldigheten att göra upp en registerbeskrivning.

I 3 punkten ingår bestämmelser om myndigheternas skyldighet att i sin planeringsverksamhet utreda och beakta rätten att få information. Införandet av datasystem samt administrativa och lagstiftningsmässiga reformer kan påverka tillgången till myndigheternas handlingar.

Det har visat sig att myndigheterna, när de planerar förvaltningsreformer och datasystem som skall användas för genomförande av reformerna, inte alltid tar reda på exakt vilka bestämmelser som gäller för användningen av och tillgången på handlingar och inte heller beaktar de konsekvenser omställningarna har för rätten att ta del av en handling. Det har i praktiken medfört vissa problem. Administrativa reformer, såsom bolagisering av verksamhet och införande av ett nytt lönesystem, kan i praktiken leda till att handlingar hamnar utanför offentlighetsprincipens tillämpningsområde utan att offentlighetslagstiftningen ändrats på något sätt. Bristfällig planering är orsaken till att man till exempel inte i alla diarier gör skillnad på offentliga handlingar och sekretessbelagda handlingar, vilket försvårar diarieanvändningen vid genomförandet av offentlighetsprincipen.

Eftersom det nuvarande systemet inte har fungerat helt tillfredsställande, har det ansetts viktigt att myndigheterna, när de bereder lagstiftnings- och förvaltningsreformer eller planerar nya datasystem, i lagförslaget åläggs att utreda och beakta konsekvenserna av utvecklingsåtgärderna för rätten till information.

Med rätt till information avses inte enbart rätt att ta del av en handling med stöd av offentlighetsprincipen, partsoffentligheten och den registrerades rätt till insyn. Rättigheten inbegriper nämligen även rätt till skydd för privatlivet och skydd för personuppgifter vid databehandling.

När en myndighet bereder en utvecklings-

åtgärd, skall den utreda om den planerade reformen kommer att leda till att rätten att ta del av en handling begränsas utan grund eller till att sekretessbelagda handlingar blir offentliga. Myndigheten skall också utreda om den gällande lagen tillåter det planerade datasystemet. På basis av utredningen kan myndigheten sedan ta ställning till behovet av vidare åtgärder, till exempel behovet av ny lagstiftning, nivån på skyddet samt säkerhetsåtgärderna samt behovet av och innehållet i interna anvisningar om utlämnande av en handling.

För att informationsförsörjningen skall utvecklas i en saklig riktning, är det viktigt att myndigheterna fäster uppmärksamhet vid planeringen. En hållbar planering är viktig också för genomförandet av offentlighetsprincipen och för uppfyllandet av de för Finland bindande internationella förpliktelserna.

Enligt momentets 4 punkt skall myndigheterna planera och sköta informationshanteringen samt datasystemen och databehandlingarna så att handlingsoffentlighet behändigt kan iakttas och så att handlingarna och datasystemen och de uppgifter de innehåller kan arkiveras eller förstöras som sig bör och så att skyddet, integriteten och kvaliteten hos handlingarna och de uppgifter de innehåller tryggas med ändamålsenliga metoder och datasäkerhetsarrangemang med hänsyn tagen till uppgifternas betydelse och användningssyfte. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen.

En god offentlighets- och sekretesstruktur hos handlingarna och datasystemen ingår i god informationshantering. En myndighet skall planera och genomföra sin administrering av handlingar och information liksom de datasystem den använder så att handlingarnas offentlighet smidigt kan förverkligas och så att de sekretessbelagda uppgifterna skyddas och utplånas som sig bör. Behandlingen av de sekretessbelagda handlingarna skall planeras och genomgående skötas så att utomstående inte kan få del av dem. Såsom framgår av 26 § 3 mom. i lagförslaget skall tillgången till sekretessbelagda uppgifter minimeras också i förhållande till parter som myndigheten står i uppdragsrelation till.

Eftersom det har hänt att sekretessbelagda handlingar inte har utplånats ordentligt, föreskriver punkten särskilt att sekretessbelagda handlingar skall utplånas på behörigt sätt.

Detta innebär bland annat att de vederhäftiga förstörelsesätten täcker hela produktionsprocessen och omfattar vederhäftig förstöring av sekretessbelagda utkast och utskrifter som uppkommer under hela sakbehandlingen.

En myndighet skall enligt förslaget också dra försorg om skyddet, integriteten och kvaliteten hos handlingarna och de uppgifter som ingår i dem tryggas med tillförlitliga metoder och datasäkerhetsarrangemang med hänsyn tagen till uppgifternas betydelse och användningssyfte. Skyldigheten förutsätter att myndigheten utreder bland annat att uppgifterna i dess besittning är tillgängliga, kan användas och är av god kvalitet, de risker som kan hota datasystemen samt de kostnader som föranleds av datasäkerhetsåtgärderna samt planerar och genomför sina datasäkerhetsåtgärder på grundval av denna basutredning. Avsikten är att preciserande bestämmelser skall intas i en förordning som avses bli given med stöd av lagen, såsom framgår av det utkast till förordning som ingår i bilaga 2 till propositionen.

Enligt 5 punkten skall myndigheterna se till att de anställda har den behövliga kunskapen om offentligheten för de handlingar som de behandlar, om utlämnande och behandling av data samt om de förfaranden, säkerhetsarrangemang och den uppgiftsfördelning som skall användas vid skyddet av uppgifterna, handlingarna och datasystemen. Myndigheterna skall också se till de bestämmelser, föreskrifter och anvisningar som god informationshantering kräver iakttas. Den föreslagna bestämmelsen är ny.

Offentlighetsprincipen innebär att kundbetjäningen skall fungera, det vill säga att de anställda får tillräcklig information om de av myndigheten behandlade handlingarnas offentlighet, om förfarandet vid utlämnandet av en handling och om uppgiftsfördelningen. Om myndigheten inte har gett sin personal tillräckliga interna anvisningar om när och hur till exempel en halvferdig handling kan lämnas ut, kan det vara svårt att få del av den, även om den är offentlig. Om en begäran om utlämnande då skjuts över från en tjänsteman till en annan, kan det innebära oskälig ansträngning för den som framställt begäran. Även oklara ansvarsförhållanden kan leda till att ärenden hemlighålls utan orsak. Syftet med bestämmelsen är att garantera att de som vill ta del av myndigheternas handlingar betjänas så effektivt och snabbt som möjligt. Myndigheterna skall

registrera och ordna sina handlingar så att man snabbt hittar de efterfrågade handlingarna. En fungerande kundbetjäning förutsätter att de anställda känner till reglerna för handlingars offentlighet och att det finns ett välplanerat system för hur man skall behandla en begäran om utlämnande av en handling. Intern styrning och kontroll hos en myndighet är behövliga även för att de förfaranden och datasäkerhetsarrangemang som skall iakttas för att skydda handlingar och datasystem skall kunna genomföras.

Enligt 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om de åtgärder som behövs för att uppfylla förpliktelseerna enligt 1 mom. samt om de omständigheter som påverkar dem genom förordning. Avsikten är att genom förordning utfärda bestämmelser om hur myndigheterna skall ordna och bedöma sitt handlingsmaterial och sina datasystem och de intressen som är knutna till dem samt om vad som bör beaktas då datasäkerheten planeras. I förordningen intas även bestämmelser som preciserar övriga myndigheters skyldigheter. Ett preliminärt utkast till förordning har bifogats propositionen som bilaga 2.

Genom förordning kan det bestämmas att statsrådet har rätt att utfärda närmare föreskrifter och anvisningar om genomförandet av skydd, integritet och kvalitet beträffande datasystem och handlingar och uppgifterna i dem samt beträffande kraven på tekniska datasäkerhetsåtgärder och förfaranden som bör iakttas vid dataöverföring över datanät, ävensom om definieringen av den tekniska kravnivån när det gäller den klassificering som skall användas inom statsförvaltningen för handlingar och datasystem och de uppgifter som ingår i dem.

Som framgår av 7 § i förordningsutkastet i bilaga 2 skall en myndighet själv kunna klassificera sina handlingar och datasystem och de uppgifter som ingår i dem i syfte att beakta olika behandlings- och skydds krav och för att genomföra datasäkerhetsarrangemangen. I 8 § i förordningsutkastet ingår generella bestämmelser om datasäkerhetsåtgärderna när det gäller uppgifter som har klassificerats som skyddsobjekt. Med hjälp av föreskrifter och anvisningar av statsrådet kan den klassificering som skall följas enhetligas och i enlighet med dem också exempelvis behandlings-, skydds- och datasäkerhetsåtgärderna i fråga om datasystemen och uppgifterna i dem. Enhetliga förfaranden

är behövliga bland annat med hänsyn till uppgiftsutbytet myndigheterna emellan.

I 3 mom. ingår en hänvisning till de förpliktelser gällande arkivfunktionen som följer av arkivlagstiftningen. Bestämmelsen har ansetts vara nödvändig av tydlighetsskäl, eftersom god informationshantering enligt paragrafen även innebär att handlingarna kan användas och förvaras, vilket är viktiga uppgifter för myndigheternas arkivfunktion.

19 §. *Myndigheternas skyldighet att lämna ut uppgifter i ett ärende som ännu behandlas.* Paragrafen gäller myndigheternas skyldighet att lämna ut uppgifter om ärenden som ännu behandlas.

I 1 mom. anges att myndigheterna skall tillhandahålla handlingar med anknytning till vissa ärenden som bereds. Någon motsvarande bestämmelse finns det inte i den gällande lagen. Bestämmelsen syftar till att öka beredningsoffentligheten, vilket är ett av propositionens mål.

Skyldigheten att tillhandahålla handlingar skiljer sig från den traditionella handlingsoffentligheten såtillvida att myndigheten inte nödvändigtvis är skyldig att lämna ut till exempel en kopia av ett halvfärdigt författningsutkast som ännu inte har överlämnats ens till den beredande tjänstemannens chef. Däremot skall myndigheten på det sätt som anges i bestämmelsen tillhandahålla handlingar av vilka de viktigaste uppgifterna om ärendet framgår. Förpliktelsen gäller lagberedningsprojekt (1 punkten) och allmänt betydande planer, utredningar och avgöranden (2 punkten).

Enligt 1 punkten skall myndigheterna tillhandahålla handlingar av vilka det framgår att en lagstiftningsreform kommer att inledas och av vilka uppdraget, tidsfristen och de beredningsansvariga framgår. Detta är motiverat, eftersom lagstiftningen till sin verkan är en av samhällets mest betydande beslutsformer, som starkt påverkar medborgarnas intressen och rättigheter. Lagstiftningen avspeglar samtidigt värderingar, och eftersom vi lever i ett demokratiskt samhälle, bör de motsvara medborgarnas värderingar. Förpliktelsen kan enkelt uppfyllas till exempel genom att ministerierna börjar göra upp förteckningar över sina författningsprojekt. Även de ärenden som kommer att utmynna i en norm inom Europeiska gemenskapen registreras hos det ministerium som beredningen ankommer på. I statsrådets offentliga projektregister, som är tillgängligt via ett all-

mänt datanät, skall uppgifter införas om de lagstiftningsprojekt, utvecklings- och reformprojekt och undersökningsprojekt som har initierats av regeringen, riksdagen och ministerierna.

Enligt 2 punkten skall en myndighets skyldighet att uppgöra och tillhandahålla handlingar gälla också pågående beredning av planer, utredningar och avgöranden som hänför sig till allmänt betydande frågor. Planer, utredningar och avgöranden som har en betydande inverkan på ett stort område eller för ett stort antal människor är allmänt betydande på det sätt som avses i momentet. Det kan vara fråga om planer som gäller till exempel inkomstfördelning, socialskydd eller användning och skyddande av miljön. Utredningar och planer kan vara allmänt betydande även i något annat avseende.

Skyldigheten gäller inte i fråga om sekretessbelagda handlingar. En myndighet behöver med andra ord inte tillhandahålla en utredning som gäller till exempel beredning av ett finanspolitiskt ärende, om det skulle äventyra genomförandet av beslutets syfte eller skötseln av statens finanspolitik (24 § 1 mom. 11 punkten).

Skyldigheten gäller inte heller i fråga om ett förvaltnings- eller lagskipningsärende eller -mål som uteslutande avser en enskild persons eller ett visst samfunds intressen och rättigheter. Beslutsförutsättningarna anges nämligen i lag, och utomstående har vanligen inga som helst möjligheter att påverka avgörandet.

I fråga om allmänt betydande ärenden, till exempel tillståndsärenden rörande miljöanvändning, tillämpas dessutom specialbestämmelserna om kungörande samt om hörande av parter och allmänheten. Till exempel en ansökan om beviljande av tillstånd i enlighet med vattenlagen (264/1961) skall kungöras. Är det fråga om ett större ärende, skall myndigheterna ordna ett särskilt synesammanträde som allmänheten kan delta i.

Enligt 2 mom. skall en myndighet på begäran muntligen eller på något annat lämpligt sätt meddela hur långt behandlingen av ett ärende som nämns i 1 mom. har framskridit, vilka de föreliggande alternativen är och vilka deras effekter bedöms vara samt hur de individer och samfund som ärendet gäller kan påverka behandlingen. Syftet med bestämmelsen är att betona öppenheten i myndigheternas verksamhet och planering och att göra det möjligt att följa med hur

ärendena avancerar. Besked om när ett lagberedningsprojekt kommer att skickas på remiss är ett exempel på en uppgift om hur de individer och samfund som ett ärende gäller kan påverka behandlingen.

20 §. *Myndigheternas skyldighet att producera och sprida information.* I paragrafen betonas att myndigheterna skall främja informationstillgången om deras verksamhet med hjälp av publikationer och information samt genom att använda sig av sådana informationskanaler som är lättillgängliga för medborgarna.

Enligt 1 mom. skall en myndighet iakttä öppenhet i sin verksamhet och i detta syfte vid behov sammanställa handböcker, statistik och andra publikationer och informationsmaterial om sin service, om praxis beträffande avgörandena samt om utvecklingen på verksamhetsområdet. Vid bedömning av behovet av att sammanställa information bör myndigheten beakta i vilken mån information om dess verksamhet står att som en följd av handlingsoffentligheten och på basis av den allmänna statistikproduktionen.

Momentet, som alltså ålägger myndigheterna att iakttä öppenhet i sin verksamhet, syftar till att effektivera genomförandet av offentlighetsprincipen - i bestämmelsen betonas myndigheternas verksamhet som informationsproducenter och -distributörer. Ju öppnare myndighetsverksamheten är, desto bättre möjligheter har medborgarna att övervaka den och påverka beslut i allmänna ärenden. Statistik, beslutsregister och publikationer ger en allmän och ofta rätt mångsidig bild av myndighetsverksamheten, samhällsförhållandena och den inverkan det offentliga samfundets åtgärder har på samhällsförhållandena. Om de flesta handlingar som gäller enskilda ärenden är sekretessbelagda till följd av verksamhetsområdets karaktär - vilket är fallet till exempel i fråga om socialvård, socialskydd och företagsstöd är handlingsoffentligheten inte tillräcklig. Enligt momentet korrelerar myndighetens skyldighet att sammanställa material som beskriver dess verksamhet med andelen sekretessbelagda handlingar - ju fler sekretessbelagda handlingar, desto större skyldighet. Vid bedömningen av skyldighetens omfattning skall också beaktas i vilken utsträckning uppgifter finns att tillgå redan på basis av den allmänna statistikproduktionen, d.v.s. publikationer från statistikcentralen och andra statistikproducerande myndigheter.

Enligt 2 *mom.* skall en myndighet informera om sin verksamhet och service samt om individens och samfunds rättigheter och skyldigheter i fråga om ärendena på verksamhetsområdet. Aktiv information är ägnad att öka medborgarnas kännedom om sina rättigheter och skyldigheter. Bestämmelser om de kommunala myndigheternas informationsplikt finns i kommunallagen. Noggrannare bestämmelser om den kommunala informationen kan alltså inte utfärdas med stöd av paragrafen.

När en myndighet informerar om sin verksamhet, bör den ta sikte på lagens syfte - information är ett sätt att uppnå syftet. Informationsplikten åsidosätter dock inte bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt. Den innebär inte heller en automatisk rätt att ta del av en handling som inte ännu är offentlig. Paragrafen innehåller inte några detaljerade anvisningar om hur informationen skall skötas eller när en myndighet skall informera om sin verksamhet. Bestämmelser om myndigheternas skyldighet att fastställa principer för den externa informationen och bland annat informationsförfarandet utfärdas genom förordning.

I 3 *mom.* avses ingå en bestämmelse om distribution av myndighetsinformation. Enligt momentet skall myndigheterna se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens rätt att ta del av en handling vid behov finns att tillgå på bibliotek, i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt. Momentet ålägger myndigheterna att beakta de tillgängliga informationskanalerna och ta ställning till deras lämplighet för distribution av ett visst slags information. De allmänna datanätens betydelse för informationsförmedlingen torde öka, eftersom all fler hushåll upprättar datakommunikationsförbindelser. Allmänna bibliotek är ett naturligt distributionsställe också för myndighetsinformation.

21 §. *Myndigheternas informationstjänst.* I paragrafen anges under vilka omständigheter en myndighet på begäran kan lämna ut material som den sammanställt ur sina adb-register. Bestämmelsen skall främja användningen av myndighetsmaterial, när det inte finns några särskilda intressen att skydda.

Av motiveringen till 5 § framgår att rätten att ta del av en handling med stöd av offentlighetsprincipen gäller bland annat sådana adb-meddelanden som består av logiskt sam-

manhängande uppgifter. Däremot är det inte helt entydigt om myndigheten kan lämna ut datamaterial med uppgifter som den sammanställt ur flera olika datasystem.

Enligt 1 *mom.* kan en myndighet på begäran lämna ut datamaterial som den sammanställt genom samkörning eller någon annan behandling av tecken ur ett eller flera datasystem som den upprätthåller för olika ändamål. Det förutsätter att utlämnande till följd av de använda sökgrunderna, uppgiftsmängden, kvaliteten på uppgifterna eller användningssyftet inte strider mot bestämmelserna om handlingssekretess eller skydd för personuppgifter.

Enligt 2 *mom.* kan datamaterial - med tillstånd av vederbörande myndigheter och under de förutsättningar som nämns i 1 *mom.* - sammanställas även ur datasystem som upprätthålls av olika myndigheter. En myndighet kan alltså ur ett flertal basregister, till exempel befolknings- och fastighetsdataregistret, sammanställa och lämna ut uppgifter om en viss person. Det förutsätter att den som begär uppgifterna har rätt att registrera och använda dem enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter. Det kan också bli fråga om större material till exempel för statistik, forskning eller marknadsföring.

6 kap. Skyldighet att iaktta sekretess

I 6 kap. finns bestämmelser om grunderna för sekretess och tystnadsplikt, om förhållandet mellan sekretess och tystnadsplikt, om anteckning om sekretess och om förbud mot utnyttjande av sekretessbelagda handlingar.

Handlingssekretess innebär att varken en handling eller en kopia av en handling får företes för en utomstående. Tystnadsplikten gäller främst tjänstemännens beteende. Den innebär ett förbud mot att yppa en uppgift, oavsett om uppgiften har bevarats eller inte. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller kan härröra sig från en handling eller till exempel från en muntlig källa. Tystnadsplikten är alltså något mera omfattande än handlingssekretessen.

22 §. *Handlingssekretess.* I paragrafens 1 *mom.* ingår de grundläggande bestämmelserna om grunderna för och innebörden av sekretess.

Enligt 1 *mom.* är en myndighetshandling sekretessbelagd, om den föreslagna lagen eller någon annan lag föreskriver det. Handlingssekretess förutsätter alltså en bestäm-

melse på lagnivå. Eftersom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet stiftas i vanlig lagstiftningsordning, går det inte att förhindra att sekretessbestämmelser intas i någon annan lag. Därför konstateras i momentet att handlingssekretess kan grunda sig också på någon annan lag. Ett av målen för revideringen har dock varit att minska behovet av sekretessbestämmelser i speciallagarna.

Enligt momentet kan också ett myndighetsförordnande ligga till grund för handlingssekretess. Det finns dock ingen bestämmelse i lagförslaget som skulle motsvara 9 § 3 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet, enligt vilket republikens president och statsrådet i enskilda fall kan förordna att en handling skall hållas hemlig. Den föreslagna bestämmelsen avser alltså endast sådana fall då en myndighet med stöd av en speciallag har rätt att i enskilda fall förordna om sekretess. Bestämmelser som tillåter sekretessförordnanden finns bland annat i 9 § 2 mom. lagen om offentlighet vid rättegång, 60 § lagen om republikens presidents kansli och 54 f § riksdagsordningen. Bestämmelserna förblir i kraft. I något skede kan det rentav behövas nya sådana specialbestämmelser. Därför nämns också ett förordnande bland sekretessgrunderna i momentet. Med förordnande avses dock inte en tolkning av en sekretessbestämmelse, det vill säga att en myndighet med stöd av en sekretessbestämmelse i en lag konstaterar att en handling är sekretessbelagd.

För det tredje kan sekretess enligt förslaget bero på att handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs i lag. Det faktum att handlingssekretessen delvis fastställs genom bestämmelserna om tystnadsplikt beror på att sekretessfrågan i praktiken inte kan regleras koncentrerat endast i en lag. Det går inte heller alltid att i praktiken skilja på bestämmelserna om handlingssekretess och bestämmelserna om tystnadsplikt. Den gällande lagstiftningen har kritiserats för att tystnadsplikten är inexakt och vagt reglerad, vilket kan leda till att handlingsoffentligheten begränsas utan grund. Förslaget syftar till att rätta till detta. Grunderna för tystnadsplikt anges i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och de förenhetligas med grunderna för avsteg från handlingsoffentligheten.

I 2 mom. definieras begreppet sekretess. En sekretessbelagd myndighetshandling eller

en kopia av en sådan handling får inte företes för eller lämnas ut åt en utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt tillhandahållas en utomstående. Med kopia avses även en kopia till exempel av en elektronisk handling som bevarats på en adb-diskett och en mikrofilmkopia.

23 §. *Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande.* I paragrafen finns bestämmelser om grunderna för tystnadsplikt, om dem som har tystnadsplikt och om förbud mot utnyttjande. Under beredningen av lagen övervägdes ett flertal alternativ för reglering av förhållandet mellan handlingssekretess och tystnadsplikt. Man diskuterade också i vilken lag de allmänna bestämmelserna om tystnadsplikt helst borde intas.

Regleringen av tystnadsplikten kan betraktas som en fråga som har central betydelse först och främst för offentlighetsprincipen. Därmed borde tystnadsplikten regleras i offentlighetslagstiftningen. Å andra sidan preciserar tystnadsplikten tjänstemannens förhållande till myndigheten som arbetsgivare, vilket talar för att den precis som nu borde regleras i statstjänstemannalagen. Lagen gäller dock endast statstjänstemän, vilket innebär att tystnadsplikten för förtroendevalda, kommunala tjänsteinnehavare och andra som arbetar hos eller för en myndighet då måste regleras särskilt.

Tystnadsplikten har ett nära samband med handlingssekretessen. Detta tar sig uttryck bland annat i den svenska sekretesslagen, som innehåller bestämmelser om såväl tystnadsplikt som handlingssekretess. Det var detta samband som avgjorde frågan: de grundläggande bestämmelserna om tystnadsplikt föreslås bli intagna i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Av denna lösning följer att de flesta av de gällande bestämmelser om tystnadsplikt som motsvarar sekretessbestämmelserna i den föreslagna lagen föreslås bli upphävda. Statstjänstemannalagen kan dock med fog betraktas som en så central och allmänt tillämplig författning att det är motiverat att där nämna även tystnadsplikten. Därför föreslås att bestämmelsen i 17 § statstjänstemannalagen om tystnadsplikt för tjänstemän ändras så att bestämmelsen hänvisar till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De övriga specialbestämmelser som saknar självständigt innehåll föreslås bli upp-

hävda i enlighet med avsnitt 1.4. i detaljmöteringen. Bestämmelserna om sekretessbrott i 40 kap. strafflagen om tjänstebrott föreslås bli ändrade.

Enligt 1 mom. kan tystnadsplikt basera sig endast på lagreglering. Den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag får inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll, en uppgift som vore sekretessbelagd, om den ingick i en handling, eller någon annan omständighet som han har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs i lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte röjas ens efter det att verksamheten hos myndigheten har upphört eller det uppdrag som utförts för myndighetens räkning har avslutats.

Tystnadsplikt innebär alltså ett förbud mot att yppa en handlings sekretessbelagda innehåll. Det kan förutom muntligt yppande dock också vara fråga om ett mera passivt röjande, till exempel genom att en sekretessbelagd handling lämnas liggande där den är tillgänglig för utomstående.

Tystnadsplikt kan naturligtvis bero på en särskild bestämmelse i en annan lag. Någon uttömmande beskrivning av tystnadspliktens innehåll eftersträvas inte i momentet, liksom inte heller i den nuvarande 17 § statstjänstemannalagen eller 40 kap. 5 § strafflagen. Momentet skall framför allt förstärka tystnadspliktens rättsliga grund så att den motsvarar grunden för handlingssekretess. Tystnadspliktens detaljerade innehåll beror alltså också på särskilda bestämmelser - både gällande och senare tillkommande - i andra lagar.

Förslaget innebär i princip en viktig kringräddning av tystnadsplikten, eftersom det inte längre är ärendets beskaffenhet som avgör om den myndighetsanställda har tystnadsplikt eller inte. Trots det är tystnadsplikten något mera omfattande än handlingssekretessen, eftersom tystnadsplikt gäller även för uppgifter som inte lagrats.

Bestämmelsen hänvisar inte till ett förordnande om tystnadsplikt som meddelats med stöd av en annan lag. Det beror på att det med undantag av 48 § 4 mom. riksdagsordningen inte längre finns några sådana bestämmelser. Enligt 48 § 4 mom. riksdagsordningen bör medlemmarna i riksdagens utrikesutskott iaktta den förtegenhet som regeringen finner att ärendets beskaffenhet

kräver. Eftersom specialbestämmelserna i vilket fall som helst åsidosätter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, har det inte ansetts nödvändigt att i momentet hänvisa till ett förordnande som meddelats med stöd av någon annan lag.

Enligt momentet upphör tystnadsplikten ingalunda tillika med anställningsförhållandet, förtroendeuppdraget, uppgiften eller den övriga verksamheten hos en myndighet. Tystnadsplikten är dock inte heller evig. Eftersom bestämmelserna om upphörande av handlingssekretess enligt förslaget är tillämpliga, upphör tystnadsplikten i enlighet med dem.

Någon bestämmelse som skulle ange hur långt tystnadsplikten sträcker sig i fråga om en handling som inte ännu är offentlig har inte intagits i lagförslaget. Under beredningen utgick man från att utlämnande av en sådan handling i strid med ett uttryckligt myndighetsförbud kunde, under de förutsättningar som nämns i 40 kap. 10 och 11 § strafflagen, bestraffas som underlåtelse att uppfylla tjänsteplikt. Det är alltså inte tillåtet att lämna ut en halvfärdig handling, om myndigheten med stöd av en lag uttryckligen har förbjudit det. Om myndigheterna inte hade rätt att koncentrera utlämnandet av handlingar till vissa personer (som till exempel skall svara på journalisternas förfrågningar), kunde det leda till att inexakta uppgifter kommer i omlopp, vilket vore ett problem. Dessutom går det inte alltid att placera en order beträffande utlämnande av en handling i en annan kategori än chefens andra order beträffande tjänsteutövningen. Den föreslagna 18 § 1 mom. 5 punkten syftar till att stärka offentlighetsprincipen, eftersom myndigheterna enligt punkten skall dra upp tydliga riktlinjer för informationen och utlämnandet av handlingar samt dessutom utse de funktionsansvariga. En myndighet bör precis som en näringsidkare ha rätt att fördela arbetsuppgifterna inom organisationen, vilket i praktiken innebär ett förbud för vissa tjänstemän att lämna ut en handling.

En myndighet kan dock inte förbjuda yppande av en uppgift hur som helst utan yppandet kan förbjudas endast på i lag angivna grunder. Enligt lagförslaget får offentligheten inte begränsas utan grund, inte ens i fråga om halvfärdiga handlingar. Dessutom skall myndigheten lämna ut handlingar i ärenden som nämns i 19 §. Också informationsplikten enligt 20 § 2 mom. påverkar

laglighetsprövningen av ett förbud. En tjänsteman är alltså inte skyldig att iaktta ett totalt förbud mot utlämnande av en lagberedningshandling, om inte sekretessbestämmelserna talar för något annat.

De som har tystnadsplikt anges i lagförslaget så noggrant som möjligt. Tystnadsplikt har för det första personer som är anställda hos en myndighet i tjänste- eller arbetsförhållande eller som innehar ett förtroendeuppdrag hos en myndighet. Tystnadsplikt har enligt 2 mom. även praktikanter och andra som de facto verkar hos en myndighet samt de som utför ett myndighetsuppdrag eller som är anställda hos en sådan. En civiltjänstgörare som är verksam hos en myndighet och en hälsovårdsstuderande som praktiserar på ett sjukhus har alltså tystnadsplikt. En jurisstuderande som fått närvara vid en intern domstolsdiskussion får enligt bestämmelserna inte yppa vad han fått veta. Allt fler frivilliga jobbar hos myndigheterna med social- och hälsovård samt medling i brottmål - även de har enligt bestämmelserna tystnadsplikt. Tystnadsplikt har dessutom de som tagit del av en handling med stöd av en lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av en lag, om inte lagen eller tillståndet talar för något annat.

I momentet föreskrivs om tystnadsplikt också för en part, hans företrädare och biträde. Tystnadsplikten föreslås också gälla sekretessbelagda uppgifter som en part har erhållit i denna egenskap, men som gäller andra än parten själv. En företrädares och ett biträdes tystnadsplikt i fråga om uppgifter gällande en part som är deras huvudman definieras enligt annan lagstiftning. Vid justitieministeriet bereds en reform av förmynderskapslagstiftningen. I den nya förmynderskapslagen avses intas bestämmelser om tystnadsplikt för en godeman och undantag från denna. Om en advokats skyldighet att hemlighålla uppgifter om klienter bestäms i 5 b § lagen om advokater.

Enligt 3 mom. får den som har tystnadsplikt inte utnyttja sekretessbelagda uppgifter. Sådana är bl.a. uppgifter i sekretessbelagda handlingar och uppgifter som inte lagrats för vilka tystnadsplikt föreskrivs i lag eller med stöd av en lag. Förbudet gäller alla dem som enligt lagen skall iaktta sekretess, och det gäller även efter det att anställningsförhållandet eller förtroendeuppdraget har upphört eller avslutats. Förbudet mot utnyttjande gäller sålunda även sådana uppgifter, för vilka

sekretessskyldigheten föreskrivs i någon annan lag.

I den gällande lagen finns det inte någon motsvarande bestämmelse. Utnyttjande av en sekretessbelagd uppgift till nytta för sig själv eller någon annan kriminaliseras i 40 kap. 5 och 6 § strafflagen om tjänstebrott. Ett förbud mot utnyttjande finns också i vissa nya specialbestämmelser om sekretess.

Förbudet mot utnyttjande har en väsentlig anknytning till skyldigheten att iaktta sekretess. Med beaktande även av de ovannämnda nya specialbestämmelserna föreslås att en bestämmelse om förbud mot utnyttjande intas i lagen.

I momentet görs ett undantag i fråga om parter. En part, hans företrädare och hans biträde får använda uppgifter om andra än parten själv, när det är fråga om att se till den rätt, det intresse eller den skyldighet som partens rätt att ta del av en handling har baserat sig på. Bestämmelsen innebär att uppgifterna får användas inte bara när samma ärende behandlas i olika besvärinstanser, utan även för ett ärende som anhängiggörs hos en annan myndighet, om det i det sistnämnda fallet är fråga om samma rätt, skyldighet eller intresse. Sålunda kan t.ex. den som ansöker om utsökning använda uppgifter som han fått i egenskap av part i ett utsökningsärende i ett återvinnings- eller konkursärende om det är fråga om inledning av samma fordran.

24 §. *Sekretessbelagda myndighetshandlingar.* I paragrafen finns i form av en förteckning bestämmelser om de viktigaste sekretessgrunderna. Målet har varit att minska behovet av specialbestämmelser i andra lagar.

Bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter i regeringsformen är allt annat än ovidkommande för sekretessgrunderna, eftersom en sekretessnorm innebär en begränsning av en grundläggande fri- och rättighet, det vill säga rätten att ta del av en handling. Offentlighetens omfattning påverkas dock också av det konstitutionella skyddet för privatlivet och personuppgifter samt av individens självbestämmanderätt.

Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen kan myndighetshandlingars offentlighet begränsas endast genom lag och endast av *nödvändiga orsaker*. I regeringens proposition gjordes i momentet ett så kallat lagförbehåll enligt vilket rätten att ta del av en myndighetshandling regleras närmare i lag. Det moment

som grundlagsutskottet föreslog i sitt betänkande (GrUB 25/1994 rd) motsvarar i huvudsak regeringens proposition. Begränsningar som det föreskrivs särskilt om i lag kunde enligt betänkandet såsom nu betyda att handlingar och andra upptagningar skall hållas hemliga eller att de är offentliga enligt tillstånd. Man torde inte kunna dra den slutsatsen att grundlagsutskottet i sitt betänkande avsåg att väsentligen ändra de nuvarande kraven på sekretessgrunder.

Regeringsformen anger inte hur de grundläggande fri- och rättigheterna förhåller sig till varandra eller under vilka förutsättningar de överhuvudtaget kan begränsas (förutom att det skall ske genom lag). Frågan avgörs därför dels på basis av de allmänna lärosatserna om de grundläggande fri- och rättigheterna, dels på basis av de restriktiva klausuler som fogats till vissa grundläggande fri- och rättigheter. En grundläggande fri- och rättighet kan begränsas endast genom lag. Enligt grundlagsutskottets betänkande skall en avgränsning göras exakt och noggrant, och dess väsentliga innehåll skall framgå direkt av lagen. Lagen skall ange bland annat omfattningen av och de exakta förutsättningarna för en begränsning. En grundläggande fri- och rättighet kan begränsas endast på godtagbara grunder. Kravet på nödvändighet syftar till att så exakt och strikt som möjligt ange när och hur en begränsning kan ske - bemyndigandet i grundlagen om begränsning av grundläggande fri- och rättigheter genom lag får inte vara öppnare än vad som är absolut nödvändigt.

Sekretessgrunderna brukar ofta grupperas enligt skyddsintresse, enskilt eller allmänt. Statens säkerhet och skötseln av de internationella förhållandena betraktas som allmänna intressen. Bland de enskilda intressena kan bland annat skyddet för privatlivet samt för en affärs- och yrkeshemlighet nämnas. De enskilda sekretessbestämmelserna kan dock inte nödvändigtvis hänföras till endera kategorin. Till exempel skyddet för en affärs- och yrkeshemlighet kan anses ha allmän betydelse för skyddande av den internationella handeln och det ekonomiska systemet.

Sekretessbestämmelserna i lagförslaget har beretts med beaktande av bestämmelserna i regeringens formen. De föreslagna sekretessbestämmelserna har studerats ur ett antal synvinklar, som presenteras nedan. På detta sätt har man velat försäkra sig om att de faktiskt

är nödvändiga för skyddande av enskilda eller allmänna intressen och att lagen därmed kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Beredningen har utgått från att de skyddsintressen (det vill säga de intressen som begränsar rätten att ta del av en handling) som hör till de grundläggande fri- och rättigheterna eller de mänskliga rättigheterna bör grupperas skilt för sig. I detta sammanhang har särskilt 8 § 1 mom. regeringsformen om skydd för privatlivet ansetts vara av betydelse.

Godtagbarheten i fråga om en begränsning bör enligt grundlagsutskottets betänkande bedömas till exempel med hänsyn till bestämmelserna om liknande rättigheter i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter, åtminstone till den del de innehåller en uttömmande förteckning över godtagbara grunder för begränsning av de mänskliga rättigheterna. Eftersom skyddet för privatlivet är både en grundläggande fri- och rättighet och en rättighet som skyddas i konventionen om mänskliga rättigheter, bör handlingsoffentligheten studeras också som ett ingrepp i denna rättighet. Beredningen har utgått från att behovet av att skydda uppgifter som hör till privatlivet är en sådan nödvändig orsak att begränsa rätten att ta del av en handling som avses i 10 § 2 mom. regeringsformen, eftersom privatlivet skyddas både som en grundläggande fri- och rättighet och som en mänsklig rättighet.

När regleringen samtidigt gäller två faktorer som påverkar olika grundläggande fri- och rättigheter, har beredningen utgått från att godtagbarheten inte kan bedömas endast på basis av en intressejämförelse. I stället har man i bestämmelserna försökt beakta vardera grundläggande fri- och rättigheter och deras syfte.

Sekretessbestämmelserna i lagförslaget har formulerats så att *deras tillämpningsområde är allmänt* (sekretessgrundernas allmängiltighet). I regel räknar man alltså inte längre upp de myndigheter vilkas handlingar är sekretessbelagda. Förslaget är ägnat att förtydliga definitionen på sekretess och främja tillkomsten av en enhetlig sekretesslagstiftning. Förvaltningen förändras tämligen snabbt. Dessutom har till exempel kommunerna nu friare händer än tidigare att organisera skötseln av sina uppgifter. Om handlingssekretessen knyts samman med vissa myndigheter, tvingas man jämt ändra sekretessbestämmelserna.

Allmängiltigheten har dock frångåtts i vissa bestämmelser som gäller skyddet för den personliga integriteten. Om bestämmelserna hade gällt alla handlingar, skulle offentligheten nämligen bli alltför mycket begränsad. Handlingar som gäller en brottslig gärning är därmed sekretessbelagda hos en förvaltningsmyndighet men inte hos en domstol.

Enhetliga sekretessgrunder har eftersträvat, eftersom behovet av sekretessbestämmelser i de nya speciallagarna då minskar. Vid behov kompletteras i första hand den allmänna lagen. Eftersom sekretess enligt förslaget är en fråga som kan regleras endast genom lag, har sekretessbestämmelserna i förordningen innefattat vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet (nedan sekretessförordningen) intagits i paragrafen.

Inom vissa förvaltningsgrenar utgör sekretessbestämmelserna och de bestämmelser som reglerar myndighetens rättighet eller skyldighet att lämna ut sekretessbelagda handlingar en tydlig helhet. Speciallagsbestämmelserna är formulerade med tanke på skötseln av en viss uppgift som ankommer på en viss myndighet, och som sådana kan de inte tillämpas på andra myndigheter. Därför har man i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet inte intagit samtliga speciallagsbestämmelser om sekretess.

De omständigheter som kan hänföras till samma substantiella sekretessgrund har sammanförts i punkter. Punkterna är således inte ömsesidigt uteslutande, och i samma handling kan ingå delar som är sekretessbelagda enligt olika punkter.

Sekretessgrunderna kan i enlighet med den ordning som följs i förslaget grupperas på följande sätt: internationella relationer, förebyggande av brott samt åtal, vidtagande av skyddsarrangemang, beredskap inför undantagsförhållanden, statens säkerhet, inkomst-, finans-, penning- och valutapolitik, finans- och försäkringssystemens tillförlitlighet och funktionsduglighet, kapital- och finansmarknadens tillförlitlighet och funktion, skydd för naturvärden, effektivitet i fråga om tillsyn och övervakning som ankommer på en myndighet, skydd för en uppgiftslämnarens förtroende, ett offentligt ekonomiskt intresse, ett privatekonomiskt intresse, ett intresse som hänför sig till forskning, utveckling eller undervisning, en asylsökandes säkerhet, och skydd för den personliga in-

tegriteten. Punktindelningen ger inte uttryck för någon inbördes rangordning mellan skyddsintressena.

I grupperingen av bestämmelserna har man strävat till att skapa sakhelheter samt att gruppera sekretessgrunderna så att i början av paragrafen har placerats bestämmelser som i första hand reglerar skyddet för allmänna intressen och i slutet av paragrafen de som gäller enskilda intressen. De allmänna intressena kan hänföras till värden som är betydande för samhällsfunktionerna. Till Finlands nationella intressen hör goda internationella förhållanden och ett fungerande försvar (utrikes- och säkerhetspolitik) samt goda statsfinanser och en fungerande nationalekonomi (finans-, penning- och valutapolitik). Även marknadens funktion kan betraktas som ett allmänt intresse, eftersom den förutsätter att man kan lita på att alla är i samma situation bl.a. när det gäller att utnyttja uppgifter. Genom sekretessbestämmelserna tryggas även medborgarnas säkerhet, rättsordningen, informationsproduktionen i samhället och skyddet för naturvärden. Bland de enskilda intressena kan skyddet för privatlivet, skyddet för en affärs- och yrkeshemlighet och de privatekonomiska intressena nämnas.

Punkterna 1 och 2 i 1 mom. i paragrafen hänför sig till de utrikespolitiska intressena. Bestämmelserna i 3 - 5 punkten skyddar de allmänna intressena i samband med brottsutredning och annan polisiär verksamhet. Bestämmelserna i 7 punkten skyddar vidtagandet av skyddsarrangemang. Bestämmelserna i 8 - 10 punkten skyddar statens säkerhet och befolkningsskyddet. Syftet med bestämmelserna i 11 punkten är att trygga skötseln av statens inkomst-, finans-, penning- och valutapolitik, 12 punkten finans- och försäkringssystemens tillförlitlighet och funktion och 13 punkten förtroendet för en opartisk kapital- och finansmarknad. Bestämmelserna i 6 och 15 punkten i momentet tryggar förutsättningarna för tillsyn som ankommer på myndigheter. Bestämmelserna i 14 punkten skyddar naturskyddsvärden. Bestämmelserna i 16 punkten skyddar intressen som hänför sig till statistikföringen. Bestämmelserna i 17 - 20 punkten skyddar ekonomiska intressen. Bestämmelserna i 21 punkten skyddar sådana yrkesmässiga forsknings- och utvecklingsintressen som kan jämföras med affärs- och yrkeshemligheter. Bestämmelserna i 22 punkten skyddar utbildningsintressen. Be-

stämmelema i 23 - 32 punkten skyddar privatlivets integritet.

Vissa av de bestämmelser som sekretesskyldigheten föreslås bygga på är sådana att några ytterligare förutsättningar för sekretess inte behövs. Sådana bestämmelser föreslås i de fall där en handlings offentlighet regelmässigt kan anses äventyra den fördel som sekretessen ger. Till och med den minsta prövningsmån har ansetts äventyra den skyddade fördelen. Sådana bestämmelser är till exempel de bestämmelser gällande integritetsskydd som ingår i 23 - 32 punkten. I dessa fall är det mestadels fråga om handlingar som hänför sig till faktisk verksamhet - de avslöjar alltså ingenting om den offentliga maktutövningen.

Absolut sekretess på grund av handlingens beskaffenhet har dock inte ansetts nödvändigt på alla punkter, eftersom ett sådant förfarande lätt kunde medföra onödig sekretess i ärenden där den offentliga maktutövningen bör kunna övervakas. Därför skall myndigheten enligt flertalet punkter från fall till fall pröva om utlämnande av en viss handling skulle medföra olägenhet (skada). I punkten finns då ett så kallat *skaderekvisit*. Rekviritet anger antingen att en handling är sekretessbelagd, om utlämnande av den skulle äventyra skyddsintresset, eller att en handling skall lämnas ut, om det är uppenbart att det inte medför olägenhet för skyddsintresset. I det förra fallet är presumptionen offentlighet, i det senare sekretess.

Handhavandet av statens internationella relationer och det nationella intresset är sekretessgrunderna i 1 mom. 1 och 2 punkten. De ingår också i den gällande lagen. Statens förhållande till främmande makter nämns som ett skyddsintresse i 9 § lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Enligt de bestämmelser som var i kraft till utgången av år 1994 var de allra flesta handlingar som gällde landets internationella förhållanden strängt sekretessbelagda. För att trygga mer omfattande offentlighet under tiden av medlemskap i Europeiska unionen ändrades 1 § i förordningen innefattande vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet, genom en förordning som trädde i kraft den 1 januari 1995. Beskärningen av sekretesskyldigheten för handlingar rörande Finlands internationella relationer genomfördes genom föreskrifter separat för handlingar som tillhör det centrala området för den traditionella utrikespolitiken (1 § 1

mom. 2 punkten) och för övriga handlingar som tillhör skötseln av de internationella förhållandena (1 mom. 2 a punkten).

De bestämmelser som har trätt i kraft genom reformen vid 1995 års ingång har i huvudsak intagits i lagförslaget i befintlig form. De utrikesförvaltningshandlingar som avses i 1 mom. 1 punkten är i regel sekretessbelagda. Sekretessen i fråga om de i 1 mom. 2 punkten nämnda handlingarna rörande internationella relationer har uttryckts genom ett skaderekvisit. Sekretessfrågan skall alltså avgöras från fall till fall - absolut sekretess iakttas inte.

Sekretessbelagda är enligt 1 punkten handlingar som innehas av det statsrådsutskott som behandlar utrikespolitiska ärenden, om inte utskottet beslutar något annat, politiska lägesbedömningar som utarbetats av utrikesministeriet eller en finsk beskickning, handlingar som gäller underhandlingar som förts med en främmande stat om de politiska eller ekonomiska förhållandena och chiffermedelanden som hör till området för utrikesförvaltningen, om inte utrikesministeriet beslutar något annat. Handlingarna hänför sig alltså till den traditionella utrikespolitikens centrala verksamhetsområde, och de är i regel sekretessbelagda. Statsrådsutskottet eller utrikesministeriet kan dock lämna ut en sådan handling. I stället för utrikesutskottet används i punkten benämningen det statsrådsutskott som behandlar utrikespolitiska ärenden, eftersom det inte är ändamålsenligt att förutsätta att lagen ändras, om statsrådet beslutar ändra sitt utskottssystem.

Bestämmelserna i 2 punkten gäller andra än i 1 mom. nämnda handlingar som hänför sig till de internationella förhållandena. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller Finlands förhållande till andra stater eller internationella organisationer, handlingar som gäller ärenden som behandlas i ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller något annat internationellt organ och handlingar som gäller förhållandet mellan finska staten, finska medborgare, personer som vistas i Finland eller sammanslutningar som verkar i landet samt myndigheter eller personer eller sammanslutningar i en främmande stat, om utlämnande av en sådan handling skulle medföra skada eller olägenhet för Finlands internationella förhållanden eller förutsättningar att delta i det internationella samarbetet.

Handlingarna i punkten hänför sig alltså

inte till det egentliga kärnområdet för den traditionella utrikespolitiken. Ministerierna och de övriga myndigheterna ansvarar numera själva för det internationella samarbetet på sitt verksamhetsområde, och de innehar samarbetshandlingarna. Punkten anger inga begränsningar beträffande den myndighet som innehar en handling. Därmed fastställer den offentligheten till exempel i fråga om ministeriernas EU-handlingar.

I punkten finns ett skaderekvisit. Handlingarna är sekretessbelagda, om utlämnande av dem skulle medföra skada eller olägenhet för Finlands internationella förhållanden eller förutsättningar att delta i det internationella samarbetet. Presumtionen är alltså offentlighet.

Offentlighetsprincipen tillämpas endast i ett fåtal länder. Det är internationell praxis att förhandlingsparternas ställningstaganden och förhandlingspositioner inte yppas utan vederbörande lands samtycke. Dessutom brukar staterna respektera varandras sekretessbestämmelser. En handling som upprättats hos ett internationellt samfund eller organ kan enligt förslaget vara sekretessbelagd, om den är sekretessbelagd också hos det internationella samfundet eller organet. Bestämmelsen innebär dock inte att internationella normer kommer att tillämpas i Finland som sådana, utan offentligheten skall avgöras från fall till fall. Punkten kan bli tillämplig på offentligheten också i fråga om handlingar som finska myndigheter har upprättat för de internationella relationerna. Om handlingar med detaljerade uppgifter om Finlands förhandlingspositioner och -mål var offentliga, skulle landets möjligheter att uppnå ett gott förhandlingsresultat kunna försämrats. Enligt förslaget är en handling sekretessbelagd, om utlämnande av den skulle försämra Finlands förutsättningar att delta i det internationella samarbetet.

Också handlingar som är konfidentiella på basis av en överenskommelse mellan en främmande stat och Finland eller ett internationellt samfund och Finland kan med stöd av speciallagstiftningen vara sekretessbelagda för skyddande av de internationella förhållandena.

Förebyggande och utredning av brott är sekretessgrunden i 3 - 5 punkten. Den nämns också i den gällande lagen.

Bestämmelserna i 3 punkten gäller till polisen, tullen eller andra förundersökningsmyndigheter, till allmän åklagare eller ins-

pektions- och övervakningsmyndigheter gjorda anmälningar om brott, handlingar som erhållits eller uppgjorts för förundersökning eller åtalsprövning samt stämningssökning, stämning och svaromål i brottmål. Bestämmelsen är avsedd att trygga förundersökningen, att förhindra att en alltför tidig offentlighet medför skada för den för brottet misstänkta samt tillförsäkra domstolen möjlighet att utöva den rätt att sekretessbelägga handlingar som tillkommer den enligt lagen om offentlighet vid rättegång.

Enligt 4 § i lagen om allmänna handlingars offentlighet är förundersökningshandlingar icke offentliga, det vill säga inte heller sekretessbelagda. Bestämmelser om sekretess i fråga om handlingar som gäller förebyggande av brott samt åtal finns också i 1 § 1 mom. 4 punkten sekretessförordningen. Enligt 48 § 1 mom. förundersökningslagen (449/1987) kan undersökningsledaren förbjuda en som är närvarande vid en förundersökning att röja förundersökningsuppgifterna för en utomstående medan förundersökningen pågår.

En anmälan om brott skall hållas hemlig oberoende av vilken myndighet som har t.ex. kopia av anmälan. På motsvarande sätt kan en handling som har uppgjorts för förundersökningen finnas hos en annan myndighet än förundersökningsmyndigheten. Således hör exempelvis handlingar i utrikesministeriets eller beskickningarnas besittning, som gäller förundersökning av brott som begåtts utomlands, till dem som skall hållas hemliga.

Myndigheter som företar förundersökningar är utom i polislagen nämnda polismyndigheterna också t.ex. militär-, gränsbevaknings- och tullmyndigheterna, som enligt gällande lag har rätt att göra förundersökning av vissa brott. De högsta åklagaruppgifterna handhas av riksåklagaren. Enligt 15 § 2 mom. förundersökningslagen skall polisen på åklagarens begäran göra förundersökning eller ytterligare undersökningar i brottmål. Enligt 8 § polislagen kan inrikesministeriet ge en tjänsteman befogenhet att göra förundersökning för undersökning av brott som har anknytning till hans eget förvaltningsområde. Med stöd av detta lagrum har vissa tjänstemän inom post-, järnvägs- och skatteförvaltningen befogenhet att göra förundersökning av brott som har anknytning till deras eget förvaltningsområde.

Sekretessen när det gäller uppgifter om

brott och förundersökning samt stämningssansökan för brott och stämning och svaromål upphör enligt presumtionen i förslaget, då målet har varit före vid domstolens sammanträde eller förundersökningen annars avslutats. Bestämmelsen motsvarar alltså i sak 4 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Om förundersökningsmaterialet innehåller känsliga uppgifter som omfattas av skyddet för privatlivet, kan det dock i enlighet med den föreslagna 26 punkten vara sekretessbelagat också efter att förundersökningen har avslutats. På motsvarande sätt skall en stämningssansökan, som innehåller sådana i 9 punkten avsedda uppgifter som rör statens säkerhet, vara sekretessbelagad även efter att målet har varit före vid domstolen.

Enligt lagen om rättegång i brottmål (689/1997) inleds en rättegång i allmänhet med en huvudförhandling. I undantagsfall kan huvudförhandlingen föregås av en muntlig förberedelse, som skall trygga en koncentrerad huvudförhandling. Eftersom bestämmelserna om rättegångsoffentlighet tillämpas såväl på den muntliga förberedelsen som på huvudförhandlingen, är det motiverat att låta förundersökningshandlingarna bli offentliga när förberedelsen eller huvudförhandlingen inleds. Sekretess i fråga om förundersökningshandlingar upphör därmed vanligen när huvudförhandlingen i ett brottmål inleds. Om muntlig förberedelse hålls, blir handlingarna offentliga när den inleds.

Om åklagaren beslutar om åtal eftergift, blir förundersökningshandlingarna offentliga vid denna tidpunkt. Förundersökningsmyndigheten kan dock avsluta en förundersökning utan att ärendet blir föremål för åtalsprövning, och en tillsyns- eller övervakningsmyndighet kan lämna en anmälan om ett brottmål därhän. Handlingarna blir då i regel offentliga när myndigheten har beslutat avsluta behandlingen av ärendet.

Presumtionen i skaderekvisitet är sekretess. Absolut sekretess iakttas dock inte. Förundersökningsmyndigheterna, åklagaren och domstolen föreslås kunna lämna ut uppgifter ur handlingar, om det är uppenbart att detta inte äventyrar förundersökningens syften, domstolens möjligheter att sekretessbelägga rättegångshandlingarna eller den brottsmisstänkta intressen.

En förundersökning syftar till att utreda ett brott. Om förundersökningshandlingarna blir offentliga alltför tidigt, kan syftet äventyras.

Det kan bli svårt att utreda till exempel andras andel i brottet eller andra brott i samma brottshärva. För den för brottet misstänkta kan en alltför tidig offentlighet innebära att han stämplas som skyldig, trots att förundersökningen ännu pågår och något beslut om väckande av åtal inte har fattats. Stämpling av det här slaget kan medföra stor skada både för honom och hans familj såväl i privatlivet som utanför privatlivet.

Sekretessbelagda avses enligt 4 punkten vissa register och handlingar. Enligt förslaget skall register som upprätthålls av polisen och andra förundersökningsmyndigheter samt utredningar som har utarbetats och anskaffats för förebyggande av brott liksom även fotografier och övriga signalement som erhållits eller tagits av en person i förvaltningsärenden som gäller identifiering och bekräftelse av identitet och reserättighet samt särskilda signum som givits personer och handlingar.

Register som polisen upprätthåller i syfte att förhindra och utreda brott är t.ex. register över gärningsmetoder och fingeravtrycksregister. De i punkten avsedda utredningar som utarbetats eller anskaffats för förhindrande av brott behöver inte hänföra sig till en anhängig förundersökning, utan det kan vara fråga om mera allmänna utredningar eller gälla misstanke om uppsåt till brott. Punkten innehåller alltså inte till dessa delar någon skaderekvisitklausul, varför dessa uppgifter således omfattas av den absoluta sekretessskyldigheten. De handlingar som avses i punkten är för närvarande sekretessbelagda med stöd av 1 § 1 mom. 4 punkten i den s.k. sekretessförordningen. Med undantag av vapenregistret är handlingarna för närvarande sekretessbelagda med stöd av 1 § 1 mom. 4 punkten sekretessförordningen. Om sekretess för vapenregistret och de till detta anslutna handlingarna föreskrivs i skjutvapenlagen (1/1998).

Sekretessbelagda enligt punkten skall enligt förslaget också vara personfotografier och övriga signalement som myndigheter i förvaltningsärenden som gäller för verifiering och bekräftelse av identitet eller reserätt har erhållit eller tagit samt särskilda igenkänningstecken (signum) som givits personer och handlingar. Syftet med sekretessen när det gäller personers identitet är att förhindra förfälskning av identitetshandlingar. Punkten föreslås gälla datasystemen och handlingarna inom polisens tillståndsförvaltning, såsom de

uppgifter som ingår i pass-, personkorts-, väktar- och ordningsmannaregistreren.

Punkten avses bli tillämplad inte endast på polisen, utan också på personkännetecken och särskilda signum för personer eller handlingar som gäller verifiering och bekräftelse av identitet och reserätt som erhållits vid behandling av förvaltningsärenden hos andra myndigheter, såsom signalementsuppgifter som har erhållits vid behandling av passärenden inom utrikesförvaltningen. Utöver personkännetecken avses sekretessskyldigheten också gälla särskilda givna signum. Som exempel på sådana kan nämnas uppgifter om en hemlig nyckel för elektronisk underskrift samt uppgifter om passnummer. Punkten avses inte gälla personbeteckningen, som bör betraktas som en allmän identifikationsuppgift för en person.

Sekretessbelagda är enligt 5 punkten handlingar som gäller polisens taktiska och tekniska metoder och planer, om utlämnande av en sådan handling skulle äventyra förebyggande och utredning av brott och upprätthållandet av den allmänna säkerheten. Skaderekvisitet innebär en presumption om att handlingarna är offentliga. Polisen kan dock inte trygga säkerheten eller utreda brott, om dess beredskapsplaner inför olika situationer och dess tekniska och taktiska verksamhetsmetoder är offentliga in i minsta detalj. Offentlighet skulle bland annat innebära att yrkesbrottslingar på förhand kunde ta reda på hur de kan försvåra eller förhindra polisens arbete.

Sekretessbelagda är enligt 6 punkten klagohandlingar, innan ärendet har avgjorts, om utlämnande av en sådan handling skulle försvåra ärendets utredning eller leda till att den som klagan gäller stämplas utan grund. Också här är presumptionen offentlighet. Bestämmelsen motsvarar bland annat praxis vid riksdagens justitieombudsmans kansli. Utredningstekniska skäl talar för att sekretess skall iaktas i fråga om klagoskrifter medan ärendet är anhängigt. Om klagan genast blev offentlig, skulle det kunna leda till att klagobjektet stämplas utan grund.

Vidtagande av skyddsarrangemang är sekretessgrunden i 7 punkten. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller och påverkar vidtagandet av skyddsarrangemang för personer, byggnader, inrättningar samt data- och kommunikationssystem. Enligt skaderekvisitet är presumptionen sekretess. En handling kan alltså lämnas ut, om det är

uppenbart att det inte äventyrar skyddsarrangemangens syfte.

Handlingar som avslöjar hur man kan ta sig in i ett skyddsobjekt eller på vilken nivå skyddet har konstruerats är exempel på handlingar som gäller och påverkar vidtagandet av skyddsarrangemang för byggnader och inrättningar. Till skyddsarrangemangen för datasystem hör förutom uppgifter om det fysiska skyddet också uppgifter om skyddsteknik, lösenord och loggsystem som registrerar användningen. Beskrivningarna av datasystem kan påverka skyddsarrangemangen. Detaljerade tekniska beskrivningar är således i regel hemliga. Punkten gäller även personsäkerhetshandlingar, till exempel skyddspolisens utlåtande till en myndighet om någons tillförlitlighet.

Sekretessbelagda är enligt 8 punkten handlingar som gäller beredskap inför eller utredning av olyckor och handlingar som gäller befolkningsskydd. Även statens och kommunernas befolkningsskyddsplaner kan enligt punkten vara sekretessbelagda. Enligt skaderekvisitet är presumptionen dock offentlighet. Sekretess i fråga om befolkningsskyddshandlingar innebär naturligtvis inte att handlingarna inte får lämnas ut åt dem som skall sköta beredskapen. Handlingar som gäller utredningen av en olycka föreslås kunna sekretessbeläggas, om utlämnande av information ur dem skulle kunna orsaka skada för olyckans utredande eller kränka offrens rättigheter eller minnet av dem eller de anhöriga. Att enskilda handlingar, t.ex. en förhørsberättelse eller ett laboratorieutlåtande, blir offentliga omedelbart, d.v.s. avsevärt innan undersökningsrapporten har färdigställts, kan detta vara till förfång för utredningsarbetet och vilseledande med tanke på allmänheten.

Tryggande av statens säkerhet är sekretessgrunden i 9 och 10 punkten. Med statens säkerhet avses både den inre och den yttre säkerheten. Sekretessgrunden är inte ny. Skaderekvisitet i punkterna tillåter i viss mån flexibel tillämpning. Presumptionen är dock sekretess.

Sekretessbelagda är enligt 9 punkten skyddspolisens och andra myndigheters handlingar som gäller bevarande av statens säkerhet, till exempel skyddspolisens datasystem.

Sekretessbelagda är enligt 10 punkten handlingar som gäller försvarsmaktens utrustande, sammansättning, förläggning eller

användning. Bestämmelser om sekretess i undantagsförhållanden finns dessutom i beredskapslagen (1080/1991).

Sekretess gäller även för handlingar som hänför sig till uppfinningar, konstruktioner, anläggningar eller andra objekt och system som tjänar försvaret eller som annars är betydande för försvaret. T.ex. uppgifter om förläggningen av radarstationer, missilvärns-system och fasta försvarsanläggningar är sekretessbelagda med stöd av den föreslagna 10 punkten. Exempel på uppgifter som annars är betydelsefulla för försvaret och därmed sekretessbelagda är uppgifter om objekt som är centrala till exempel för trafikförbindelserna, såsom brokonstruktioner. Uppgifter om brokonstruktionerna i landet kan alltså inte lämnas ut som informationstjänst hos en myndighet enligt 20 §.

Också andra handlingar som gäller försvarsberedskapen eller beredskapen inför undantagsförhållanden är sekretessbelagda. Bestämmelser om försvarstillstånd finns i lagen om försvarstillstånd (1083/1991). Lagen bringas i kraft genom förordning på det sätt som framgår av 1 kap. i lagen. För tryggnad av rikets säkerhet kan handlingsoffentligheten i undantagsförhållanden begränsas ytterligare. Handlingar som gäller folkförsörjningen och den materiella försörjningsberedskapen kan vara sekretessbelagda med stöd av punkten.

Enligt skaderekvisitet i punkten är presumptionen sekretess. Handlingar som gäller till exempel försvarsmaktens dagligvaruförsörjning är dock inte nödvändigtvis sekretessbelagda med stöd av punkten, eftersom det vanligen är uppenbart att utlämnande av en sådan handling inte skadar eller äventyrar rikets försvar.

En bestämmelse om sekretess för tryggnad av statens säkerhet finns i 1 § 1 mom. 3 punkten sekretessförordningen.

Skötseln av inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiken är sekretessgrunden i 11 punkten. Grunden är delvis ny. Som förebild har motsvarande bestämmelse i den svenska sekretesslagen (3:1) tjänat. Sekretessbelagda är enligt förslaget handlingar som gäller beredningen av inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiska beslut eller åtgärder eller som gäller utredning av behovet av sådana beslut eller åtgärder, om utlämnande av en sådan handling skulle äventyra beslutens eller åtgärdernas syfte eller försvåra skötseln av inkomst-, finans-, penning- och valutapoliti-

ken.

Skötseln av rikets centrala inkomst-, finans- penning- och valutapolitik kan förutsätta att handlingsoffentligheten begränsas och att sekretess iaktas i fråga om vissa handlingar också efter det att behandlingen av ärendet har avslutats. Eftersom finansmarknaden inte längre regleras, påverkas de av statsrådets och Finlands Banks åtgärder och bedömningar. Därför kan diskussioner om pågående beredning, den finanspolitiska ledningens lägesbedömningar och Finlands Banks interna lägesbedömningar inte vara offentliga på samma sätt som till exempel vanliga lagberedningsprojekt.

Särskilt till stora inkomstavtal kan ansluta sig reformer och beskattningsändringar som genomförs av staten. De handlingar som rör de statliga åtgärderna bör kunna hållas utanför offentligheten på det sätt som förhandlingsläget kräver. Handhavandet av inkomstpolitiken kan sålunda innebära att en handling, som enligt den generella presumptionen i 7 § 1 mom. annars redan kunde ha blivit offentlig, skall hållas hemlig.

Bestämmelsen behövs också med tanke på de finanspolitiska åtgärder som förutsätter ett moment av överraskning, till exempel Finlands Banks strategiska och operativa planer beträffande penning- och valutapolitiken. Om handlingarna var offentliga, skulle centralbanken lamslös, eftersom marknaderna på förhand skulle veta hur Finlands Bank kommer att reagera i ett visst marknadsäge. Handlingar som upprättats i samband med beredningen av åtgärder i enlighet med lagen om prisstopp (717/1988) kan vara sekretessbelagda med stöd av den föreslagna 11 punkten. Också beredningen av skattepolitiska åtgärder kan beläggas med sekretess, om utlämnande av en handling har en påföljd som nämns i lagrummet.

Presumtionen i skaderekvisitet är offentlighet. Sekretess förutsätter alltså att skötseln av inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiken försvåras konkret antingen genast eller senare.

Bestämmelserna i 12 punkten tryggar finans- och försäkringssystemens tillförlitlighet och funktionsduglighet. Punkten gäller handlingar som till skillnad från sekretessgrundernas allmängiltighet är upprättade med tanke på de myndigheter som utövar tillsynen över finansmarknaden och försäkringsverksamheten och ansvarar för finansmarknadens eller försäkringssystemets funk-

tionsduglighet. Sådana myndigheter är för närvarande Finlands Bank och Finansinspektionen som finns i anslutning till banken, finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning. Tystnadsplikten skall omfatta utredningar som innehåller uppgifter om finansmarknaden, finans- och kreditinstituten samt pensions- och försäkringsanstalterna eller deras kunder, om utlämnandet av en handling kan skada eller störa finans- och försäkringssystemets tillförlitlighet och funktionsduglighet. Funktionen innebär att systemen skall vara både effektiva och stabila. Ovan nämnda myndigheter gör analyser och prognoser bl.a. gällande finansinstitutens och försäkringsanstaltarnas verksamhet samt de risker som är förknippade med dem. Åtgärder som vidtas i syfte att hantera iakttagna risker kan misslyckas om uppgifterna alltid till alla delar skulle vara offentliga. Finlands Bank kan t.ex. vidta specialåtgärder i syfte att bibehålla finanssystemets stabilitet om svårigheterna i större utsträckning hotar finanssystemets funktion. I förslaget ingår ett skaderekvirit där presumptionen är handlingarnas offentlighet. Bestämmelsen gör det möjligt att upphäva 36 § lagen om Finlands Bank (719/1997).

Bestämmelserna i 13 punkten tryggar kapital- och finansmarknadens funktionsduglighet och förtroendet för att den är opartisk. Bestämmelsen hindrar att uppgifter som myndigheterna innehar och som påverkar marknaden används på obehörigt sätt. Enligt förslaget skall uppgifter som kan påverka kapital- och finansmarknaden hemlighållas till dess de blivit allmänt offentliga. Sådana uppgifter som avses i punkten och som kan påverka finansmarknaden är bl.a. penningpolitiska beslut samt viktig statistik över den ekonomiska utvecklingen liksom andra handlingar, t.ex. handlingar som beskriver den totala produktionen, utrikeshandeln, sysselsättningens utveckling och statsekonomi. Penningmarknaden är en del av finansmarknaden och den berörs av mera kortsiktiga åtgärder, t.ex. statens skuldförbindelser.

Bestämmelserna i 14 punkten syftar till att skydda naturvärden. Sekretessgrunden nämns i den gällande lagen. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller utrotningshotade djur- eller växtarter eller skydd för värdefulla naturområden, om utlämnande av en sådan handling skulle äventyra skyddet för djur- eller växtarten eller

naturområdet. Enligt 9 § lagen om allmänna handlingars offentlighet kan genom förordning bestämmas att en sådan handling skall hemlighållas. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att en handling som gäller utrotningshotade djurs häcknings- eller boplatser eller spridningsområde inte skall lämnas ut, om det finns anledning att befara att den kommer att missbrukas. Presumtionen i skaderekviritet är offentlighet.

Bestämmelserna i 15 punkten tryggar effektiviteten i fråga om tillsyn och övervakning. Bestämmelser som motsvarar sekretessgrunderna finns i gällande lag. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller tillsyn eller någon annan omständighet som har samband med en övervakningsåtgärd, om utlämnande av en sådan handling skulle äventyra övervakningen eller dess syfte eller leda till att tillsynsobjektet stämplas utan grund. Även här är presumptionen i skaderekviritet offentlighet. Behovet av en allmän sekretessbestämmelse beror bland annat på förslaget om en större beredningsoffentlighet. Bestämmelsen skall trygga såväl de allmänna förutsättningarna för övervakning som de enskilda övervakningsåtgärderna.

De allmänna förutsättningarna för övervakning kan förbättras till exempel genom att identiteten på den som gjort en anmälan eller tagit något annat slags initiativ till övervakning beläggs med sekretess. Om identitetsuppgifterna inte behandlas konfidentiellt, kan villigheten att anhängiggöra laglighetsövervakning bland annat på dataskyddets och arbetarskyddets område äventyras. För tryggande av enskilda tillsynsåtgärder bör myndigheterna ha möjlighet att företa överraskande tillsyn.

Bestämmelserna i 16 punkten gäller skyddet för en uppgiftslämnarens förtroende. Denna sekretessgrund nämns särskilt i statistikförfattningarna. Skyldigheten att iaktta sekretess skall trygga myndigheternas möjligheter att få uppgifter för statistik och forskning. Sekretessbelagda är enligt punkten sådant basmaterial för forskning och statistik som frivilligt lämnats in till en myndighet. För sådana uppgifter gäller absolut sekretess.

Ett offentligeconomiskt intresse är sekretessgrunden i 17 punkten. Grunden är delvis ny. I den gällande lagen nämns statens enskilda affärsverksamhet som ett skyddsintresse. Den föreslagna sekretessgrunden är dock mera omfattande, eftersom lagen gäller

också statens och kommunernas affärsverk samt i begränsad utsträckning också de i 4 § 2 mom. avsedda samfunden, inrättningarna och stiftelserna. Behovet av sekretess på denna grund ökar också därför att det interna beredningsmaterialet blir offentligt när ett beslut har fattats.

Handlingar som gäller låne-, ränte- eller valutaväxlingsvillkor, villkor i andra skyddsavtal eller placeringsvillkor kan vara sekretessbelagda med stöd av punkten. Innan staten tar lån, fattar den rambeslut om maximilån, emissionskurser, maximiräntor och maximilånetid. Motsvarande rambeslut fattas också i samband med till exempel ränte- och valutaväxlingsavtal. Dessutom fattas detaljerade låne-, ränte- och valutaväxlingsbeslut. Offentlighet i fråga om sådana beslut kunde ha menlig påföljd för villkoren för de lån staten tar upp.

Den offentliga upphandlingen regleras bland annat i rådets direktiv 71/305/EEG om harmonisering av förfarandet när det gäller ingående av avtal om byggnadsentreprenader och rådets direktiv 77/62/EEG om harmonisering av förfarandet när det gäller ingående av avtal om offentlig upphandling. Alla de i direktiven definierade anbudsbegärandena om offentlig upphandling och avtal skall publiceras i bilagsdelen till Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Direktiven ålägger inte myndigheterna att publicera själva anbudena.

Enligt punkten iakttas absolut sekretess i fråga om en handling som omfattas av affärs- och yrkeshemligheten. Sekretess i fråga om andra handlingar som gäller affärsverksamhet, till exempel villkor för låneupptagning, låneskötsel eller placering, beror på skaderekvisitet. Handlingen är enligt förslaget sekretessbelagd, om utlämnande av den skulle medföra ekonomisk skada för de nämnda sammanslutningarna, inrättningarna eller stiftelserna eller ge ett annat offentligt samfund eller en enskild som bedriver liknande eller annars konkurrerande verksamhet en konkurrensfördel eller försämrade möjligheterna för det offentliga samfundet eller en i 4 § 2 mom. avsedd sammanslutning, inrättning eller stiftelse till förmånlig upphandling, placering, finansiering eller låneskötselreglering.

I sådana situationer kunde offentlighet desutom förorsaka det offentliga samfundet och dess medlemmar ogrundade förluster. Samtidigt skulle den konkurrerande parten få

en ogrundad fördel, vilket den inte skulle få om konkurrenten var en enskild. Därför jämställs offentligeconomiska och privatekonomiska intressen i förslaget. Enligt skaderekvisitet förutsätter sekretess att skyddsintresset äventyras konkret. Presumtionen är alltså offentlighet.

Detaljerade bestämmelser om statens enskilda affärsverksamhet finns i 1 § 1 mom. 8 punkten sekretessförordningen. Bestämmelser om handlingssekretess för tryggnad av ett offentligeconomiskt intresse finns också i ett flertal specialförfattningar. Med anledning av den föreslagna punkten föreslås att 6 § lagen om statliga ämbetsverks och inrättnings deltagande i utvecklingssamarbete (382/1989) upphävs.

De i 18 punkten avsedda sekretessbelagda handlingarna ansluter sig till ett offentligt samfunds intressebevakning som avtalspart. De syften som vanligen eftersträvas genom offentlighet, är inte i högre grad aktuella i dylika situationer.

En av grunderna för definitionen av myndighetshandlingars offentlighet har varit att säkerställa, att en myndighet inte en sådan roll, där den är att jämställa med en enskild verksamhetsutövare försätts i en sämre ställning än denne. Sådana situationer är då en myndighet fungerar som avtalspart, förhandlingspart eller part i en arbetskonflikt. I punkten definieras som sekretessbelagda också handlingar som gäller ett offentligt samfund som arbetsmarknadspart. Offentlighet för dessa handlingar kunde äventyra det offentliga samfundets ställning som part i en förhandling eller en arbetskonflikt.

Bestämmelsen i 19 punkten skyddar ett offentligt samfunds intresse inför en rättegång. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som har upprättats samt skaffats av en myndighet i egenskap av rättegångspart inför en rättegång, om utlämnande av en sådan handling skulle strida mot det offentliga samfundets eller en i 4 § 2 mom. avsedd sammanslutnings, inrättnings, stiftelses eller persons intresse inför en rättegång. Enheter inom ett offentligt samfund bör i fred kunna förbereda sig för en rättegång utan att handlingarna rörande förberedelsen alltid skulle vara offentliga. Offentligheten hos de handlingar som har ingivits till domstolen bestäms enligt de regler som gäller för detta. Punkten ansluter sig till den även i övrigt i lagförslaget upprätthållna neutralitetsprincipen, enligt vilken ett offentligt samfund inte

skall få försättas i ett sämre läge än en enskild på grund av offentlighetsbestämmelserna i sådana situationer, där det är att jämställa med en enskild. Presumtionen är alltså offentlighet.

En enskilds affärs- eller yrkeshemlighet samt en näringsidkares ekonomiska intresse är sekretessgrunden i 20 punkten. Den ingår även i gällande lag.

Sekretess skall enligt ett flertal nu gällande sekretessbestämmelser iakttas i fråga om en handling som gäller en enskild affärs- eller yrkeshemlighet. Begreppet har inte definierats närmare i lag. Med affärshemlighet avses vanligen ett företags merkantila hemligheter av ekonomisk natur. Begreppet avser även ett företags erfarenhet, "know-how", det vill säga färdighet att omsätta kunskap i praktiken. Även en teknisk hemlighet kan vara en affärshemlighet. Med yrkeshemlighet avses närmast praktiska färdigheter som kan innehas också av fria yrkesutövare, till exempel läkare och advokater, även om de inte bedriver affärsverksamhet. Affärs- och yrkeshemligheter skall enligt förslaget vara sekretessbelagda utan ytterligare villkor.

I 30 kap. 11 § strafflagen förekommer begreppet företagshemlighet. Med företagshemlighet avses i strafflagen en affärs- eller yrkeshemlighet eller någon motsvarande information om näringsverksamhet som en näringsidkare håller hemlig och vars röjande är ägnat att medföra ekonomisk skada för honom eller någon annan näringsidkare som har anförtrott honom informationen. Kännetecknande för en företagshemlighet är att den gäller näringsverksamhet. Affärs- och yrkeshemligheter är enligt definitionen underbegrepp till företagshemlighet. Förutom produktframställning och -utveckling kan en företagshemlighet gälla även merkantil-ekonomisk, administrativ-organisatorisk och samhällelig information. I strafflagen anges dessutom att informationsinnehavaren skall ha sekretessvilja, att det skall finnas ett sekretessintresse och att informationen de facto hålls hemlig.

I stadgandet föreslås inte intaget det i strafflagen använda begreppet företagshemlighet, därför att sekretessen enligt den i strafflagen ingående definitionen skulle kräva utredning av företagarens sekretessvilja. Punkten 18 motsvarar som helhet med dessa reservationer området för begreppet företagshemlighet.

Affärs- och yrkeshemligheter är i regel inte offentliga, men särskilt i miljöårdsförfattningarna föreskrivs att vissa handlingar är offentliga och sålunda indirekt begränsar affärs- eller yrkeshemlighetens utsträckning. Sådana bestämmelser finns också i kemikalielagen (744/1989), som i propositionen föreslås bli ändrad.

Bestämmelsen om affärs- och yrkeshemligheter är tillämplig också på ärenden som gäller godkännande och återkallande av ett godkännande av en advokat eller en revisor. Finlands Advokatförbunds handlingar som gäller disciplinärt förfarande och som röjer uppgifter om advokatens klient är därmed sekretessbelagda.

Enligt förslaget skall också handlingar, som innehåller uppgifter om omständigheter rörande en enskilds näringsverksamhet, vara sekretessbelagda, om utlämnande av dem skulle leda till konkret ekonomisk skada. Detta framgår av skaderekvisitet i bestämmelsen, som innebär att presumtionen är offentlighet för uppgifterna. Skyddet viker dock, om handlingen är betydelsefull för skyddande av konsumenters hälsa eller en hälsosam miljö eller för bevakande av de av verksamheten skada lidandes rättigheter eller om handlingen gäller näringsidkarens skyldigheter och fullgörande av dessa. En handling som gäller miljökonsekvenserna av näringsidkarens verksamhet eller en betalningsunderlåtelse är alltså inte sekretessbelagd.

Enligt lagförslaget skall verksamhetsutövarens sekretessvilja inte ensam vara avgörande, utan myndigheten skall värdera de med ärendet sammanhängande sekretessintressena i deras helhet. Det är dock ändamålsenligt om myndigheten särskilt i oklara fall hör företagaren och vid sin bedömning beaktar företagarens sekretessvilja och de utredningar som företagaren framlägger om verkningarna av uppgiftsutlämnandet.

En central bestämmelse om affärs- och yrkeshemligheter finns i 1 § 1 mom. 9 punkten sekretessförordningen. Därutöver finns det rätt många specialbestämmelser. Med anledning av punkten föreslås att bland annat 13 § lagen om Statsgaranticentralen (111/1989) och 33 § lagen om företagsstöd (1136/1993) skall upphävas i enlighet med vad som anges senare.

Bestämmelserna i 21 punkten syftar till att skydda forskning och utvecklingsarbete och bedömning av dessa. Sekretessgrunden är i huvudsak ny. Sekretessbelagda är enligt

punkten handlingar som gäller planer på lärdomsprov eller vetenskaplig forskning, handlingar med basmaterial för forskning och handlingar som gäller teknologiskt eller annat utvecklingsarbete eller bedömning av sådant, om inte det är uppenbart att utlämnande inte orsakar lärdomsprovet, forskningsarbetet eller utvecklingsarbetet eller bedömning av dessa skada eller medför besvär för forskaren. Presumtionen i skaderekvisitet är alltså sekretess. En forskningsplan kan innehålla sådan know-how som orätmätigt kan tas i bruk. Om handlingarna är offentliga, kan forskarens arbete, vetenskapliga projekt och yrkesverksamhet försvåras. Teknologiskt utvecklingsarbete kan gälla till exempel en produkt som senare patenteras. Eftersom staten beviljar bidrag för vetenskaplig forskning och teknologiskt utvecklingsarbete genom ett flertal organisationer, har förekomsten av sådana handlingar hos myndigheterna ökat.

Bestämmelserna i 22 punkten gäller undervisningsintressen. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller inträdesprov eller andra prov eller test, om utlämnande av en sådan handling skulle äventyra testets eller provets syfte eller dess framtida användning. Presumtionen är alltså offentlighet. Det är dock självklart att till exempel provfrågor inte kan bli offentliga före själva provet. Tillförlitligheten i fråga om psykologiska test lider, om testhandlingar är offentliga. De i lagrummet avsedda handlingarna kan enligt den gällande lagen närmast betecknas som offentliga enligt prövning. Eftersom bestämmelserna föreslås bli ändrade till denna del, bör handlingarna skyddas genom en särskild sekretessnorm.

Skyddet för den personliga integriteten är sekretessgrunden i 23 - 32 punkten. Med det avses en del av skyddet för privatlivet, den del som skyddar uppgifter om individen. Sekretessgrunden är inte ny. Ett viktigt personligt intresse nämns bland skyddsintressena i 9 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Sekretessgrunden nämns också i ett flertal speciallagar. I 59 § kemikalielagen föreskrivs att handlingar som gäller "någons personliga förhållanden" skall hållas hemliga. I 57 § socialvårdslagen (710/1982) anges att "enskild eller familjs hemlighet" skall hållas hemlig. I 28 § lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995) föreskrivs om sekretess i fråga om "ett ärende som på grund av sin natur skall hållas hemligt".

Den enskilda individen bör ha rätt att leva utan ogrundad inblandning från myndigheternas eller andra utomståendes sida. Därför nämns skyddet för privatlivet som en grundläggande fri- och rättighet i 8 § 1 mom. regeringsformen. Om skyddet för personuppgifter bestäms enligt momentet närmare i lag. Skyldigheter när det gäller att organisera skydd för personuppgifter ingår även i direktivet om skydd för personuppgifter.

Sekretessbelagda är enligt 23 punkten handlingar som beskriver någons ekonomiska ställning. Något skaderekvisit finns det inte, och därför iakttas absolut sekretess.

Sekretess för skyddande av uppgifter som beskriver någons ekonomiska ställning är något mycket vanligt i den gällande lagstiftningen. De offentligt anställdas löneuppgifter är dock offentliga i den utsträckning som nämns i matrikellagen (1010/1989), liksom de offentliga uppgifterna om den slutliga beskattningen i enlighet med skattelagstiftningen.

Med ekonomisk ställning avses den personliga ekonomin i sin helhet, till exempel uppgifter om lön av huvudsyssla och om den sammanlagda förmögenheten. Även uppgifter om betalningsförmåga kan beskriva den ekonomiska ställningen på det sätt som avses i lagen. Alla inkomstuppgifter är dock inte sekretessbelagda. Sekretess förutsätter nämligen att uppgifterna beskriver den ekonomiska ställningen i ett vidare perspektiv. En uppgift om det mötesarvode som betalas åt en förtroendevald i en kommun är alltså inte en i lagen avsedd sekretessbelagd uppgift. Offentligheten i fråga om handlingar som beskriver någons ekonomiska ställning påverkas som sagt av specialbestämmelserna. Därmed är uppgifterna om de statliga och kommunala tjänstemännens, tjänsteinnehavarnas och arbetstagarernas lön alltså också i framtiden offentliga enligt matrikellagen. På motsvarande sätt är även skatteuppgifterna offentliga i enlighet med skattelagstiftningen. I propositionen föreslås en särskild ändring av matrikellagen så att uppgifter om de ledande tjänstemännens löner blir offentliga.

Utsökningslagen kompletterades nyligen med bestämmelser om sekretess och lämnande av uppgifter (171/1997). Det är skäl att i sak ta in utsökningslagens sekretessbestämmelser i den allmänna lagen. Eftersom utmätningens beslut och förrättningar innehåller uppgifter om en persons ekono-

miska ställning bör dessa handlingar förklarhetens skull särskilt nämnas i punkten. Enligt förslaget skall utsökningsansökan, utmätningsmannens beslut och protokollen över förrättningen med undantag för utsökningsutredningen allttjämt vara offentliga.

Bestämmelserna i 24 punkten skyddar säkerheten för flyktingar och sådana som söker asyl, uppehållstillstånd eller visum. Sekretessbelagda är enligt punkten handlingar som gäller en flykting, en asylsökande, en som söker uppehållstillstånd eller en visumsökande om det inte är uppenbart att utlämnande av en sådan handling äventyrar hans egen eller hans närståendes säkerhet. En motsvarande bestämmelse om sekretess för uppgifter om asylsökande finns i 65 § utlänningslagen (378/1991), som föreslås bli upphävda. Skaderekvisitet har dock omformulerats så att presumtionen är sekretess. Sekretessen föreslås utvidgad till att gälla även uppgifter om flyktingar samt sökande av uppehållstillstånd och visum. Punkten avses därigenom inverka på offentligheten för handlingar t.ex. rörande flyktingars placering i kommunerna.

Sekretessbelagda är enligt 25 punkten handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården och om förmåner, stödåtgärder och socialvårdsservice för honom samt om en persons hälsotillstånd eller handikapp, om hälsovårds- eller rehabiliteringservice en person har mottagit, om vidtagna vårdåtgärder och om en persons sexuella beteende eller inriktning. Absolut sekretess skall iaktas beträffande sådana handlingar. De handlingar som avses i punkten är i stor utsträckning sekretessbelagda redan nu.

Bestämmelserna om sekretess för socialvårdsmyndigheter samt om uppgiftsinhämtande och uppgiftsutlämnande skall revideras genom en i särskild ordning given proposition om socialvårdens klienters ställning och rättigheter. I detta sammanhang avses också 56 § och andra motsvarande specialstadganden i socialvårdslagen bli upphävda. Trots denna reform har det för att skapa en riktig bild av sekretessens omfattning ansetts viktigt att inta en sekretessbestämmelse om socialvårdsklienten och de förmåner, stödåtgärder och socialvårdstjänster han blir delaktig av även i den allmänna lagen. Eftersom redan vetskap om att en person är klient hos socialvården kan avslöja en känslig omständighet, föreslås sekretessen omfatta alla uppgifter rörande klienten. Vid socialvårdsservi-

ce är det också fråga om sådant beslutsfattande och faktisk verksamhet, som en utomstående inte har rätt till delaktighet i.

Punkten gäller inte enbart handlingar som innehas av socialvårds- och hälsovårdsenheterna utan även sådana, som innehåller i punkten uppräknade uppgifter, men innehas av någon annan myndighet, till exempel ett läkarintyg och obduktionsprotokoll. Med vidtagna vårdåtgärder avses även till exempel att en patient har förts till eller hämtats för vård. Handlingar som gäller sådana sjukdomsfall som beskickningarna handlagt som konsulatsärenden samt polisens handräckningshandlingar som gäller hämtande för tvångsvård är alltså sekretessbelagda. Enligt 12 § befolkningsdatalagen skall vårdinrättningar och straffanstalter i januari för kontroll av de intagnas hemkommun och bostad där göra en anmälan till registerbyrån om dem som vid anmälningstidpunkten har varit intagna längre än tre månader. Dessa uppgifter får enligt 25 § 3 mom. befolkningsdatalagen utlämnas endast till behöriga myndigheter. Befolkningsdatalagens bestämmelser utgör specialbestämmelser i förhållande till bestämmelserna i 24 och 25 punkten.

Sekretessbelagda är enligt 26 punkten handlingar som innehåller känsliga uppgifter beträffande en för brott misstänkts, en målsägandes eller någon annan till ett brottmål anknuten persons privatliv eller uppgifter om brottsoffer, om utlämnandet av uppgifter kränker offrets rättigheter eller minnet av honom eller anhöriga. Någon motsvarande bestämmelse ingår inte i gällande lag, och den har ansetts viktig på grund av de missförhållanden som har uppdragats i praktiken.

Förundersökningsmaterialet blir offentligt vanligen när rättegången inleds eller, om ärendet inte förs vidare till domstol, när förundersökningen har avslutats. När ett åtal går till rättegång, kan domstolen med stöd av 5 § lagen om offentlighet vid rättegång på yrkande av en part eller av något annat särskilt skäl besluta att den muntliga förhandlingen helt eller delvis skall ske inom stängda dörrar. Enligt lagen kan det då vara fråga om handläggning till exempel av ett brottmål som gäller en sådan omständighet i någons privatliv som är av synnerligen ömtålig natur. Om handläggningen sker utan att allmänheten är närvarande, kan domstolen med stöd av 9 § lagen om offentlighet vid rättegång besluta att rättegångsmaterialet till behövliga delar skall hållas hemligt. Annars

tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet. Detta innebär för närvarande att även känsliga handlingar som hör till ett rättegångsmaterial är offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt.

Sekretessfrågan blir något mer problematisk, om åklagaren beslutar om åtalseftergift eller om behandlingen av ett ärende som undersökts som ett brott avslutas utan att ärendet blir föremål för åtalsprövning. Lagen om offentlighet vid rättegång är då inte tillämplig, vilket innebär att behovet av sekretess i fråga om förundersökningsmaterialet inte tas upp till särskild prövning. Därmed kan synnerligen känsliga uppgifter bli offentliga tillika med förundersökningsmaterialet.

I vissa fall har förundersökningsmaterialets offentlighet efter avslutad förundersökning lett till problem. Till exempel i fråga om sexualbrott kan offentlighet medföra olägenhet för den misstänkta även om åtal inte väcks. Även för den som blivit utsatt för ett sådant brott kan offentlighet medföra oskäliga påföljder. Ett förundersökningsprotokoll kan dessutom innehålla känsliga uppgifter också om sådana personer som inte har någon andel i det misstänkta brottet eller som är offer för brottet. I ett incestfall kan offentlighet äventyra barnets intresse. Även bilder av brottsoffer som ingår i förundersökningsmaterial kan innehålla i punkten avsedda uppgifter av ömtålig natur som gäller någons privatliv.

Därför föreslås att förundersökningshandlingar som innehåller känsliga omständigheter beträffande privatlivet skall vara sekretessbelagda också efter det att förundersökningen har avslutats. Bestämmelsen innebär samtidigt sekretess i fråga om ett rättegångsmaterial till den del det innehåller känsliga uppgifter beträffande privatlivet - även efter det att behandlingen har avslutats. I punkten ingår inte till ovan avsedda delar någon skaderekvisitklausul, varför dessa uppgifter är absolut sekretessbelagda.

Sekretessbelagda enligt punkten avses också vara sådana handlingar som innehåller uppgifter om brottsoffer, om utlämnande av uppgifter kränker brottsoffrets rättigheter eller hans minne eller anhöriga. Syftet med bestämmelsen är att ge möjlighet att vägra utlämna exempelvis fotografier av våldsbrottsoffer. Skaderekvisitklausulen är utformad som presumtion om handlingsoffentlighet.

Sekretessbelagda är enligt 27 punkten handlingar som gäller rättspsykiatrisk sinnesundersökning av en åtalad, personundersökning av en ung förbrytare eller lämplighetsutredning i samband med samhällstjänst som avtjänas i stället för fängelsestraff.

En domstol kan med stöd av 17 kap. 45 § 1 mom. rättegångsbalken förordna att en för brott åtalad skall sinnesundersökas. I 1 § förordningen angående unga förbrytare (1001/1942) nämns vilka omständigheter som skall utredas vid förundersökningen, om en 15 - 20-åring är misstänkt för ett brott. Enligt 2 § 1 mom. förordningen om samhällstjänst (1259/1990) skall Kriminalvårdsföreningen på begäran av åklagaren inhämta utredning om den misstänktes lämplighet att avtjäna ett ovillkorligt fängelsestraff som samhällstjänst.

För närvarande blir handlingarna i regel offentliga tillika med det övriga rättegångsmaterialet. De blir offentliga även om domstolen med stöd av lagen om offentlighet vid rättegång har beslutat att handläggningen skall ske inom stängda dörrar, om inte domstolen särskilt beslutar att de skall hållas hemliga.

En sinnesundersökning är en synnerligen grundlig undersökning av den åtalades livskeden och psykiska tillstånd såväl vid gärnings- som vid undersökningstidpunkten. Undersökningen innehåller ofta uppgifter också om hans närstående. En personundersökning av en ung förbrytare är en kartläggning av den ungas sociala situation, bland annat familjeförhållanden, utbildning och hälsotillstånd. I samband med en lämplighetsutredning för samhällstjänst samlar myndigheterna in uppgifter om den åtalades utkomst, hälsotillstånd, rusmedelsanvändning, arbetserfarenhet och fullgörande av värnplikt. På basis av uppgifterna bedömer myndigheten sedan om den åtalade klarar av samhällstjänst eller inte.

Det säger sig självt att handlingar som gäller sinnesundersökning, personundersökning eller lämplighetsutredning innehåller synnerligen känsliga uppgifter som kan hänföras till den personliga integriteten. I 25 punkten föreskrivs om sekretess i fråga om hälsovårdshandlingar, vilket innebär att uppgifterna om den åtalades hälsotillstånd i en sinnesundersökningshandling är sekretessbelagda. I en sinnesundersökning ingår dock även information vars tillhörighet till tillämpningsområdet för punkten kan bli un-

derkastad tolkning. Därför föreslås en särskild bestämmelse om sekretess i fråga om handlingar som gäller rättspsykiatrisk sinnenundersökningar, personundersökningar eller lämplighetsutredningar. Eftersom det inte finns något skaderekvisit i punkten, skall absolut sekretess iakttas.

Bestämmelsen innebär inte i sig att den rättegång vid vilken en i bestämmelsen avsedd handling företes skall hållas inom stängda dörrar. Enligt 5 § 2 mom. lagen om offentlighet vid rättegång kan domstolen däremot besluta att den muntliga förhandlingen till behövliga delar skall ske utan att allmänheten är närvarande, då en sekretessbelagd handling företes eller en omständighet yppas om vilken tystnadsplikt föreskrivs. Om domstolen inte särskilt beslutar att sekretess skall iakttas i fråga om rättegångsmaterialet, beror offentligheten enligt 9 § lagen om offentlighet vid rättegång på lagen om allmänna handlingars offentlighet. Hädanefter föreslås detta innebära att handlingar som gäller sinnenundersökning, personundersökning eller lämplighetsutredning inte kan fogas till ett annat rättegångsmaterial, som blir offentligt.

Sekretessbelagda är enligt 28 punkten en förvaltningsmyndighets handlingar som gäller en dömd, om inte det är uppenbart att utlämnande av uppgifter inte äventyrar hans framtida utkomst, möjligheter att anpassa sig i samhället eller säkerhet. Presumtionen i skaderekvisitet är sekretess. En bestämmelse om sekretess inom fångvården finns i 1 § 1 mom. 6 punkten sekretessförordningen. Enligt lagrummet har överdirektören för fångvårdsväsendet rätt att i enskilda fall ge tillstånd till utlämnande av en handling. Den föreslagna bestämmelsen gäller förutom fångvårdens och kriminalvårdens handlingar även till exempel uppgifter som är införda i justitieministeriets domslutsdatasystem.

Sekretessbelagda är enligt 29 punkten handlingar som gäller psykologiska test eller andra lämplighetsprov som utförts eller resultatet av dem och handlingar som gäller en bedömning för placering av en beväring, val av en anställd eller fastställande av avlöningsgrund. Absolut sekretess skall iakttas. Sekretessgrunden är ny, och den kan motiveras med introduktionen av resultatstyrning, motivationstillägg och lämplighetstester i förvaltningen. Eftersom ett test kan ge en tämligen täckande bild av personligheten, skulle offentlighet strida mot skyddet för

den personliga integriteten, som är en mänsklig rättighet. I sista hand vore offentlighet i strid också med den offentliga förvaltningens intresse som arbetsgivare.

Bestämmelserna i 30 punkten skyddar elevhandlingar och arbetsron för dem som av studentexamensnämnden har förordnats att bedöma provsvaren för studentexamen. Även om den föreslagna 32 punkten kan tillämpas på handlingar som gäller eleven och hans familj, har den föreslagna punkten ansetts behövlig av tydlighetsskäl. Absolut sekretess skall enligt punkten iakttas i fråga om handlingar som gäller elevvård eller befriande av en elev från undervisning, handlingar som gäller provsvar samt sådana av en läroanstalt utfärdade betyg och andra handlingar i vilka en elevs personliga egenskaper bedöms verbalt. Verbala betyg används i första hand endast i kommunikationen mellan skolan och hemmet i grundskolans lågstadium och i det klasslösa högstadiet. I lågstadierna används betyg som beskriver bland annat elevens anpassning i skolan och förmåga att sköta sina angelägenheter. I de klasslösa högstadierna kan lärarna verbalt beskriva elevens framsteg och inställning till skolgången. Sådana betyg är enligt punkten sekretessbelagda. Däremot är betyg med sifferbedömning som utfärdats av en läroanstalt offentliga.

Sekretessbelagda är enligt punkten också handlingar av vilka det framgår vem som av studentexamensnämnden har förordnats att bedöma provsvaren för studentexamen i en viss skola, tills ett år har förflutit sedan examen. Sekretessgrunden är ny. Bestämmelsen kan motiveras med att kategorin av handlingar som är offentliga enligt prövning krymper. Sekretess behövs också för att trygga arbetsron för dem som skall bedöma provsvaren för studentexamen.

Ett hemligt telefonnummer, en adress samt övriga kontaktuppgifter är enligt 31 punkten i vissa fall sekretessbelagd information. Punkten motiveras bland annat med behovet av vittnesskydd. Om effekten på informationsutbytet mellan myndigheterna av att uppgifterna beläggs med sekretess föreslås en bestämmelse intas i 29 § 2 mom.

Till individens självbestämmanderätt hör att hålla sitt telefonnummer hemligt och att ge upplysning om det till en myndighet får inte leda till att det blir offentligt tillgängligt. På begäran av en person skall enligt förslaget uppgifterna om hans hemkommun

och adress där eller hans tillfälliga adress liksom telefonnummer och övriga kontaktuppgifter hållas hemliga, om personen har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet kan bli hotad.

I punkten förutsätts ingen bedömning från fall till fall av verkningarna av ett utlämnande av en upplysning. Myndigheten bör klarlägga, huruvida den i punkten avsedda grundade anledningen för hemlighållande föreligger. Avsikten är i samband med reformen av befolkningsdatalagen utreda huruvida den i punkten avsedda utlämningsbegränsningen skall kunna förmedlas till myndigheterna via befolkningsdatasystemet, liksom huruvida det är av behovet att bestämma om beslutsfattandet rörande godkännande av utlämningsbegränsningen samt om kontroll av en utlämningsbegränsnings giltighet. En proposition med förslag till lag om ändring av befolkningsdatalagen föreslås avlåtas senare i särskild ordning.

Absolut sekretess skall enligt 32 punkten iaktas i fråga om handlingar som gäller någons politiska övertygelse, om inte han innehar eller kandiderar för ett politiskt förtroendeuppdrag, handlingar som gäller åsikter som har uttalats i privatlivet och handlingar som gäller någons levnadssätt, fritidssysselsättningar, familjeliv och andra personliga förhållanden.

Den offentliga förvaltningen har fler uppgifter än någonsin tidigare. Myndigheterna fattar inte enbart förvaltningsbeslut, utan de erbjuder också olika slags service och bedriver annan faktisk verksamhet. I samband med detta får de detaljerad information om individer och familjer. Bibliotekens låntagarregister är - för att nämna ett exempel - för närvarande offentliga enligt prövning, trots att offentlighet inte kan tänkas tjäna offentlighetsprincipens syfte. Eftersom kommunerna understöder fritidssysselsättningar, kan myndigheterna inneha handlingar om till exempel medlemmarna i en politisk organisation.

Det grundlagsenliga skyddet för privatlivet kan tryggas endast genom sekretess i fråga om handlingar som gäller individens egen livssfär. Punkten tillämpas inte på handlingar som gäller en politisk övertygelse, om vederbörande innehar en offentlig tjänst, utför en offentlig uppgift eller kandiderar för ett politiskt uppdrag. Punkten tillämpas inte heller på handlingar som gäller en åsikt som

någon har uttalat i en ovannämnd egenskap. Handlingar av det här slaget kan innehåsa av serviceerbjudande myndigheter till exempel inom fritids- eller rättshjälpsväsendet. Sådana uppgifter samlas in också för myndigheternas forskning och statistik. Med handling som gäller familjelivet avses särskilt en sådan handling som beskriver förhållandet mellan personer som bor i samma hushåll. Handlingar av detta slag upprättas bland annat i samband med konsulatärenden inom utrikesförvaltningen. De är i regel sekretessbelagda. Till uppgifter som beskriver levnadsvanor hör bl.a. uppgifter rörande användning av rusmedel. Därför avses t.ex. uppgifter om anhållanden av polisen på grund av berusning vara sekretessbelagda.

I 2 mom. anges att sekretess skall iaktas också i fråga om sådana av en tjänsteman gjorda minnesanteckningar som lagen inte annars gäller samt i fråga om andra handlingar som avses i 5 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom.

25 §. *Anteckning om sekretess och klassificering.* Enligt paragrafen kan en anteckning om sekretess och datasäkerhetsåtgärder göras i en sekretessbelagd handling.

Enligt 1 mom. är sekretessanteckningen alltid en frivillig åtgärd. Enligt 15 § lagen om allmänna handlingars offentlighet skall en hemlig handling, när den sänds eller ges in till en annan myndighet, förses med en anteckning om att den bör hemlighållas.

Trots att anteckningen inte medför sekretess, avslöjar den hur den myndighet vars verksamhet handlingen har upprättats för förhåller sig till sekretessfrågan. Allmängiltighet beträffande sekretessgrunderna har ju även i övrigt eftersträvat i förslaget, och dessutom betonas i enlighet med kanaliseringprincipen att den myndighet vars handling det gäller är behörig i sekretessfrågor. En sekretessanteckning kan därför anses vara behövlig t.ex. när handlingen överförs till en arkivmyndighet för att underlätta denna myndighets arbete. En anteckning om sekretess kan rekommenderas också när en myndighet lämnar ut en handling åt en annan myndighet, till exempel en domstol, som den kommunicerar med endast sporadiskt.

Enligt paragrafen skall det av anteckningen framgå till vilka delar handlingen är sekretessbelagd. Bestämmelsen syftar till att förebygga felaktiga och ogrundade anteckningar, eftersom den som skall göra anteckningen åläggs att först noggrant pröva hand-

lingens rättsliga beskaffenhet. En anteckning om sekretess kan göras också genom en hänvisning till den bestämmelse som sekretessen grundar sig på.

I 2 mom. föreslås bestämmas att en anteckning om datasäkerhet skall göras i en handling, vilket ansluter sig till genomförandet av god datahantering i förvaltningen. Enligt 18 § 2 mom. i den föreslagna lagen skall statsrådet kunna ges rätt att utfärda föreskrifter och anvisningar om datasäkerhetsåtgärder inom statsförvaltningen, bl.a. om klassificering av handlingar och datasystem och uppgifter i dem genom definiering av deras nivå. Enligt förslaget skall en anteckning göras på en handling utvisande dess nivå av datasäkerhet, om så bestäms i de av statsrådet givna föreskrifterna. Genom anvisningar av statsrådet skall en motsvarande skyldighet ej kunna tillskapas. Görande av en anteckning i de situationer som avses i momentet kan betraktas som så centralt när det gäller genomförandet av enhetliga datasäkerhetsåtgärder inom statsförvaltningen, att införandet av anteckningen inte kan lämnas beroende av frivillighet.

7 kap. Undantag från och upphörande av sekretess

I kapitlet ingår bestämmelser om de allmänna grunderna för utlämnande av en sekretessbelagd handling, om utlämnande av en handling som överförts till ett arkiv, om tillstånd av en myndighet att ta del av en sekretessbelagd handling, om utlämnande av uppgifter till en annan myndighet och till utländska myndigheter och internationella organ samt om upphörande av sekretess vid utgången av sekretesstiden.

26 §. *Allmänna grunder för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I paragrafen anges de allmänna grunderna för utlämnande av en sekretessbelagd myndighetshandling.

I 1 mom. 1 punkten nämns den i tolkningen av den gällande lagen vedertagna principen om att en sekretessbelagd handling får lämnas ut endast om det är tillåtet enligt lag. Myndigheternas rätt att ta del av en handling beror alltså också i framtiden huvudsakligen på speciallagstiftningen. Bestämmelsen förutsätter att det i speciallagen finns en uttrycklig bestämmelse om rätten eller skyldigheten att lämna ut en sekretessbelagd handling eller om rätten att ta del av en sekretessbelagd handling. Det innebär att det av bes-

tämmelsen bör framgå att en handling kan lämnas ut oberoende av sekretessbestämmelserna. Bestämmelsen bör dessutom ange vilka sekretessgrunder den åsidosätter.

De gällande speciallagsbestämmelser som uppfyller dessa krav förblir i kraft. Alla specialbestämmelser anger dock inte klart och tydligt om en myndighets rätt att ta del av en handling avser även sekretessbelagda handlingar. Därför bör man från fall till fall avgöra om specialbestämmelserna kan anses gälla även sekretessbelagda handlingar. I propositionen föreslås att bestämmelserna om utlämnande av en handling ändras i ca 40 lagar så att de uppfyller kraven i den föreslagna lagen. I fråga om till exempel socialvården kommer propositioner med förslag till specialbestämmelser om rätten att ta del av en handling och om utlämnande av en handling att avlåtas särskilt, vilket nämndes i den allmänna motiveringen.

Enligt förslaget skall både sekretessgrunden och utlämnandet av en sekretessbelagd handling regleras i lag. I lagförslaget finns sådana allmänt tillämpliga bestämmelser. I enskilda fall kan en handling lämnas ut med myndighetens tillstånd, och i vissa fall kan en handling lämnas ut åt en annan myndighet. Skyldigheten att iakttä sekretess viker dessutom såsom nu för en parts rätt att ta del av en handling.

Det ankommer i regel på myndigheten att avgöra om en handling är offentlig eller inte och om den kan lämnas ut eller inte. Eftersom sekretess har föreskrivits för skyddande av ett privatekonomiskt intresse eller något annat enskilt intresse, såsom en affärs- eller yrkeshemlighet eller den personliga integriteten, kan den, för skyddande av vars rätt sekretessskyldigheten är föreskriven, ge sitt samtycke till att handlingen utlämnas, även om det är fråga om en myndighetshandling. En bestämmelse om detta föreslås ingå i 1 mom. 2 punkten. I den gällande lagen finns det inte någon motsvarande bestämmelse, men så här har man vanligen gått tillväga med stöd av en utvidgad tolkning av 17 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. För klarhetens skull föreslås en uttrycklig bestämmelse om detta bli intagen i lagen.

Myndigheterna innehar mängder av handlingar som har upprättats av enskilda eller som annars hänför sig till enskilda eller sammanslutningar. Många av dessa handlingar är sekretessbelagda för skyddande av den personliga integriteten. Handlingar som

gäller någons hälsotillstånd, till exempel läkarintyg, eller ekonomiska ställning, till exempel skattehandlingar, kan nämnas i sammanhanget. Ur dessa har uppgifter utlämnats med samtycke av den person, om vilken sekretessbelagda uppgifter ingår i handlingen. På motsvarande sätt kan en sekretessbestämmelse som skyddar ett privatekonomiskt intresse eller en affärs- eller yrkeshemlighet frångås med samtycke av den till skydd av vars intressen sekretess har föreskrivits. Samtycke kan ges även av ett offentligt samfund, om en sekretessbestämmelse skyddar till exempel dess ekonomiska intresse. Om en handling är sekretessbelagd också av någon annan anledning, kan den enskilda besluta om sekretess endast till den del handlingen gäller honom själv.

Paragrafen anger inte hur samtycke skall lämnas. Förfarandet är alltså formfritt. Ett samtycke skall dock vara uttryckligt, vilket i praktiken kan förutsätta ett skriftligt förfarande. Enligt 18 § personregisterförordningen (476/1987) skall den registrerades samtycke till att lämna ut känsliga personuppgifter lämnas skriftligen. Bestämmelsen gäller utlämnande av en känslig eller sekretessbelagd uppgift ur ett personregister som förs av en myndighet. Det kan anses klart att den som handlingen gäller kan samtycka till utlämnande av den endast om han själv kan ta del av den. Detsamma gäller sammanslutningar. Av den föreslagna 11 § framgår att en begäran om utlämnande av en handling kan avslås i vissa lagstadgade fall, även om begäran har framställts av den som handlingen gäller. Bestämmelsen har alltså samband med bestämmelserna om partsoffentlighet och den enskildas rätt att ta del av en handling samt med bestämmelserna i personregisterlagen om den registrerades rätt till insyn. På dessa bestämmelser beror även den enskildas rätt att ta del av en sådan handling som belagts med sekretess för att skydda honom själv. När ett ärende i den mening som avses ovan inte är eller ens varit anhängigt, kan bestämmelserna i 12 § tillämpas. En enskild har alltså rätt att bestämma över en handling som gäller honom själv också när handlingen gäller endast faktisk verksamhet, såsom omvårdnad, anstaltsvård eller registrering av personuppgifter.

Förslaget innehåller inte bestämmelser som anger vem det ankommer på att inhämta samtycke. I ett fall inom rättspraxis ansåg man att detta var myndighetens skyldighet.

Samtycke kunde inte inhämtas av den som begärde uppgifterna, eftersom han inte visste vem sekretessbestämmelserna skyddade och denna uppgift till följd av tystnadsplikten inte heller kunde lämnas ut åt honom (HFD 1980 A II 3).

Bestämmelserna i 2 mom. tillåter avsteg från skyldigheten att iaktta sekretess i fråga om någon annans ekonomiska ställning eller affärs- och yrkeshemlighet och en klientrelation inom hälsovården och socialvården samt en i 24 § 1 mom. 32 punkten avsedd persons privatliv.

Enligt 1 punkten får en myndighet lämna ut en sådan handling, om den behövs för att en enskild eller en annan myndighet skall kunna uppfylla en i lag föreskriven upplysningsplikt. En disponents skyldighet att lämna in uppgifter till skatteförvaltningen kan nämnas som ett exempel. För fullgörande av denna skyldighet skickar skatteförvaltningen en förhandsifylld blankett till honom.

Enligt 2 punkten kan uppgifter utlämnas för att en ersättning eller något annat yrkande som skall handhas av den myndighet som lämnar ut uppgiften skall kunna genomföras. Begreppet yrkande har i punkten ett vidsträckt innehåll och omfattar både privaträttsliga och offentligträttsliga fordringar och andra prestationer. Enligt stadgandet skall uppgifter i praktiken närmast få ges till verkställande myndigheter, domstolar och skiljedomstolar.

Enligt punkten skall uppgifter kunna utlämnas för utredning och avgörande av skadeståndskrav. Om offentliga samfunds skadeståndsansvar bestäms i 3 kap. skadeståndslagen (412/1974). Ett offentligt samfund är enligt dessa bestämmelser ansvarigt bl.a. för skada som åstadkoms i arbete under vård av en person som vårdas på en vårdanstalt. Ett offentligt samfund kan vara ersättningskyldigt eller berättigat till ersättning även på basis av ett avtal.

Med i punkten avsedd verkställighet av yrkande kan det också vara fråga om avtalsrättsliga åtgärder, t.ex. ogiltigförklarande av ett avtal.

Vid indrivning av skatt, avgift eller annan fordran av ett offentligt samfund kan olika medel användas, såsom utsökning, konkursförfarande och som del av det återvinning, samt kvittning. Enligt lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) kan återvinning från konkursbo krävas av en borgenär, som har bevakat sina fordringar i konkursen.

T.ex. en skattemyndighet kan som borgenär i ett konkursbo kräva återgång av rättshandling för att trygga sina fordringar och med stöd av punkten för återvinningstalan ge sekretessbelagda uppgifter rörande gäldenären eller någon person som stått t.ex. i avtalsförhållande med gäldenären.

Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter kan anses speciellt behövlig när det gäller uppbörderna av klientavgifter i socialvården och hälsovården samt när det gäller återkrävande av förmåner, eftersom bestämmelsen skulle eliminera den oklarhet som råder i saken. Sekretessbestämmelserna skall enligt förslaget inte hindra en myndighet att för indrivningen utlämna uppgifter, även om detta skulle leda till att uppgiften om att en person t.ex. har vårdats på sjukhus skulle röjas. På samma sätt är det vid behandlingen av ett återkravsärende nödvändigt att röja uppgiften om en beviljad förmån samt om sådana personliga förhållanden, om vilka förmånstagaren har givit en myndighet felaktig information.

I 3 mom. anges att en sekretessbelagd handling får lämnas ut för skötseln av ett handräkningsuppdrag eller något annat uppdrag som myndigheten givit eller någon uppgift som i övrigt handhas för myndighetens räkning. Bestämmelsen är motiverad bland annat med tanke på den allt större användningen av köptjänster.

Utlämnande är enligt huvudregeln tillåtet, om det är nödvändigt för att det i momentet nämnda uppdraget skall kunna utföras. Sålunda skall t.ex., då handlingar utlämnas till en sakkunnig för avgivande av utlåtande, ur dem primärt avlägsnas identifikationsuppgifter för en person eller en sammanslutning, om inte avgivandet av utlåtandet nödvändigt förutsätter identifierbarhet. Enligt momentet skall det dock vara tillåtet att utlämna sekretessbelagda uppgifter, om avlägsnandet av de sekretessbelagda uppgifterna på grund av dessas stora mängd eller något annat jämförbart skäl uppenbart inte är ändamålsenligt. Identifikationsuppgifterna kan sålunda få kvarstå, om avlägsnandet är mödosamt eller försvårar förståelsen av saken.

En myndighet skall enligt förslaget vid utlämnande av sekretessbelagda uppgifter för utförande av ett uppdrag i förväg försäkra sig om, att sekretessen och skyddet handhas som sig bör. I praktiken är det att rekommendera att uppdraget ges skriftligt. I lagstiftningen om skydd för personuppgifter

är avsikten att bestämma att ett uppdrag, som ges för behandling av personuppgifter, skall ges skriftligt.

27 §. *Utlämnande av uppgifter ur en handling som överförs till ett arkiv.* Bestämmelsen motsvarar i stort 17 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Enligt paragrafens 1 mom. får en sekretessbelagd handling som har överförts till ett arkiv i den ordning som föreskrivs i arkivlagen lämnas ut åt forskare. Riksarkivet, landsarkiven och Krigsarkivet är de arkiv som avses i bestämmelsen. Förslaget innebär större förutsättningar för utlämnande av en handling, eftersom myndigheterna kan lämna ut också andra sekretessbelagda handlingar än sådana som belagts med sekretess för att skydda privatlivet, om inte den myndighet som överfört handlingen till arkivet har förordnat något annat. En handling får lämnas ut för forskning eller något annat godtagbart ändamål, om inte den myndighet som överfört handlingen har förordnat något annat. Målet är ett ändamålsenligt och flexibelt system för avgörande av arkivmaterialärenden anpassat till olika situationer och behov.

Den som tar emot en handling skall enligt 2 mom. ingå en skriftlig förbindelse om att han inte kommer att använda handlingen för att skada eller förringa den som handlingen gäller eller hans närstående eller för att kränka andra intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits. Om påföljderna av brott mot en sådan förbindelse föreskrivs i 35 §.

28 §. *Tillstånd av en myndighet att ta del av en sekretessbelagd handling.* I paragrafen anges när sekretess kan frångås med tillstånd av en myndighet. En bestämmelse om tillståndsförfarandet ingår nu i 20 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Där anges att tillstånd utfärdas av det behöriga ministeriet.

Enligt 1 mom. utfärdas tillstånd i regel av den myndighet som innehar den begärda handlingen. Utrikesministeriet skall kunna bevilja tillstånd enligt paragrafen även för handlingar hos det regeringsutskott som behandlar utrikespolitiska frågor. Tillstånd skall kunna beviljas såväl andra myndigheter som enskilda.

Offentlighetskommissionen föreslog att tillstånd skulle utfärdas av datasekretessnämnden, när en handling begärs för något annat ändamål än för vetenskaplig forskning och statistik. Förslaget kritiserades dock i

utlåtandena. Förfarandet ansågs bland annat invecklat och datasekretessnämndens expertis upplevdes som snäv. Därför har man i lagförslaget överfört beslutanderätten i tillståndsärenden till den myndighet vars handling det gäller. Genom den föreslagna tillståndsordningen och det därtill anslutna förfarandet för ändringssökande eftersträvas att tillstånden skall avgöras i den lägsta myndighetsinstans som har tillräckligt goda förutsättningar att handlägga ansökningarna sakkunnigt. Eftersom syftet för ett utlämnande är begränsat och villkoren för beviljande av tillstånd i övrigt avsedda att vara strikta, har det ansetts möjligt att anförtro beslutsfattandet i första instans till den myndighet som innehar handlingen. Eventuella missförhållanden, till exempel oenhetlig praxis, föreslås motverkas bl.a. med utbildning.

Om tillstånd att få uppgifter avser ett flertal myndighetshandlingar och de ifrågavarande myndigheterna är underställda samma ministerium, är det enligt förslaget ministeriet som skall fatta beslut om beviljande av tillstånd efter att vid behov ha hört myndigheterna. Undantagsbestämmelsen har ansetts nödvändigt med tanke på den som begär en handling. Ett koncentrerat förfarande är förnuftigt också med tanke på den totala arbetsbördan inom förvaltningen.

Individens självbestämmanderätt framgår av regeringsformen. När en myndighet samlar in uppgifter om individer och samman slutningar med deras samtycke, kan det med tanke på självbestämmanderätten inte anses acceptabelt att uppgifterna senare används i strid med villkoren för användning och utlämnande. Därför föreslås att tillstånd inte får utfärdas i strid med de villkor för användning och utlämnande som uppställts i samtycket. I ikraftträdelsebestämmelsen finns en specialbestämmelse om uppgifter som samlats in innan lagen har trätt i kraft.

Tillstånd kan utfärdas för vetenskaplig forskning eller statistik eller för sådan planering eller utredning som kommer att utföras av en myndighet, om det är uppenbart att utlämnande av handlingen inte kränker de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits. Tillståndsprövningen består alltså dels av en rättslig prövning, dels av en ändamålsenlighetsprövning.

Frågan huruvida utlämnande av en handling uppenbart kränker eller inte kränker de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits skall avgöras genom en rättslig

prövning. Till de juridiska förutsättningarna hör även att utreda huruvida forskningsprojektet uppfyller kraven på vetenskaplig forskning eller om uppgifterna verkligen kommer att användas för statistiska ändamål. Juridiska förutsättningar saknas, om det till exempel finns grundad anledning att misstänka att den som begär en handling inte kan skydda den. Vid den här beskrivna tillståndsprövningen skall myndigheten även beakta följderna av de föreskrifter som kan bifogas tillståndet.

Aven den övriga lagstiftningen skall beaktas. Myndigheten bör särskilt försäkra sig om att utlämnande av den begärda handlingen inte leder till registerföring eller användning av uppgifter i strid med personregisterlagen. I 1 § personregisterförordningen finns närmare bestämmelser om register för forskning och i 2 § om statistikregister. Om det är fråga om utlämnande av personuppgifter ur ett personregister som förs av en myndighet eller om de begärda uppgifterna kommer att införas i ett personregister, skulle det ur datasyddsynvinkel vara ändamålsenligt om dataombudsmannen reserverades tillfälle att bli hörd innan tillstånd utfärdas.

Aven en ändamålsenlighetsprövning skall göras. Avslag på denna grund kommer dock antagligen att bli något tämligen ovanligt. En handling skall nämligen i regel lämnas ut, om begäran har motiverats ordentligt och de praktiska frågorna, särskilt datasekretessen, kan ordnas så att åtgärden objektivt sett inte kan leda till att ett sekretessbelagt intresse kränks eller till registerverksamhet i strid med personregisterlagstiftningen.

Om myndigheten inte beviljar tillstånd, skall den fatta beslut om det. Ändring i ett sådant myndighetsbeslut får sökas i samma ordning som i övriga ärenden enligt denna lag, i sista hand genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

Enligt 2 mom. kan tillstånd utfärdas för en viss tid. Till tillståndet bifogas de föreskrifter som behövs för skyddande av allmänna och enskilda intressen. Dessa villkor kan ha betydelse för prövningen av de juridiska förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Det kan nämligen hända att de juridiska kraven uppfylls endast om det till tillståndet bifogas stränga föreskrifter. Ett tillstånd kan återkallas, om myndigheten anser att det finns anledning till det.

Enligt 23 § 2 mom. har den som med tillstånd av en myndighet har fått kännedom

om en sekretessbelagd uppgift tystnadsplikt. Skyldigheten att iakttä sekretess är i princip densamma såväl för den som fått en sekretessbelagd uppgift som för den myndighet som har lämnat ut den. När handlingar lämnas ut för forskning, bör myndigheten dock ha rätt att besluta att vissa uppgifter får publiceras tillsammans med forskningsresultatet. Det kan då närmast bli fråga om uppgifter vilkas sekretessstid snart går ut och som det inte längre finns något större intresse av att hemlighålla.

29 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet.* I paragrafen skall bestämmas om en myndighets rätt att låta en annan myndighet ta del av uppgifter i en sekretessbelagd handling. Den andra myndighetens informationsbehov kräver inte alltid att hela den sekretessbelagda handlingen utlämnas. Paragrafens rubrik har i förslaget formulerats så att den framhäver denna synpunkt.

Enligt 1 mom. 1 punkten kan en myndighet utlämna en uppgift ur en sekretessbelagd handling, om det uttryckligen har föreskrivits i lag om rätten eller skyldigheten att lämna ut en sådan uppgift eller om rätten att ta del av en sådan uppgift. En myndighets rätt att utlämna uppgifter till en annan myndighet kan således bygga på specialstadganden i andra lagar. Bestämmelserna i lagförslaget 26 § 2 mom. skall tillämpas även vid informationsutbyte mellan myndigheter, varjämte ett i 28 § avsett tillstånd att få del av sekretessbelagda uppgifter kan ges även till en annan myndighet. Myndigheterna skall enligt lagförslaget ha rätt att med samma begränsningar som andra ta del av uppgifter ur offentliga myndighetshandlingar.

Enligt 2 punkten kan en uppgift lämnas ut, om den vars intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits samtycker. Punkten motsvarar 26 § 1 mom. 2 punkten.

Enligt 3 punkten kan en uppgift i en handling lämnas ut, om uppgiften eller handlingen behövs vid behandlingen av en förhandsuppgift, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller ett hos ett internationellt lagskipningsorgan anfört besvär.

I bestämmelsen ingår en självklar princip om utlämnande av förhandsuppgifter och förhandsavgöranden samt om tryggande av en saklig behandling av ändringsökande, klagan och underställda ärenden. Bestäm-

melsen skall garantera att den myndighet som behandlar ett ärende har samma kunskapsunderlag för sitt beslut som den som behandlade ärendet i första instans. Med ändringsökande avses förutom rättelseyrkande och besvär även extraordinära rättsmedel. Med klagan avses förvaltningsklagan hos en högre myndighet, hos justitiekanslern i statsrådet eller hos riksdagens justitieombudsman.

En sekretessbelagd uppgift kan lämnas ut också för behandling av ett besvär hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan. Bland annat behandlingen av besvär med stöd av konventionerna om mänskliga rättigheter förutsätter att handlingar lämnas ut, inte enbart till de internationella organ som behandlar ärendet utan också till utrikesministeriet och de inhemska myndigheter som deltar i behandlingen.

Bestämmelserna i 4 punkten skall trygga myndigheternas övervaknings- och tillsynsuppdrag. Det är inte meningen att en myndighet med stöd av bestämmelsen skall kunna kräva att den myndighet som övervakningen eller tillsynen riktar sig mot skall lämna ut alla handlingar av ett visst slag. En handling kan lämnas ut, om den behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag skall kunna utföras.

Enligt 2 mom. har en myndighet rätt att åt en annan myndighet lämna ut sådana adress- och andra kontaktuppgifter som enligt 24 § 1 mom. 31 punkten är sekretessbelagda.

Enligt 3 mom. får en myndighet för en annan myndighet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i ett personregister som den andra myndigheten enligt en särskild förpliktelse i lag skall beakta när den fattar beslut.

Paragrafen syftar till att minska behovet av specialbestämmelser, när utlämnande av en handling kan anses acceptabelt och det sker med stöd av en specialbestämmelse. Som i momentet avsedda grunder för utlämnande kan nämnas t.ex. sådana bestämmelser om beviljande av en förmån, där det definieras vilka slags andra förmåner som utgör hinder för att bevilja ifrågavarande förmån. Som exempel på detta kan nämnas i 6 § lagen om studiestöd (65/1994) - ingående bestämmelserna om beviljande av studiestöd.

Enligt förslaget kan sekretessbelagda uppgifter sökas med hjälp av en teknisk anslutning endast om den som uppgifterna hänförs till har samtyckt, om inte något annat ut-

tryckligen föreskrivs särskilt om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Denna extra förutsättning behövs med tanke på det konstitutionella skyddet för den personliga integriteten. Dessutom vägleder bestämmelsen myndigheterna i riktning mot att förbättra den registrerades möjligheter att få information om behandlingen av personuppgifter som gäller honom själv såsom förutsätts bland annat i direktivet om skydd för personuppgifter.

Under beredningen av lagen övervägde man att föreslå en bestämmelse om att en sekretessbelagd handling i enskilda fall får lämnas ut, om den är synnerligen viktig för skötseln av en myndighetsuppgift och det är uppenbart att utlämnande av den inte medför väsentlig olägenhet för de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits. Fördel skulle alltså ha vägts mot nackdel. Med beaktande av utgångspunkterna för reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, bland annat kravet på att skyddet för personuppgifter skall regleras i lag, ansåg man dock att en bestämmelse som tillåter utlämnande av en handling på basis av en intressejämförelse inte behövs eller ens är ändamålsenlig. Om det är viktigt för behandlingen av ett visst slags ärenden att en myndighet kan ta del av en handling som innehas av en annan myndighet, kan frågan i praktiken inte prövas skilt från fall till fall, utan det behövs en uttrycklig bestämmelse. Bestämmelsen skulle ha överfört en del av riksdagens beslutanderätt till förvaltningen. Den omfattande förfrågan som offentlighetskommissionen gjorde bland myndigheterna visade dessutom att speciallagstiftningen har utvecklats så pass mycket under de senaste åren att det inte finns några allmänna problem som skulle tala för att en bestämmelse som kan tillämpas på enskilda fall intas i lagen. Utvecklingen av bestämmelserna om rätten att ta del av en handling ankommer på ministerierna, vilket ytterligare accentuerar planeringskyldigheten enligt 18 § 1 mom. 4 punkten.

30 §. *Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ.* Enligt paragrafen kan sekretessbelagda uppgifter med tillstånd av en myndighet lämnas ut till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, om motsvarande finska myndighet har rätt att ta del av sådana uppgifter. Då skall samarbetet mellan utlandet och Finland regleras i en för

Finland bindande internationell överenskommelse eller någon annan författning, till exempel en EG-rättsakt

31 §. *Upphörande av sekretess i fråga om en myndighetshandling.* I paragrafen anges huvudreglerna för upphörande av sekretess.

Enligt 1 mom. blir en myndighetshandling offentlig, när sekretesstiden har gått ut. Momentet motsvarar i stort 21 § 1 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Bestämmelser om sekretesstiderna finns i det föreslagna 2 mom. Sekretesstiderna kan visserligen regleras också särskilt. Paragrafen gäller även sådana handlingar som är sekretessbelagda med stöd av någon annan bestämmelse, till exempel beskattningshandlingar. Om det i en speciallag på något annat sätt anges att en handling blir offentlig än det som föreskrivs i den föreslagna lagen, tillämpas speciallagen.

När sekretess beror på ett särskilt förordnande, upphör den när den tid som anges i förordnandet har förlutit eller när den myndighet som förordnat om sekretess återkallar förordnandet. Bestämmelser som tillåter sekretessförordnanden finns i ett flertal speciallagar, till exempel 60 § lagen om republikens presidents kansli. På de grunder som nämns i 9 § 2 mom. lagen om offentlighet vid rättegång kan domstolen besluta att rättegångsmaterialet med undantag av tillämpliga lagrum och domslutet till behövliga delar skall hållas hemligt en viss tid, högst 40 år från det utslaget gavs.

Enligt 2 mom. är den allmänna sekretesstiden 25 år, precis som nu. För jämförelsens skull kan här nämnas att sekretesstiden i Sverige är 2 - 70 år (sekretesslagen). Enligt den allmänna principen i arkivlagstiftningen i vissa västeuropeiska länder blir en handling som förvaras i ett allmänt arkiv tillgänglig för allmänheten 30 år efter upprättandet. Principen saknar visserligen inte undantag.

För att förebygga tolkningssvårigheter har så enhetliga och entydiga sekretesstider som möjligt eftersträvat. Den allmänna sekretesstiden har inget samband med skyddsintresset. Myndigheterna kan dock i vissa fall tillåta att en sekretessbelagd handling lämnas ut, vilket innebär en viss flexibilitet. Större flexibilitet uppnås också genom skaderekvisiten särskilt i de sekretessbestämmelser som är avsedda att skydda ett allmänt intresse. Ett skaderekvisit innebär nämligen att sekretess i fråga om en handling beror på den olägenhet som utlämnande av handlingen

skulle medföra, och därför är handlingen sekretessbelagd endast den tid sekretess behövs för att förhindra olägenhet. Sekretess-tiden kan alltså med stöd av ett skaderequisit bli betydligt kortare än den allmänna sekretess-tid som anges i lagförslaget.

En handling som belagts med sekretess för att skydda den personliga integriteten är sekretessbelagd betydligt längre än 25 år. Skyddande av den personliga integriteten innebär i detta sammanhang att till exempel en uppgift om någons hälsotillstånd eller en omsändighet som hänför sig till privatlivet skyddas från offentligheten. De viktigaste sekretessbestämmelserna i detta hänseende finns i 24 § 1 mom. 24 - 32 punkten, men den personliga integriteten kan skyddas också i specialbestämmelser. Förslaget innebär att sekretess-tiden förlängs. För en handling som är sekretessbelagd för skyddande av privatlivet gäller sekretess i 50 år räknat från den dag den person som handlingen gäller avled.

På den grund som nämns i 3 mom. kan statsrådet förlänga den normala sekretess-tiden med högst 30 år. Bestämmelsen kan motiveras särskilt med skyddet för den personliga integriteten, men också med de intressen som hänför sig till statens säkerhet och skötseln av de internationella relationerna. Det kan vara motiverat att undantagsvis förlänga sekretess-tiden från den tid som nämns i 1 och 2 mom. också i vissa andra fall.

Statsrådet har med stöd av 22 § lagen om allmänna handlingars offentlighet förlängt sekretess-tiden i fråga om handlingar som hänför sig bland annat till utrikesförvaltningen, utrikeshandeln och polisväsendet med 15, 25 eller 35 år. I praktiken har sekretess-tiden inte förlängts med 50 år, trots att lagrummet medger det. I förslaget har maximtiden sänkts till högst 30 år. Om längre sekretess-tider behövs, skall frågan regleras i en speciallag.

Enligt förslaget kan sekretess-tiden förlängas endast om det är uppenbart att en handling, när den vid utgången av sekretess-tiden blir offentlig, kommer att medföra betydande olägenhet för de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits. Bestämmelsen är alltså strängare än 22 § lagen om allmänna handlingars offentlighet, enligt vilken sekretess-tiden kan förlängas när det är skäl till det. Eftersom det trots allt är fråga om en exceptionell åtgärd, anges förutsättningar-

na noggrannare i förslaget än i den gällande lagen.

Statsrådet kan återkalla ett beslut om förlängning av sekretess-tid eller förkorta en förlängd sekretess-tid. Fastän man strävat till att minska statsrådets uppgifter som en myndighet som fattar enskilda beslut, föreslås att beslut om förlängning av sekretess-tid skall fattas vid statsrådets allmänna sammanträde. Det är trots allt fråga om viktiga och tämligen ovanliga beslut. Ett beslut om förlängning av sekretess-tid skall fattas innan sekretess-tiden har gått ut.

I 4 mom. anges hur sekretess-tiden fastställs. Sekretess-tiden för en handling räknas från den dag handlingen daterades. Om handlingen inte har daterats, räknas sekretess-tiden från den dag handlingen blev färdig. Färdigställandet kan fastställas i tid i enlighet med 6 och 7 §. Sekretess-tiden i fråga om ett register räknas alltså från den dag anteckningen infördes. För att bestämmelsen skall fungera i praktiken, bör sekretessbelagda handlingar och registeranteckningar i mån av möjlighet dateras. Sekretess-tiden för en handling som en enskild har lämnat in till en myndighet räknas från den dag myndigheten fick handlingen.

32 §. *Undantag i fråga om tystnadsplikt och upphörande av tystnadsplikt.* Bestämmelserna i 26 - 31 § gäller till formuleringen endast sekretessbelagda handlingar. Enligt lagförslaget täcker handlingssekretessen och tystnadsplikten dock varandra praktiskt taget helt. Det som sägs om handlingssekretess gäller därför vanligen också i fråga om tystnadsplikten. Tystnadsplikten kan dock i vissa fall gå ett steg längre än handlingssekretessen, eftersom tystnadsplikt gäller också för olagrade uppgifter. Med hänsyn till dessa situationer - och för tydlighetens skull - föreslås att det i lagen intas en bestämmelse om att det som sägs om sekretessbelagda handlingar i tillämpliga delar gäller även uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller. Bestämmelsen har praktisk betydelse bland annat för upphörandet av tystnadsplikt.

8 kap. Särskilda bestämmelser

I kapitlet ingår bestämmelser om ändrings-sökande, bestämmelser om avgifter för utlämnande av en handling, straffbestämmelser, bestämmelser om givande av förordning, bestämmelser om ikraftträdande och övergångsbestämmelser.

33 §. *Ändringssökande.* Paragrafen innehåller grundbestämmelserna om ändringssökande. Enligt paragrafen får ändring i ett myndighetsbeslut genom vilket en begäran om utlämnande av en handling har avslagits sökas genom besvär i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Enligt förslaget går det alltså inte söka ändring i ett positivt myndighetsbeslut. En enskild kan dock ha intresse av att överklaga ett beslut genom vilket en sekretessbelagd handling som gäller honom själv har lämnats ut. En sådan situation kan uppstå till exempel när en handling lämnats ut med stöd av 28 §. Behov av rättsskydd kan uppstå även när myndigheten i ett oklart läge tvingas avgöra om en begärd handling är sekretessbelagd enligt denna lag eller inte. En myndighet kan till exempel i strid med en näringsidkares vilja lämna ut en handling som gäller hans näringsverksamhet, om myndigheten anser att det inte medför ekonomisk skada för honom (24 § 1 mom. 20 punkten).

Det som talar emot besvärsmöjlighet är att besvär i praktiken fördröjer verkställandet av ett beslut om utlämnande av en handling. Besvärstiden börjar först när beslutet jämte besvärshandlingen har getts samtliga parter för kännedom. Antalet parter kan vara stort - särskilt när det är fråga om massutlämnande av personuppgifter - och kretsen svår att avgränsa. Eftersom detta skulle fördröja utlämnandet av en handling, föreslås att ändring precis som nu kan sökas endast i negativa beslut. En enskild som anser att en viss handling inte borde ha lämnats ut kan anföra förvaltningsklagan och göra anspråk på skadestånd.

Eftersom det i förslaget inte nämns vem som har besvärsmöjlighet, avgörs frågan enligt de allmänna principerna om rätt att söka ändring. Ändring har vanligen sökts endast av sådana som fått avslag på en begäran om utlämnande av en handling. I enstaka fall har ändring sökts av en myndighet på vilken en tillsynsuppgift ankommer, om besvärsmyndigheten har ålagt den att lämna ut en handling.

I fullföljdsärenden iaktas förvaltningsprocesslagen. Bland annat bestämmelserna om besvärstid, anförande av besvär och besvärshandling är tillämpliga.

Om beslutet har fattats av ett statligt affärsverk eller en i 4 § 2 mom. avsedd som utför en offentlig uppgift, kan besvär anföras

hos den behöriga regionala förvaltningsdomstolen, som framgår av förvaltningsprocesslagen.

34 §. *Avgifter.* I paragrafen anges när utlämnande av en handling med stöd av den föreslagna lagen kan beläggas med avgift. I den gällande lagen finns det inte någon motsvarande bestämmelse.

Avgift får uppbäras för en kopia av en handling. Med kopia avses även till exempel en elektronisk kopia av en handling som upprättats med hjälp av automatisk databehandling. Avgift får uppbäras också när en handling lämnas ut i form av en utskrift eller med hjälp av en teknisk anslutning.

Avgift kan dock i dessa fall uppbäras endast om en lag eller en förordning särskilt tillåter det. Statsmyndigheternas prestationer är avgiftsbelagda i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Avgifterna kan fastställas också i enlighet med en lag om en viss myndighet eller en avgiftsförordning som utfärdats med stöd av den. Avgifterna för den service som produceras av statens affärsverk fastställs i enlighet med lagen och bestämmelserna om affärsverket. Enligt 13 § 2 mom. 4 punkten i kommunallagen är det fullmäktige som beslutar om de allmänna grunderna för de avgifter som skall tas ut för kommunens tjänster och andra prestationer.

Avgift får inte uppbäras för muntligt utlämnande av en handling eller för framläggande av en handling för läsnings- och kopiering hos myndigheten, om det sker med stöd av den föreslagna lagen.

35 §. *Straffbestämmelser.* Straffbestämmelsen i lagförslaget är en hänvisning. De lagändringar som gjordes i samband med det andra skedet av totalrevideringen av strafflagen har beaktats.

I paragrafens 1 mom. hänvisas först till bestämmelserna i 40 kap. strafflagen, eftersom den föreslagna lagen primärt skall tillämpas av tjänstemän och anställda vid offentliga samfund.

En bestämmelse om sekretessbrott begånget av en tjänsteman eller en anställd vid ett offentligt samfund finns i 40 kap. 5 § strafflagen. Olovligt röjande av en handling vars offentlighet beror på prövning kriminaliseras i 40 kap. 6 § strafflagen.

I denna proposition föreslås att 40 kap. 6 § strafflagen skall upphävas. I paragrafen föreskrivs om straff för den som olovligen

röjer en uppgift i eller om en handling som inte är offentlig. Mildrandet av straffen till denna del beror på de lösningar som man kom fram till under beredningen och som syftar till att öka beredningsoffentligheten. När beredningsoffentligheten ökar, är det naturligt att straffen samtidigt lindras. Till denna del hänvisas även till detaljmotiveringen till ändringen av 40 kap. strafflagen.

I momentet föreslås också en hänvisning till 38 kap. 1 och 2 §, som gäller sekretessbrott och sekretessförseelser begångna av enskilda. Tillämpningsområdet för dessa paragrafer avse närmast omfatta de situationer, där en enskild med tillstånd av en myndighet eller på grund av uppdragsrelation till en myndighet har fått tillgång till sekretessbelagda uppgifter och bryter mot skyldigheten att hemlighålla handlingen eller mot tystnadsplikten. De som verkar vid en myndighet utan anställningsförhållande, t.ex. praktikanter och sådana som utför frivilligt arbete har enligt lagens 23 § tystnadsplikt. Brott mot tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande i ovannämnda fall avses vara straffbara enligt bestämmelserna i 38 kap. strafflagen.

Med brott mot tystnadsplikten jämställs enligt paragrafens 2 mom. brott mot den i lagförslagets 27 § avsedda förbindelsen och den i 28 § 2 mom. avsedda föreskriften.

36 §. *Utfärdande av förordning.* Närmare bestämmelser om verkställigheten av den föreslagna lagen utfärdas enligt bestämmelsen genom förordning.

Om de sekretessbestämmelser som utfärdats genom förordning upphävdes genom en allmän bestämmelse i lagens ikraftträdelsebestämmelse, skulle vissa tolkningssvårigheter uppstå. Det skulle nämligen inte vara helt klart vilka bestämmelser som fortfarande är i kraft och vilka som hade upphävts. Därför är det klokast att upphäva dem genom en särskild förordning. Ett särskilt bemyndigande om utfärdande av förordning behövs för att samtliga förordningsbestämmelser som överlappar sekretessbestämmelserna i den nya lagen skall kunna upphävas utan att man först utreder om de har utfärdats med stöd av lagen om allmänna handlingars offentlighet eller möjligen med stöd av någon annan lag.

Närmare bestämmelser om klassificeringen och behandlingen av sekretessbelagda handlingar samt om den övriga verkställigheten av lagen kan utfärdas med stöd av 18 § 2

mom. Utkast till förordningar har bifogats propositionen.

37 §. *Ikraftträdande.* 1 mom. föreslås utgöra en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande.

Enligt 2 mom. föreslås lagen om allmänna handlingars offentlighet jämte ändringar bli upphävd. Den nya lagen föreslås därmed också tillämpas på handlingar som upprättats innan den har trätt i kraft. På samma sätt gick man tillväga när lagen om allmänna handlingars offentlighet trädde i kraft den 1 januari 1952 och när den senare har ändrats. Även bestämmelserna om partsoffentlighet i 3a kap. lagen om allmänna handlingars offentlighet kunde - när lagändringen trädde i kraft den 1 januari 1983 - tillämpas på handlingar i ärenden som hade avgjorts innan lagändringen hade trätt i kraft. Detta motiverades bland annat med att de föreslagna bestämmelserna långt innebar kodifiering av gammal praxis. Det var dessutom fråga om bestämmelser som förbättrade rättsskyddet.

De interna myndighetsutredningar som upprättats medan lagen om allmänna handlingars offentlighet är i kraft blir enligt förslaget offentliga, om behandlingen av ärendet har avslutats hos myndigheten och om handlingarna enligt bestämmelserna inte är sekretessbelagda. Med anledning av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om allmänna handlingars offentlighet tog laggranskningsrådet i ett utlåtande av den 21 december 1982 (utlåtande nr. 3/1982) ställning till den olägenhet som retroaktivitet innebär. Argument kan anföras för att de nya bestämmelserna om interna myndighetsutredningar skall gälla endast dem som upprättas efter det att lagen har trätt i kraft. Under beredningen kom man dock fram till en annan lösning, bland annat med hänsyn till kravet på klarhet. Också vissa andra praktiska skäl, såsom enhetlighet vid arkiveringen och den övriga behandlingen av handlingar, talade för det. Man har dessutom utgått från att lagförslaget och sekretessbestämmelserna inte kommer att medföra någon verklig olägenhet.

De bestämmelser om att handlingar skall vara sekretessbelagda som utfärdats med stöd av lagen om allmänna handlingars offentlighet förblir enligt 3 mom. i kraft. Bestämmelsen har ansetts nödvändig av tydlighetsskäl. Man har nämligen ansett att det inte går att ingripa i tidigare sekretessföreskrifter genom allmänna bestämmelser.

Specialbestämmelsen i 4 mom. anger när uppgifter som frivilligt har lämnats in till en myndighet får användas och lämnas ut för vetenskaplig forskning. Eftersom skriftligt samtycke inte alltid har lämnats vid insamling av forskningsmaterial och ett samtycke också av andra orsaker kan vara svårtolkat, föreslås att uppgifter som samlats in innan lagen har trätt i kraft får användas och lämnas ut för vetenskaplig forskning oberoende av 28 §, om det är uppenbart att det inte väsentligen strider mot de syften för vilka uppgifterna har lämnats in.

38 §. *Övergångsbestämmelse.* I paragrafen ingår två olika tidsfrister. De förteckningar och beskrivningar som avses i lagens 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten skall uppgöras inom ett år efter lagens ikraftträdande. För uppgörandet av förteckningarna behöver en tidsfrist som är längre än ett år inte reserveras, eftersom myndigheterna redan på grund av arkivlagstiftningen skall förteckna och ange det material som uppstår vid deras verksamhet och bevaringstiderna för detta.

De datasystem som har tagits i bruk före den föreslagna lagens ikraftträdande skall skyddas, och de säkerhetsåtgärder som behövs för skyddet, integriteten och kvaliteten av de uppgifter som ingår i dem skall genomföras inom fem år efter lagens ikraftträdande, om inte en senare tidpunkt bestäms genom förordning. Övergångsperioden behövs med tanke på de kostnader som möjligen uppstår till följd av programändringar. Eftersom de tekniska anvisningar och föreskrifter som statsrådet ger med stöd av 18 § 2 mom. kan ha verkningar på de i bestämmelsen avsedda åtgärderna, föreslås att det genom förordning skall vara möjligt att bestämma en övergångsperiod som är ännu längre.

1.2. Personregisterlagen

Personregisterlagen föreslås bli ändrad så att förhållandet till den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet framträder tydligare. De tekniska korrigeringar som grundrättighetsreformen och de föreslagna ändringarna föranleder föreslås bli gjorda i 37 § 1 mom.

18 §. *Allmänna förutsättningar för utlämnande av personuppgifter.* I paragrafen finns grundläggande bestämmelser som anger när en uppgift som ingår i eller inhämtats för ett personregister får lämnas ut. I 19 § anges

ytterligare förutsättningar för utlämnande av uppgifter i form av massutlämnande eller känsliga stickprov. Dessa två begrepp - massutlämnande och känsliga stickprov - definieras i 2 § personregisterlagen. Rubriken för lagens 18 § föreslås bli ändrad så att den tydligare uttrycker förhållandet mellan 18 och 19 §. På motsvarande sätt föreslås, på grund av förhållandet mellan 18 och 19 §, i 18 § 1 mom. 1 punkten intas ett omnämnande av tillstånd av datasekretessnämnden.

Ett nytt 6 mom. föreslås bli fogat till paragrafen. Enligt det föreslagna momentet gäller angående utlämnande av en personuppgift ur ett personregister som förs av en myndighet vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Eftersom ett personregister som förs av en myndighet är en handling som hör till tillämpningsområdet för lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lämnas uppgifter ut i enlighet med offentlighetsbestämmelserna. I motiveringen till den allmänna lagen konstaterades att de allmänna bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter också i fortsättningen skall finnas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. När uppgifter lämnas ut ur ett personregister som förs av en myndighet tillämpas också häfter bestämmelserna om utlämnande av en personbeteckning i 19 § personregisterlagen.

Som senare närmare framgår är avsikten att frånga den i den gällande lagen givna möjligheten att bevilja tillstånd att avvika från bestämmelserna i personregisterlagen och i den med stöd av denna lag givna förordningen. Enligt förslaget skall tillstånd dock kunna beviljas till massutlämnande av personuppgifter.

37 §. *Tillstånd.* Då personregisterlagen stiftades var det behövligt att inta bestämmelser om förfarande för undantagslov, eftersom det under lagberedningen inte var möjligt att förväg ta hänsyn till olika i praktiken framkommande situationer på ett område som tidigare var oregerat. Datasekretessnämnden gavs rätt att bevilja tillstånd att avvika från bestämmelserna i personregisterlagen och den med stöd av denna givna förordningen samt rätt att bevilja tillstånd till massutlämnande av personuppgifter och utlämnande av känsliga stickprov av sådana även ur personregister förda av myndigheter med hjälp av ADB.

Möjligheten till undantagslov har på grund

av lagstiftningens utveckling i stor utsträckning förlorat sin betydelse särskilt när det gäller informationsutbytet mellan myndigheterna. Efter lagens ikraftträdande gällde ärendena rörande undantagslov bland annat utlämnande av befolkningsregisteruppgifter som mikrofilmkopior, massutlämnande av skatteuppgifter samt upplagring av personuppgifter för utarbetande av personmatriklar. Om dylika registreringsfunktioner har flera specialbestämmelser givits. Inom den privata sektorn föreligger behov av tillståndsbaserad registerföring särskilt i syfte att hindra missbruk som riktar sig mot banker och försäkringsanstalter.

Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen skall om skydd för personuppgifter stadgas i lag, varför det inte kan anses riktigt, att datasekretessnämnden skall kunna bevilja tillstånd att avvika från vilken bestämmelse som helst i personregisterlagen. Även i personuppgiftskommissionens betänkande föreslås att förfarandet med undantagslov skall frångås och ersättas med ett tillståndsförfarande, som föreslås kunna tillämpas betydligt sparsammare än det nuvarande.

Av nämnda skäl föreslås, att i lagens 37 § 1 mom. intas en bestämmelse om tillstånd av datasekretessnämnden. Enligt förslaget skall datasekretessnämnden kunna bevilja i 5, 7 eller 18 - 20 § personregisterlagen avsett tillstånd, om registrering eller utlämnande av uppgifter eller samkörning av personregister är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse och detta kan göras utan att äventyra den registrerades integritet, intressen och rättigheter samt statens säkerhet. Samtidigt föreslås paragrafens rubrik ändras så att det bättre svarar mot innehållet.

Förslaget innebär att datasekretessnämnden kan ge tillstånd att registrera personuppgifter även då det inte mellan registerföraren och den registrerade existerar ett sådant juridiskt eller faktiskt förhållande, som skulle fylla anknytningskravet enligt lagens 5 § 1 mom. Enligt direktivet om skydd för personuppgifter kan behandling tillåtas bland annat då behandling är behövlig för att förverkliga registerförarens och en uppgiftsmottagande utomståendes berättigade intressen. De mest betydelsefulla registren, som för närvarande bygger på tillstånd av nämnden, uppfyller kraven i direktivet. Som exempel på sådana kan nämnas bankernas datasystem för hindrande av missbruk.

Nämnden föreslås kunna ge tillstånd till inhämtande och registrering av känsliga uppgifter även i andra situationer än de som bestäms i 7 § personregisterlagen. Enligt artikel 8 punkt 4 i direktivet om skydd för personuppgifter kan behandling av känsliga uppgifter tillåtas genom beslut av tillsynsmyndighet av viktigt allmänt skäl och med beaktande av behövliga skyddsåtgärder.

I 18 § personregisterlagen bestäms om de allmänna grunderna för utlämnande av personuppgifter och i 19 § för massutlämnande av personuppgifter. I lagens 20 § regleras i sin tur förutsättningarna för samkörning av personregister. Datasekretessnämnden föreslås kunna ge tillstånd till sådana behandlingsåtgärder beträffande personregister även i andra fall än de i lagen bestämda, om de i 1 mom. i den föreslagna 37 § bestämda villkoren är uppfyllda.

Ett villkor för att nämnden skall kunna bevilja tillstånd föreslås vara att införande eller utlämnande av uppgifter eller samkörning av personregister är nödvändigt för ett viktigt allmänt eller enskilt intresse och att detta kan göras utan att äventyra den registrerades integritet, enskilda intressen och rättigheter och statens säkerhet. Villkoren är formulerade med hänsyn tagen till de internationella överenskommelserna om skydd för personuppgifter och direktivet om skydd för personuppgifter ävensom de principer för begränsning av skyddet för personuppgifter som framgår av dessa.

Enligt förslaget skall i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet intas allmänna bestämmelser om utlämnande av personuppgifter ur myndigheternas personregister. Utlämningsvillkorens anknytning till bestämmelserna om skydd för personuppgifter samt utvecklingen av specialbestämmelserna onödiggör möjligheten till tillstånd av datasekretessnämnden, varför ingen hänvisning till den allmänna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet längre föreslås ingå i 37 § 1 mom. personregisterlagen.

I förslaget ingår en övergångsbestämmelse, enligt vilken de funktioner som grundar sig på undantagslov beviljade före lagens ikraftträdande enligt den 37 § som gäller när lagen träder i kraft skall göras lagenliga inom tre år efter lagens ikraftträdande. Tidsfristen svarar mot den tidsrymd, inom vilken behandlingen av personuppgifter skall bringas att motsvara kraven i direktivet om skydd av personuppgifter. Reformen av den allmänna

lagen om skydd för personuppgifter bör tråda i kraft redan därförinnan i enlighet med direktivet om skydd av personuppgifter.

1.3. Kommunallagen

När kommunallagen bereddes var totalrevisionen av offentlighets- och sekretesslagstiftningen omöjlig att förutse. Därför bör nu de ändringar som den totala revideringen föranleder göras i lagen. Därutöver bör man beakta att reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformen trädde i kraft efter det att kommunallagen hade stiftats.

57 §. *Sammanträdes offentlighet.* Enligt paragrafen är fullmäktiges sammanträden offentliga, om inte fullmäktige beslutar något annat i fråga om något visst ärende. Andra organs sammanträden än fullmäktiges är offentliga endast om organet beslutar det.

I rättslitteraturen har man ansett att fullmäktige kan sammanträda inom stängda dörrar, när kommunens intresse kräver att uppgifter om behandlingen inte sipprar ut i offentligheten. Enligt den vedertagna tolkningen anses offentlighetsprincipen innebära att behandling inom stängda dörrar kan komma på fråga endast när tydliga, vägande skäl kräver det.

Om fullmäktige har beslutat sammanträda inom stängda dörrar, har organet ansetts ha rätt att besluta att den del av protokollet som gäller det inom stängda dörrar behandlade ärendet skall hållas hemligt en tid som fullmäktige fastställer. I litteraturen rekommenderas dock att det slutgiltiga beslutet i ärendet utan undantag fogas till det offentliga protokollet. Beslutet blir då offentligt på samma sätt som de övriga fullmäktigebesluten.

Enligt den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan en handling i enskilda fall beläggas med sekretess endast om det särskilt tillåts i lag. Avsikten är att frågå det nuvarande förslaget, det vill säga att republikens president och statsrådet kan förordna om sekretess för att skydda ett intresse som nämns i 9 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet. Avsikten kan motiveras med 10 § 2 mom. regeringsformen, som anger att handlingar som innehas av en myndighet är offentliga, om deras offentlighet inte av nöd-

vändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag.

Det förfarande som den vedertagna tolkningen för närvarande alltså tillåter, det vill säga att fullmäktige kan sekretessbelägga handlingar som behandlats inom stängda dörrar, går illa ihop med utgångspunkterna för den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och med 10 § 2 mom. regeringsformen. Därför bör bestämmelserna om sammanträdesoffentligheten för de kommunala organen ändras.

I förslaget begränsas fullmäktiges prövningsrätt beträffande möjligheten att sammanträda inom stängda dörrar. Om sekretess enligt lag gäller för ett ärende eller en handling som skall behandlas på sammanträdet, skall organet konstatera att sammanträdet till den delen hålls inom stängda dörrar. I övrigt kan fullmäktige besluta att ett sammanträde skall hållas inom stängda dörrar endast om det finns vägande skäl till det (1 mom.). De handlingar som företes inom stängda dörrar eller upprättas med anledning av den diskussion som förs inom stängda dörrar är sekretessbelagda endast om det särskilt föreskrivs i en lag (3 mom.).

Enligt gällande lag är andra organs sammanträden än fullmäktiges offentliga endast om organet beslutar det. Av tydlighetsskäl föreslås att prövningsrätten skall avgränsas så att organet inte skall kunna besluta att sammanträda offentligt, om sekretess enligt en särskild bestämmelse i en lag gäller för ett ärende eller en handling som skall behandlas på sammanträdet.

74 §. *Revisionsnämndens och revisorernas rätt till upplysningar.* Enligt den gällande lagen har ledamöterna i en kommuns revisionsnämnd och revisorerna rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som de anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget. Den rätt för en enskild medlem av revisionsnämnden att få upplysningar som stadgas i lag kan inte betraktas som ändamålsenlig. Revisionsnämnden verkar som ett organ och som ett kollektiv, alldeles som andra organ med flera medlemmar. Av denna anledning bör rätten att få upplysningar tillkomma revisionsnämnden, som bör fatta beslut om att använda sig av denna rätt. Enligt förslaget skall paragrafen ändras så att revisionsnämnden nämns i stället för ledamöterna.

1.4. Lag om upphävande av vissa sekretessbestämmelser

De bestämmelser om handlingssekretess och tystnadsplikt som utfärdats på lagnivå och som motsvarar bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreslås bli upphävda. Lagtekniskt föreslås detta ske genom att en lag om upphävande av vissa sekretessbestämmelser stiftas. I lagförslaget finns en förteckning över de bestämmelser som bör upphävas. Sådana bestämmelser finns i sammanlagt 64 lagar. Motsvarande bestämmelser som utfärdats genom förordning upphävs genom en särskild förordning.

1 §. Den vanligaste sekretessgrunden i de bestämmelser som föreslås bli upphävda är en privat affärs- eller yrkeshemlighet. Den åberopas bland annat i de bestämmelser som föreslås bli upphävda i 1 § 3—17, 34—36 och 62—64 punkten. Handlingar som gäller en privat affärs- eller yrkeshemlighet eller någon annan därmed jämförbar omständighet som har samband med privat näringsverksamhet föreslås vara sekretessbelagda enligt 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Uppgifter om någons hälsotillstånd är en annan viktig sekretessgrund. Den åberopas bland annat i de bestämmelser som föreslås bli upphävda i 1 § 16, 17, 45, 46 och 62—64 punkten. Motsvarande sekretessgrund nämns i 24 § 1 mom. 25 punkten i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Aven uppgifter om någons ekonomiska ställning utgör sekretessgrund i ett flertal författningar, bland annat i de bestämmelser som föreslås bli upphävda i 1 § 1, 13—17 samt 45 och 46 punkten. Handlingar som gäller någons ekonomiska ställning föreslås sekretessbelagda enligt 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

En enskild eller familjs hemlighet är en vanlig sekretessgrund i sociallagstiftningen. Den åberopas bland annat i de bestämmelser som föreslås bli upphävda med stöd av 1 § 47—50 och 52—55 punkten. Det är svårt att exakt fastställa vilka uppgifter som skall anses hänföra sig till en enskild eller familjs hemlighet, men åtminstone uppgifter om den ekonomiska ställningen, hälsotillståndet, levnadssättet, familjelivet och andra personliga förhållanden kan anses höra till gruppen.

Bestämmelser om sekretess i fråga om sådana uppgifter föreslås ingå i 24 § 1 mom. 23, 25 och 32 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I vissa av de bestämmelser som föreslås bli upphävda uttrycks skyldigheten att iakttä sekretess via den verksamhet som regleras eller på något annat sätt mera allmänt än ovan. I de bestämmelser som föreslås bli upphävda bland annat i 1 § 56—58 punkten anges att uppgifter som någon har fått i samband med handläggningen av ett ärende som nämns i lagen skall hållas hemliga. I vissa bestämmelser, bland annat i de som föreslås bli upphävda i 1 § 29, 62 och 63 punkten, anges att sekretess skall iakttas i fråga om uppgifter för vilka sekretess föreskrivs särskilt eller som på grund av sakens natur skall hållas hemliga. Eftersom sekretessgrunderna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i regel är allmänt tillämpliga, täcker de även dylika på bestämmelserna grundade sekretessbehov.

2 §. En bestämmelse om ikraftträdande avses ingå i lagens 2 §.

1.5. Lagen om offentlighet vid rättegång

2 §. *Uppgifter om rättegång.* Ett syfte med förslaget är att uttömmande lagstifta om offentlighet för uppgifterna i domstolsdiarierna. Den föreslagna bestämmelsen avses således vara primär i förhållande till 6 § 1 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt paragrafens 1 mom. blir de i en domstols diarium och andra register över handlingar förda anteckningarna om parternas namn, bostadsort liksom om sakens natur samt tidpunkten och platsen för förhandlingen offentliga, då de är gjorda. Bestämelsen innebär att anteckningens offentlighet inte påverkas av de sekretessbestämmelser som ingår i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller andra lagar. Sålunda blir exempelvis de anteckningar som gjorts om stämningsansökan i ett brottmål offentliga omedelbart, då de har gjorts efter att ansökan har inkommit till domstolen.

Anteckningar som gjorts om ett ärende som gäller tvångsmedel som avses i kap. 5 a tvångsmedelslagen skall enligt förslaget bli offentliga först då för brott misstänkta senast skall underrättas om användning av tvångsmedel, om inte domstolen beslutar något

annat. Denna specialbestämmelse motsvarar den gällande lagen.

Uppgift om en parts identitet i brottmål som gäller sådan omständighet i en persons privatliv som är av synnerligen ömtålig natur kan man enligt 2 mom. vägra att utlämna. Med omständighet av synnerligen ömtålig natur kan enligt momentet avses t.ex. sexualbrott eller annat brott som ansluter sig till sexuallivet.

5 b §. *Behandlingen av vissa sekretessbelagda handlingar vid en rättegång.* Med stöd av 9 § 1 mom. lagen om offentlighet vid rättegång kan sekretess i fråga om en handling innebära att handlingen inte kan fogas till ett annat rättegångsmaterial, som blir offentligt. En sekretessbelagd uppgift kan bli offentlig i samband med den muntliga förhandlingen, om inte domstolen med stöd av 5 § har beslutat att den muntliga förhandlingen helt eller delvis skall ske utan att allmänheten är närvarande. Dessutom kan en sekretessbelagd uppgift tas med i domstolens offentliga beslut. Förhandlingen kan helt eller delvis ske inom stängda dörrar endast om domstolen fattar ett särskilt, motiverat beslut om det. Dessutom kan domstolen besluta att rättegångsmaterialet med undantag av domslutet skall hållas hemligt.

Därmed kan till och med en synnerligen känslig uppgift som hänför sig till den personliga integriteten läggas fram vid en offentlig rättegång och tas med i det offentliga beslutet. Detta kan vara oskäligt särskilt om den som uppgiften gäller inte är part i rättegången utan uppträder i egenskap av till exempel vittne eller brottsoffer.

För att uppmärksamma domstolarna på behovet av sekretess i fråga om uppgifter som hänför sig till den personliga integriteten föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf som gäller behandlingen av vissa sekretessbelagda handlingar vid en rättegång. Bestämmelsen avspeglar för sin del vikten av att privatlivet skyddas.

Enligt förslaget kan en sådan handling som avses i 24 § 1 mom. 23, 25—27, 29 eller 32 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller därmed jämförbara uppgifter som är sekretessbelagda enligt någon annan lag muntligen eller med hjälpmedel företes vid en offentlig förhandling eller fogas till motiveringen till ett offentligt beslut endast i den utsträckning det är nödvändigt för att handlägga målet och motivera beslutet.

De övriga intressen som skyddas av 24 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan inte anses förutsätta sådan reglering. De sekretessbestämmelser som skyddar allmänna intressen är i regel inte absoluta, utan behovet av sekretess skall avgöras från fall till fall på basis av skaderekvisitklausulen. Om man i ett enskilt fall anser att framläggandet av en handling äventyrar ett skyddsintresse, kan man alltid be domstolen att med stöd av 5 § lagen om offentlighet vid rättegång besluta att förhandlingen skall ske utan att allmänheten är närvarande. Statens yttre säkerhet och relationer till någon annan stat eller till ett internationellt samfund tryggas genom 4 §, som anger att förhandlingen skall hållas inom stängda dörrar, om en offentlig förhandling kunde äventyra intressena. Sekretess i fråga om förundersökningshandlingarna och vissa andra handlingar som gäller rättegångsförberedelse upphör i regel, när rättegången inleds.

9 §. *Rättegångsmaterialets offentlighet.* I 1 mom. bestäms om rättegångsmaterialets offentlighet, varvid med vissa undantag hänvisas till lagen om allmänna handlingars offentlighet. Hänvisningen föreslås bli ändrad till att avse den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.6. Strafflagen

I 35 § i den allmänna lagen hänvisas beträffande ett sådant brott mot sekretess eller tystnadsplikt som begås av en myndighetsanställd till 40 kap. strafflagen. I 40 kap. 5 § strafflagen finns bestämmelser om brott mot tjänsthemlighet och brott mot tjänsthemlighet av oaktsamhet. I 40 kap. 6 § strafflagen finns bestämmelser om olovligt röjande av en uppgift i eller om en handling som inte är offentlig. Endast uppsåtligt röjande är straffbart.

40 kap. 5 §. *Brott mot tjänsthemlighet och brott mot tjänsthemlighet av oaktsamhet.* Paragrafen föreslås ändras så att den motsvarar den reglering och den terminologi rörande offentlighetsbegränsningar som ingår i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Paragrafen avses, alldeles såsom nu, gälla uppsåtliga gärningar av tjänstemän och offentligt anställda arbetstagare. Beskrivningen av den straffbara gärningen i paragrafens 1 punkt föreslås ändras så, att av den framgår

de olika formerna av brott mot tjänsthemlighet. Sådana vore enligt förslaget obehörigt röjande av sekretessbelagd handling och yppande av uppgift som omfattas av tystnadsplikten.

Bestämmelserna om sekretessbelagda handlingar ingår i 22 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt denna är en handling sekretessbelagd, om den enligt lag skall hållas hemlig, eller om en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den skall hållas hemlig eller om den innehåller uppgifter, om vilka sekretessskyldighet har föreskrivits genom lag. Därmed är det inte nödvändigt att i paragrafen som i den nu gällande lagen särskilt nämna de uppgifter som enligt föreskrift om hemlighållande skall vara sekretessbelagda.

Paragrafen avses även gälla för uppgifter, som enligt lag inte får yppas. Med detta hänvisas till tystnadsplikten för tjänstemän och anställda vid offentliga samfund, om vilken bestämmelser ingår i 23 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Tystnadsplikten kan endast bygga på en i lag bestämd begränsning.

Momentet avses liksom nu gälla även obehörigt utnyttjande av en sekretessbelagd uppgift. Enligt 23 § 1 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller tystnadsplikten även i fråga om en sådan uppgift, som, om den vore införd i en handling, vore sekretessbelagd. Förbudet mot utnyttjande gäller således även sekretessbelagda handlingar. Det förbud mot utnyttjande av en sekretessbelagd uppgift som ingår i den nämnda 23 § 3 mom. skall således tillämpas även i de situationer där tystnadsplikten bygger på annan tystnadsplikt än den som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

40 kap. 6 §. *Olovligt röjande av uppgift i eller om en handling.* Paragrafen föreslås upphävd i syfte att öka beredningens offentlighet.

I samband med reformen av 40 kap. strafflagen uppmärksammades i riksdagen särskilt frågan om kriminalisering av röjande av uppgifter som är offentliga enligt prövning. Regeringens proposition (RP 58/1988 rd) innehöll ingen särskild bestämmelse om detta, utan icke-offentliga uppgifter hade jämförts med sekretessbelagda uppgifter. För röjande av sådana föreslogs en bestämmelse i 40 kap. 5 § strafflagen om samma straff. På grundval av lagutskottets betänkande (LaUB

7/1988 rd) fick lagen en form, enligt vilken röjande av en uppgift i en icke offentlig handling skall straffas endast som uppsåtligt enligt 40 kap. 6 § strafflagen, vartill straffskalan är lindrigare än den i kapitlets 5 § bestämda.

Till de centrala syftena med reformen hör att förtydliga grunderna för definieringen av offentlighet samt att öka beredningens offentlighet. Detta eftersträvas bland annat genom att reducera gruppen av handlingar som är offentliga enligt prövning, genom bestämmelser om skyldighet för myndigheter att informera om sin verksamhet, att lämna uppgifter om sina viktigaste planer och om andra ärenden som är under beredning. Myndigheterna skall enligt förslaget vara skyldiga att ge interna anvisningar för offentlighetens genomförande. Eftersom utlämnande av uppgifter ur beredningsmaterial som är offentligt enligt prövning sålunda föreslås bli flexibelt, är det alltså inte längre motiverat att i en paragraf i strafflagen stadga om särskilt straff för röjande av handling eller uppgifter i en sådan som är offentlig enligt prövning. Paragrafen föreslås därför upphävd.

Enligt förslaget till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller tystnadsplikten inte för uppgifter som ingår i en sådan handling som ännu inte har blivit offentlig. Offentligheten får inte ogrundat begränsas ens i fråga om handlingar som är under beredning. Bedömningen av om en myndighet lagenligt kan vägra att lämna ut en uppgift påverkas av 17, 19 och 20 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. En tjänsteman föreslås sålunda inte vara skyldig att följa t.ex. sådana föreskrifter som innebure totalt förbud mot utlämnande av uppgifter om lagstiftning under beredning, om inte sekretessbestämmelserna talar för annat.

Vid beredningen av lagen har utgångsställningen varit, att utlämnande av uppgifter ur sådana handlingar trots myndighetens uttryckliga förbud, under de förutsättningar som bestäms i 40 kap. 10 och 11 § strafflagen vore straffbara som försummelse av tjänsteplikt. Inte heller en föreskrift av en förman rörande utlämnande av uppgifter kan nödvändigtvis sättas i en annan ställning än andra föreskrifter om tjänsteutövningen. En myndighet bör ha möjlighet att utöva arbetsledning och fördelning av arbetsuppgifterna i anslutning till informationen, vilket i prak-

tiken innebär ett reellt förbud för andra tjänstemän att utlämna information.

1.7. Statstjänstemannalagen

17 §. En allmän bestämmelse om tystnadsplikt för myndighetsanställda föreslås bli intagen i lagen om allmänna handlingars offentlighet. Lösningen motiveras närmare i detaljmotiveringen till 6 kap. 17 § statstjänstemannalagen föreslås därför ändrad genom införande av en hänvisning till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Bestämmelserna i 22 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller endast grunderna för tystnadsplikten. Trots att tystnadsplikten för tjänstemän får ett detaljerat innehåll närmast av sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är speciallagstiftningen inte att förglömma. Därför föreslås att 17 § statstjänstemannalagen skall hänvisa också till speciallagarna.

1.8. Matrikellagen

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Matrikellagen tillämpas enligt 1 § för att inhämta, registrera, använda och utlämna personuppgifter för anställda hos offentliga samfund. Lagens 1 § 2 mom. kan tänkas lämna oklart, hur bestämmelserna om sekretess för och utlämnande av uppgifter som beskriver straff och avlöning skall tillämpas då det gäller riksdagens tjänstemän eller Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda eller en kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare eller arbetstagare. Fördens skull föreslås 2 mom. bli ändrat. Enligt förslaget skall bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter i lagens 6 - 9 § tillämpas på de nämnda tjänstemännen och de övriga anställda.

6 §. *Utlämnande av uppgifter.* Lagens 6 § gäller utlämnande av uppgifter som inhämtats och registrerats för matrikeln eller annars för skötseln av personalärenden i statens ämbetsverk. I paragrafen föreslås för klarhetens skull på samma sätt som i 1 § 2 mom. intas ett omnämmande av att bestämmelserna i lagen om sekretess och utlämnande av uppgifter skall tillämpas på utlämnande av uppgifter om riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och ar-

betstagare vid kommuner och samkommuner. Bestämmelserna föreslås med undantag av 9 § tillämpas även om uppgifterna inte har införts i matrikeln.

I paragrafen finns nu en hänvisning till lagen om allmänna handlingars offentlighet. Hänvisningen föreslås bli ändrad till att avse lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt förslaget skall beträffande utlämnande av uppgifter om statens tjänstemän och arbetstagare liksom riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och samkommuner som registrerats i matrikeln eller annars för skötseln av personalärenden finns hos en myndighet med senare i lagen föreskrivna undantag gälla vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

7 §. *Hemlighållande samt utlämnande av uppgifter om straff och om personlig avlöning.* I paragrafen bör två tekniska ändringar göras. Dessutom bör bestämmelserna om offentligheten i fråga om de offentligt anställdas avlöningsuppgifter ändras.

Trots att sekretess skall iaktas i fråga om uppgifter som gäller någons ekonomiska ställning, är uppgifterna om tjänstemännens och tjänsteinnehavarnas löneklass enligt matrikellagen offentliga. Uppgifter om personlig avlöning är dock inte offentliga.

Inom den offentliga förvaltningen införs som bäst nya avlöningssystem. De innebär att avlöningen beror på de krav arbetsuppgifterna ställer och på arbetsinsatsen och behörigheten. Därmed blir alltfler tjänstemannalöner personliga.

Skyddet för den personliga integriteten för personalen inom den offentliga förvaltningen kan visserligen anses förutsätta att en uppgift om den personliga avlöningen också i framtiden är sekretessbelagd. Å andra sidan kan öppenheten inom den offentliga förvaltningen och möjligheterna att övervaka det allmänna anses förutsätta raka motsatsen, det vill säga att uppgifterna om den sammanlagda avlöningen för personer som innehar en ledande ställning i ett offentligt samfund är offentliga.

I 1 mom. avses föreskrivas om sekretess för uppgifter om straff och avlöning. Sekretesskyldigheten rörande uppgifter om avlöning föreslås i momentet uttryckas exaktare än nu.

Sekretessbelagda skall i regel vara uppgif-

ter om den del av en tjänstemans lön som bygger på hans personliga prestationer eller på annat sätt bestäms personligt liksom även uppgiften om den totala lön som utbetalas till en person. Sålunda skall uppgifterna om, vilken kravnivågrupp den tjänst eller befattning som en person sköter tillhör, och vilket lönebelopp som svarar mot tjänstens kravnivågrupp, enligt förslaget vara offentliga. Personligt bestämda lönedelar är för närvarande ålderstilläggen samt inom de nya lönesystemen den del som bygger på prestation och t.ex. olika slags bonus.

Uppgiften om avlöningens totalbelopp föreslås vara offentlig då den gäller en sådan kommunalt eller statligt anställd, som är verksam i en ledande ställning. Dessa föreslås närmare bestämmas i momentets 1 och 2 punkt. Lörens totalbelopp föreslås kunna anges som månadslön eller som årslön. Förslaget innebär att även för i ledande ställning verksam person inom det nya lönesystemet den del av lönen som bestäms på basis av den personliga prestationen eller annars är personligt bestämd skall vara sekretessbelagd. Avsikten är att inte ens indirekt uppgift skall kunna fås om den personligt bestämda lönedelen inom det nya avlöningssystemet.

Enligt 1 punkten avses med statstjänstemän i ledande ställning de tjänstemän som nämns i 26 § statstjänstemannalagen och de som nämns särskilt i punkten. De som är anställda hos en kommun eller samkommun anges i 2 punkten på samma sätt som de som enligt 34 § kommunallagen inte är valbara till fullmäktige. Definitionen har alltså konstruerats på lösningar som omfattats i den övriga lagstiftningen, eftersom det av tydlighetsskäl har ansetts vara den bästa lösningen.

Statligt anställda, i 26 § tjänstemannalagen nämnda, tjänstemän i ledande ställning, om vilkas totala avlöning uppgifterna föreslås vara offentliga, är justitiekanslern i statsrådet, justitiekanslersadjointen, kommandören för försvarsmakten, kanslicheferna, statssekreterarna, understatssekreterarna och avdelningscheferna vid ministerierna samt cheferna för de ämbetsverk som lyder direkt under ett ministerium, om tjänsten skall specificeras i statsbudgeten, och de verkställande direktörerna för statens affärsverk. I bestämmelsen nämns dessutom särskilt riksdagens justitieombudsman, riksdagens biträdande justitieombudsman och kanslichefen vid

riksdagens justitieombudsmans kansli, presidenten i högsta domstolen och presidenten i högsta förvaltningsdomstolen samt hovrättspresidenterna. Riksdagens justitieombudsman, biträdande justitieombudsmannen och kanslichefen vid justitieombudsmannens kansli är riksdagstjänstemän enligt lagen om riksdagens tjänstemän.

I kommunerna avses enligt 2 punkten med ledande tjänstemän de som är anställda hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde eller i en därmed jämförbar ansvarsfull uppgift och de som är anställda hos en samkommun och som vad ställningen beträffar kan jämföras med de ovan avsedda kommunalanställda. Med en anställd i ledande ställning inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde avses utom chefen för ämbetsverket, avdelningscheferna och tjänsteinnehavarna på så kallad byråchefsnivå, det vill säga ansvarsområdescheferna. Begreppet uppgiftsområde, som används i kommunallagen, avser den uppgiftshelhet som ankommer på kommunstyrelsen eller en nämnd. Organets uppgiftsområde består av de uppgifter det har ålagts. Atminstone kommundirektören, biträdande kommundirektören, direktören för en myndighetsenhet, förvaltningschefen, skoldirektören, socialdirektören, hälsovårdsdirektören och kommuningenjören samt de övriga motsvarande tjänsteinnehavarna och befattningshavarna innehar en ledande uppgift på ett uppgiftsområde. Också den som självständigt - utan att underlyda någon annan tjänsteinnehavare - ansvarar för ett ansvarsområde på kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde direkt inför organet kan anses inneha en ledande uppgift på uppgiftsområdet.

Den som axlar en viss uppgiftshelhet innehar en uppgift som kan jämföras med en ledande uppgift. Härmed avses också en tjänsteinnehavare eller en person som - trots att han underlyder en annan tjänsteinnehavare - sköter en självständig expertuppgift och ansvarar för en uppgiftshelhet. Kommun- eller stadssekreteraren, näringsombudsmannen, informationschefen eller informationssekreteraren, budget-, finansierings- eller planeringschefen, kommun- eller stadsjuristen, kommun- eller stadskamrern samt personalchefen eller -sekreteraren kan sköta en sådan uppgift. Också den som ansvarar för en nämnds uppgiftsområde kan jämföras med en person som innehar en ledande upp-

gift. Om nämnden har ålagts flera uppgiftshelheter, kan alla de som ansvarar för en sådan helhet anses inneha en uppgift som kan jämföras med en ledande uppgift. Atminstone general- och stadsplanechefen, byggnadsinspektören, kommunarkitekten, kulturchefen eller -sekreteraren, brandchefen samt landsbygdsssekreteraren kan sköta sådana uppgifter. Också direktören för ett kommunalt affärsverk kan vanligen anses inneha en ledande ställning.

Bestämmelser om utlämnande av en sekretessbelagd uppgift om straff eller avlöning föreslås bli intagna i 2 mom. Förslaget motsvarar med följande tekniska ändringar det nuvarande 1 mom. Hänvisningen i den nuvarande 2 punkten till 3 a kap. lagen om allmänna handlingars offentlighet ändras till att avse motsvarande bestämmelser i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Också hänvisningen i 3 punkten korrigeras på samma sätt. 6 punkten i momentet avses ändras så att uppgifter skall kunna utlämnas även för en myndighets planerings- och utredningsuppgifter. Ändringen är behövlig för att säkerställa att myndigheternas planering i olika situationer skall kunna bygga på tillräcklig information, och den föreslagna ändringen svara mot principerna för regleringen av utlämnande i förslaget till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Bestämmelsen i det nuvarande 2 mom. föreslås tas in i 3 mom. Bestämmelsen ändras enligt förslaget inte.

Paragrafens rubrik bör ändras så att den bättre motsvarar det nya innehållet i lagrummet.

9 §. *Hur matrikeluppgifter lämnas ut.* Paragrafen anger hur matrikeluppgifter kan lämnas ut. Uppgifter som är införda i en matrikel utlämnas vanligen genom ett matrikelutdrag. För den i personregisterlagen förskrivna insynsrättens skull samt för forskning och statistik får uppgifter utlämnas på det sätt som anges i 7 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Paragrafen föreslås dock ändras på grund av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och revisionen av personregisterlagen. Enligt förslaget skall uppgifter ur en matrikel kunna utlämnas på grund av den registrerades rätt till insyn, för forskning, statistikföring och en myndighets planering och utredningsuppgifter även på annat sätt, med iakttagande av vad som bestäms i lagen om of-

fentlighet i myndigheternas verksamhet. Förslaget innebär att användningssyftena för utlämnande av matrikeluppgifter, t.ex. som tekniska upptagningar, utvidgas.

1.9. Lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen

9 §. I 9 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) föreskrivs om tystnadsplikt och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Eftersom det finns en motsvarande sekretessbestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen ändras så att bestämmelsen om tystnadsplikt slopas. Bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås däremot kvarstå utan sakändringar. För brottsutredning och väckande av åtal kan dataombudsmannen och datasekretessnämnden alltså också hädanefter lämna ut uppgifter om tekniskt skydd för register.

10 §. I paragrafen hänvisas beträffande brott mot tystnadsplikten till bestämmelserna om sekretessbrott i strafflagen. Både tystnadsplikten och brott mot den kommer i och med reformen att definieras i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Eftersom paragrafen därmed blir onödig, föreslås att den upphävs. En motsvarande hänvisning finns i 35 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.10. Lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall

10 §. I 10 § lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall (14/1971) finns bestämmelser om hemlighållande av angelägenheter som gäller en myndling samt om utlämnande av sekretessbelagda angelägenheter. Eftersom skyldigheten att iaktta sekretess enligt förslaget regleras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att sekretessbestämmelsen i 10 § ändras så att bestämmelsen om sekretess slopas. Bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreslås däremot kvarstå, vilket motsvarar den gällande lagen.

1.11. Lagen om notarius publicus

3 §. Eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksam-

het finns en allmän bestämmelse om tystnadsplikt, föreslås att bestämmelsen om tystnadsplikt i 3 § lagen om notarius publicus (287/1960) slopas. Den bestämmelse som anger hur notarius publicus skall förfara i sitt uppdrag föreslås dock kvarstå i paragrafen.

4 §. I paragrafens 3 punkt finns en hänvisning till lagen om allmänna handlingars offentlighet. Den bör dock ändras så att den avser lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.12. Bokföringslagen

8 kap. 3 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 8 kap. 3 § bokföringslagen (1336/1997) ingår bestämmelser om tystnadsplikt för ledamöterna av bokföringsnämnden och dem som utövar tillsyn över lagens efterlevnad samt om de grunder på vilka uppgifter får utlämnas. Eftersom motsvarande sekretessgrunder avses bli intagna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen ändras så att bestämmelsen om tystnadsplikt utsluts. I paragrafen föreslås endast kvarstå en bestämmelse om utlämnande av uppgifter, med utslutning av de grunder som ingår i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Som grund för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreslås i paragrafen kvarstå endast utlämnande av uppgifter till förundersöknings- och polismyndigheterna. Paragrafens namn föreslås ändrat i överensstämmelse med dess innehåll.

1.13. Lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar

I den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet anges i enlighet med 10 § 2 mom. regeringsformen att sekretessgrunderna kan fastställas endast genom lag. Därför bör de sekretessbestämmelser som utfärdats genom förordning intas i en lag, om det är skäl att bevara dem. I förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (946/1991) anges att det material som behövs för identifiering av ett kretsmönster skall hållas hemligt för skyddande av en affärshemlighet. Eftersom dessa grunder för skyddande av en affärshemlighet avviker från lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är det skäl att bibehålla

dem. Enligt förslaget upphävs bestämmelserna i förordningen, och motsvarande sekretessbestämmelser intas i stället i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991).

24 §. *Offentlighet.* I paragrafen fastställs ansökningshandlingarnas offentlighet. Enligt den nuvarande ordalydelsen kan dock bestämmelser om undantag intas i en förordning för att skydda affärshemligheter. Eftersom sekretessgrunderna i förordningen föreslås bli intagna i 24 a och 24 b §, vilka fogas till lagen, bör hänvisningen i 24 § avse dessa paragrafer.

24 a §. *Skyddande av en affärshemlighet.* En ny 24 a § föreslås bli intagen i lagen. Till innehållet motsvarar den de nuvarande 7—9 § i förordningen. I 1 mom. anges därmed att sökanden kan kräva sekretess i fråga om materialet. I 2 mom. anges vad ett sådant krav kan gälla. I 3 mom. anges hur de bilagor som kravet på sekretess gäller skall behandlas.

24 b §. *Avgränsning av en affärshemlighet.* I 24 b § som föreslås bli fogad till lagen anges på samma sätt som i den nuvarande 8 § i förordningen vilka handlingar och vilket material som enligt denna lag inte betraktas som affärshemligheter.

1.14. Produktsäkerhetslagen

16 §. I 16 § 1 och 2 mom. produktsäkerhetslagen (914/1986) föreskrivs om sekretess i fråga om en näringsidkares affärs- och yrkeshemligheter samt om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Eftersom det finns en motsvarande sekretessbestämmelse i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att sekretessbestämmelsen i paragrafen slopas. Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås kvarstå utan sakändringar.

I paragrafens 3 mom. bestäms om utlämnande av uppgifter till tillsynsmyndigheter i andra länder i vissa fall i syfte att skydda konsumenten. Därvid förutsätts att de begränsningar som ingår i 1 mom. iakttas. Bestämmelsen föreslås med vissa ändringar överförd till 2 mom. Eftersom begränsningar som ingår i momentet enligt förslaget avses utgå, föreslås i stället i bestämmelsen till efterföljd föreskrivas vad som bestäms om sekretess för handlingar i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

18 §. I paragrafen finns en hänvisning till

bestämmelserna om sekretessbrott i strafflagen. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.15. Lagen om offentlig upphandling

14 §. *Rätt att få information och tystnadsplikt.* I 14 § 1 mom. lagen om offentlig upphandling hänvisas, när det gäller rätt för den som deltagit i en anbudstävlan att få uppgifter, till lagstiftningen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I paragrafen föreslås intas en hänvisning till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.16. Elsäkerhetslagen

36 §. I 36 § elsäkerhetslagen (410/1996) anges att elsäkerhetsmyndigheten har rätt att få sekretessbelagda upplysningar. Enligt 2 mom. regleras elsäkerhetsmyndighetens rätt att få sekretessbelagda upplysningar om elskador vid behov genom förordning.

Enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan rätten att ta del av en sekretessbelagd handling regleras endast genom lag. Därför föreslås att 2 mom. upphävs. Bestämmelser om utlämnande av upplysningar kan vid behov ges genom lag.

37 §. I 1 mom. föreskrivs om sekretess i fråga om affärs- och yrkeshemligheter. I 2 mom. föreskrivs om utlämnande av sådana uppgifter åt utländska officiella organ som övervakar elsäkerheten.

Eftersom sekretessgrunderna koncentreras till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan sekretessbestämmelsen i paragrafen upphävas. Bestämmelsen om utlämnande av en uppgift föreslås dock kvarstå utan sakändringar.

1.17. Kärnenergilagen

78 §. *Tystnadsplikt.* De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder i fråga om bestämmelserna om sekretessbelagda handlingar och utlämnande av uppgifter föreslås bli gjorda i kärnenergilagen (990/1987). Därmed slopas de sekretessbestämmelser i 78 §, vilkas innebörd kommer att bli definierad i

enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I paragrafen föreslås kvarstå bestämmelsen i 2 mom. om skyldighet att hemlighålla vissa uppgifter som erhållits i samband med den verksamhet som avses i kärnenergilagen, vilka ansluter sig till vissa i 7 § avsedda säkerhetsarrangemang. Dessa uppgifter kan erhållas också av sådana personer, vilka lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet inte gäller. I paragrafen föreslås också kvarstå bestämmelsen i 3 mom. om sekretesskyldighet för datamaterial med anknytning till kärnenergi, som definieras enligt lagens 2 § 1 mom. 4 punkten. Momentet har på grund av sina särdrag inte ansetts behöva intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I paragrafens 5 mom. hänvisas till vad som särskilt är bestämt om handlingars offentlighet. Hänvisningen föreslås ändrad till att gälla lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I paragrafens 6 mom. hänvisas beträffande straffbarheten för brott mot sekretesskyldigheten till straffbestämmelserna i strafflagen. Det är motiverat att bibehålla bestämmelsen, eftersom den avser också en enskild person som har tystnadsplikt på det sätt som föreskrivs i paragrafen. Bestämmelsen är behövlig också för tydlighetens skull, eftersom den i paragrafen ingående särskilda sekretessgrunden rörande datamaterial är förpliktande även för tjänstemännen.

1.18. Justeringslagen

14 h §. I 14 h § justeringslagen (219/1965) föreskrivs om sekretess i fråga om vissa uppgifter som erhållits vid tillsynen över att lagen iakttas samt om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Eftersom skyldigheten att iakttä sekretess framgår av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att sekretessbestämmelserna upphävs. Bestämmelsen om utlämnande av en uppgift föreslås dock kvarstå. Det är emellertid onödigt att ange att sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut åt en annan myndighet som med stöd av en uttrycklig bestämmelse i en lag har rätt att få dem, eftersom det finns en bestämmelse om detta i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Grunden för utlämnande av uppgifter föreslås därför bli struken.

1.19. Lagen om anordningars energieffektivitet

16 §. I 16 § 1 mom. lagen om anordningars energieffektivitet (1241/1997) föreskrivs om skyldighet att hemlighålla vissa uppgifter om vilka kännedom har erhållits vid skötseln av uppgifter enligt denna lag. I paragrafens 2 mom. bestäms om grunderna för utlämnande av de sekretessbelagda uppgifterna. Enligt 3 mom. hindrar tystnadsplikten inte heller att upplysningar ges till besvärsmyndigheterna.

Eftersom motsvarande sekretessgrunder föreslås ingå i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen ändras så att bestämmelsen om sekretessskyldighet utesluts. I paragrafen föreslås kvarstå bestämmelsen i 2 mom. rörande utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, som föreslås kvarstå oförändrad till innehållet. Den i 3 mom. ingående bestämmelsen föreslås uteslutas som onödig, eftersom motsvarande grund föreslås intagen i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

17 §. I lagens 17 § hänvisas när det gäller brott mot tystnadsplikten till strafflagen. Paragrafen föreslås upphävd som onödig, eftersom motsvarande bestämmelse ingår i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.20. Lagen om allmänna villkor för företagsstöd

9 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 9 § 1 mom. lagen om allmänna villkor för företagsstöd (786/1997) föreskrivs om sekretess i fråga om vissa uppgifter som någon har fått i samband med skötseln av sina lagenliga åligganden.

I 2 mom. anges när sådana uppgifter utan hinder av tystnadsplikten kan lämnas ut. Eftersom tystnadsplikten föreslås bli definierad med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen ändras så att sekretessbestämmelsen slopas. I paragrafen föreslås endast bestämmas om grunderna för utlämnande av uppgifter. Dessa föreslås kvarstå i sak oförändrade. Punkten om utlämnande av uppgifter åt domstolen eller åt en myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende föreslås strykas som onödig. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

10 §. *Straff.* Beträffande brott mot den i 9 § 1 mom. föreskrivna tystnadsplikten hänvisas i 2 mom. till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelsen i det nämnda momentet föreslås bli upphävd och det finns en motsvarande hänvisning i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att momentet upphävs.

1.21. Lagen om finansinspektionen

18 §. *Tystnadsplikt.* I 18 § lagen om finansinspektionen (503/1993) anges att sekretess skall iaktas i fråga om uppgifter som erhållits i samband med tillsynsverksamheten. Eftersom samma sekretessgrunder nämns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan paragrafen upphävas.

19 §. *Rätt att lämna uppgifter.* I 1 mom. anges att Finansinspektionen utan hinder av tystnadsplikten enligt 18 § har rätt att lämna ut uppgifter åt vissa myndigheter och sammanslutningar som övervakar finansmarknaden samt åt polisen och förundersökningsmyndigheterna. Enligt momentet har Finansinspektionen vidare rätt att åt myndigheter som ansvarar för tillsynen över organ som har befattning med ett tillsynsobjekts likvidations- eller konkursförfarande lämna ut vissa uppgifter som har anknytning till tillsynen över dessa förfaranden och revisorn.

Hänvisningen i den första bestämmelsen föreslås bli struken. I stället räknas de omständigheter om vilka uppgifter kan lämnas ut upp i bestämmelsen. Samtidigt ändras bestämmelsen så att uppgifter kan lämnas även till den myndighet som ansvarar för att finansmarknadens funktionsduglighet. Denna uppgift ankommer för närvarande på finansministeriet. I övrigt samt i sak ändras momentet dock inte.

1.22. Lagen om statens säkerhetsfond

18 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 18 § 1 mom. lagen om statens säkerhetsfond (379/1992) anges att säkerhetsfonden och de tjänstemän som sköter fondens uppgifter har rätt att få sekretessbelagda uppgifter. I 2 mom. föreskrivs om sekretess. I 3 mom. föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Eftersom motsvarande sekretessskyldighet föreslås ingå i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att sekretessbestämmelsen slopas. Bestämmelserna om rätt att få

och att utlämna uppgifter har i förslaget bevarats utan sakändringar. Paragrafens rubrik skall ändras till att motsvara innehållet.

19 §. *Om brott mot tystnadsplikten.* I paragrafen hänvisas beträffande brott mot tystnadsplikten till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelsen föreslås bli upphävd och det finns bestämmelser om brott mot sekretess i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att hänvisningsbestämmelsen upphävs.

1.23. Lagen om försäkringsbolag

18 kap. 7 §. Enligt 18 kap. 7 § 1 mom. lagen om försäkringsbolag (1062/1979) är i lagen avsedda handlingar i en myndighets besittning offentliga enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet. När den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet träder i kraft, blir bestämmelsen onödig. Momentet föreslås bli ändrat så att endast bestämmelsen om social- och hälsovårdsministeriets möjlighet att offentliggöra vissa uppgifter om försäkringsbolagen kvarstår.

1.24. Lagen om utländska försäkringsbolag

72 §. *Försäkringsstatistik.* Bestämmelserna i 72 § lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) motsvarar i sak det ovannämnda 18 kap. 7 § 1 mom. lagen om försäkringsbolag. Paragrafen föreslås bli ändrad på samma sätt.

79 §. *Tystnadsplikt.* I 2 mom. anges att ett utländskt försäkringsbolag samt social- och hälsovårdsministeriet utan hinder av tystnadsplikten enligt 1 mom. har rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten. Enligt 1 mom. kan det då vara fråga om uppgifter om någons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller en affärs- eller yrkeshemlighet. Rätten att lämna ut en uppgift om någons hälsotillstånd föreslås dock bli begränsad. Enligt förslaget kan en sådan uppgift lämnas ut endast av ett försäkrings- eller pensionsbolag, och uppgiften kan lämnas ut endast åt en finsk åklagar- och förundersökningsmyndighet för förhindrande och utredning samt ställande under åtal av bedrägeribrott riktat mot ett försäkrings- eller pensionsbolag. På de grunder som nämns

i den gällande lagen kan enligt förslaget endast uppgifter om en sammanslutnings eller en persons ekonomiska ställning eller en affärs- eller yrkeshemlighet lämnas ut.

Förslaget beror på att uppgifter om hälsotillståndet enligt personregisterlagen och direktivet av Europaparlamentet och rådet om skydd av personuppgifter är känsliga uppgifter, som kan registreras, användas och lämnas ut endast i vissa noggrant reglerade specialfall. Begränsningen är motiverad också med tanke på 8 § 1 mom. regeringsformen om skydd för privatlivet.

1.25. Lagen om pensionsstiftelser

134 §. I paragrafen föreskrivs om offentligheten i fråga om de myndighetshandlingar som nämns i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Eftersom offentligheten kommer att regleras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att bestämmelsen upphävs som onödig. I paragrafen kvarstår då endast bestämmelsen om social- och hälsovårdsministeriets möjlighet att offentliggöra viss statistik.

1.26. Lagen om försäkringskassor

167 §. Bestämmelserna i 167 § 1 mom. lagen om försäkringskassor (1164/1992) motsvarar bestämmelserna i den ovannämnda 134 § lagen om pensionsstiftelser. På de grunder som anförs ovan föreslås momentet bli ändrat på samma sätt.

1.27. Lagen om förrättande av filmgranskning

14 a §. Enligt 14 a § lagen om förrättande av filmgranskning tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet inte på en upptagning som med stöd av lagen är i en myndighets besittning. Paragrafen innebär en ogrundad begränsning av handlingsoffentligheten. Därför föreslås den bli ändrad så att begränsningen av rätten att ta del av en handling blir något mindre omfattande. Utanför tillämpningsområdet för lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet faller enligt förslaget endast de upptagningar som med stöd av lagen om förrättande av filmgranskning har skickats till myndigheten för granskning.

1.28. Lagen om transport av farliga ämnen

17 §. *Upplysningar från andra myndigheter.* I 17 § lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) anges att tillsynsmyndigheten har rätt att få uppgifter utan hinder av tystnadsplikten i 23 §. Eftersom sekretessbestämmelsen i 23 § enligt förslaget skall upphävas, bör 17 § hänvisa till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I enlighet med sekretessgrunden i 23 § har tillsynsmyndighetens rätt att ta del av en handling begränsats till affärs- och yrkeshemligheter.

23 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Sekretessbestämmelsen i paragrafen föreslås bli slopad, eftersom sekretessgrunden nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kvarstår dock utan sakändringar. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar sakinnehållet i paragrafen.

1.29. Lagen om tillsyn över fartygssäkerheten

17 §. *Brott mot tystnadsplikt.* I 17 § lagen om tillsyn över fartygssäkerheten (370/1995) hänvisas i fråga om brott mot den i 20 och 21 § stadgade tystnadsplikten till bestämmelserna i strafflagen. Eftersom enligt förslaget bestämmelserna i 21 § om tystnadsplikt skall utgå, bör ifrågasvarande hänvisning i 17 § strykas.

21 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 21 § föreskrivs om tystnadsplikt och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Sekretessbestämmelsen föreslås bli slopad, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Endast bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreslås kvarstå i paragrafen. Det är dock onödigt att i bestämmelsen ange att uppgifter kan lämnas ut åt en annan myndighet endast i särskilt föreskrivna fall, eftersom det framgår av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Därför föreslås att grunden för utlämnande av uppgifter stryks. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar sakinnehållet i paragrafen.

1.30. Mönstringslagen

15 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Eftersom disciplinnämndens skyldighet att iaktta sekretess beror på lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att sekretessbestämmelsen i mönstringslagen (1005/1986) slopas. Bestämmelsen om att uppgifter får lämnas ut för utredande av brott kvarstår dock enligt förslaget i paragrafen. Utlämnande av uppgifter på någon annan grund som nämns i paragrafen beror dock på lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, och därför blir bestämmelserna i 15 § onödiga. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar sakinnehållet i paragrafen.

17 §. *Straffbestämmelse.* Beträffande brott mot tystnadsplikten finns det i 17 § 2 mom. en hänvisning till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelsen föreslås bli slopad och det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns en motsvarande bestämmelse om brott mot sekretess, föreslås att momentet upphävs.

1.31. Lagen om utkomtskydd för arbetslösa

29 §. *Rätt att erhålla vissa uppgifter.* I 29 § 1 mom. lagen om utkomtskydd för arbetslösa (602/1984) finns en hänvisning till lagen om allmänna handlingars offentlighet. Bestämmelsen bör dock avse lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

36 §. *Tystnadsplikt.* Eftersom sekretessgrunderna i 36 § 1 mom. nämns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är sekretessbestämmelsen överflödig. Det kan nämnas att det finns ett fel i den gällande lagen. Sekretessbelagda är enligt paragrafen uppgifter om en sammanslutnings eller enskild persons ställning, men enligt motivering i den regeringsproposition som ledde till att lagen stiftades (RP 38/1984 rd) avses därmed uppgifter om någons ekonomiska ställning. Också bestämmelsen i 2 mom. om straff för brott mot tystnadsplikten är onödig, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.32. Lagen om statens tjänstekollektivavtal

26 §. Enligt den föreslagna lagen om of-

fentlighet i myndigheternas verksamhet kan en sekretessbelagd handling lämnas ut endast om en särskild bestämmelse i en lag uttryckligen tillåter det. Eftersom de statliga förhandlingsmyndigheternas rätt att av myndigheterna få de uppgifter som behövs för ingående av tjänstekollektivavtal regleras i 3 § förordningen om statens tjänstekollektivavtal, förutsätter den ovannämnda principen om reglering på lagnivå att bestämmelserna i 3 § intas i en lag. Därför föreslås att en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i förordningen intas i stället för den upphävda 26 § lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970).

1.33. Strålskyddslagen

62 §. *Brott mot tystnadsplikt.* Beträffande brott mot tystnadsplikten hänvisas i 62 § strålskyddslagen (592/1991) till strafflagen. Eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen upphävs.

68 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 68 § strålskyddslagen föreskrivs om tystnadsplikt och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Sekretessbestämmelserna föreslås bli slojade, eftersom sekretessgrunderna nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreslås dock kvarstå utan sakändringar. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar sakinnehållet i paragrafen.

1.34. Lagen om skuldsanering för privatpersoner

87 §. *Skuldsaneringsregister.* Enligt 87 § 1 mom. lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) skall justitieministeriet föra ett register över ärenden som gäller skuldsanering för privatpersoner. Eftersom det numera är rättsregistercentralen som tjänstgör som registerförare föreslås bestämmelsen i 1 mom. ändras så att den svarar mot det nu rådande läget.

Lagen om skuldsanering för privatpersoner syftar till att rätta till gäldenärens ekonomiska situation. I detta syfte kan domstolen fastställa ett betalningsprogram som omfattar alla hans skulder. När han har fullgjort betalningsskyldigheten i enlighet med betal-

ningsprogrammet, befrias han från de skulder som omfattats av programmet. När betalningsprogrammet har slutförts och gäldenären alltså inte längre betungas av övermäktiga skulder, får han en ny chans i livet. De uppgifter om betalningsprogrammet som införts i skuldsaneringsregistret behövs inte längre för att trygga genomförandet av programmet eller för att förhindra att gäldenären ånyo skuldsätter sig.

Enligt 10 § 10 punkten lagen om skuldsanering för privatpersoner kan skuldsanering utan särskilda motskäl inte beviljas, om gäldenären tidigare har beviljats skuldsanering. Om gäldenärens ansökan om skuldsanering har förkastats eller ett för honom fastställt betalningsprogram skall beslutats förfalla, kan han hos domstolen ansöka om skuldsanering på nytt. Innan domstolen kan avgöra frågan, måste den utreda om gäldenären tidigare har ansökt om skuldsanering. Därför föreslås att det till 87 § lagen om skuldsanering för privatpersoner fogas ett nytt 3 mom. Enligt det skall domstolen ha rätt att få upplysningar om sådana ur skuldsaneringsregistret avförda anteckningar av vilka det framgår att ett betalningsprogram har fastställts eller förfallit eller att en ansökan om skuldsanering har förkastats.

1.35. Utsökningslagen

3 kap. 34 f §. Paragrafen gäller utmätningsmannens rätt att få uppgifter. Tolkningen av lagrummet har i praktiken medfört problem, eftersom lokala teleinrättningar har ansett att de inte sköter en offentlig uppgift på det sätt som avses i paragrafen. Därför har de vägrat lämna ut uppgifter om gäldenärens telefonnummer. Enligt förslaget anges i 1 mom. att även sammanslutningar som bedriver tele- eller postverksamhet skall lämna ut uppgifter åt utmätningsmannen. Ändringen avses inte ha verkan på tolkningen av vilka som sköter offentliga uppgifter enligt lagstiftningen i övrigt.

34 g §. De ändringar som den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i paragrafen. I 1 mom. föreskrivs om tystnadsplikt för utsökningsmyndigheten och andra som utför en uppgift på uppdrag av utmätningsmannen samt om offentligheten i fråga om utmätningsmannens beslut och förhörrapportprotokoll, dock inte i fråga om protokollet över utsökningsutredningen. Efter-

som motsvarande bestämmelser ingår i förslaget till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är bestämmelserna överflödiga.

I det gällande 2 mom. anges att den som ansöker om utsökning utan hinder av tystnadsplikten enligt 1 mom. skall få del av utsökningsutredningen, uppgifter om gäldenärens ekonomiska ställning samt uppgifter som behövs för väckande av återvinnings-talan. Eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns bestämmelser om sökandens rätt att i egenskap av part ta del av och utnyttja en handling, blir momentet onödigt.

I det gällande 3 mom. anges att utmätningsmannen får lämna ut uppgifter åt åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt åt vissa andra myndigheter, om gäldenären har gjort sig skyldig till missbruk. Motsvarande bestämmelser föreslås intagna i paragrafens 1 mom., i vilken en hänvisning till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreslås ingå. Inga sakliga förändringar föreslås i regleringen av utlämnande av sekretessbelagda uppgifter bortsett från ett förslag om att uppgifter skulle kunna utlämnas för övervägande av förvandlingsstraff. Utmättningsmannen föreslås liksom nu kunna lämna ut behövliga uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter, om det finns skäl att misstänka att gäldenären kan ha gjort sig skyldig till brott. Om observerade missbruk av gäldenären skall behövliga uppgifter även kunna ges till skattemyndigheterna, arbetsmyndigheterna, konkursombudsmannen eller andra myndigheter. Att utlämna uppgifter till andra än till en annan utsökningsmyndighet skulle dock inte vara tillåtet, om det är fråga om ett sådant missbruk, om vilket uppgiften har erhållits från en person som är berättigad eller skyldig att vägra vittna vid rättegång. Utlämningsbegränsningen gäller även situationer, där det är fråga om uppgifter som erhållits av en utomstående om dennes egna missbruk.

En utmätningsmans rätt att utlämna uppgifter föreslås utvidgas så, att utmätningsmannen skall få ge uppgifter till en åklagarmyndighet även för övervägande av förvandlingsstraff för böter. Vid justitieministeriet bereds en reform av bestämmelserna om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot. Syftet med reformen är att utvidga åklagarens prövningsrätt att underlåta att yrka på

förvandlingsstraff för böter. Åklagaren skulle komma att för prövningen av förvandlingsstraffet ha behov av uppgifter om orsakerna till att böter är obetalda. Av utmätningsmannen skulle stå att få upplysning bl.a. därom, huruvida den bötfällda får arbetslöshets- eller sjukdagpenning och om andra omständigheter som eventuellt påverkar den bötfälldes ekonomiska ställning. Eftersom de uppgifter som åklagaren behöver för prövningen kan vara sekretessbelagda, föreslås det att i lagen intas en bestämmelse som tryggar åklagarens tillgång till uppgifterna.

I det gällande 4 mom. hänvisas beträffande brott mot tystnadsplikten till strafflagen. Hänvisningen blir överflödigt på grund av den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I paragrafens 2 mom. föreslås intas en bestämmelse som avses möjliggöra maskinläsbar informationsutbyte mellan utsökningsmyndigheterna. Enligt förslaget skall man ur justitieministeriets datasystem över utsökningsärenden med hjälp av teknisk användningskontakt kunna utlämna uppgifter till en utsökningsmyndighet även om ärenden som är anhängiga hos en annan utsökningsmyndighet. Bestämmelsen bör på grund av tolkningsproblem som förekommit anses vara behövlig.

1.36. Lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon

16 §. De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i 16 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995). Paragrafen gäller sekretess, utlämnande av uppgifter och brott mot tystnadsplikten. Bestämmelserna om sekretess och brott mot tystnadsplikten föreslås bli slojade. I paragrafen kvarstår dock enligt förslaget utan sakändringar bestämmelserna om utlämnande av uppgifter.

1.37. Lagen om riksdagens tjänstemän

17 §. I 17 § lagen om riksdagens tjänstemän föreskrivs om tystnadsplikt. Eftersom en allmän bestämmelse om tystnadsplikt för myndighetsanställda föreslås bli intagen i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att i 17 § i stället skall intas en hänvisning till den. Även om tyst-

nadsplikten för tjänstemän får sitt huvudsakliga innehåll av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, påverkas den även av speciallagstiftningen. Därför föreslås att i paragrafen skall hänvisas också till specialbestämmelserna.

1.38. Lagen om republikens presidents kansli

60 §. Enligt 60 § lagen om republikens presidents kansli gäller beträffande sekretess för republikens presidents och kansliets handlingar vad som föreskrivs i lagen om allmänna handlingars offentlighet, om inte något annat besluts av republikens president för att värna om nödvändig sekretess med tanke på utövningen av presidentämbetet. Hänvisningen föreslås ändras till att gälla lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.39. Lagen om rätt för statsrevisorer och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna

4 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i 4 § lagen om rätt för statsrevisorer och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995). Paragrafen gäller tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter. Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås kvarstå i paragrafen. Till innehållet motsvarar den gällande lag. Paragrafens rubrik har i förslaget ändrats så att den bättre motsvarar innehållet i paragrafen.

1.40. Lagen om kommunala arbetsmarknadsverket

9 §. *Rätt att få uppgifter.* I 9 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket (254/1993) föreskrivs om rätt att få uppgifter samt om sekretess. I 1 mom. anges att arbetsmarknadsverket har rätt att få sådana uppgifter av kommuner och samkommuner som det behöver för att fullgöra sina lagstadgade åligganden. Enligt 2 mom. har den som tagit emot en uppgift samma skyldighet att iakttä sekretess som den som har läm-

nat ut uppgiften. Enligt 3 mom. är det inte tillåtet att röja något som enligt sakens natur skall hållas hemligt.

Eftersom sekretessgrunderna i 9 § 2 och 3 mom. nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan de slopas i paragrafen. Då bör paragrafens rubrik samtidigt ändras så att den motsvarar innehållet i paragrafen. Därför föreslås att paragrafen ändras i sin helhet.

1.41. Lagen om yrkeshögskolestudier

28 §. *Rätt att få uppgifter.* I 28 § 1 mom. lagen om yrkeshögskolestudier anges att sekretess skall iakttas i fråga om ett ärende som någon på grundval av sina lagstadgade uppgifter har fått veta och som på grund av ärendets natur skall hållas hemligt. Med anledning av den nya lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreslås att sekretessbestämmelsen i paragrafen slopas.

Enligt 2 mom. föreskrivs genom förordning om tystnadsplikt för studerande vid yrkeshögskolor. Eftersom sekretessbestämmelserna på förordningsnivå skall upphävas, bör hänvisningen strykas. Dessutom finns det ingen anledning att i lagen om yrkeshögskolestudier föreskriva om tystnadsplikt för praktikanter hos myndigheter, eftersom frågan regleras i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Endast bestämmelsen i det nuvarande 3 mom. om styrelsens och rektorns rätt att få sådana uppgifter av statliga och kommunala myndigheter som de behöver för att sköta sina åligganden föreslås kvarstå i paragrafen. Bestämmelsen föreslås dock bli ändrad så att den beträffande de allmänna sekretessföreltelserna hänvisar till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.42. Luftvårdslagen

23 §. I paragrafens 4 mom. hänvisas beträffande brott mot tystnadsplikten till strafflagen. Bestämmelsen föreslås bli upphävd, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

31 §. De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i bestämmelserna om sekretess och utlämnande av uppgifter i paragrafen. Sekretessbestämmelsen föreslås

bli slopad. Bestämmelsen om utlämnande av uppgifter kvarstår dock utan sakändringar.

1.43. Bullerbekämpningslagen

27 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Sekretessbestämmelserna i 27 § bullerbekämpningslagen (382/1987) föreslås bli upphävda, eftersom sekretessgrunderna nämns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Den föreslagna bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter motsvarar i sak gällande lag. Bestämmelsen i 3 mom. om att tystnadsplikt gäller även den som med stöd av paragrafen har fått uppgifter kan strykas som onödig. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.44. Hälsoskyddslagen

55 §. *Brott mot sekretessplikt.* Hänvisningen till strafflagen i 55 § hälsoskyddslagen (763/1994) beträffande brott mot tystnadsplikten blir onödig, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafen föreslås därför bli upphävd.

59 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Bestämmelsen om sekretessplikt föreslås bli upphävd. Likaså föreslås 3 mom., som anger att det om hemlighållande av uppgifter om en enskild persons hälsotillstånd föreskrivs särskilt, bli upphävd som överflödig. Endast bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kvarstår enligt förslaget oförändrad i paragrafen. Dessutom föreslås paragrafens rubrik bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.45. Kemikalielagen

De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i kemikalielagen. Eftersom en sekretessgrund enligt den allmänna lagen kan fastställas endast genom lag, bör de sekretessbestämmelser som utfärdats genom förordning intas i en lag, om det är skäl att bevara dem. I kemikalieförordningen (675/1993) och skyddskemikalieförordningen (123/1994) anges under vilka förutsättningar en affärs- och yrkeshemlighet som gäller kemikalier eller skyddskemikalier kan

skyddas. Av ovannämnda orsak bör bestämmelserna upphävas. Eftersom begreppet affärs- och yrkeshemlighet definieras på ett speciellt sätt i förordningarna, bör motsvarande bestämmelser emellertid intas i kemikalielagen.

49 §. *Rätt att få uppgifter av andra myndigheter.* Bestämmelserna i 2 mom. föreslås bli upphävda som onödiga, eftersom lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet anger att mottagarmyndigheten skall iaktta sekretess.

52 §. *Straff.* I 3 mom. hänvisas till strafflagen beträffande brott mot tystnadsplikten. Momentet föreslås bli upphävt som onödigt, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

59 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Sekretessbestämmelsen i paragrafen föreslås bli slopad. Bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kvarstår dock utan sakändringar. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar det nya innehållet i lagrummet.

59 a §. *Krav på skydd för en affärs- och yrkeshemlighet.* Den föreslagna nya paragrafen motsvarar till innehållet 13 § 1 och 4 mom. kemikalieförordningen och 8 § 1 och 3 mom. skyddskemikalieförordningen. I 1 mom. anges därmed att den som gör en anmälan om kemikalier eller ansöker om förhandsgodkännande av skyddskemikalier eller gör en anmälan om skyddskemikalier kan kräva att vissa uppgifter skall sekretessbeläggas såsom affärs- eller yrkeshemligheter. I 2 mom. anges att vederbörande myndighet skall underrättas, om sökanden eller anmälaren själv offentliggör uppgifter som tidigare varit sekretessbelagda.

59 b §. *Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en kemikalie.* I den nya 59 b § anges enligt förslaget på samma sätt som i 13 § 2 mom. kemikalieförordningen vilka uppgifter som inte skall betraktas som affärs- eller yrkeshemligheter, trots anmälares krav enligt 59 a §.

59 c §. *Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en skyddskemikalie.* I paragrafen som föreslås bli fogad till lagen anges på motsvarande sätt vilka uppgifter som inte skall betraktas som affärs- eller yrkeshemligheter, trots att den som ansöker om förhandsgodkännande av skyddskemikalier eller gör en anmälan om skyddskemikalier har krävt sekretess. Bestämmel-

sen motsvarar 8 § 2 mom. skyddskemikalieförordningen.

1.46. Lagen om bekämpningsmedel

De ändringar som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda också i lagen om bekämpningsmedel (327/1969). På de grunder som nämns ovan i förslaget till ändring av kemikalielagen föreslås att definitionen på en affärs- och yrkeshemlighet i 20 § förordningen om bekämpningsmedel (792/1995) upphävs. En motsvarande bestämmelse föreslås i stället bli intagen i lagen om bekämpningsmedel.

9 §. Sekretessbestämmelsen föreslås bli upphävd, eftersom sekretessgrunden nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

9 a §. För att skydda affärs- och yrkeshemligheter föreskrivs i 1 mom. att sekretess skall iaktas i fråga om handlingar som gäller en ansökan om registrering av bekämpningsmedel. Enligt bestämmelsen föreskrivs genom förordning närmare om vilka uppgifter som enligt bekämpningslagen inte anses utgöra affärs- eller yrkeshemligheter. Momentet föreslås bli ändrat så att såväl sekretessbestämmelsen som förordningshänvisningen slopas. I stället anges i momentet - på samma sätt som i den nuvarande 20 § förordningen om bekämpningsmedel - vilka uppgifter i en ansökan om registrering av bekämpningsmedel som inte skall betraktas som affärs- eller yrkeshemligheter.

10 §. I paragrafens 2 mom. finns en hänvisning till strafflagen. Momentet föreslås bli upphävt, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.47. Avfallslagen

63 §. *Brott mot tystnadsplikt.* Hänvisningen till strafflagen i 63 § avfallslagen (1072/1993) föreslås bli upphävd, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

71 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsgrunden av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 71 § avfallslagen. I samband med ändringen föreslås sekretessbes-

tämmelsen uteslutas. Paragrafen föreslås endast innehålla bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i enlighet med den nuvarande lagen. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.48. Djurskyddslagen

30 §. *Tillstånd att transportera djur och register över djurtransportörer.* Hänvisningen i 30 § 2 mom. djurskyddslagen (247/1996) till lagen om allmänna handlingars offentlighet bör avse den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

56 §. *Brott mot tystnadsplikt.* Hänvisningen till strafflagen kan upphävas som onödig, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

62 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsgrunden av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i paragrafen. Paragrafen föreslås därmed gälla endast utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter. Grunderna för utlämnande av uppgifter ändras inte. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.49. Livsmedelslagen

40 §. *Brott mot tystnadsplikt.* Hänvisningen till strafflagen föreslås bli upphävd, eftersom en motsvarande bestämmelse skall intas i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

45 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Sekretessbestämmelserna i paragrafen föreslås bli slojade, eftersom sekretessgrunderna nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter föreslås dock bli bevarad utan sakändringar. Rubriken på paragrafen föreslås ändrad så att den svarar mot innehållet.

1.50. Lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel

47 §. Beträffande brott mot den i 52 § lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) föreskrivna tystnadsplikten hänvisas i 47 § till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelsen i 52 §

föreslås bli upphävd och en motsvarande hänvisning ingår i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen upphävs.

52 §. I 1 mom. föreskrivs om sekretess i fråga om uppgifter som någon har fått i samband med skötseln av sina åligganden enligt lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel. I 2 mom. anges när sådana uppgifter utan hinder av tystnadsplikten kan lämnas ut. Enligt 3 mom. föreskrivs särskilt om tystnadsplikten i fråga om uppgifter som gäller en enskild persons hälsotillstånd.

De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i paragrafen. Eftersom sekretessgrunderna i 1 mom. nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan sekretessbestämmelsen slopas. Samtidigt kan bestämmelsen i 3 mom. slopas som onödig. Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter kvarstår enligt förslaget i paragrafen. Bestämmelsen ändras inte i sak. Det är dock onödigt att i 3 punkten ange att uppgifter kan lämnas ut åt en myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende enligt lagen, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Mellanrubriken före paragrafen föreslås bli ändrad så att den motsvarar det ändrade innehållet.

1.51. Lagen om handel med utsäde

14 §. *Offentliggörande av tillsynsresultat.* I 14 § 1 mom. lagen om handel med utsäde (233/1993) föreskrivs om offentliggörande av tillsynsresultat samt om utlämnande av uppgifter åt vissa sortägare. Uppgifter som enligt 18 § är sekretessbelagda får dock inte röjas. Eftersom sekretessbestämmelsen i 18 § föreslås bli slopad och sekretessgrunderna nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att hänvisningen till 18 § stryks.

18 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i paragrafen. Det innebär att endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter kvarstår. Grunderna för utlämnande av uppgifter föreslås inte bli ändrade. Paragrafens rubrik har i förslaget ändrats så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

19 §. *Straffbestämmelse.* Hänvisningen i 3 mom. till strafflagen föreslås upphävd, eftersom en motsvarande bestämmelse enligt förslaget skall intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.52. Lagen om plantmaterial

9 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i sekretessbestämmelsen i lagen om plantmaterial (1205/1994). Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås kvarstå. Det är dock onödigt att i bestämmelsen ange att uppgifter kan lämnas ut åt en fullföljdsmyndighet, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar det nya innehållet i lagrummet.

14 §. *Straffbestämmelse.* I 3 mom. ingår en hänvisning till strafflagen. Momentet kan upphävas, eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.53. Växtskyddslagen

15 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i sekretessbestämmelsen i växtskyddslagen (1203/1994) på samma sätt som i 9 § lagen om plantmaterial.

1.54. Gödselmedelslagen

16 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 16 § gödselmedelslagen (232/1993) på samma sätt som i 9 § lagen om plantmaterial.

21 §. *Straffbestämmelse.* Paragrafens 4 mom. föreslås bli upphävt som onödigt, eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns en motsvarande bestämmelse om brott mot sekretess.

1.55. Lagen om husdjursavel

14 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsen

av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 14 § lagen om husdjursavel (794/1993) på samma grunder som i 9 § lagen om plantmaterial.

15 §. *Straffbestämmelser.* Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt som onödigt, eftersom en motsvarande bestämmelse om brott mot sekretess avses intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.56. Hästhushållningslagen

14 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentreringsringen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås på samma grunder som ovan i 9 § lagen om plantmaterial bli gjorda även i 14 § häst-hushållningslagen (796/1993).

15 §. *Straffbestämmelser.* Hänvisningen till strafflagen i 2 mom. kan upphävas som onödig, eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns en motsvarande bestämmelse om brott mot sekretess.

1.57. Lagen om medicinsk behandling av djur

37 §. *Brott mot tystnadsplikt.* I 37 § lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997) hänvisas till strafflagen beträffande brott mot tystnadsplikten enligt 41 §. Eftersom bestämmelsen om tystnadsplikt i 41 § föreslås bli upphävd och det finns bestämmelser om brott mot sekretess i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen upphävs som onödig.

41 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 1 mom. föreskrivs om tystnadsplikt i fråga om uppgifter som någon har fått kännedom om i samband med utförandet av uppdrag enligt lagen. Bestämmelser om grunderna för utlämnande av sådana uppgifter finns i 2 mom. Enligt 3 mom. regleras tystnadsplikten i fråga om uppgifter om hälsotillstånd särskilt.

Eftersom sekretessgrunderna enligt förslaget skall intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att bestämmelsen om tystnadsplikt och bestämmelsen i 3 mom. slopas som onödiga. Endast bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kvarstår då i paragrafen. Grunderna för utlämnande av uppgifter ändras inte. Det är dock onödigt att i para-

grafen nämna att sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut åt fullföljdsmyndigheter, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar det nya innehållet i lagrummet.

1.58. Lagen om veterinär gränskontroll

24 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* I 24 § 1 mom. lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs om tystnadsplikt i fråga om uppgifter som någon har fått kännedom om i samband med utförandet av uppdrag enligt lagen. Bestämmelser om grunderna för utlämnande av sådana uppgifter finns i 2 mom. Enligt 3 mom. regleras tystnadsplikten i fråga om uppgifter om hälsotillstånd särskilt.

De ändringar som den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föranleder föreslås bli gjorda i paragrafen. Eftersom motsvarande sekretessgrunder nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att bestämmelsen om tystnadsplikt slopas. Även hänvisningen i 3 mom. föreslås strykas som onödig. Endast bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter kvarstår då i paragrafen. Grunderna för utlämnande av uppgifter ändras inte. Det är dock onödigt att i paragrafen nämna att sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut åt fullföljdsmyndigheter, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter föreslås nämnas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

27 §. *Straffbestämmelser.* I 3 mom. hänvisas till strafflagen beträffande brott mot tystnadsplikten enligt 24 §. Eftersom bestämmelsen om tystnadsplikt i 24 § föreslås bli slopad och det finns bestämmelser om brott mot sekretess i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att momentet upphävs som onödigt.

1.59. Lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik

6 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Sekretessbestämmelserna i 6 § lagen om verkställighet av Europeiska gemen-

skapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994) föreslås bli slopade. Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås kvarstå. Det är dock onödigt att i bestämmelsen ange att uppgifter kan lämnas ut åt fullföljdsmyndigheter, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.60. Lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar

9 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* De ändringar som koncentrationen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 9 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar (1336/1992). De grunder för utlämnande av uppgifter som nämns även i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, det vill säga utlämnande av uppgifter åt fullföljdsmyndigheter och andra myndigheter som enligt annan lag har rätt att få dem, föreslås bli strukna. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

1.61. Lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral

8 §. *Tjänsteansvar och det förfarande som skall iaktas vid myndighetsuppgifter.* I 8 § 2 mom. lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995) anges vilka författningar skogscentralerna skall iakta när de sköter sina myndighetsuppgifter. I 4 § 2 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreslås bestämmas om att lagen skall tillämpas på sådana sammanslutningar, som med stöd av lag eller förordning utför offentliga uppgifter och därvid utövar offentlig makt. För att tillämpningsområdet för offentlighetslagstiftningen skall vara enhetligt är det ändamålsenligt, att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpas under samma förutsättningar på skogscentralerna som på andra sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter. Momentet föreslås ändras i detta syfte. Tillämpningen av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet av-

ses sålunda inte längre bestämmas genom det i momentet nämnda begreppet myndighetsuppgift, utan genom den föreslagna hänvisningsbestämmelsen direkt av 4 § 2 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

16 §. *Utvecklingscentralens och revisors tystnadsplikt.* I paragrafen anges att skogscentralerna och utvecklingscentralen inte får lämna ut uppgifter om en skogsägares ekonomiska situation. När sekretessbestämmelserna koncentreras, blir bestämmelsen om att skogscentralerna skall iakta sekretess onödig, eftersom de sköter enbart myndighetsuppgifter. Utvecklingscentralens arbete består däremot till övervägande del av andra än myndighetsuppgifter, och därför föreslås det att beträffande dess skyldighet att iakta sekretess skall hänvisas till den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt förslaget till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet är skyldigheten att iakta sekretess en fråga som kan regleras endast genom lag. Därför bör de sekretessbestämmelser som utfärdats genom förordning intas i en lag, om det är skäl att bevara dem. I 31 § 2 mom. förordningen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (93/1996) anges att revisorn har tystnadsplikt. Bestämmelsen bör av ovan anförd skäl upphävas. Beträffande revisorns skyldighet att iakta sekretess hänvisas dock i 16 § lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.62. Lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter

22 §. *De ändringar som koncentrationen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 22 § lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter (978/1991).* Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter föreslås kvarstå i paragrafen. Det är dock onödigt att i bestämmelsen ange att uppgifter kan lämnas ut åt fullföljdsmyndigheter, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

25 §. I paragrafen bestäms om brott mot tystnadsplikten i fråga om marknadsföringsavgiften för specialväxter. Eftersom en hänvisning till strafflagen ingår i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas

verksamhet i fråga om brott mot tystnadsplikten föreslås bestämmelsen som överflödigt upphävas.

1.63. Lagen om rehabiliteringssamarbete

12 §. *Tystnadsplikt*. Sekretessbestämmelsen i lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991) kan inte upphävas, eftersom den förutom dem som deltar i verkställigheten av lagen gäller även de privaträttsliga sammanslutningar som i vissa fall kan få sekretessbelagda uppgifter om en rehabiliteringsklient. Bestämmelsen i 12 § om myndigheternas skyldighet att iaktta sekretess föreslås dock bli struken. Däremot kvarstår bestämmelsen i 1 mom. om att privaträttsliga sammanslutningar skall iaktta sekretess, liksom även hänvisningen till strafflagen i 2 mom.

1.64. Lagen om privat hälso- och sjukvård

15 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*. Bestämmelserna om tystnadsplikt för tjänstemän samt om utlämnande av uppgifter i 15 § lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) föreslås bli ändrade så att sekretessbestämmelsen slopas. I paragrafen kvarstår då endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter, vilken föreslås motsvara gällande lag. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

23 §. *Brott mot tystnadsplikt*. I paragrafen finns beträffande brott mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 12 och 15 § en hänvisning till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelsen i 15 § föreslås bli upphävd, kan hänvisningen i 23 § strykas som onödig.

1.65. Läkemedelslagen

90 §. De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i bestämmelserna om sekretess och utlämnande av uppgifter i läkemedelslagen (395/1987). Enligt förslaget slopas bestämmelsen om myndigheternas skyldighet att iaktta sekretess. I paragrafen kvarstår dock bestämmelsen om att apotekaren och hans biträde har skyldighet att hemlighålla uppgifter som han fått kännedom om i sitt uppdrag. Även bestämmelsen om att läkemedelsverket får lämna ut uppgifter kvarstår

i paragrafen utan sakändringar.

1.66. Lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård

18 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*. De ändringar som koncentreringsen av sekretessbestämmelserna föranleder föreslås bli gjorda i 18 § lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994). Sekretessbestämmelsen föreslås bli slopad. Endast bestämmelsen om utlämnande av uppgifter kvarstår då i paragrafen. Det är dock onödigt att i bestämmelsen ange att uppgifter kan lämnas ut åt fullföljdsmyndigheter, eftersom grunden för utlämnande av uppgifter nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den motsvarar innehållet i paragrafen.

25 §. *Brott mot tystnadsplikt*. Paragrafen föreslås bli upphävd som onödig, eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns en bestämmelse om brott mot sekretess. Beträffande brott mot sekretess hänvisar nämligen också den nämnda lagen till strafflagen.

1.67. Lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning

30 §. I 30 § lagen om åtgärder för inskränkning av tobaksrökning (693/1976) föreskrivs om sekretess i fråga om affärs- och yrkeshemligheter. Eftersom sekretessgrunden nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan paragrafen upphävas.

Paragrafen ingår i 9 kap., som har rubriken "Erhållande av uppgifter och tystnadsplikten". Eftersom sekretessbestämmelsen i kapitlet föreslås bli upphävd, bör rubriken ändras. Enligt förslaget stryks orden "och tystnadsplikten".

33 §. I paragrafen finns en hänvisning till strafflagen som gäller brott mot tystnadsplikten. Eftersom det finns en motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås att paragrafen upphävs.

1.68. Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

25 §. *Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet*. I 25 § 3 mom. lagen om yr-

kesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) anges att sakkunniga har rätt att få de sekretessbelagda uppgifter de behöver och att de skall iaktta sekretess. Eftersom motsvarande bestämmelser ingår i förslaget till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet, kan bestämmelserna upphävas som onödiga. Momentet föreslås bli ändrat så att de ovan beskrivna bestämmelserna faller bort. Bestämmelserna om granskning av mottagningsverksamhet samt om möjligheten att då anlita sakkunniga kvarstår dock i momentet.

36 §. *Brott mot tystnadsplikten.* I 36 § hänvisas beträffande brott mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 17 §, 25 § 3 mom. och 38 § 2 mom. till strafflagen. Eftersom sekretessbestämmelserna i 25 och 38 § föreslås bli slojade, bör även hänvisningarna till dem i 36 § utgå.

38 §. *Hörande.* I 2 mom. anges på samma sätt som i 25 § 3 mom. att sakkunniga har rätt att få de sekretessbelagda uppgifter de behöver och att de skall iaktta sekretess. På de grunder som anförs ovan föreslås att momentet ändras på samma sätt som 25 § 3 mom.

1.69. Lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

12 a §. I 1 mom. bestäms att sekretess skall iaktas i fråga om uppgifter om någons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd. I 2 mom. hänvisas beträffande brott mot tystnadsplikten till strafflagen. Eftersom sekretessgrunderna nämns i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i den dessutom finns en motsvarande bestämmelse om brott mot sekretess, föreslås att paragrafen upphävs.

12 b §. Enligt paragrafen skall pensionsanstalten utan hinder av 12 a § underrätta förmyndarnämnden om att ekonomiskt stöd har erlagts. Eftersom 12 a § föreslås bli upphävd, bör hänvisningen strykas. Beträffande skyldigheten att iaktta sekretess föreslås att paragrafen i stället skall hänvisa till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.70. Lagen om utredande av dödsorsak

15 §. I 15 § 3 mom. lagen om utredande av dödsorsak ingår bestämmelser om utlämnande av uppgifter om utredande av dödsor-

sak för vetenskaplig forskning och statistikföring. Momentet föreslås revideras genom intagande av en direkt hänvisning till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Eftersom det i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet redan ingår bestämmelser om på vilket sätt bestämmelserna om skydd för personuppgifter inverkar på utlämnandet, kan bestämmelsens formulering förenklas. Enligt förslaget skall statistikcentralen och de i denna lag avsedda myndigheter som deltar i utredandet av dödsorsaker kunna ge tillstånd att erhålla uppgifter om dödsattester och andra handlingar som gäller utredande av dödsorsak för vetenskaplig forskning, statistikföring och myndigheters planerings- och utredningsarbete med iakttagande av vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Förslaget innebär således en utvidgning av de användningssyften, för vilka uppgifter skall kunna utlämnas.

1.71. Lagförslag 71 - 79

De lagbestämmelser som hänvisar till lagen om allmänna handlingars offentlighet föreslås bli ändrade så att de i stället hänvisar till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De lagar som ingår i detta avsnitt föreslås inte bli ändrade på något annat sätt.

Hänvisningsbestämmelserna i följande lagrum föreslås bli ändrade: 47 § 2 mom. föreningslagen (503/1989) (lagförslag 71), 7 § 1 mom. lagen om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag (183/1993) (lagförslag 72), 10 § 2 mom. lagen om friexemplar (lagförslag 73), 5 § 2 mom. och 15 § 3 mom. lagen om förvaltningsförfarande (lagförslag 74), 1 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2 mom. och 19 § 1 mom. arkivlagen (lagförslag 75), 13 § 2 mom. lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär (lagförslag 76), 9 § 1 mom. lagen om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (987/1997) (lagförslag 77), 89 § jaktlagen (lagförslag 78) och 77 a § lagen om fiske (lagförslag 79). I rubriken för 89 § jaktlagen skall enligt förslaget dessutom företas en ändring av teknisk natur.

2. Närmare bestämmelser

I den förordning som enligt förslaget skall utfärdas med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall närmare genom förordning anges vad myndigheterna skall beakta i informationshanteringen. De bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt som utfärdats genom förordning upphävs genom förordningen om upphävande av vissa sekretessbestämmelser, ifall sekretessgrunderna intas i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Ett utkast till förordningar har bifogats propositionen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft ca sex månader efter att de har antagits och blivit stadfästa. Övergångsperioden behövs särskilt för att utbildning skall kunna anordnas. Genom ett övergångsstadgande reserveras tid för uppgörande av de förteckningar som krävs enligt den föreslagna allmänna lagen och för att iståndsätta datasystemen.

4. Lagstiftningsordning

Regeringsformens bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna har under beredningen av den nya offentlighetslagstiftningen haft betydelse bland annat för utvärderingen av sekretessnormerna. En sekretessnorm innebär ju en begränsning av rätten att ta del av en handling, vilken är en grundläggande fri- och rättighet. Dessutom har skyddet för privatlivet och personuppgifter relaterats till handlingsoffentligheten och individens självbestämmanderätt.

Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen är handlingar som innehåller en myndighet offentliga, om deras offentlighet inte av nödvändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag.

De i propositionen ingående bestämmelser som begränsar rätten att ta del av en handling har beretts med beaktande av 10 § 2 mom. regeringsformen och grundlagsutskottets syn på begränsning av en grundläggande fri- och rättighet. Utskottets syn på saken framgår av dess betänkande med anledning av reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Vid beredningen av lagen har det ansetts att de skyddsintressen som hör till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna bör beaktas separat vid beredningen av sekretessnormer. Vid utvärderingen av grunderna för en begränsning av rätten att ta del av en handling har man alltså beaktat att skyddet för privatlivet enligt 8 § 1 mom. regeringsformen är en grundläggande fri- och rättighet och att frågan dessutom regleras bland annat i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter. När den föreslagna regleringen samtidigt gäller två faktorer som påverkar olika grundläggande fri- och rättigheter, har man försökt beakta vardera rättigheten och deras syfte. Beredningsprinciperna har utretts närmare i motiveringen till 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Regeringen anser att de sekretessbestämmelser i propositionen som innebär en begränsning av rätten att ta del av en handling enligt 10 § 2 mom. regeringsformen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Offentlighetsprincipen

Myndighetshandlingar är offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag eller i någon annan lag.

Om rätten att närvara vid riksdagens plenum samt vid sammanträden som hålls av fullmäktige och andra kommunala organ samt domstolar och kyrkliga organ bestäms särskilt.

2 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag bestäms om rätten att ta del av offentliga handlingar hos myndigheter samt om tystnadsplikt för den som verkar hos en myndighet, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling och bestäms om myndigheternas skyldighet att verka så att lagens syfte nås.

3 §

Lagens syfte

Rätten till information samt myndigheternas skyldigheter enligt denna lag syftar till öppenhet och en god informationshantering i myndigheternas verksamhet samt till att ge individer och sammanslutningar möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen och användningen av offentliga medel, att fritt bilda sig åsikter, påverka sådant beslutsfattande som avser offentlig maktutövning och bevaka sina rättigheter och intressen.

4 §

Myndigheterna

Med *myndigheter* avses i denna lag

1) statliga förvaltningsmyndigheter samt övriga statliga ämbetsverk och inrättningar,
2) domstolar och övriga lagskipningsorgan,

3) statens affärsverk,

4) kommunala myndigheter,

5) Finlands Bank jämte Finansinspektionen samt Folkpensionsanstalten och andra självständiga offentligtättsliga inrättningar, dock så att denna lag i fråga om Pensionsskyddscentralens och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts handlingar tillämpas endast på det sätt som föreskrivs i 2 mom.,

6) riksdagens ämbetsverk och inrättningar,
7) myndigheter i landskapet Åland när de i landskapet utför uppgifter som ankommer på riksmyndigheterna,

8) nämnder, delegationer, kommittéer, kommissioner, arbetsgrupper och förrättningsmän samt andra därmed jämförbara organ som med stöd av en lag, en förordning eller ett beslut fattat av en myndighet som avses i 1, 2 eller 7 punkten har tillsatts för att självständigt utföra en uppgift.

Vad som sägs om en myndighet gäller även sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda som utövar offentlig makt och som enligt en lag, en bestämmelse eller en föreskrift som meddelats med stöd av en lag eller en förordning utför ett offentligt uppdrag.

5 §

Myndighetshandling

Med *handling* avses i denna lag förutom en framställning i skrift eller bild även ett meddelande som avser ett visst objekt eller ärende och uttrycks i form av tecken som på grund av användningen är avsedda att höra

samman och vilket kan uppfattas endast med hjälp av automatisk databehandling eller en ljud- eller bildåtergivningsapparat eller något annat hjälpmedel.

Med *myndighetshandling* avses en handling som innehas av en myndighet och som har upprättats av myndigheten eller av den som är anställd hos en myndighet eller som har inkommit till en myndighet för behandling av ett visst ärende eller i övrigt inkommit i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter. En handling anses ha blivit upprättad av en myndighet även när den har upprättats på uppdrag av myndigheten. En handling anses ha inkommit till en myndighet även när den har inkommit till den som verkar på uppdrag av myndigheten eller i övrigt för myndighetens räkning för att denne skall kunna utföra sitt uppdrag.

Med de undantag som föreskrivs i 24 § betraktas inte som myndighetshandlingar

1) brev och andra handlingar som har sänts till den som är anställd hos en myndighet eller till en förtroendevald med anledning av något annat uppdrag eller någon annan ställning han innehar,

2) minnesanteckningar och sådana utkast som inte ännu har lämnats in för föredragning eller någon annan behandling av ett ärende och som har gjorts av den som är anställd hos en myndighet eller den som verkar på uppdrag av en myndighet,

3) handlingar som en myndighet har skaffat för intern utbildning, informationssökning eller annan därmed jämförbar intern användning,

4) handlingar som har inkommit till eller upprättats för en myndighet med anledning av en uppgift som utförs för en enskilds räkning,

5) handlingar som har kvarblivit hos eller inkommit till en myndighet som hittegoods.

På en handling som har upprättats för förhandlingar, kontakter eller något annat därmed jämförbart internt myndighetsarbete mellan personer som arbetar inom en myndighet samt mellan myndigheter och enskilda eller sammanslutningar som verkar för myndighetens räkning tillämpas lagen endast om handlingen innehåller sådana uppgifter att den enligt arkivlagstiftningen skall överföras till ett arkiv. Om en handling dock överförs till ett arkiv, kan myndigheten bestämma att den får lämnas ut endast med myndighetens tillstånd. En handling skall

dock alltid vara sekretessbelagd om den innehåller uppgifter som skall hemlighållas enligt någon annan lag eller enligt 24 §.

2 kap.

Tidpunkten för när en handling blir offentlig

6 §

Tidpunkten för när en handling som upprättats av en myndighet blir offentlig

Om det inte i denna lag eller i någon annan lag föreskrivs något om en handlingens offentlighet eller sekretess eller om någon annan begränsning av rätten att ta del av den, blir en handling som har upprättats av en myndighet offentlig enligt följande:

1) en anteckning i ett diarium eller någon annan fortlöpande förteckning, när den har införts om det inte är fråga om anteckningar om misstänkta i en åklagares diarium vilka blir offentliga först då stämmningsansökan rörande den misstänkte har undertecknats eller beslut om åtal seftergift har fattats,

2) en begäran om anbud, utredning eller utlåtande samt en framställning, ett förslag, en motion, ett meddelande eller en ansökan jämte bilagehandlingar, i andra fall än de i 3 eller 4 punkten avsedda, när handlingen har undertecknats eller kontrasterats på motsvarande sätt,

3) en begäran om komplettering av ett anbud som gäller upphandling och entreprenad liksom även någon annan rättshandling som avgörs på basis av anbud samt utredningar och andra handlingar som har sammanställts för behandlingen av anbudsärendet, när ett avtal i ärendet har ingåtts,

4) budgetförslag som har gjorts upp vid ministerierna eller ämbetsverk och inrättningar som hör till deras förvaltningsområden, när finansministeriet har undertecknat sitt första ställningstagande och de förslag som ministerierna därefter skickar till finansministeriet samt övriga förslag som görs upp i samband med budgetberedningen och som ingår i budgeten, när budgetpropositionen har överlämnats till riksdagen,

5) undersökningar och statistik samt med dem jämförbara utredningar som bildar självständiga helheter och beskriver de alternativ som föreligger i allmänt betydelsefulla

avgöranden eller planer samt grunderna för och verkningarna av dessa avgöranden eller planer, också när utredningen anknyter till ett ärende som i övrigt inte är slutbehandlat, när utredningen är färdig för det ändamål som den är avsedd för,

6) ett protokoll, när det efter justeringen har undertecknats eller kontrasignerats på motsvarande sätt, om det inte har upprättats för beredning av ett ärende eller för internt arbete inom en myndighet,

7) en domstols beslut och dom, när avgörande har meddelats eller då parterna kan ta del av det,

8) ett beslut, ett utlåtande och en expedition samt ett av en myndighet i egenskap av avtalspart fattat avgörande samt för behandlingen av dessa hos myndigheten upprättade promemorior, protokoll och andra än i 1 - 3 eller 5 - 7 punkten avsedda handlingar, när beslutet, utlåtandet, expeditionen eller avtalet har undertecknats eller kontrasignerats på motsvarande sätt,

9) någon annan handling än de som avses i 1 - 3 och 5 - 8 punkten, när det ärende som handlingen gäller är slutbehandlat hos myndigheten i fråga.

Ett kommittébetänkande, en utredning eller någon annan motsvarande handling som är avsedd för allmän distribution blir med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. offentlig när den innehas av myndigheten för att distribueras.

Om expedition utges eller någon annan handling upprättas i ett ärende, skall myndigheten i mån av möjlighet se till att en part vid behov kan ta del av handlingen redan innan den har blivit offentlig.

7 §

Tidpunkten för när en handling som inkommit till en myndighet blir offentlig

En handling som har inkommit till en myndighet för behandling av ett ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter blir offentlig när myndigheten har fått den, om det inte i denna lag eller i någon annan lag föreskrivs något om dess offentlighet eller sekretess eller om någon annan begränsning av rätten att ta del av den.

Expertutlåtanden och andra handlingar som skall öppnas vid en bestämd tidpunkt eller efter en viss tid blir med de begräns-

ningar som avses i 1 mom. offentliga när de öppnas. Upphandlings- och entreprenad- och andra till en myndighet inkomna bud samt andra till en myndighet inkomna bud som gäller en rättshandling som skall avgöras på basis av en anbudstävling blir med de begränsningar som nämns i 1 mom. offentliga först när ett avtal har ingåtts.

En handling som kan uppfattas endast med hjälpmedel blir offentlig tidigast när myndigheten eller den som verkar för dess räkning har tillgång till den, om inte något annat följer av sekretessbestämmelser eller andra begränsningar av rätten att ta del av en handling.

8 §

Allmänt offentliggörande av en handling

Statistik som beskriver samhällsekonomins utveckling, ekonomisk-politiska initiativ och åtgärdsplaner samt andra sådana handlingar som innehåller uppgifter som uppenbart kan påverka kapital- och finansmarknaden skall offentliggöras allmänt så snart som möjligt efter den tidpunkt som avses i 6 och 7 §.

3 kap.

Rätt att ta del av en handling

9 §

Rätt att ta del av en offentlig handling

Var och en har rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling.

Utlämnande av uppgifter ur en handling som enligt 6 och 7 § inte ännu är offentlig beror på myndighetens prövning.

10 §

Rätt att ta del av en sekretessbelagd handling

Uppgifter i en sekretessbelagd myndighetshandling får lämnas ut endast om så särskilt bestäms i denna lag. När endast en del av en handling är sekretessbelagd, skall uppgifter i den offentliga delen lämnas ut, om det är möjligt så att den sekretessbelagda delen inte röjs.

11 §

En parts rätt att ta del av en handling

Den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (*part*) har rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig.

En part, hans ombud eller biträde har inte den i 1 mom. avsedda rätten

1) när utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt, ett barns eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse,

2) när det är fråga om en handling som har företetts eller upprättats i samband med en förundersökning som ännu pågår, om utredningen skulle försvåras av att uppgifter i handlingen lämnas ut,

3) när det är fråga om en föredragningspromemoria, ett förslag till avgörande eller någon annan därmed jämförbar handling som har upprättats av en myndighet för beredning av ett ärende, så länge myndigheten ännu behandlar ärendet och när det är fråga om ett provsvar för studentexamen eller identiteten hos den som av studentexamensnämnden har förordnats att bedöma provsvaren, innan studentexamensnämnden har gjort den slutliga bedömningen,

4) när det är fråga om en myndighetshandling som har upprättats eller införskaffats av en myndighet i egenskap av rättegångspart för förberedelse av en rättegång, om utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett offentligt samfunds eller en i 4 § 2 mom. avsedd sammanslutnings, inrättnings, stiftelses eller persons intresse vid rättegången,

5) när det är fråga om andra handlingar som upprättats i samband med behandlingen av ett utskökningsärende än sådana som gäller gäldenärens ekonomiska ställning, om inte uppgifterna behövs för väckande av återvinningstalan,

6) när det är fråga om affärs- och yrkeshemligheter, dock inte anbudspriset, i en annan anbudsgivares anbud i en anbudstävling som har anordnats av en myndighet,

7) när det är fråga om sekretessbelagda adress-, telefon- och andra motsvarande kontaktuppgifter som hänför sig till ett vittne

eller till någon som har gjort polisanmälan, en anmälan som avses i 40 § barnskyddslagen (683/1983) eller någon annan därmed jämförbar anmälan som förutsätter myndighetsåtgärder, om utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle äventyra säkerheten, intressena eller rättigheterna för ett vittne eller för den som gjort anmälan.

Om en handling ingår i rättegångsmaterialet i ett tviste- eller brottmål, har en rättegångspart dock utan hinder av 2 mom. rätt att ta del av den i andra fall än de som nämns i 2 mom. 7 punkten. Till den del handlingen innehåller uppgifter om en förhandling som avses i 1 kap. 7 § rättegångsbalken, lämnas uppgifter ut endast med myndighetens tillstånd.

Den vars rätt att söka ändring grundar sig på medlemskap i en kommun eller någon annan sammanslutning har med stöd av denna paragraf rätt att ta del av det i ärendet meddelade avgörandet enbart till de delar detta är offentligt.

12 §

Rätt att ta del av en handling som gäller en själv

Var och en har med de begränsningar som nämns i 11 § 2 och 3 mom. rätt att ta del av en myndighetshandling som gäller honom själv, om inte något annat föreskrivs i lag.

4 kap.

Utlämnande av uppgifter ur en handling

13 §

Begäran om att få ta del av en handling

En begäran om att få ta del av en myndighetshandling skall individualiseras tillräckligt noggrant för att myndigheten skall kunna utreda vilken handling den avser. Den som begär en handling skall med diarier och andra index bistås vid individualiseringen av de handlingar som han önskar ta del av. Han behöver inte styrka sin identitet eller motivera sin begäran, om inte detta behövs för att myndigheten skall kunna utöva sin prövningsrätt eller kunna utreda om han har rätt att ta del av handlingens innehåll.

När begäran avser en sekretessbelagd

handling, en uppgift ur ett personregister som förs av en myndighet eller någon annan handling ur vilken en uppgift kan lämnas ut endast under vissa förutsättningar, skall, om inte något annat särskilt bestäms, den som begär att få ta del av en handling meddela vad uppgifterna skall användas till, lämna upplysningar om övriga omständigheter som myndigheten behöver få veta för att kunna utreda förutsättningarna för utlämnande av uppgiften samt vid behov meddela hur uppgifterna kommer att skyddas.

14 §

Beslut om att en handling lämnas ut

Beslut om att en handling lämnas ut skall fattas av den myndighet som innehar handlingen, om inte något annat föreskrivs. Beslut om utlämnande av uppgifter ur en handling som har upprättats i samband med ett uppdrag som givits av en myndighet eller som har inkommit med anledning av ett uppdrag som utförs för myndighetens räkning fattas hos den myndighet som givit uppdraget, om inte något annat följer av uppdraget.

En uppgift ur en handling lämnas ut av en sådan anställd hos myndigheten som av denna har förordnats att handha detta ärende eller som ärendet på grund av den anställdas ställning och uppgifter annars hör till.

Om en tjänsteman eller någon annan som avses i 2 mom. vägrar att lämna ut uppgifter ur en handling, skall han

1) meddela den som begärt en uppgift vad vägran beror på,

2) ge upplysningar om rätten att föra ärendet till myndigheten för avgörande,

3) tillställa den som begärt uppgiften genom att skriftligen anhängiggöra ärendet, en förfrågan om han önskar att ärendet hänskjuts till myndigheten för avgörande,

4) ge upplysningar om de avgifter som uppbärs med anledning av behandlingen.

Ett ärende som avses i denna paragraf skall behandlas utan dröjsmål, och uppgifter ur en offentlig handling skall ges senast inom en månad efter att myndigheten har fått en begäran om att få ta del av handlingen, om inte något annat följer av att ett stort antal handlingar har begärts, att de sekretessbelagda delarna i en handling måste utredas eller av någon med dessa jämförbar

orsak. Ärendet skall i sådant fall avgöras och uppgifter ur en offentlig handling lämnas ut inom två månader efter att myndigheten har fått en begäran om att få ta del av handlingen.

15 §

Överföring till en annan myndighet av en begäran om att få ta del av en handling

Om någon hos en myndighet begär att få ta del av en handling som har upprättats av en annan myndighet eller gäller ett ärende som behandlas av en annan myndighet, kan myndigheten för avgörande överföra begäran om att få ta del av handlingen till den myndighet som har uppgjort handlingen eller som ärendet i sin helhet ankommer på.

Om någon hos en myndighet begär uppgifter om en person, ett företag, en fastighet eller ett fordon eller andra sådana specifikationer eller adresser som en annan myndighet inför i ett register som är avsett för allmänt bruk, kan myndigheten överföra begäran till registermyndigheten för behandling.

16 §

Hur en handling skall lämnas ut

Uppgifter kan lämnas ut ur en myndighetshandling muntligen eller så att handlingen läggs fram för påseende och kopiering eller får avlyssnas hos myndigheten eller så att en kopia eller en utskrift av den lämnas ut. Uppgifter om det offentliga innehållet i en handling skall lämnas ut på det sätt som begärts, om inte detta medför oskälig olägenhet för tjänsteverksamheten på grund av att antalet handlingar är stort, kopiering svår att genomföra eller någon annan därmed jämförbar orsak.

Av de offentliga uppgifterna i ett beslutsregister som förs av en myndighet med hjälp av automatisk databehandling har man rätt att få en kopia i form av en teknisk upptagning eller i någon annan elektronisk form, om inte särskilda skäl talar för något annat. Utlämnande av uppgifter i motsvarande form ur en annan offentlig handling beror på myndighetens prövning, om inte något annat föreskrivs.

Personuppgifter ur en myndighets person-

register får, om inte annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form endast om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter och om utlämnande inte äventyrar skyddet för de registrerades personliga integritet eller statens säkerhet. För direkt marknadsföring och för Gallup- och marknadsundersökningar får personuppgifter dock lämnas ut endast om det särskilt föreskrivs eller om den registrerade har samtyckt till detta.

5 kap.

Myndigheternas skyldighet att främja möjligheterna att ta del av en handling samt en god informationshantering

17 §

Beaktande av rätten till information vid beslutsfattande

När en myndighet fattar beslut i enlighet med denna lag och även i övrigt utför sina uppgifter, skall den se till att möjligheterna att få information om dess verksamhet inte, med hänsyn till syftet med denna lag, begränsas utan laga grund och att de som begär information bemöts jämlikt.

18 §

God informationshantering

För att införa och upprätthålla en god informationshantering skall en myndighet se till att dess handlingar och datasystem samt uppgifterna i dem är tillgängliga, användbara, skyddade och integrerade samt sörja även för andra omständigheter som påverkar kvaliteten på uppgifterna och i detta syfte särskilt

1) föra förteckning över de ärenden som har inkommit för behandling, tagits upp till behandling, avgjorts eller behandlats eller på något annat sätt se till att dess offentliga handlingar kan hittas på ett smidigt sätt,

2) göra upp och tillhandahålla beskrivningar på de datasystem den upprätthåller och på de offentliga uppgifter som kan tas fram ur

dessa, om inte utlämnande strider mot bestämmelserna i 24 § eller i någon annan lag,

3) vid den beredning som sker när datasystem tas i bruk samt vid beredningen av en förvaltnings- eller lagstiftningsreform utreda vilka följder de planerade åtgärderna kommer att ha för handlingsoffentligheten, handlingssekretessen, skyddet för handlingar och handlingskvaliteten liksom även vidta de åtgärder som behövs för att trygga rätten till information och kvaliteten på informationen samt för att skydda handlingarna och datasystemen samt uppgifterna i dem,

4) planera och sköta dokument- och informationshanteringen och datasystemen så att handlingsoffentlighet kan genomföras smidigt och så att handlingarna, datasystemen, databehandlingen och uppgifterna i dem arkiveras eller utplånas på ett behörigt sätt samt skyddet, integriteten och kvaliteten i fråga om handlingarna, datasystemen och uppgifterna i dem tryggas genom ändamålsenliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang med beaktande av uppgifternas betydelse och syfte samt de riskfaktorer som riktar sig mot handlingarna och datasystemen samt de kostnader som orsakas av datasäkerhetsåtgärderna,

5) se till att dess anställda har nödvändig kunskap om offentligheten för de handlingar som behandlas och om förfarandet, datasäkerhetsarrangemangen och uppgiftsfördelningen vid utlämnande och behandling av uppgifter samt vid skyddandet av uppgifter, handlingar och datasystem och att likaså se till att de bestämmelser, föreskrifter och anvisningar som syftar till en god informationshantering iakttas.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som behövs för att uppfylla förpliktelserna enligt 1 mom. utfärdas genom förordning. Genom förordning kan statsrådet ges rätt att utfärda närmare bestämmelser och anvisningar om de tekniska krav på datasäkerhetsåtgärder och förfaranden som skall iakttas när handlingar, datasystem och uppgifterna i dem skall skyddas, när integriteten i och kvaliteten på uppgifterna skall säkerställas och uppgifter skall överföras genom förmedling av datanät samt om den klassificering, som skall iakttas när kravnivån bestäms, av handlingar och datasystem och uppgifterna i dem inom statsförvaltningen.

Om arkivväsendets uppgifter gäller vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) eller bestäms med stöd av den.

19 §

Myndigheternas skyldighet att lämna ut uppgifter i ett ärende som ännu behandlas

Om inte annat följer av sekretessbestämmelserna, skall en myndighet tillhandahålla handlingar av vilka framgår

1) att en lagstiftningsreform har inletts eller kommer att inledas samt uppgifter om uppdraget, tidsfristen och de beredningsansvariga,

2) vilka planer, utredningar och avgöranden som är under beredning och gäller allmänt betydande frågor.

En myndighet skall på begäran muntligen eller på något annat lämpligt sätt ge uppgifter om hur långt behandlingen av ett ärende som avses i 1 mom. har framskridit, om de föreliggande alternativen och om bedömningarna av de verkningar som dessa har samt om de möjligheter att påverka ärendet som individer och sammanslutningar har.

20 §

Myndigheternas skyldighet att producera och sprida information

En myndighet skall främja öppenhet i sin verksamhet och i detta syfte vid behov sammanställa handböcker, statistik och andra publikationer samt datamaterial om sin service, beslutspraxis samt om samhällsförhållandena och samhällsutvecklingen på verksamhetsområdet. Vid bedömning av behovet av att sammanställa publikationer bör myndigheten beakta i vilken mån information om dess verksamhet står att få med hjälp av handlingsoffentligheten eller på basis av den allmänna statistikproduktionen.

En myndighet skall informera om sin verksamhet och service samt om de rättigheter och skyldigheter som individer och sammanslutningar har i ärendena som anknyter till verksamhetsområdet.

Myndigheterna skall se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter vid behov finns att tillgå på bibliotek eller i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

21 §

Myndigheternas informationstjänst

En myndighet kan för olika användnings syften på begäran sammanställa och lämna ut datamaterial som bildats av tecken som registrerats i ett eller flera datasystem som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling. En förutsättning är att utlämnande av datamaterialet inte på grund av de sökgrunder som använts, uppgifternas mängd och art eller datamaterialets användningssyfte strider mot vad som bestäms om handlingssekretess och skydd för personuppgifter.

Med tillstånd av vederbörande myndigheter och under de förutsättningar som anges i 1 mom. kan datamaterial sammanställas även ur datasystem som upprätthålls av olika myndigheter.

6 kap.

Skyldighet att iaktta sekretess

22 §

Handlingssekretess

En myndighetshandling skall sekretessbeläggas, om det i denna lag eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den skall vara sekretessbelagd eller handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs i lag.

En sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte företes för eller lämnas ut till en utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt företes för eller lämnas ut till en utomstående.

23 §

Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag får inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som är sekretessbelagd om den intas i en handling, och inte heller någon annan omständighet som han har fått kännedom om i samband med sin verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs i lag. En uppgift för

vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att verksamheten hos myndigheten har upphört eller det uppdrag som utförts för myndighetens räkning har avslutats.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även en praktikant eller någon annan som verkar hos en myndighet, den som verkar på uppdrag av en myndighet, den som är anställd hos den som utför ett myndighetsuppdrag och den som med stöd av lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av lag har fått kännedom om en sekretessbelagd uppgift, om inte något annat följer av lagen eller tillståndet. En part eller hans ombud eller biträde får inte för en utomstående yppa en sekretessbelagd uppgift som erhållits på grundval av ställningen som part och som gäller någon annan än parten själv.

En person som avses i 1 eller 2 mom. får inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan en fördel eller för att skada någon annan. En part eller hans ombud eller biträde får dock använda en uppgift om en annan person än honom själv som han fått i egenskap av part när det är fråga om ett ärende som gäller den rätt, det intresse eller den skyldighet som partens rätt att få information har grundat sig på.

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

1) handlingar som innehas av det utskott inom statsrådet som behandlar utrikespolitiska ärenden, om inte utskottet beslutar något annat, politiska lägesbedömningar som utarbetats av det ministerium som behandlar utrikesärenden eller av finska beskickningar, handlingar som gäller underhandlingar med en främmande stat om de politiska eller ekonomiska relationerna och chiffermeddelanden som hör till området för utrikesförvaltningen, om inte vederbörande ministerium beslutar något annat,

2) andra än i 1 punkten nämnda handlingar som gäller Finlands förhållande till andra stater eller internationella organisationer, handlingar som gäller ärenden som behandlas i ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller något annat internationellt organ och handlingar som gäller

förhållandet mellan finska staten, finska medborgare, personer som vistas i Finland eller sammanslutningar som verkar i landet samt myndigheter, personer eller sammanslutningar i en främmande stat, om utlämnande av uppgifter ur dem skulle medföra skada eller olägenhet för Finlands internationella förhållanden eller förutsättningar att delta i det internationella samarbetet,

3) anmälan om brott till polisen, tullen eller någon annan förundersökningsmyndighet, en allmän åklagare eller en kontroll- och övervakningsmyndighet samt handlingar som har mottagits eller uppgjorts för en förundersökning eller åtalsprövning samt stämningensansökan, stämning och svaromål på en stämning i brottmål, tills ärendet har tagits upp till behandling vid ett domstolssammanträde eller lämnats därefter, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar brottsutredningen eller undersökningens syfte eller hindrar domstolen från att utöva sin rätt att sekretessbelägga handlingar enligt lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984) eller leder till att den för brottet misstänkta stämplas utan grund,

4) register som förs av polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet för förebyggande eller utredning av brott och utredningar för att förebygga brott liksom även fotografier och övriga signalement som erhållits eller tagits av en person för behandlingen av ett förvaltningsärende som gäller konstaterande av identitet eller reserätt samt särskilda signum givna för en person eller ett personkort eller ett resedokument,

5) handlingar som innehåller uppgifter om polisens taktiska och tekniska metoder och planer, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle äventyra förebyggande och utredning av brott eller upprätthållandet av den allmänna säkerheten,

6) handlingar som avser en klagan, innan ärendet har avgjorts, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle försvåra ärendets utredning eller leda till att den som klagan gäller stämplas utan grund,

7) handlingar som gäller skyddsarrangemang för personer, byggnader, inrättningar samt data- och kommunikationssystem, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur dessa inte äventyrar skyddsarrangemangens syfte,

8) handlingar som gäller beredskap för olyckor eller undantagsförhållanden, befolk-

ningsskydd eller utredning av olyckor, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle skada eller äventyra säkerheten, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden, orsaka skada för utredningen av en olycka eller kränka olycksoffers rättigheter, minnet av olycksoffer eller olycksoffers närstående,

9) skyddspolisens och andra myndigheters handlingar som gäller upprätthållande av statens säkerhet, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur dessa inte äventyrar statens säkerhet,

10) handlingar som gäller militär underrättelseverksamhet, försvarsmaktens utrustning, sammansättning, förläggning eller användning, handlingar som gäller det övriga militära försvaret eller uppfinningar, konstruktioner, anläggningar eller system som tjänar försvaret eller handlingar som gäller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur en sådan handling inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,

11) handlingar som innehåller uppgifter om inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiska beslut eller åtgärder, beredning av dessa eller utredning av behovet av sådana beslut eller åtgärder, om utlämnande av uppgifter ur dessa skulle äventyra syftet med besluten eller åtgärderna eller försvåra skötseln av inkomst-, finans-, penning- och valutapolitiken,

12) utredningar som gjorts för att de myndigheter som övervakar finansmarknaden och försäkringsverksamheten samt ansvarar för finansmarknadens och försäkringsväsendets funktionsduglighet skall kunna utföra sina uppgifter och innehåller uppgifter om marknadens funktionsduglighet samt om finansinstitut, försäkrings- och pensionsanstalter eller deras kunder, om utlämnandet av uppgifter ur utredningarna skulle orsaka skada eller förfång för finans- eller försäkringsystemets tillförlitlighet och funktionsduglighet,

13) handlingar som innehåller uppgifter som uppenbart kan påverka kapital- och finansmarknaden, innan uppgifterna har offentliggjorts allmänt på det sätt som avses i 8 §,

14) handlingar som innehåller uppgifter om utrotningsshotade djur- eller växtarter eller skydd för värdefulla naturområden, om utlämnande av uppgifter ur dessa skulle

äventyra skyddet för djur- eller växtarten eller naturområdet i fråga,

15) handlingar som innehåller uppgifter om inspektion som ankommer på en myndighet eller någon annan omständighet som har samband med en övervakningsåtgärd, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle äventyra övervakningen eller dess syfte eller leda till att tillsynsobjektet stämplas utan grund,

16) sådant basmaterial för forskning eller statistik som frivilligt överlämnats till en myndighet för forskning eller statistikföring,

17) handlingar som innehåller uppgifter om statens, kommuners eller något annat offentligt samfunds eller i 4 § 2 mom. avsedda sammanslutningars, inrättnings eller stiftelsers affärs- eller yrkeshemligheter, samt handlingar som innehåller uppgifter om någon annan därmed jämförbar omständighet som har samband med affärsverksamhet, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för samfundet, sammanslutningen, inrättningen eller stiftelsen eller ge ett annat offentligt samfund eller en enskild som bedriver liknande eller annars konkurrerande verksamhet en konkurrensfördel eller försämra det offentliga samfundets eller den i 4 § 2 mom. avsedda sammanslutningens, inrättningens eller stiftelsens möjligheter till förmånlig upphandling eller arrangemang som avser placering, finansiering eller låneskötsel,

18) handlingar som innehåller uppgifter som staten, kommuner eller något annat offentligt samfund har sammanställt eller mottagit i egenskap av arbetsmarknadspart eller part i en arbetskonflikt, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle strida mot det offentliga samfundets intressen som arbetsgivare samt handlingar som innehåller uppgifter som representanter för staten har sammanställt eller mottagit inför de inkomstpolitiska förhandlingarna för lantruket, om utlämnande av uppgifter ur dessa skulle strida mot statens intressen som förhandlingspart,

19) handlingar som har upprättats eller införskaffats av en myndighet i egenskap av rättegångspart för en rättegång, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle strida mot det offentliga samfundets eller en i 4 § 2 mom. avsedd sammanslutnings, inrättnings eller stiftelses intresse vid rättegången,

20) handlingar som innehåller uppgifter

om en privat affärs- eller yrkeshemlighet eller någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet, om utlämnande av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren, och det inte är fråga om uppgifter som är betydelsefulla för skyddande av konsumenters hälsa eller en hälsosam miljö eller för bevakande av de rättigheter som innehåses av dem som orsakas skada av verksamheten eller uppgifter om näringsidkarens skyldigheter och fullgörande av dessa,

21) handlingar som gäller planering av eller basmaterial för lärdomsprov eller vetenskaplig forskning eller handlingar som gäller teknologiskt eller något annat utvecklingsarbete eller bedömning av sådant arbete, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur dem inte orsakar lärdomsprovet, forskningen eller utvecklingsarbetet eller en saklig bedömning av dessa skada eller medför besvär för forskaren,

22) handlingar som innehåller uppgifter om inträdesprov eller andra prov eller test, om utlämnande av uppgifter ur dem skulle äventyra provets eller testets syfte eller en användning av testet i framtiden,

23) handlingar som beskriver en persons ekonomiska ställning dock så att en begäran om utsökning, utmätningsmannens beslut och förrättningsprotokoll är offentliga med undantag för protokoll över en utsökningsutredning,

24) handlingar som gäller en flyktning eller asyl- eller visumsökande, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter ur dessa inte äventyrar säkerheten för flyktingen eller sökanden själv eller en närstående,

25) handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården och de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice han erhållit samt om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller om någons sexuella beteende eller inriktning,

26) handlingar som innehåller uppgifter om känsliga omständigheter som gäller privatlivet för någon som misstänks för ett brott, en målsägande eller någon annan som har samband med ett brottmål eller uppgifter om ett brottsoffer, om utlämnandet av uppgifter kränker offrets rättigheter, minnet av offret eller offrets närstående,

27) handlingar som innehåller uppgifter

om rättspsykiatrisk sinnesundersökning av en åtalad, personundersökning av en ung förbrytare eller lämplighetsutredning i samband med samhällstjänst som avtjänas i stället för fängelsestraff,

28) en förvaltningsmyndighets handlingar och register med uppgifter om en dömd, om det inte är uppenbart att utlämnande av uppgifter inte äventyrar hans framtida utkomst, möjligheter att anpassa sig i samhället eller säkerhet, och om det finns grundad anledning att lämna ut uppgiften,

29) handlingar som innehåller uppgifter om psykologiska test eller lämplighetsprov som utförts eller resultatet av dem eller bedömning för placering av en beväring, val av en anställd eller fastställande av avlöningsgrund,

30) handlingar som gäller elevvård eller befriande av en elev från undervisning, elevvers och examinanders provprestationer samt sådana av en läroanstalt utfärdade betyg och andra handlingar som innehåller uppgifter om verbala bedömningar av en elevs personliga egenskaper liksom även handlingar av vilka det framgår hur de som av studentexamensnämnden har förordnats att bedöma provsvaren har fördelat sina uppgifter mellan olika skolor, tills ett år har förflutit sedan examen i fråga,

31) handlingar som innehåller uppgift som någon har lämnat om sitt hemliga telefonnummer samt uppgift om en persons hemkommun och hans bostad där eller tillfälliga bostad samt telefonnummer och andra kontaktuppgifter, om han har begärt att de skall hållas hemliga och han har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet kan komma att hotas,

32) handlingar som innehåller uppgifter om den politiska övertygelsen hos en person som innehar eller kandiderar för ett politiskt förtroendeuppdrag eller uppgifter om åsikter som har uttalats privat eller om någons levnadssätt, fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra personliga förhållanden.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller även de handlingar som avses i 5 § 3 mom. 2 punkten och 4 mom.

25 §

Anteckning om sekretess och klassificering

Anteckning om sekretess får göras i en

sekretessbelagd myndighetshandling. Av anteckningen bör framgå till vilka delar handlingen är sekretessbelagd eller vad sekretessen grundar sig på.

En klassificeringsanteckning som utvisar nivån på datasäkerheten skall göras i handlingen, om statsrådet har föreskrivit detta i enlighet med 18 § 2 mom.

7 kap.

Undantag från och upphörande av sekretess

26 §

Allmänna grunder för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Ur en sekretessbelagd myndighetshandling kan en myndighet lämna ut uppgifter

1) om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, eller

2) när sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut.

En myndighet får också utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som gäller någon annans ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller klientförhållande hos socialvården eller beviljade förmåner eller sådana omständigheter som avses i 24 § 1 mom. 32 punkten och gäller någons privatliv eller en motsvarande omständighet som enligt någon annan lag skall beläggas med sekretess, om uppgiften behövs

1) för att en enskild eller någon annan myndighet skall kunna uppfylla en i lag föreskriven upplysningsplikt, eller

2) för att en ersättning eller något annat yrkande som skall handhas av den myndighet som lämnar ut uppgiften skall kunna genomföras.

En myndighet får lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling för skötsel av ett handräkningsuppdrag eller något annat uppdrag som myndigheten givit eller någon uppgift som i övrigt handhas för myndighetens räkning om detta är nödvändigt för att uppdraget skall kunna skötas. Sekretessbelagda uppgifter kan dock lämnas ut för skötseln av dessa uppdrag även när det uppenbart inte är ändamålsenligt att avföra de sekretessbelagda uppgifterna på grund av deras

stora antal eller någon annan jämförbar orsak. Myndigheten skall på förhand försäkra sig om att uppgifterna kommer att hemlighållas och skyddas på ett sakligt sätt.

27 §

Utlämnande av uppgifter ur en handling som överförs till ett arkiv

Uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling som har överförs till ett arkiv i den ordning som föreskrivs i arkivlagen får lämnas ut för forskning eller något annat godtagbart ändamål, om inte den myndighet som har överfört handlingen har bestämt något annat.

Den som erhållit uppgifter skall ingå en skriftlig förbindelse om att han inte kommer att använda uppgifterna för att skada eller skymfa den som handlingen gäller eller hans närstående eller för att kränka andra intressen som sekretessplikten är avsedd att skydda.

28 §

Tillstånd av en myndighet att ta del av en sekretessbelagd handling

Om inte något annat föreskrivs genom lag, kan en myndighet i enskilda fall bevilja tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling för vetenskaplig forskning eller statistikföring eller för ett sådant planerings- och utredningsarbete som en myndighet utför, om det är uppenbart att de intressen som sekretessplikten är avsedd att skydda inte kränks om uppgifter lämnas ut. Om uppgifter har lämnats ut till en myndighet med samtycke av den vars intressen sekretessplikten är avsedd att skydda får tillstånd inte beviljas i strid med de villkor för användning och utlämnande som uppställts i samtycket. Om tillståndet avser ett flertal myndighetshandlingar och myndigheterna i fråga är underställda samma ministerium, fattar ministeriet beslut om beviljande av tillstånd efter att vid behov ha hört myndigheterna.

Ett tillstånd som avses i 1 mom. kan beviljas för en bestämd tid och till detta skall fogas föreskrifter som behövs för att säkerställa allmänna och enskilda intressen. Ett tillstånd kan återkallas när skäl därtill prövas föreligga.

29 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet

En myndighet kan till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om

1) i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter,

2) sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut,

3) handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller ett hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan anfört besvär, eller

4) uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet skall kunna utföras.

En myndighet kan till en annan myndighet lämna ut sådana adress- eller andra kontaktuppgifter som enligt 24 § 1 mom. 31 punkten är sekretessbelagda.

En myndighet kan för en annan myndighet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i ett personregister som den andra myndigheten enligt i lag särskilt bestämd skyldighet skall beakta när den fattar beslut. Om personuppgifterna är sekretessbelagda, får uppgifter sökas med hjälp av en teknisk anslutning endast i fråga om sådana personer som har samtyckt till det, om inte något annat uttryckligen föreskrivs särskilt om utlämnande av en sekretessbelagd uppgift.

30 §

Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ

Utöver vad som särskilt bestäms i lag kan en myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en för Finland bindande internationell överenskommelse eller föreskrivs i en för Finland bindande författning och om uppgifter ur handlingen enligt denna lag kan lämnas ut till den

finska myndighet som bedriver samarbetet enligt denna lag.

31 §

Upphörande av sekretess i fråga om en myndighetshandling

En myndighetshandling får inte hållas hemlig, när den tid som föreskrivs i lag eller med stöd av en lag har förflutit eller när den myndighet som förordnat om sekretess återkallar sitt förordnande.

En myndighetshandling är sekretessbelagd i 25 år, om inte något annat föreskrivs eller förordnas. För en handling som är sekretessbelagd för skyddande av privatlivet enligt 24 § 1 mom. 24 - 32 punkterna eller en handling som på motsvarande grunder är sekretessbelagd enligt någon annan lag gäller sekretess i 50 år räknat från den dag den som handlingen gäller avled.

Om det är uppenbart att en handling, när den vid utgången av sekretesstiden blir offentlig, kommer att medföra betydande olägenhet för de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits, kan statsrådet förlänga sekretesstiden med högst 30 år.

Sekretesstiden för en handling som har upprättats av en myndighet räknas från den dag handlingen är daterad eller, om den inte har daterats, från den dag den blev färdig. Sekretesstiden för en handling som en enskild har lämnat in till en myndighet räknas från den dag myndigheten fick handlingen.

32 §

Undantag i fråga om tystnadsplikt och upphörande av tystnadsplikt

Vad som i detta kapitel bestäms om sekretessbelagda handlingar och om upphörande av sekretess gäller i tillämpliga delar även en uppgift för vilken tystnadsplikt gäller.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

33 §

Ändringssökande

Ändring i ett myndighetsbeslut som avses i denna lag och genom vilket en myndighet

vägrat att lämna ut en begärd handling får sökas genom besvär så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över ett beslut som har fattats av en inrättning, en sammanslutning, en stiftelse eller en enskild som enligt 4 § 2 mom. utför ett offentligt uppdrag anförs hos den behöriga förvaltningsdomstol som avses i 12 § förvaltningsprocesslagen.

34 §

Avgifter

I enlighet med vad som föreskrivs särskilt får en avgift uppbäras för utlämnande av en kopia av en handling och för utlämnande av en handling i form av en utskrift eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt eller därmed jämförbart sätt eller i form av informationstjänst hos en myndighet. I övrigt är utlämnande av en uppgift med stöd av denna lag avgiftsfritt.

35 §

Straffbestämmelser

Till straff för brott mot skyldigheten att iakta handlingssekretess enligt 22 § och mot tystnadsplikt samt förbudet att utnyttja uppgifter enligt 23 § skall dömas enligt 40 kap. strafflagen om gärningen inte utgör brott enligt 38 kap. 1 och 2 § strafflagen eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs i någon annan lag.

Som brott mot tystnadsplikten betraktas även en gärning som strider mot den förbindelse som avses i 27 § samt den föreskrift som avses i 28 § 2 mom.

36 §

Utfärdande av förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten

av denna lag utfärdas genom förordning. Genom förordning föreskrivs särskilt om upphävande av sekretessbestämmelser som utfärdats genom förordning.

37 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 9 februari 1951 om allmänna handlingars offentlighet (83/1951) jämte ändringar. Om upphävande av sekretessbestämmelser som ingår i andra lagar föreskrivs särskilt.

De sekretessbestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om allmänna handlingars offentlighet förblir alltjämt i kraft.

Uppgifter som med samtycke av den som saken gäller har inhämtats innan lagen träder i kraft får användas och lämnas ut för vetenskaplig forskning utan hinder av 28 §, om det är uppenbart att det inte väsentligen strider mot de syften för vilka uppgifterna har inhämtats, att uppgifterna används och lämnas ut på detta sätt.

38 §

Övergångsbestämmelse

De förteckningar och beskrivningar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten skall uppgöras inom ett år efter lagens ikraftträdande. Datasystem som har tagits i bruk före lagens ikraftträdande skall skyddas och de åtgärder som krävs för att säkerställa skydd, integritet och kvalitet för uppgifterna i dem skall vidtas i enlighet med denna lag inom fem år efter lagens ikraftträdande, om inte en längre tidsfrist bestäms genom förordning.

2.

Lag**om ändring av 18 och 37 § personregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i personregisterlagen av den 30 april 1987 (471/1987) rubriken för 18 § och 18 § 1 mom. 1 punkten samt rubriken för 37 § och 37 § 1 mom. samt

fogas till 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 387/1994, ett nytt 6 mom. som följer:

18 §

37 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande av personuppgifter

Tillstånd

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för personregister får inte lämnas ut, om inte annat följer av 2 eller 3 mom. eller uppgifterna lämnas ut

1) med den registrerades samtycke eller på uppdrag av den registrerade eller med tillstånd av datasekretessnämnden,

Datasekretessnämnden kan ge tillstånd som avses i 5, 7 eller 18 — 20 §, om inhämtande eller utlämnande av uppgifter eller samkörning av personregister är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse samt om det kan förhindras att den registrerades integritet, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet äventyras.

Om utlämnande av en personuppgift som ingår i eller inhämtats för ett personregister som förs av en myndighet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .
Funktioner som bygger på undantagslov som givits före lagens ikraftträdande med stöd den vid lagens ikraftträdande gällande 37 § skall göras lagenliga inom tre år efter lagens ikraftträdande.

3.

Lag**om ändring av 57 och 74 § kommunallagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/1995) 57 och 74 § som följer:

57 §

Sammanträdes offentlighet

Fullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte sekretess enligt lag skall iakttas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet eller om inte fullmäktige annars av vägande skäl beslutar om något annat i fråga om något visst ärende.

De handlingar som företes vid eller upprättas över den diskussion som förs när fullmäktige sammanträder inom stängda dörrar är sekretessbelagda, om så bestäms i lag.

Andra organs sammanträden än fullmäktiges är offentliga endast om sekretess enligt

lag inte skall iakttas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet och om organet beslutar om det.

74 §

Revisionsnämndens och revisoremas rätt till upplysningar

Revisionsnämnden och en revisor har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som revisionsnämnden eller revisorn anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget.

—————
Denna lag träder i kraft den 199 .

4.

Lag

om upphävande av vissa sekretessbestämmelser

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs

1) i lagen den 8 augusti 1986 om jämställdhetsombudsmannen och jämställdhetsnämnden (610/1986) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 629/1995,

2) i patientskadlagen av den 25 juli 1986 (585/1986) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 598/1995,

3) i lagen den 30 december 1992 om tillsyn över utlänningars företagsköp (1612/1992) 14 §,

4) i lagen den 9 februari 1990 om konsumentverket (110/1990) 5 § 2 mom.,

5) i lagen den 9 februari 1990 om konsumentforskningscentralen (112/1990) 7 §,

6) i lagen den 27 maj 1992 om konkurrensbegränsningar (480/1992) 24 och 28 §, av dessa lagrum 28 § sådan den lyder i lag 600/1995,

7) i lagen den 29 juli 1988 om konkurrensverket (711/1988) 3 § 3 mom.,

8) i elmarknadslagen av den 17 mars 1995 (386/1995) 47 och 49 §, av dessa lagrum 47 § sådan den lyder i lag 1018/1995,

9) i lagen den 6 mars 1942 om standardisering (197/1942) 6 §,

10) i lagen den 10 januari 1997 om arbetskrafts- och näringscentraler (23/1997) 7 §,

11) i lagen den 3 februari 1989 om Statsgaranticentralen (111/1989) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 661/1995,

12) i lagen den 10 december 1993 om företagsstöd (1136/1993) 33 §, sådan den lyder i lag 732/1995,

13) i lagen den 7 maj 1993 om teknologiska utvecklingscentralen (429/1993) 7 §, sådan den lyder i lagar 1023/1995 och 1168/1997,

14) i lagen den 2 februari 1973 om tryckkärl (98/1973) 7 §, sådan den lyder i lag 1072/1995,

15) i lagen den 24 juli 1997 om Finlands Bank (719/1997) 36 §,

16) i lagen den 15 juni 1990 om utbildnings- och avgångsbidragfonden (537/1990) 6 §, sådan den lyder i lag 615/1995,

17) i lagen den 1 juli 1988 om samarbete

inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) 13 § och 16 § 2 mom., av dessa lagrum 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag 693/1995,

18) i lagen den 27 maj 1977 om semesterpenning för småföretagare (408/1977) 23 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 619/1995,

19) i lagen den 20 december 1996 om avbyttarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 46 §,

20) i lagen den 6 februari 1998 om statliga rättshjälpsbyråer (106/1998) 13 §,

21) i beredskapslagen av den 22 juli 1991 (1080/1991) 45 och 51 §, av dessa lagrum 51 § sådan den lyder i lag 668/1995,

22) i lagen den 17 december 1982 om skyddsupplag (970/1982) 11 §,

23) i lagen den 22 juli 1991 om försvarstillstånd (1083/1991) 32 och 42 §, av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i lag 669/1995,

24) i lagen den 20 maj 1960 om den försvarsekonomiska planeringskommissionen (238/1960) 7 §,

25) i lagen den 25 maj 1984 om obligatorisk upplagring av läkemedel (402/1984) 12 §,

26) i lagen den 24 augusti 1990 om Jubileumsfonden för Finlands självständighet (717/1990) 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 647/1995,

27) i lagen den 28 november 1994 om obligatorisk upplagring av importerade bränslen (1070/1994) 22 §,

28) i lagen den 28 juni 1996 om Kommunernas garanticentral (487/1996) 17 §,

29) i lagen den 28 april 1989 om statliga ämbetsverks och inrättingars deltagande i utvecklingssamarbete (382/1989) 6 §,

30) i utlänningslagen av den 22 februari 1991 (378/1991) 65 §,

31) i lagen den 1 mars 1991 om utlänningsombudsmannen (446/1991) 7 §,

32) i lagen den 22 december 1993 om försvarsförvaltningens byggverk (1360/1993) 6 §,

33) i lagen den 20 mars 1987 om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987) 9 b

§ 4 mom., sådant det lyder i lag 1682/1995, 34) i lagen den 3 februari 1995 om godkännande av vissa bestämmelser i och tillämpning av konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (346/1997) 8 § 1 mom.,

35) i lagen den 3 maj 1985 om undersökning av olyckor (373/1985) 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 625/1995,

36) i lagen den 10 februari 1995 om förströelseanordningar (164/1995) 11 §,

37) i övningsskololagen av den 31 januari 1985 (143/1985) 21 §,

38) i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 43 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 735/1995,

39) i lagen den 10 juni 1994 om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) 20 §,

40) i lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (263/1953) 9 §,

41) i aravalagen av den 17 december 1993 (1189/1993) 36 § 3 mom.,

42) i lagen den 17 december 1993 om användning, överlåtelse och inlösen av aravahyresbostäder och aravahyreshus (1190/1993) 23 § 3 mom.,

43) i lagen den 24 augusti 1979 om handel med skogsodlingsmaterial (684/1979) 11 § 2 mom.,

44) i virkesmätninglagen av den 22 februari 1991 (364/1991) 37 h §, sådan den lyder i lag 159/1997,

45) i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 75 §, sådan den lyder i lag 663/1995,

46) i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 67 §, sådan den lyder i lag 664/1995,

47) i lagen den 28 maj 1993 om moderskapsunderstöd (477/1993) 16 och 17 §, av dessa lagrum 17 § sådan den lyder i lag 726/1995,

48) i barnbidragslagen av den 21 augusti 1992 (796/1992) 18 och 19 §, av dessa lagrum 19 § sådan den lyder i lag 666/1995,

49) i militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/1993) 25 och 26 §, av dessa lagrum 26 § sådan den lyder i lag 728/1995,

50) i lagen om bostadsbidrag av den 4 juni 1975 (408/1975) 25 a §, sådan den lyder i lagar 755/1993 och 727/1995,

51) i lagen den 9 augusti 1996 om tillsyn över privat socialservice (603/1996) 15 §,

52) i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991) 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 641/1995,

53) i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991) 29 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 642/1995,

54) i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972) 42 §, sådan den lyder i lagar 639/1995 och 248/1997,

55) i lagen den 1 december 1989 om specialiserad sjukvård (1062/1989) 57 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 637/1995,

56) i steriliseringslagen av den 24 april 1970 (283/1970) 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 644/1995,

57) i kastreringslagen av den 24 april 1970 (282/1970) 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 645/1995,

58) i lagen den 24 mars 1970 om avbrytande av havandeskap (239/1970) 12 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 646/1995,

59) i lagen den 21 februari 1946 om apoteksavgift (148/1946) 11 §,

60) i lagen den 27 november 1992 om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (1073/1992) 7 §,

61) i lagen den 27 november 1992 om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992) 7 §,

62) i lagen den 24 februari 1978 om institutets för arbetshygien verksamhet och finansiering (159/1978) 10 och 11 §, av dessa lagrum 10 § sådan den lyder i lag 1290/1993 och 11 § sådan den lyder i lag 662/1995,

63) i lagen den 8 juni 1972 om service- och studieverksamhet för sjömän (452/1972) 17 och 18 §, av dessa lagrum 18 § sådan den lyder i lag 618/1995,

64) i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 62 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 623/1995.

2 §

Denna lag träder i kraft den

199 .

5.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 december 1984 om offentlighet vid rättegång (945/1984) 2 § och 9 § 1 mom., av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag 404/1995 och 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1254/1988, samt
fogas till lagen en ny 5 b § som följer:

2 §

Uppgifter om rättegång

Anteckningar om parternas namn ävensom om ärendets art samt tidpunkten och platsen för förhandlingen i domstolars diariéer och andra register över handlingar blir offentliga då anteckning gjorts. I ett ärende som gäller tvångsmedel som avses i 5 a kap. tvångsmedelslagen är dessa anteckningar offentliga först när den för brott misstänkte senast skall underrättas om användning av tvångsmedel, om inte domstolen beslutar något annat.

Myndigheten kan utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. vägra att lämna ut uppgift om en målsägandes identitet i brottmål, som gäller en omständighet av synnerligen ömtålig natur i någons privatliv.

5 b §

Behandlingen av vissa sekretessbelagda uppgifter vid en rättegång

Sådana uppgifter som enligt 24 § 1 mom.

24 - 27, 29 eller 32 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) ingår i sekretessbelagda handlingar eller därmed jämförbara uppgifter som är sekretessbelagda enligt någon annan lag kan muntligen eller med hjälpmedel företas vid en offentlig förhandling och tas in i ett offentligt beslut endast i den utsträckning det är nödvändigt för att handlägga målet och motivera beslutet.

9 §

Rättegångsmaterialets offentlighet

Om rättegångshandlingars offentlighet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat följer av 2 § eller 2 eller 3 mom. i denna paragraf. Vad som föreskrivs om handlingar gäller även annat rättegångsmaterial.

Denna lag träder i kraft den 199 .

6.

Lag**om ändring av 40 kap. strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i strafflagen (39/1889) 40 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 792/1989, samt *ändras* 40 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder i lag 578/1995, som följer:

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

5 §

Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen

1) röjer en handling eller uppgift som enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) är sekretessbelagd eller som enligt lag inte får yppas, eller

2) utnyttjar sådan handling eller uppgift till sin eller någon annans nytta,

skall han, då det inte föreskrivs strängare straff för gärningen, för *brott mot tjänstehemlighet* dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

7.

Lag**om ändring av 17 § statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 17 § som följer:

17 §

någon annan lag. _____

Om tystnadsplikt för tjänsteman gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) och i

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

8.

Lag

om ändring av matrikellagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i matrikellagen av den 24 november 1989 (1010/1989) 1 § 2 mom. samt 6, 7 och 9 § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Vad som bestäms i 6 - 9 § i denna lag tillämpas även på riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund. Vad som bestäms i lagens 4 § 2 och 3 mom., 5, 10 och 11 § iakttas i tillämpliga delar vid inhämtande, registrering och användning av uppgifter om nämnda tjänstemän och andra anställda.

6 §

Utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av sådana uppgifter om tjänstemän och arbetstagare vid statens ämbetsverk och inrättningar, riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och samkommuner som har inhämtats och registrerats för matrikeln eller annars för skötseln av personalärenden gäller med nedan föreskrivna undantag lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

7 §

Hemlighållande samt utlämnande av uppgifter om straff och om personlig avlöning

Uppgifter om straff som ådömts en tjänsteman och om den del av en tjänstemans eller en arbetstagares lön som bestäms på grundval av hans individuella arbetsinsats eller annars bestäms personligt samt om lörens totalbelopp är sekretessbelagda. En uppgift

om den totala avlöningen är dock offentlig, om den gäller

1) en tjänsteman som avses i 26 § stats-tjänstemannalagen (750/1994) eller riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsmans kanslichefen vid riksdagens justitieombudsmans kansli, presidenten för eller en ledamot av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen eller en hovrättspresident, eller

2) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom uppgiftsområdet för kommunstyrelsen eller en nämnd eller i en uppgift på grund av den anställdes ställning är jämförbar därmed och den som är anställd hos en samkommun och som på grund av sin ställning kan jämföras med de ovan avsedda kommunalanställda.

En sekretessbelagd uppgift får lämnas ut endast

1) om detta sker till tjänstemannen eller arbetstagaren själv,

2) om detta sker till någon annan part på de grunder som anges i 11 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

3) om uppgiften lämnas ut eller ges med stöd av någon lag, dock inte enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

4) om en uppgift som angår en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning lämnas ut med stöd av ett tjänste- eller arbetskollektivavtal,

5) om uppgiften lämnas ut till en statlig eller kommunal myndighet, ett kommunalförbunds myndighet eller en självständig offentlighetsmyndighet anstalt för skötseln av en uppgift som hör till myndigheten eller för besättande av en tjänst eller ett uppdrag eller för något annat godtagbart personaladministrativt uppdrag, eller

6) om uppgiften lämnas ut för vetenskaplig forskning eller statistik.

Den registeransvarige kan dessutom i enskilda fall lämna ut en uppgift om en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning, om det finns ett viktigt skäl som har samband med avtal eller förhandlingar om anställningsvillkoren.

9 §

Hur matrikeluppgifter lämnas ut

fentlighet i myndigheternas verksamhet lämnas ut till myndigheten, tjänstemannen och arbetstagaren för att de skall kunna utöva sin rätt till insyn samt för forskning och statistik.

Uppgifter som införts i matrikeln lämnas ut med ett matrikelutdrag så som närmare föreskrivs genom förordning. En uppgift kan även på det sätt som anges i lagen om of-

Denna lag träder i kraft den 199 .

9.

Lag**om ändring av lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 maj 1994 om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) 10 §, sådan den lyder i lag 631/1995, samt
ändras 9 § som följer:

9 §

Dataombudsmannen och datasekretessnämnden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut upp-

gifter om tekniskt skydd för register till åklagar- och polismyndigheterna för brottsutredning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

10.

Lag**om ändring av 10 § lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 januari 1971 om anordnande av förmynderskap i vissa fall (14/1971) 10 § som följer:

10 §

En tjänsteförmyndare får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut en uppgift om en omyndig,

om det med hänsyn till den omyndiges eller till ett allmänt intresse är nödvändigt att ett meddelande lämnas om någon särskild omständighet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.**Lag****om ändring av 3 och 4 § lagen om notarius publicus**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 juni 1960 om notarius publicus (287/1960) 3 § och 4 § 1 mom. 3 punkten som följer:

3 §

Notarius publicus skall sköta sina uppgifter ärligt, omsorgsfullt och opartiskt.

4 §

Notarius publicus åligger att på därom gjord anhållan:

-----
3) i protokoll uppta förklaringar om rättsliga och ekonomiska förhållanden samt även till tredje man ge ut kopior av protokollet, om inte annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/);

Denna lag träder i kraft den 199 .

12.**Lag****om ändring av 8 kap. 3 § bokföringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 8 kap. 3 § bokföringslagen av den 30 december 1997 (1336/1997) som följer:

8 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bokföringsnämndens ledamöter och de som utövar tillsyn över lagens efterlevnad får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheter-

nas verksamhet (/) utlämna uppgifter som de vid utförande av uppgifter enligt denna lag har fått veta om en bokföringsskyldigs eller någon annans affärs- eller yrkeshemlighet eller om någon annans ekonomiska ställning eller personliga förhållanden till förundersökningsmyndigheter och åklagare för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

13.

Lag**om ändring av lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 januari 1991 om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar
(32/1991) 24 § samt
fogas till lagen nya 24 a och 24 b § som följer:

2 kap.

Registeringsansökan och dess behandling

24 §

Offentlighet

De handlingar som gäller en ansökan är offentliga från och med dagen för registreringen, om inte annat följer av 24 a eller 24 b §.

24 a §

Skyddande av en affärshemlighet

Sökanden kan för skyddande av en affärshemlighet kräva ett beslut om sekretess i fråga om det material som behövs för identifiering av ett kretsmönster.

Kravet på sekretess kan gälla högst hälften av antalet skikt i en integrerad krets. Kravet kan gälla en del av ett skikt i ett kretsmönster. Av kravet bör det klart framgå vilken av ansökningshandlingens bilagor kravet gäller.

De bilagor som kravet på sekretess gäller skall lämnas åtskilda från övriga bilagor eller lämnas tillsammans med de övriga bilagorna i två serier så att de bilagor för vilka sekretess skall gälla finns endast i den ena serien.

24 b §

Avgränsning av en affärshemlighet

Handlingar och övrigt material som är nödvändigt för identifiering av ett kretsmönster eller för bestämmande av året då kretsmönstret skapades eller av tidpunkten då spridningen av kretsmönstret till allmänheten skedde för första gången innan registeransökan gjordes omfattas inte av affärshemligheten.

Denna lag träder i kraft den 199 .

14.

Lag

om ändring av produktsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i produktsäkerhetslagen av den 12 december 1986 (914/1986) 18 §, sådan den lyder i lag 611/1995, samt
ändras 16 § och mellanrubriken före 16 §, av dessa lagrum 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 769/1992, som följer:

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

16 §

Den som vid fullgörande av en uppgift som avses i denna lag har tagit del av uppgifter som omfattas av affärs- eller yrkeshemligheten får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en tillsynsmyndighet för fullgörande av en övervakningsuppgift, till social- och hälsovårdsministeriet i dess egenskap av sakkunnigmyndighet samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Om det finns skäl att misstänka att en konsumtionsvara som tillsynsmyndigheten konstaterat vara farlig för hälsa eller egendom utbjuds till salu såsom konsumtionsvara i ett annat land, får uppgifter i saken lämnas ut till en tillsynsmyndighet i det andra landet. Härvid skall bestämmelserna om handlingssekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

15.

Lag

om ändring av 14 § lagen om offentlig upphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1992 om offentlig upphandling (1505/1992) 14 § 1 mom., sådan den lyder i lag 1247/1997, som följer:

14 §

Rätt att få information och tystnadsplikt

Angående rätten för dem som har deltagit i en anbudstävlan att få information om dokument om handläggningen av anbudena gäl-

ler i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) om parternas rätt att få information.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

16.

Lag**om ändring av 36 och 37 § elsäkerhetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i elsäkerhetslagen av den 14 juni 1996 (410/1996) 36 § 2 mom. samt *ändras* 37 § som följer:

37 §

Elsäkerhetsmyndigheten får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) till utländska officiella organ som övervakar elsäkerheten lämna ut sådana uppgifter om affärs- eller yrkeshemligheter som den tagit del av vid fullgörande av en

uppgift som avses i denna lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, om uppgifterna behövs för undvikande av fara som förorsakas av elmaterial eller elanläggning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

17.

Lag**om ändring av 78 § kärnenergilagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 78 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 593/1995, som följer:

78 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten, får inte röja dem för utomstående. Tystnadsplikten gäller även uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang eller om material som uppkommit vid beredningen av dem eller om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, om röjande av dessa uppgifter för utomstående kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

Om handlingars offentlighet gäller i övrigt vad som därom föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 och 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

18.**Lag****om ändring av 14 h § justeringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i justeringslagen av den 14 april 1965 (219/1965) 14 h §, sådan den lyder i lag 321/1992, som följer:

14 h §

Den som vid tillsynen över att denna lag iaktas har tagit del av uppgifter om en enskilds eller ett samfunds affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sek-

retess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) lämna ut uppgifterna i enlighet med 14 b § 2 mom. till åklagar- och polismyndigheterna för brottsutredning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

19.**Lag****om ändring av lagen om anordningars energieffektivitet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 19 december 1997 om anordningars energieffektivitet (1241/1997) 17 § samt
ändras 16 § som följer:

16 §

Tillsynsmyndigheterna och besiktningsorganen har rätt att utan hinder av den sekretessplikt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) ge upplysningar om någons ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller personliga förhållanden, som de tagit del av vid utförandet av uppgifter i enlighet med

denna lag, till organ som utför sådan besiktning som avses i denna lag, till internationella organisationer och stater som deltar i internationellt samarbete, om upplysningarna är nödvändiga med avseende på detta samarbete.

Denna lag träder i kraft den 199 .

20.

Lag**om ändring av 9 och 10 § lagen om allmänna villkor för företagsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 11 juli 1997 om allmänna villkor för företagsstöd (786/1997) 10 § 2 mom. samt
ändras 9 § som följer:

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) får uppgifter om en enskilds, en sammanslutnings eller en stiftelses ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som erhållits i samband med

utförandet av uppgifter enligt denna lag lämnas ut

- 1) till behöriga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) till åklagar- eller polismyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,
- 3) om ett internationellt avtal som förpliktar Finland förutsätter det.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

21.

Lag**om ändring av lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 11 juni 1993 om finansinspektionen (503/1993) 18 § samt
ändras 19 § 1 mom., sådant det lyder i lag 952/1996, som följer:

19 §

Rätt att lämna uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) har Finansinspektionen rätt att lämna ut uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden till en annan myndighet som övervakar finansmarknaden eller ansvarar för dess funktion eller till en sådan sammanslutning som i det egna landet med stöd av lag sköter uppgifter som motsvarar dem som Finansinspektionen har, samt till Statens säkerhetsfond

för utförande av deras uppdrag samt till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna för brottsutredning. Dessutom har Finansinspektionen rätt att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över organ som har befattning med ett tillsynsobjekts likvidations- eller konkursförfarande lämna ut uppgifter som har anknytning till tillsynsobjektets likvidations- eller konkursförfarande och att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över tillsynsobjektets revisor lämna ut uppgifter som har anknytning till tillsynen över tillsynsobjektets revisor.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

22.**Lag****om ändring av lagen om statens säkerhetsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 19 §, sådan den
 lyder i lag 608/1995, samt
ändras 18 §, sådan den lyder i lag 245/1996, som följer:

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Finlands Bank, Finansinspektionen och en stödtagande bank har, utan hinder av vad som i någon annan lag föreskrivs om tystnadsplikt, skyldighet att till tjänstemän som sköter fondens uppgifter vid ministeriet, till fondens revisorer och till Statens säkerhetsfonds fullmäktige överlämna uppgifter som dessa behöver för att fullgöra sina åligganden.

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) får ledamöter i Statens säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt

tjänstemän vid ministeriet som sköter fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till statsrevisorerna och Statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller yrkeshemlighet som de tagit del av vid fullgörandet av sitt uppdrag.

—————
 Denna lag träder i kraft den 199 .

23.**Lag****om ändring av 18 kap. 7 § lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 18 kap. 7 § 1 mom. som följer:

18 kap.

Särskilda stadganden

7 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan publicera sådana statistiska och med dem

jämförbara uppgifter om försäkringsbolagens verksamhet, ställning och utveckling, som på enhetliga grunder har uppgjorts över alla försäkringsbolag.

—————
 Denna lag träder i kraft den 199 .

24.

Lag

om ändring av 72 och 79 § lagen om utländska försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 mars 1995 om utländska försäkringsbolag (398/1995) 72 § och 79 §
2 mom. som följer:

72 §

Försäkringsstatistik

Social- och hälsovårdsministeriet kan publicera statistik som på enhetliga grunder har uppgjorts över alla utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland, deras ställning och utveckling.

79 §

Tystnadsplikt

Utan hinder av 1 mom. har ett utländskt försäkringsbolag och social- och hälsovårdsministeriet rätt att överlämna uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott, till Finansinspektionen, till andra myndigheter som övervakar finansieringsmarknaden, till myndigheter som på något annat ställe i lag berättigas att få ovan nämnda uppgifter samt till den myndighet som svarar för försäkringsinspektionen eller som övervakar finansieringsverksamheten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska

samarbetsområdet eller till en myndighet som har till uppgift att delta i ett försäkringsbolags likvidations- eller konkursförfarande samt, om de uppgifter som skall lämnas ut är sekretessbelagda i en annan stat än en sådan som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till de myndigheter som utövar tillsyn över försäkringsverksamheten i denna stat. Dessutom har det utländska försäkringsbolaget och social- och hälsovårdsministeriet rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till revisorerna för ett försäkringsbolag eller för en kredit- eller finansieringsinrättning som hör till samma concern som försäkringsbolaget. Uppgifter om någons hälsotillstånd får dock lämnas ut endast av en försäkrings- och pensionsanstalt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter i Finland för att ett bedrägeribrott som riktas mot en försäkrings- eller pensionsanstalt skall kunna förhindras, utredas eller anmälas för åtal.

Denna lag träder i kraft den 199 .

25.

Lag**om ändring av 134 § lagen om pensionsstiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1995 om pensionsstiftelser (1774/1995) 134 § 1 mom.
som följer:

134 §
Social- och hälsovårdsministeriet får publi-
cera statistik och därmed jämförbar informa-
tion som belyser pensionsstiftelsernas verk-
samhet, ställning och utveckling och som i

fråga om samtliga pensionsstiftelser har upp-
gjorts på likartade grunder.

Denna lag träder i kraft den 199 .

26.

Lag**om ändring av 167 § lagen om försäkringskassor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 november 1992 om försäkringskassor (1164/1992) 167 § 1 mom.
som följer:

167 §
Social- och hälsovårdsministeriet får publi-
cera statistik och därmed jämförbar informa-
tion som belyser försäkringskassornas verk-
samhet, ställning och utveckling och

som i fråga om samtliga kassor har upp-
gjorts på likartade grunder.

Denna lag träder i kraft den 199 .

27.

Lag**om ändring av 14 a § lagen om förrättande av filmgranskning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 maj 1965 om förrättande av filmgranskning (300/1965) 14 a §, så-
dan den lyder i lag 267/1987, som följer:

14 a §
Lagen om offentlighet i myndigheternas
verksamhet (/) tillämpas inte på upptag-

ningar som med stöd av denna lag har till-
ställts myndigheten för granskning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

28.

Lag**om ändring av 17 och 23 § lagen om transport av farliga ämnen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (719/1994) 17 och 23 §
som följer:

17 §

Upplysningar från andra myndigheter

Tillsynsmyndigheten har utan hinder av
bestämmelserna om sekretess i lagen om
offentlighet i myndigheternas verksamhet
(/) rätt att få för tillsynen nödvändiga
uppllysningar som omfattas av affärs- eller
yrkeshemligheten.

na lag avsedda besiktnings-, tillsyns- och
undersökningsuppdrag har tagit del av upp-
gifter som omfattas av affärs- eller yr-
keshemligheten får utan hinder av bestäm-
melserna om sekretess i lagen om offentlig-
het i myndigheternas verksamhet lämna ut
uppgifterna till åklagar- och polismyndighe-
terna för utredning av brott.

23 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid fullgörande av i den-

29.

Lag**om ändring av 17 och 21 § lagen om tillsyn över fartygssäkerheten**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 17 mars 1995 om tillsyn över fartygssäkerheten (370/1995) 17 och 21 §, av dessa lagrum 17 § sådan den lyder i lag 1022/1995, som följer:

17 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 20 § döms enligt 40 kap. 5 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen eller strängare straff föreskrivs på något annat ställe i lag.

föreskrivs i denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons hälsa eller om en i 20 § avsedd anmälares identitet får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

21 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförande av en uppgift som

Denna lag träder i kraft den 199 .

30.

Lag**om ändring av 15 och 17 § mönstringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i mönstringslagen av den 19 december 1986 (1005/1986) 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 617/1995, samt

ändras 15 § som följer:

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Ordföranden, vice ordföranden och annan medlem i disciplinnämnden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verk-

samhet (/) till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskild arbetstare eller arbetsgivare som han tagit del av i sitt uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

31.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 36 §, så-
 dan den lyder i lag 614/1995, samt
ändras 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 833/1996, som följer:

29 §

Rätt att erhålla vissa uppgifter

Arbetsgivare samt statlig, kommunal och annat offentligrättsligt samfunds myndighet, försäkrings- och pensionsanstalterna, pensionsstiftelserna, arbetslöshetskassorna och sådana utbildningsproducenter som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är skyldiga att på begäran avgiftsfritt lämna arbetskraftsbyråerna, arbetskraftskommissionerna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och utkomstskyddsombuden

samt i denna lag nämnda besvärinstanser sådana uppgifter som behövs vid prövningen av om den som ansöker om arbetslöshetsdagpenning har rätt till sådan eller som behövs vid beviljandet och utbetalningen av studiesociala förmåner enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt att avgiftsfritt lämna sökanden sådana uppgifter som gäller honom själv, om inte något annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

32.

Lag**om ändring av lagen om statens tjänstekollektivavtal**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 6 november 1970 om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) en ny 26 § i stället för den 26 §, som upphävts genom lag 1055/1989, som följer:

26 §

Statens förhandlingsmyndighet har rätt utan hinder av sekretessbestämmelserna att av ämbetsverk och inrättningar få uppgifter och utredningar om tjänstemännens anställningsvillkor och om beslut som fattats med stöd av 5 § 2 mom. samt andra uppgifter och utredningar som behövs för tjänstekollektivavtalsverksamhet, tryggande av arbetsfreden och skötseln av övriga upp-

gifter som ankommer på statens förhandlingsmyndighet. Förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet har samma rätt till den del det är nödvändigt för att den skall kunna sköta de arbetsgivaruppgifter som med stöd av denna lag hör till den.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

33.

Lag**om ändring av strålskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/1991) 62 §, sådan den lyder i lag
 594/1995, samt
ändras 68 § som följer:

68 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med tillsynen över att denna lag följs och den som i egenskap av medlem eller sekreterare i strålsäkerhetsdelegationen har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshem-

lighet eller om någons privata förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) lämna ut uppgifterna i enlighet med 57 § samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

34.

Lag**om ändring av 87 § lagen om skuldsanering för privatpersoner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 87 § 1 mom samt
fogas till 87 § ett nytt 3 mom. som följer:

87 §

Skuldsaneringsregister

Rättregistercentralen för ett register över ärenden rörande skuldsanering för privatpersoner.

ringsregistret skall beläggas med sekretess. De får dock lämnas ut till en domstol för utredning av förutsättningarna för beviljande av skuldsanering.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Uppgifter som avförts ur skuldsane-

35.

Lag**om ändring av 3 kap. 34 f och 34 g § utsökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningslagen av den 3 december 1895 (37/1895) 3 kap. 34 f § 1 mom. samt 34 g §, sådana de lyder i lag 171/1997, som följer:

3 kap.**Allmänna stadganden om verkställighet av domar och utslag****34 f §**

För att få för verkställigheten nödvändiga uppgifter har utmätningssmannen i ett enskilt utsökningsärende rätt att, utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt och utöver de uppgifter som nämns i 34 e §, av en myndighet, av en institution eller ett samfund som sköter en offentlig uppgift eller av en inrättning eller en sammanslutning som bedriver televerksamhet eller postverksamhet få

1) uppgifter om gäldenärens inkomster och förmögenhet,

2) uppgifter om gäldenärens arbets- och tjänstgöringsförhållanden samt pensioner,

3) uppgifter om gäldenärens adress och telefonnummer liksom andra uppgifter som behövs för att ta kontakt med gäldenären.

34 g §

Utän hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) får utmätningssman

nen lämna ut behövliga uppgifter till en annan utsökningsmyndighet samt, om det finns skäl att misstänka att gäldenären kan ha gjort sig skyldig till brott, även till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna. Utmätningssmannen får lämna ut uppgifter till åklaramyndigheter även för prövning av förvandlingsstraff för böter. Utmätningssmannen får dessutom lämna ut behövliga uppgifter till skattemyndigheterna, arbetsmyndigheterna, konkursombudsmanen eller någon annan myndighet, om han konstaterar att gäldenären har gjort sig skyldig till missbruk. Utmätningssmannen får dock inte lämna ut uppgifter till någon annan myndighet än en annan utsökningsmyndighet om missbruk som gäldenären har gjort sig skyldig till, om uppgifterna har lämnats av en person som i rättegång skulle ha rätt eller skyldighet att vägra vittna om nämnda omständigheter, och inte heller uppgifter som han fått av en utomstående själv om missbruk som denne har gjort sig skyldig till.

Från det av justitieministeriet hållna datasystemet över utsökningsärenden kan uppgifter med hjälp av teknisk bruksförbindelse lämnas ut till en utsökningsmyndighet även om ärenden som är anhängiga hos en annan utsökningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

36.**Lag****om ändring av 16 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 31 januari 1995 om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1016/1995, som följer:

16 §

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) får konkursombudsmannen till domstolen och skatteförvaltningen samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller af-färs- eller yrkeshemlighet eller om en en-

skilds personliga förhållanden som han tagit del av i sitt uppdrag. Konkursombudsmannen har rätt att lämna ut en sekretessbelagd uppgift också till den som behöver uppgiften för att bevaka sina intressen eller rättigheter eller för att fullgöra sina skyldigheter.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

37.**Lag****om ändring av 17 § lagen om riksdagens tjänstemän**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 22 december 1994 om riksdagens tjänstemän (1373/1994) 17 § som följer:

17 §

Om tystnadsplikt för tjänsteman gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller

i någon annan lag.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

38.

Lag**om ändring av 60 § lagen om republikens presidents kansli**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 december 1995 om republikens presidents kansli (1382/1995) 60 §
som följer:

60 §
Angående tystnadsplikt i fråga om ärenden
och handlingar som handläggs av republi-
kens president och kansliet gäller lagen om
offentlighet i myndigheternas verk-

samhet (/), om inte något annat bes-
luts av republikens president för att värna
om nödvändig sekretess med tanke på utöv-
ningen av presidentämbetet.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

39.

Lag**om ändring av 4 § lagen om rätt för statsrevisorena och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 mars 1995 om rätt för statsrevisorererna och statens revisionsverk att
granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna
(353/1995) 4 § som följer:

4 §
Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som genom sitt uppdrag enligt denna
lag har tagit del av uppgifter om någon an-
nans ekonomiska ställning, affärs- eller yr-
keshemlighet eller om en enskilds personliga
förhållanden får utan hinder av bestämmel-
sena om sekretess i lagen om offentlighet

i myndigheternas verksamhet (/)
lämna ut uppgifterna till polis- och andra
förundersökningsmyndigheter, tull- och åkla-
garmyndigheter och domstol för utredning
av ett brott samt till Europeiska gemenska-
pernas organ och andra behöriga myndighe-
ter, om gemenskapens lagstiftning så kräver.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

40.

Lag**om ändring av 9 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 12 mars 1993 om kommunala arbetsmarknadsverket (254/1993) 9 §
som följer:

9 §

Rätt att få uppgifter

Arbetsmarknadsverket har utan hinder av sekretesskyldigheten enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) rätt att få sådana uppgifter från kommuner och samkommuner som behövs för att

fullgöra verkets uppgifter enligt 1 §. Arbetsmarknadsverket har samma rätt att av statliga myndigheter få de uppgifter som kommunerna och samkommunerna har sänt till dem.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

41.

Lag**om ändring av 28 § lagen om yrkeshögskolestudier**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/1995) 28 § som följer:

28 §

Rätt att få uppgifter

Styrelsen och rektorn för en yrkeshögskola har utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheter-

nas verksamhet (/) rätt att få sådana uppgifter av statliga och kommunala myndigheter som de behöver för att sköta sina uppgifter.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

42.

Lag**om ändring av 23 och 31 § luftvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i luftvårdslagen av den 25 januari 1982 (67/1982) 23 § 4 mom., sådant det lyder
 i lag 1711/1995, samt
ändras 31 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 66/1986, som följer:

31 §

Den som, då han fullgör åliggande enligt denna lag, tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons hälsotillstånd får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en myn-

dighet som nämns i 3 eller 4 §, en hälsovårdsmyndighet, en sakkunnigmyndighet eller en sakkunniginrättning inom luftvården eller någon annan myndighet som behöver uppgifterna för att fullgöra åliggande som gäller luftvård samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

43.

Lag**om ändring av 27 § bullerbekämpningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bullerbekämpningslagen av den 3 april 1987 (382/1987) 27 § som följer:

27 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som, då han fullgör ett uppdrag om vilket föreskrivs i denna lag, har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons hälsotillstånd får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndig-

heternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en myndighet som nämns i 4 och 5 §, till en sådan sakkunnigmyndighet eller sakkunniginrättning för bullerbekämpningen som avses i 7 § eller till någon annan myndighet som behöver uppgifterna för att kunna fullgöra ett åliggande som gäller bullerbekämpning samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

44.

Lag**om ändring av hälsoskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/1994) 55 §, sådan den lyder i lag 709/1995, samt
 ändras 59 § som följer:

59 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmel-

serna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till de myndigheter som nämns i 4, 5 och 7 § eller till någon annan myndighet som behöver information för fullgörande av myndighetsuppgifter som gäller hälsoskyddet samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

45.

Lag**om ändring av kemikalielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 49 § 2 mom. och 52 § 3 mom., av dessa lagrum 52 § 3 mom. sådant det lyder i lag 706/1995,
 ändras 59 § samt
 fogas till lagen nya 59 a - 59 c § som följer:

59 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en myndighet som behandlar anmälningar som avses i 20 § samt i enlighet med 49 och 49 a § och till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott.

59 a §

Krav på skydd för en affärs- och yrkeshemlighet

Den som gör en anmälan enligt 5 kap. och den som ansöker om förhandsgodkännande eller gör en anmälan om skyddskemikalier enligt 6 kap. skall särskilt nämna de uppgifter han betraktar som affärs- eller yrkeshemligheter och som han yrkar på att skall sekretessbeläggas för andra än de myndigheter som deltar i behandlingen av ansökan eller anmälan. Den som framställer ett yrkande skall motivera detta.

Om en importör som avses i 5 kap. eller anmälare eller tillverkare eller importör själv

offentliggör uppgifter som tidigare varit sekretessbelagda, skall social- och hälsovårdens produkttillsynscentral underrättas om detta. En sökande eller anmälare som avses i 6 kap. skall på motsvarande sätt underrätta Finlands miljöcentral.

59 b §

Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en kemikalie

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är följande uppgifter om kemikalier inte sekretessbelagda på basis av anmälares krav enligt 59 a §

- 1) ämnets handelsnamn,
- 2) tillverkarens och anmälares namn,
- 3) de uppgifter om fysikaliska och kemiska egenskaper som ingår i anmälan,
- 4) sätten för oskadliggörande av ämnet,
- 5) sammandrag av resultaten av undersökningar om ämnets hälso- och miljöeffekter,
- 6) ämnets renhetsgrad och farliga orenheter eller tillsatserna, om dessa uppgifter behövs för klassificeringen och märkningen av ämnet,
- 7) uppgifter som i anmälan lämnats om
  - a) rekommenderade metoder och säkerhetsåtgärder vid hantering, lagring och transport samt vid eldsvåda och annan fara,
  - b) säkerhetsåtgärder vid plötsliga läckage,
  - c) räddningsföreskrifter och anvisningar för behandling av förgiftningar och skador,
  - 8) de uppgifter som ingår i skyddsinformationsbladet,
  - 9) i fråga om ämnen i ämnesförteckningen, analytiska metoder genom vilka ett farligt ämne som kommit ut i miljön kan upptäckas och människornas exponering bestämmas.

59 c §

Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en skyddskemikalie

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är följande uppgifter om skyddskemikalier inte sekretessbelagda på basis av ett krav som enligt 59 a § framställts av den som ansöker om förhandsgodkännande av skyddskemikalier eller gör en anmälan om skyddskemikalier

- 1) sökandens eller anmälares namn,
- 2) namnet på den som tillverkar skyddskemikalien och de verksamma substanser skyddskemikalien innehåller,
- 3) namnen på de verksamma substanser som skyddskemikalien innehåller och halterna av dem i preparatet och skyddskemikalienens namn,
- 4) uppgifter om de verksamma substansernas och skyddskemikalienens fysikaliska och kemiska egenskaper,
- 5) sammandrag av resultaten av undersökningar om skyddskemikalienens effekt samt dess verkningar på hälsan och miljön,
- 6) uppgifter om hur skyddskemikalien kan oskadliggöras,
- 7) metoderna för att behandla det avfall som skyddskemikalien och dess emballage samt produkter som behandlats med skyddskemikalien ger upphov till,
- 8) de uppgifter som skyddsinformationsbladet innehåller,
- 9) de analysmetoder för verksamma substanser eller ämnen som nämns i den förteckning som avses i 11 § 4 mom. med vilkas hjälp man kan upptäcka ämnen som kommit ut i miljön samt bestämma människornas omedelbara exponering för ämnet.

46.

Lag

om ändring av lagen om bekämpningsmedel

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 23 maj 1969 om bekämpningsmedel (327/1969) 9 § och 10 § 2 mom., av dessa lagrum 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 707/1995, samt ändras 9 a §, sådan den lyder i lag 1204/1994, som följer:

9 a §

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) är följande uppgifter, som lämnats eller uppgjorts för behandling av en ansökan om registrering av ett bekämpningsmedel, inte sekretessbelagda

1) namnet på preparatet eller dess verksamma ämne eller halten av verksamt ämne i preparatet,

2) namnet på de ämnen i preparatet som har klassificerats som farliga,

3) uppgifter om preparatets och det verksamma ämnets fysikaliska och kemiska egenskaper,

4) analysmetoder för undersökning av kvaliteten och mängden av de verksamma ämnena i växtskyddsmedlet samt de rester som användning av växtskyddsmedlet orsakar,

5) sammanfattning av resultaten från undersökningar som visar produktens effektivitet och oskadlighet för människor, djur, växter och miljön,

6) uppgifter om metoder för att oskadliggöra det verksamma ämnet eller växtskyddsmedlet,

7) uppgifter om rekommenderade metoder för att minska riskerna samt andra försiktighetsåtgärder,

8) uppgifter om metoder för destruktion av produkten och dess förpackning,

9) uppgifter om de saneringsåtgärder som skall vidtas vid oavsiktligt spill eller läckage under hantering, lagring och transport av växtskyddsmedel,

10) information om första hjälp och medicinsk behandling vid personskador.

Uppgifter som är att betrakta som affärs- eller yrkeshemligheter får användas till förmån för en annan sökande endast om den första sökanden har samtyckt till detta eller om en genom förordning närmare föreskriven tid har förflutit efter godkännandet av det verksamma ämnet eller preparatet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

47.

Lag**om ändring av avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 63 §, sådan den lyder i lag 712/1995, samt
ändras 71 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 605/1997, som följer:

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som då han fullgör ett uppdrag som avses i denna lag har tagit del av uppgifter om en privatpersons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en privatpersons personliga förhållanden får utan hinder

av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

48.

Lag**om ändring av djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996) 56 § samt
ändras 30 § 2 mom. och 62 § som följer:

30 §

Tillstånd att transportera djur och register över djurtransportörer

vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag.

62 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Länsstyrelsen för ett register över de djurtransportörer som har beviljats tillstånd att idka verksamheten. Jord- och skogsbruksministeriet för ett riksomfattande register över alla djurtransportörer som har beviljats tillstånd att transportera djur och över förbindelser enligt 1 mom. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransportörerna kan införas i registren. Verksamhetsidkaren skall ge de uppgifter som krävs för registret. Tillsynsmyndigheterna enligt denna lag har rätt att i tillsyns syfte använda registret över djurtransportörer. I övrigt tillämpas vid utlämnande av uppgifter

Den som vid tillsynen över att denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller föreskrifter följs eller vid utförandet av en utredning eller undersökning enligt 48 § har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut upp-

gifterna till

1) tillsynsmyndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller av Europeiska gemenskapens rättsordning, då avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

49.

Lag

om ändring av livsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i livsmedelslagen av den 17 mars 1995 (361/1995) 40 §, sådan den lyder i lag 1017/1995, samt
ändras 45 § som följer:

45 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av ett uppdrag som hänför sig till tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons, en sammanslutnings eller en stiftelses ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om of-

fentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till

1) statliga eller kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

50.

Lag**om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 december 1996 om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) 47 § samt
ändras 52 § och mellanrubriken före 52 § som följer:

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

52 §

Den som vid övervakningen av att denna lag iaktas eller vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till

1) statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då avtalet i fråga förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

51.

Lag**om ändring av lagen om handel med utsäde**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 26 februari 1993 om handel med utsäde (233/1993) 19 § 3 mom. samt
ändras 14 § 1 mom. och 18 § som följer:

14 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Kontrollcentralen för växtproduktion offentliggör resultaten av tillsynen. Kontrollcentralen kan lämna ut uppgifter som framgått vid tillsyns- och kontrollverksamheten till sådana sortägare som avses i 1 § lagen om växtförädlarrätt.

enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till en sådan myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Denna lag träder i kraft den 199 .

Den som i samband med ett uppdrag

52.

Lag**om ändring av 9 och 14 § lagen om plantmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 16 december 1994 om plantmaterial (1205/1994) 14 § 3 mom. samt
ändras 9 § som följer:

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om

sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en myndighet som avses i 7 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

53.

Lag**om ändring av 15 § växtskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i växtskyddslagen av den 16 december 1994 (1203/1994) 15 § som följer:

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om

sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en sådan myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

54.

Lag**om ändring av 16 och 21 § gödselmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i gödselmedelslagen av den 26 februari 1993 (232/1993) 21 § 4 mom. samt
ändras 16 § som följer:

16 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om

sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

55.

Lag**om ändring av 14 och 15 § lagen om husdjursavel**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 augusti 1993 om husdjursavel (794/1993) 15 § 2 mom., sådant det lyder i lag 729/1995, samt
ändras 14 § som följer:

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av upplysningar om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmel-

serna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till en myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

56.

Lag**om ändring av 14 och 15 § hästhushållningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i hästhushållningslagen av den 20 augusti 1993 (796/1993) 15 § 2 mom., sådant
 det lyder i lag 730/1995, samt
ändras 14 § som följer:

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna

om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till myndigheter som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

57.

Lag**om ändring av lagen om medicinsk behandling av djur**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 juni 1997 om medicinsk behandling av djur (617/1997) 37 § samt
ändras 41 § som följer:

41 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen av att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till

1) statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, tull- och polismyndigheter för utredning av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då lagstiftningen eller förpliktelsen i fråga förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

58.

Lag**om ändring av 24 och 27 § lagen om veterinär gränskontroll**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 december 1996 om veterinär gränskontroll (1192/1996) 27 § 3
mom. samt
ändras 24 § som följer:

24 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppgifter enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till

1) statliga och kommunala myndigheter, veterinärer som bemyndigats som gränsveterinärer och kommunalveterinärer för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredande av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts i Europeiska gemenskapens lags-
tiftning eller i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

59.

Lag**om ändring av 6 § lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 december 1994 om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994) 6 § som följer:

6 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen av att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om

offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna

1) till statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott,

3) då ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland så förutsätter.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

60.

Lag

om ändring av 9 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1992 om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar (1336/1992) 9 § som följer:

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av ett uppdrag som nämns i denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller afärs- eller yrkeshemlighet får utan hinder av

bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

61.

Lag

om ändring av 8 och 16 § lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1995 om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995) 8 § 2 mom. och 16 § som följer:

8 §

Tjänsteansvar och det förfarande som skall iakttas vid myndighetsuppgifter

När skogscentralerna sköter myndighetsuppgifter som föreskrivs eller bestäms för dem skall de iaktta lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). Beträffande ofentligheten för skogscentralernas handlingar och verksamhet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

16 §

Utvecklingscentralens och revisors tystnadsplikt

Om de hos utvecklingscentralen anställas samt revisorns skyldighet att iaktta sekretess gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 23 och 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

62.

Lag**om ändring av lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 juni 1991 om marknadsföringsavgifter för specialväxter
(978/1991) 25 § och
ändras 22 § som följer:

22 §

Den som vid utförandet av ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlig-

het i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till den som avses i 21 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

63.

Lag**om ändring av 12 § lagen om rehabiliteringssamarbete**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringssamarbete (604/1991) 12 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 640/1995, som följer:

12 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med utlåtanden som avses i 7 § 2 mom. har tagit del av uppgifter om en rehabiliteringsklient är skyldig att iaktta sekretess i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

64.

Lag**om ändring av 15 och 23 § lagen om privat hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 15 och 23 §, av dessa lagrum 23 § sådan den lyder i lag 638/1995, som följer:

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförande av ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av upplysningar om en enskilds eller en sammanslutnings af-färs- eller yrkeshemligheter eller ekonomiska ställning eller om någons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott eller till någon annan tillsynsmyndighet som avses i denna

lag för att myndigheten skall kunna utföra sitt uppdrag.

23 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 12 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

65.

Lag**om ändring av 90 § läkemedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) 90 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 643/1995, som följer:

90 §

En apotekare och hans biträde får inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet som han fått kännedom om i sitt uppdrag.

Läkemedelsverket får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) till en institution inom Europeiska unionen och andra övervakningsmyndig-

heter så som bestämmelserna i Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter, samt till polis-, tull- och åklagarmyndigheter för brottsutredning lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings af-färs- eller yrkeshemlighet som det tagit del av då det utfört i denna lag avsedda uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

66.

Lag**om ändring av lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 29 december 1994 om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994) 25 §, samt
ändras 18 § som följer:

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av en uppgift som hänför sig till övervakningen av att denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iaktas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons hälsotillstånd eller personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna

- 1) till statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) till åklagar-, polis- eller tullmyndigheterna för utredande av brott,
- 3) för informationsutbyte mellan myndighet och anmält organ,
- 4) till sådana utländska officiella organ och anmälda organ som övervakar produkter och utrustning för hälso- och sjukvård och som förutsätts av ett internationellt avtal som binder Finland så som bestäms i avtalet i fråga.

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

67.

Lag**om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 13 augusti 1976 om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976) 30 och 33 §, av dessa lagrum 33 § sådan den lyder i lag 613/1995, samt
ändras rubriken före 9 kap. som följer:

9 kap.

Erhållande av uppgifter

_____

Denna lag träder i kraft den 199 .

68.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 25 § 3 mom., 36 § och 38 § 2 mom., av dessa lagrum 36 § sådan den lyder i lag 724/1995, som följer:

25 §

*Utredning av yrkesutövningens
ändamålsenlighet*

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaler samt journalhandlingarna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skall granskas (*granskning av mottagningsverksamheten*). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning.
-----

36 §

Brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 17 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

38 §

Hörande

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan höra sakkunniga innan ett ärende enligt 1 mom. avgörs.

Denna lag träder i kraft den 199 .

69.

Lag

om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) 12 a §, sådan den lyder i lagar 941/1979 och 805/1989, samt ändras 12 b §, sådan den lyder i lag 1154/1995, som följer:

12 b §

Om pensionsanstalten erlägger sådant ekonomiskt stöd som avses i 3 § 4 mom. till en omyndig, skall pensionsanstalten utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verk-

samhet (/) underrätta förmyndarnämnden i den omyndiges hemkommun om saken.

Denna lag träder i kraft den 199 .

70.

Lag**om ändring av 15 § lagen om utredande av dödsorsak**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 1 juni 1973 om utredande av dödsorsak (459/1973) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 858/1997, som följer:

15 §

Statistikcentralen och de i denna lag av-
sända myndigheter som deltar i utredandet
av dödsorsaker kan ge tillstånd till att upp-
gifter ur dödsattester och ur andra handling-
ar som gäller utredande av dödsorsak lämnas
ut för vetenskaplig forskning, statistikföring
och planerings- och utredningsarbete hos

myndigheter, med iakttagande av vad som
bestäms i lagen om offentlighet i myndig-
heternas verksamhet (/). De som får
uppgifter är skyldiga att hemlighålla dem.

Denna lag träder i kraft den 199 .

71.

Lag**om ändring av 47 § föreningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i föreningslagen av den 26 maj 1989 (503/1989) 47 § 2 mom. som följer:

47 §

Myndigheter

rande handlingar är offentligt i enlighet med
lagen om offentlighet i myndigheternas
verksamhet (/).

Föreningsregistret jämte därtill hö- Denna lag träder i kraft den 199 .

72.

Lag

om ändring av 7 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 12 februari 1993 om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag (183/1993) 7 § 1 mom., sådant det lyder i lag 207/1995, som följer:

7 §

Undantag från tystnadsplikt

Utän hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag har ministerierna eller av dem förordnade myndigheter rätt att av offentliga sam-

fund och offentliga företag få i denna lag nämnda uppgifter så som föreskrivs i 6 § 2 mom. Ministerierna har rätt att lämna ut uppgifter som de tagit del av enligt denna lag till Europeiska gemenskapernas kommission i den omfattning som statens upplysningsskyldighet förutsätter.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

73.

Lag

om ändring av 10 § lagen om friexemplar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 12 juni 1980 om friexemplar (420/1980) 10 § 2 mom. som följer:

10 §

_____

Om offentlighet för annat än i 1 mom. avsett friexemplar gäller i tillämpliga delar

_____

vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

74.

Lag**om ändring av 5 och 15 § lagen om förvaltningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 6 augusti 1982 om förvaltningsförfarande (598/1982) 5 § 2 mom. och
15 § 3 mom. som följer:

5 §

Handläggningens offentlighet

15 §

Hörande av part

Bestämmelser om handlingars offentlighet
finns i lagen om offentlighet i myndigheter-
nas verksamhet (/).

För avgivande av förklaring skall part läm-
nas uppgift även ur annan än offentlig hand-
ling, om parten med stöd av lagen om of-
fentlighet i myndigheternas verksamhet har
rätt att få uppgift ur sådan handling.

Denna lag träder i kraft den 199 .

75.

Lag**om ändring av arkivlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 1 mom. 6 punkten, 17 § 2
mom. och 19 § 1 mom. som följer:

1 §

Denna lag gäller följande arkivbildare:

6) andra sammanslutningar, organ och per-
soner när de utför ett offentligt uppdrag en-
ligt lagar och förordningar eller föreskrifter
som meddelats med stöd av dem, till den del
det som en följd av uppdraget uppkommer
handlingar som avses i lagen om offentlighet
i myndigheternas verksamhet (/).

brev och andra handlingar som hör till ett
privat arkiv som avses i 1 mom. gäller vad
som med överlåtaren överenskommit om
offentligheten. Om offentligheten gäller des-
utom i tillämpliga delar vad som föreskrivs
i lagen om offentlighet i myndigheternas
verksamhet.

19 §

Löper ett arkiv eller en därtill hörande
handling som är i privat ägo och som med
tanke på den vetenskapliga forskningen eller
annars är av betydelse uppenbar risk att för-
störas eller förkomma eller utbjuds arkivet
eller handlingen till salu, har arkivverket

17 §

I fråga om offentlighet för sådana privata

inom till buds stående anslag rätt att till gängse pris lösa in den privata handlingen eller arkivet eller ta en kopia därav. Samtidigt skall bestämmas när det inlösta materialet blir offentligt med iakttagande i tillämpli-

ga delar av vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

76.

Lag

om ändring av 13 § lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 december 1974 om statsbidrag för arkiv av privat karaktär (998/1974) 13 § 2 mom. som följer:

13 §

På allmän handling eller avskrift av sådan, som förvaras i arkiv av privat karaktär, til-

lämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

77.

Lag

om ändring av 9 § lagen om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 14 november 1997 om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (987/1997) 9 § 1 mom. som följer:

9 §

Hemlighållande

Uppgifterna i registret skall hemlighållas, och angående hemlighållandet av dem gäller vad som föreskrivs i rådets förordning (EG)

nr 1469/95 och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

78.

Lag**om ändring av 89 § jaktlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen av den 28 juni 1993 (615/1993) 89 § som följer:

89 §

*Tillämpning av handläggnings- och
offentlighetsbestämmelserna*

När ärenden som avses i denna lag handläggs av Jägarnas centralorganisation, jaktvårdsdistrikten och jaktvårdsföreningarna skall i tillämpliga delar iaktas vad lagen om

förvaltningsförfarande (598/1982) föreskriver om förfarandet hos myndigheter. Lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) skall tillämpas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 199 .

79.

Lag**om ändring av 77 a § lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 77 a §, sådan den lyder i lag 1355/1993, som följer:

77 a §

Medlemmar i och anställda hos ett fiskeområdes organ handlar under tjänstemannans ansvar i förvaltnings- och tillsynsuppgifter enligt denna lag. I dessa ärenden skall iaktas vad lagen om förvaltningsförfarande

(598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) föreskriver om myndigheter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 9 april 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Jussi Järventaus*

2.

Lag**om ändring av 18 och 37 § personregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i personregisterlagen av den 30 april 1987 (471/1987) rubriken för 18 § och 18 § 1 mom. 1 punkten samt rubriken för 37 § och 37 § 1 mom. samt fogas till 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 387/1994, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

18 §

Utlämnande av uppgifter ur personregister

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för personregister får inte lämnas ut, om inte annat följer av 2 eller 3 mom. eller uppgifterna lämnas ut

1) med den registrerades samtycke eller på hans uppdrag,

Föreslagen lydelse

18 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande av personuppgifter

Personuppgifter som ingår i eller inhämtats för personregister får inte lämnas ut, om inte annat följer av 2 eller 3 mom. eller uppgifterna lämnas ut

1) med den registrerades samtycke eller på uppdrag av den registrerade eller med tillstånd av datasekretessnämnden,

-----
Om utlämnande av en personuppgift som ingår i eller inhämtats för ett personregister som förs av en myndighet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/   ).

37 §

Undantagslov

Datasekretessnämnden kan ge tillstånd som avses i 5, 7, 19 och 20 §§ ovan eller i 18 a § lagen om allmänna handlingars offentlighet samt tillstånd till undantag från de stadganden som ingår i denna lag eller en med stöd av den givna förordning, om något vägande skäl talar för detta och det kan förhindras att den registrerades integritet, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet äventyras.

37 §

Tillstånd

Datasekretessnämnden kan ge tillstånd som avses i 5, 7 eller 18 - 20 §, om inhämtande eller utlämnande av uppgifter eller samkörning av personregister är nödvändigt på grund av ett viktigt allmänt eller enskilt intresse samt om det kan förhindras att den registrerades integritet, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet äventyras.

-----
*Denna lag träder i kraft den   199 .
Funktioner som bygger på undantagslov
som givits före lagens ikraftträdande med*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

stöd den vid lagens ikraftträdande gällande 37 § skall göras lagenliga inom tre år efter lagens ikraftträdande.

3.

Lag**om ändring av 57 och 74 § kommunallagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/1995) 57 och 74 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

57 §

57 §

*Sammanträdes offentlighet**Sammanträdes offentlighet*

Fullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte fullmäktige beslutar något annat i fråga om något visst ärende.

Fullmäktiges sammanträden är offentliga, om inte *sekretess enligt lag skall iaktas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet eller om inte fullmäktige annars av vägande skäl beslutar om något annat i fråga om något visst ärende.*

De handlingar som företes vid eller upprättas över den diskussion som förs när fullmäktige sammanträder inom stängda dörrar är sekretessbelagda, om så bestäms i lag.

Andra organs sammanträden än fullmäktiges är offentliga endast om *sekretess enligt lag inte skall iaktas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet och om organet beslutar om det.*

Andra organs sammanträden än fullmäktiges är offentliga endast om organet beslutar om det.

74 §

74 §

*Revisionsnämndens och revisorernas rätt till upplysningar**Revisionsnämndens och revisorernas rätt till upplysningar*

Ledamöterna i revisionsnämnden och revisorerna har utan hinder av sekretesstadgandena rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som de anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget.

Revisionsnämnden och en revisor har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av kommunens myndigheter få de upplysningar och ta del av de handlingar som revisionsnämnden eller revisorn anser vara nödvändiga för skötseln av revisionsuppdraget.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 december 1984 om offentlighet vid rättegång (945/1984) 2 § och 9 § 1 mom., av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag 404/1995 och 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1254/1988, samt fogas till lagen en ny 5 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Uppgifter om rättegång

Uppgifter om parternas namn, yrke och boningsort ävensom om ärendets art samt tidpunkten och platsen för förhandlingen är offentliga senast då förhandlingen har inletts vid domstolen. I ett ärende som gäller tvångsmedel som avses i 5 a kap. tvångsmedelslagen är dessa uppgifter offentliga först när den för brott misstänkte senast skall underrättas om användning av tvångsmedel, om inte domstolen beslutar något annat.

Föreslagen lydelse

2 §

Uppgifter om rättegång

Anteckningar om parternas namn ävensom om ärendets art samt tidpunkten och platsen för förhandlingen i domstolars diariér och andra register över handlingar blir offentliga då anteckning gjorts. I ett ärende som gäller tvångsmedel som avses i 5 a kap. tvångsmedelslagen är dessa anteckningar offentliga först när den för brott misstänkte senast skall underrättas om användning av tvångsmedel, om inte domstolen beslutar något annat.

Myndigheten kan utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. vägra att lämna ut uppgift om en målsägandes identitet i brottmål, som gäller en omständighet av synnerligen ömtålig natur i någons privatliv.

5 b §

Behandlingen av vissa sekretessbelagda uppgifter vid en rättegång

Sådana uppgifter som enligt 24 § 1 mom. 24 - 27, 29 eller 32 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) ingår i sekretessbelagda handlingar eller därmed jämförbara uppgifter som är sekretessbelagda enligt någon annan lag kan muntligen eller med hjälpmedel företes vid en offentlig förhandling och tas in i ett offentligt beslut endast i den utsträckning det är nödvändigt för att handlägga målet och motivera beslutet.

Gällande lydelse

9 §

Rättegångsmaterialets offentlighet

Angående rättegångshandlingars offentlighet gäller vad som stadgas om allmänna handlingars offentlighet, om inte något annat följer av 2 § eller denna paragrafs 2 eller 3 mom. Vad som stadgas om handlingar gäller även annat rättegångsmaterial.

Föreslagen lydelse

9 §

Rättegångsmaterialets offentlighet

Om rättegångshandlingars offentlighet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat följer av 2 § eller 2 eller 3 mom. i denna paragraf. Vad som föreskrivs om handlingar gäller även annat rättegångsmaterial.

 Denna lag träder i kraft den 199 .

6.

Lag**om ändring av 40 kap. strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i strafflagen (39/1889) 40 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 792/1989, samt ändras 40 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder i lag 578/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

5 §

Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen

1) röjer en uppgift som enligt stadgandena om allmänna handlingars offentlighet skall hållas hemlig eller någon annan omständighet som han i sitt anställningsförhållande fått kännedom om och som enligt ett uttryckligt stadgande i lag eller förordning eller enligt en föreskrift, som en myndighet med stöd av lagen särskilt har meddelat inte får yppas, eller

2) utnyttjar sådan kunskap till sin eller någon annans nytta, skall han, då det inte stadgas strängare

5 §

Brott mot tjänstehemlighet och brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter obehörigen

1) röjer en handling eller uppgift som enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) är sekretessbelagd eller som enligt lag inte får yppas, eller

2) utnyttjar sådan handling eller uppgift till sin eller någon annans nytta, skall han, då det inte föreskrivs strängare

Gällande lydelse

straff för gärningen, för brott mot tjänstehemlighet dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

Föreslagen lydelse

straff för gärningen, för brott mot tjänstehemlighet dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

6 §

Olovligt röjande av uppgift i eller om en handling

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare uppsåtligen under den tid hans anställningsförhållande varar eller därefter olovligen

(upphävs)

1) röjer en uppgift i eller om en handling som enligt stadgandena om allmänna handlingars offentlighet inte är offentlig, eller

2) utnyttjar sådan kunskap till sin eller annans nytta,

skall han, då det inte stadgas stängare straff för gärningen, för **olovligt röjande av uppgift i eller om en handling** dömas till böter eller fängelse i högst ett år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

7.

Lag**om ändring av 17 § statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 17 § som följer:

Gällande lydelse

17 §

En tjänsteman får inte utnyttja, ej heller olovligen för annan röja sådan omständighet i tjänsten som kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgats eller bestämts skall hållas hemlig eller som gäller annans hälsotillstånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas.

Föreslagen lydelse

17 §

Om tystnadsplikt för tjänsteman gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) och i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag**om ändring av matrikellagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i matrikellagen av den 24 november 1989 (1010/1989) 1 § 2 mom. samt 6, 7 och 9 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Stadgandena i 4 § 2 och 3 mom. samt 5-8, 10 och 11 §§ gäller i tillämpliga delar även då personuppgifter om riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänsteinnehavare och befattningshavare samt om en kommuns och ett kommunalförbunds tjänsteinnehavare och arbetstagare inhämtas, registreras, används och lämnas ut.

6 §

Utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av sådana uppgifter om tjänstemän och arbetstagare som statens ämbetsverk och inrättningar inhämtat och registrerat för matrikeln eller annars för skötseln av personalärenden gäller med nedan stadgade undantag lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51).

7 §

Utlämnande av uppgifter om straff och om personlig avlöning

Uppgifter om straff och om en tjänstemans eller en arbetstagares personliga avlöning får lämnas ut endast

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Vad som bestäms i 6 - 9 § i denna lag tillämpas även på riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund. Vad som bestäms i lagens 4 § 2 och 3 mom., 5, 10 och 11 § iakttas i tillämpliga delar vid inhämtande, registrering och användning av uppgifter om nämnda tjänstemän och andra anställda.

6 §

Utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av sådana uppgifter om tjänstemän och arbetstagare vid statens ämbetsverk och inrättningar, riksdagens tjänstemän, Finlands Banks tjänstemän och övriga anställda samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och samkommuner som har inhämtats och registrerats för matrikeln eller annars för skötseln av personalärenden gäller med nedan föreskrivna undantag lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

7 §

Hemlighållande samt utlämnande av uppgifter om straff och om personlig avlöning

Uppgifter om straff som ådömts en tjänsteman och om den del av en tjänstemans eller en arbetstagares lön som bestäms på grundval av hans individuella arbetsinsats eller annars bestäms personligt samt om lörens

Gällande lydelse

1) om detta sker till tjänstemannen eller arbetstagaren själv,

2) om detta sker till någon annan part på de grunder som anges i 3 a kap. lagen om allmänna handlingars offentlighet,

3) om uppgiften lämnas ut eller ges med stöd av någon lag eller förordning, dock inte enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet,

4) om en uppgift som angår en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning lämnas ut med stöd av ett tjänste- eller arbetskollektivavtal,

5) om uppgiften lämnas ut till en statlig eller kommunal myndighet, ett kommunalförbunds myndighet eller en självständig offentlighetsmyndighet anstalt för skötseln av en uppgift som hör till myndigheten eller för besättande av en tjänst eller ett uppdrag eller för något annat godtagbart personaladministrativt uppdrag, eller

6) om uppgiften lämnas ut för vetenskaplig forskning eller statistik.

Den registeransvarige kan dessutom i enskilda fall lämna ut en uppgift om en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning, om det finns ett viktigt skäl som har samband med avtal eller förhandlingar om anställningsvillkoren.

Föreslagen lydelse

totalbelopp är sekretessbelagda. En uppgift om den totala avlöningen är dock offentlig, om den gäller

1) en tjänsteman som avses i 26 § stats-tjänstemannalagen (750/1994) eller riksdagens justitieombudsman eller biträdande justitieombudsman, kanslichefen vid riksdagens justitieombudsmans kansli, presidenten för eller en ledamot av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen eller en hovrättspresident, eller

2) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom uppgiftsområdet för kommunstyrelsen eller en nämnd eller i en uppgift på grund av den anställdes ställning är jämförbar därmed och den som är anställd hos en samkommun och som på grund av sin ställning kan jämföras med de ovan avsedda kommunalanställda.

En sekretessbelagd uppgift får lämnas ut endast

1) om detta sker till tjänstemannen eller arbetstagaren själv,

2) om detta sker till någon annan part på de grunder som anges i 11 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

3) om uppgiften lämnas ut eller ges med stöd av någon lag, dock inte enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

4) om en uppgift som angår en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning lämnas ut med stöd av ett tjänste- eller arbetskollektivavtal,

5) om uppgiften lämnas ut till en statlig eller kommunal myndighet, ett kommunalförbunds myndighet eller en självständig offentlighetsmyndighet anstalt för skötseln av en uppgift som hör till myndigheten eller för besättande av en tjänst eller ett uppdrag eller för något annat godtagbart personaladministrativt uppdrag, eller

6) om uppgiften lämnas ut för vetenskaplig forskning eller statistik.

Den registeransvarige kan dessutom i enskilda fall lämna ut en uppgift om en tjänstemans eller arbetstagares personliga avlöning, om det finns ett viktigt skäl som har samband med avtal eller förhandlingar om anställningsvillkoren.

Gällande lydelse

9 §

Hur matrikeluppgifter lämnas ut

Uppgifter som införts i matrikeln lämnas ut med ett matrikelutdrag så som närmare stadgas genom förordning. En uppgift kan även på det sätt som anges i 7 § lagen om allmänna handlingars offentlighet utlämnas till myndigheten, tjänstemannen och arbetstagaren för att de skall kunna utöva den rätt till insyn som stadgas i personregisterlagen (471/1987), samt för forskning och statistik.

Föreslagen lydelse

9 §

Hur matrikeluppgifter lämnas ut

Uppgifter som införts i matrikeln lämnas ut med ett matrikelutdrag så som närmare föreskrivs genom förordning. En uppgift kan även på det sätt som anges i *lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämnas ut* till myndigheten, tjänstemannen och arbetstagaren för att de skall kunna utöva sin rätt till insyn samt för forskning och statistik.

Denna lag träder i kraft den 199 .

9.

Lag**om ändring av lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 27 maj 1994 om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) 10 §, sådan den lyder i lag 631/1995, samt ändras 9 § som följer:

Gällande lydelse

9 §

En medlem eller sekreterare i datasekretessnämnden, dataombudsmannen eller den som är anställd hos honom och den som handhar deras uppgifter får inte för utomstående olovligen röja eller till egen fördel utnyttja vad han i sitt uppdrag har fått veta om någons personliga förhållanden, ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemligheter eller ärende som gäller statens säkerhet eller tekniskt skydd för register. Detsamma gäller en sakkunnig som avses i 7 § i denna lag eller i 32 § personregisterlagen.

Vad som stadgas ovan i 1 mom. utgör inte hinder för att uppgifter om tekniskt skydd för register lämnas för brottsutredning eller för väckande av åtal.

Föreslagen lydelse

9 §

Dataombudsmannen och datasekretessnämnden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifter om tekniskt skydd för register till åk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lagar- och polismyndigheterna för brottsutredning.

10 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 9 § döms enligt 38 kap. eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

10.

Lag

om ändring av 10 § lagen om anordnande av förmynderskap i vissa fall

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 januari 1971 om anordnande av förmynderskap i vissa fall (14/1971)
10 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Tjänsteförmyndare skall hemlighålla de angelägenheter rörande myndling, om vilka han på grund av sin tjänst fått kännedom, såvida det icke med hänsyn till myndlingens eller till allmänt intresse är påkallat, att meddelande göres om någon särskild omständighet.

10 §

En tjänsteförmyndare får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut en uppgift om en omyndig, om det med hänsyn till omyndiges eller till ett allmänt intresse är nödvändigt att ett meddelande lämnas om någon särskild omständighet.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

11.

Lag

om ändring av 3 och 4 § lagen om notarius publicus

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 juni 1960 om notarius publicus (287/1960) 3 § och 4 § 1 mom. 3 punkten som följer:

Gällande lydelse

3 §
Notarius publicus skall med redlighet, omsorg och oväld fullgöra sina åligganden och må icke uppenbara, vad honom i tjänsten blivit i förtroende meddelat, såframt han icke enligt lag är därtill förpliktad.

Föreslagen lydelse

3 §
Notarius publicus skall sköta sina uppgifter ärligt, omsorgsfullt och opartiskt.

4 §
Notarius publicus åligger att på därom gjord anhållan:

3) i protokoll upptaga förklaringar angående rättsliga och ekonomiska förhållanden samt även åt tredje man utfärda avskrifter av protokollet, såframt ej annat följer av stadgandena om allmänna handlingars offentlighet;

3) i protokoll uppta förklaringar om rättsliga och ekonomiska förhållanden samt även till tredje man ge ut kopior av protokollet, om inte annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/);

Denna lag träder i kraft den 199 .

12.

Lag**om ändring av 8 kap. 3 § bokföringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 8 kap. 3 § bokföringslagen av den 30 december 1997 (1336/1997) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

3 §

*Tystnadsplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*

Bokföringsnämndens ledamöter och de som utövar tillsyn över lagens efterlevnad är skyldiga att hemlighålla det som de vid fullgörande av sina uppdrag har fått veta om en bokföringsskyldigs eller någon annans affärs- och yrkeshemlighet eller om någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke.

Information och handlingar som skall hållas hemliga får överlämnas till en förundersökningsmyndighet och åklagaren samt, om så särskilt bestäms i lag, till andra personer som är berättigade att erhålla information.

Bokföringsnämndens ledamöter och de som utövar tillsyn över lagens efterlevnad får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) utlämna uppgifter som de vid utförande av uppgifter enligt denna lag har fått veta om en bokföringsskyldigs eller någon annans affärs- eller yrkeshemlighet eller om någon annans ekonomiska ställning eller personliga förhållanden till förundersökningsmyndigheter och åklagare för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

13.

Lag

om ändring av lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 januari 1991 om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar
(32/1991) 24 § samt

fogas till lagen nya 24 a och 24 b § som följer:

Gällande lydelse

24 §

Offentlighet

De handlingar som gäller en ansökan är offentliga från och med dagen för registreringen. Genom förordning kan stadgas att någon del av handlingarna skall hållas hemliga för att skydda affärshemligheter.

(se 7 § 1 mom. och 8 § förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar)

(se 7 § och 9 § 1 mom. förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar)

(se 9 § 2 mom. förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar)

Föreslagen lydelse

24 §

Offentlighet

De handlingar som gäller en ansökan är offentliga från och med dagen för registreringen, om inte annat följer av 24 a eller 24 b §.

24 a §

Skyddande av en affärshemlighet

Sökanden kan för skyddande av en affärshemlighet kräva ett beslut om sekretess i fråga om det material som behövs för identifiering av ett kretsmönster.

Kravet på sekretess kan gälla högst hälften av antalet skikt i en integrerad krets. Kravet kan gälla en del av ett skikt i ett kretsmönster. Av kravet bör det klart framgå vilken av ansökningshandlingens bilagor kravet gäller.

De bilagor som kravet på bilagor eller sekretess gäller skall lämnas åtskilda från övriga lämnas tillsammans med de övriga bilagorna i två serier så att de bilagor för vilka sekretess skall gälla finns endast i den ena serien.

24 b §

Avgränsning av en affärshemlighet

Handlingar och övrigt material som är nödvändigt för identifiering av ett kretsmönster eller för bestämmande av året då kretsmönstret skapades eller av tidpunkten då spridningen av kretsmönstret till allmänheten skedde för första gången innan registreringen gjordes omfattas inte av affärshemligheten.

Denna lag träder i kraft den 199 .

14.

Lag**om ändring av produktsäkerhetslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i produktsäkerhetslagen av den 12 december 1986 (914/1986) 18 §, sådan den lyder i lag 611/1995, samt
ändras 16 § och mellanrubriken före 16 §, av dessa lagrum 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 769/1992, som följer:

*Gällande lydelse**Tystnadsplikt*

16 §

Den som vid fullgörande av uppgifter som avses i denna lag har fått kännedom om näringsidkares affärs- eller yrkeshemligheter får inte röja dem eller använda dem utan laga rätt, om inte den vars intresse tystnadsplikten gäller har samtyckt till detta.

Vad som stadgas i 1 mom. utgör inte hinder för att uppgifter lämnas till en annan tillsynsmyndighet för fullgörande av en övervakningsuppgift eller till social- och hälsovårdsministeriet i dess egenskap av sakkunnigmyndighet, ej heller för att uppgifter lämnas till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott eller väckande av åtal.

Om det finns skäl att misstänka att en konsumtionsvara som tillsynsmyndigheten konstaterat vara farlig för hälsa eller egendom utbjuds till salu såsom konsumtionsvara i ett annat land, får uppgifter i saken lämnas till en tillsynsmyndighet i det andra landet, med de begränsningar som stadgas i 1 mom.

18 §

Till straff för brott mot förbudet i 16 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

*Föreslagen lydelse**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*

16 §

Den som vid fullgörande av en uppgift som avses i denna lag har tagit del av uppgifter som omfattas av affärs- eller yrkeshemligheten får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till en tillsynsmyndighet för fullgörande av en övervakningsuppgift, till social- och hälsovårdsministeriet i dess egenskap av sakkunnigmyndighet samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Om det finns skäl att misstänka att en konsumtionsvara som tillsynsmyndigheten konstaterat vara farlig för hälsa eller egendom utbjuds till salu såsom konsumtionsvara i ett annat land, får uppgifter i saken lämnas ut till en tillsynsmyndighet i det andra landet. Härvid skall bestämmelserna om handlingssekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet iakttas.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

15.

Lag**om ändring av 14 § lagen om offentlig upphandling**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1992 om offentlig upphandling (1505/1992) 14 § 1 mom.,
sådan den lyder i lag 1247/1997 som följer:

Gällande lydelse

14 §

*Rätt att få in-
formation och tystnadsplikt.*

Angående rätten för dem som har deltagit i en anbudstävlan att få information om dokument om handläggningen av anbudet gäller i tillämpliga delar vad som lagstiftningen om offentlighet för myndigheters handlingar föreskriver om deras rätt att få information.

Föreslagen lydelse

14 §

*Rätt att få in-
formation och tystnadsplikt.*

Angående rätten för dem som har deltagit i en anbudstävlan att få information om dokument om handläggningen av anbudet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) om parter rätt att få information.

Denna lag träder i kraft den 199 .

16.

Lag

om ändring av 36 och 37 § elsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i elsäkerhetslagen av den 14 juni 1996 (410/1996) 36 § 2 mom. samt
ändras 37 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

Om elsäkerhetsmyndighetens rätt att utan hinder av de sekretesstadganden som gäller överlåtelse av upplysningar för tillsynen få upplysningar om elskador från andra myndigheter stadgas vid behov genom förordning.

(upphävs)

37 §

Den som vid utförandet av övervakningsuppgifter som avses i denna lag eller i stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller vid utförandet av uppgifter som sammanhänger med förandet av det register som nämns i 18 § har fått kännedom om affärs- eller yrkeshemligheter, får inte yppa dem för utomstående och inte heller utnyttja dem för egen vinning utan samtycke av den som saken gäller. Motsvarande gäller också den som på uppdrag av elsäkerhetsmyndigheten utför undersökningar eller andra uppgifter som är nödvändiga för övervakningen.

Elsäkerhetsmyndigheten har rätt att utan hinder av 1 mom. ge utländska officiella organ som övervakar elsäkerheten upplysningar som behövs för undvikande av fara som förorsakas av elmateriel eller elanläggning.

37 §

Elsäkerhetsmyndigheten får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) till utländska officiella organ som övervakar elsäkerheten lämna ut sådana uppgifter om affärs- eller yrkeshemligheter som den tagit del av vid fullgörande av en uppgift som avses i denna lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, om uppgifterna behövs för undvikande av fara som förorsakas av elmateriel eller elanläggning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

17.

Lag

om ändring av 78 § kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 78 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 593/1995, som följer:

Gällande lydelse

78 §

Tystnadsplikt

Den som är anställd hos en myndighet får inte för utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja vad han fått veta om affärs- och yrkeshemlighet vid fullgörandet av uppgifter enligt denna lag för myndighetens räkning. Vad som stadgas ovan tillämpas också på den som på uppdrag av en myndighet utför undersökning, utredning eller annan uppgift som behövs för fullgörandet av vad som enligt stadgandena i denna lag ankommer på myndigheten.

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang eller om material som uppkommit vid beredningen av dem eller om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, får inte röja uppgifter som han sålunda fått för utomstående, om detta kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten, får inte röja dem för utomstående.

I denna paragraf stadgad tystnadsplikt upphör inte även om anställningsförhållandet eller uppdraget tar slut.

Om handlingars offentlighet gäller i övrigt vad som därom stadgas särskilt.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

78 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten, får inte röja dem för utomstående. Tystnadsplikten gäller även uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang eller om material som uppkommit vid beredningen av dem eller om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, om röjande av dessa uppgifter för utomstående kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

Om handlingars offentlighet gäller i övrigt vad som därom föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 och 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

18.

Lag**om ändring av 14 h § justeringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i justeringslagen av den 14 april 1965 (219/1965) 14 h §, sådan den lyder i lag
321/1992, som följer:

Gällande lydelse

14 h §

Den som vid tillsynen över att denna lag iakttas har erhållit uppgifter om någons ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden, får inte utan den berör des samtycke för utomstående röja dessa uppgifter eller använda dem för personlig vinning.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas enligt 14 b § 2 mom. eller för brottsutredning till en åklagare eller polisen. Uppgifter får även oavsett 1 mom. lämnas ut till någon annan myndighet som med stöd av lag har rätt att få de sekretessbelagda uppgifter som avses i denna lag.

Föreslagen lydelse

14 h §

Den som vid tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskilds eller ett samfunds affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna i enlighet med 14 b § 2 mom. till åklagare och polismyndigheterna för brottsutredning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

19.

Lag

om ändring av lagen om anordningars energieffektivitet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 19 december 1997 om anordningars energieffektivitet (1241/1997)
17 § samt
ändras 16 § som följer:

Gällande lydelse

16 §

Den som vid skötseln av uppgifter enligt denna lag har fått kännedom om någons ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemligheter eller personliga förhållanden, får inte röja på detta sätt erhållna uppgifter för utomstående och inte heller utnyttja dem för egen vinning utan samtycke av den som saken gäller.

Tillsynsmyndigheterna och besiktningsorganen har rätt att utan hinder av sekretessplikten ge de organ som utövar sådan besiktningsverksamhet som avses i denna lag, internationella organisationer och stater som deltar i internationellt samarbete upplysningar som är nödvändiga med tanke på det internationella samarbetet.

Vad som bestäms i 1 mom. hindrar inte att upplysningar ges till besvärmyndigheterna.

17 §

Till straff för brott mot sekretessplikten enligt 16 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen (39/1889), om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

Föreslagen lydelse

16 §

Tillsynsmyndigheterna och besiktningsorganen har rätt att utan hinder av den sekretessplikt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) ge upplysningar om någons ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller personliga förhållanden, som de tagit del av vid utförandet av uppgifter i enlighet med denna lag, till organ som utför sådan besiktning som avses i denna lag, till internationella organisationer och stater som deltar i internationellt samarbete, om upplysningarna är nödvändiga med avseende på detta samarbete.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

20.

Lag

om ändring av 9 och 10 § lagen om allmänna villkor för företagsstöd

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 11 juli 1997 om allmänna villkor för företagsstöd (786/1997) 10 § 2 mom. samt ändras 9 § som följer:

Gällande lydelse

9 §

Sekretess och överlämnande av uppgifter

Den som vid utförande av tillsynsuppgifter eller andra uppgifter som anknyter till tillsynen över användningen av företagsstöd har erhållit upplysningar om dess vars verksamhet skall granskas eller om någon annans ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden, får inte utan den berördas tillstånd för en utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja de uppgifter som han fått på detta sätt.

Vad som bestäms i 1 mom. utgör inget hinder för överlämnande av handlingar eller upptagningar som avses i 8 §

1) till behöriga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) till åklagar- eller polismyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,

3) till en domstol eller besvärsmyndighet i ett ärende enligt denna lag, som väckts av en myndighet, eller

4) om ett internationellt avtal som förpliktar Finland förutsätter det.

10 §

Straff

Straff för brott mot den sekretessplikt som bestäms i 9 § 1 mom. döms ut enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om gärningen inte är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för gärningen inte bestäms på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) får uppgifter om en enskilds, en sammanslutnings eller en stiftelses ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som erhållits i samband med utförandet av uppgifter enligt denna lag lämnas ut

1) till behöriga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) till åklagar- eller polismyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,

3) om ett internationellt avtal som förpliktar Finland förutsätter det.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1997.

21.

Lag**om ändring av lagen om finansinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 11 juni 1993 om finansinspektionen (503/1993) 18 § samt ändras 19 § 1 mom., sådant det lyder i lag 952/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Tystnadsplikt

En medlem, suppleant och extra medlem i direktionen samt en tjänsteman vid finansinspektionen och andra som på uppdrag av finansinspektionen utför något uppdrag är skyldiga att hålla hemligt vad de i sin tillsynsverksamhet fått veta om den ekonomiska ställningen för ett tillsynsobjekt eller för någon annan, deras affärs- eller yrkeshemligheter eller enskildas personliga omständigheter, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har stadgats ger sitt samtycke till att detta röjs.

(upphävs)

19 §

Rätt att lämna uppgifter

Utan hinder av tystnadsplikten enligt 18 § har finansinspektionen rätt att till en annan myndighet som övervakar finansmarknaden eller till en sådan sammanslutning som i det egna landet med stöd av lag sköter uppgifter som motsvarar dem som finansinspektionen har, till statens säkerhetsfond, förundersökningsmyndighet och åklagarna och till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifter som behövs för att de skall kunna utföra sina uppdrag. Dessutom har finansinspektionen rätt att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över organ som har befattning med ett tillsynsobjekts likvidations- eller konkursförfarande lämna uppgifter som har anknytning till tillsynsobjektets likvidations- eller konkursförfarande och att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över tillsynsobjektets revisor lämna uppgifter som har anknytning till tillsynen över tillsynsobjektets revisor.

19 §

Rätt att lämna uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) har Finansinspektionen rätt att lämna ut uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden till en annan myndighet som övervakar finansmarknaden eller ansvarar för dess funktion eller till en sådan sammanslutning som i det egna landet med stöd av lag sköter uppgifter som motsvarar dem som Finansinspektionen har, samt till Statens säkerhetsfond för utförande av deras uppdrag samt till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna för brottsutredning. Dessutom har Finansinspektionen rätt att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över organ som har befattning med ett tillsynsobjekts likvidations- eller konkursförfarande lämna ut uppgifter som har anknytning till tillsynsobjektets lik-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

vidations- eller konkursförfarande och att till myndigheter som ansvarar för tillsynen över tillsynsobjektets revisor lämna ut uppgifter som har anknytning till tillsynen över tillsynsobjektets revisor.

 Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

22.**Lag****om ändring av lagen om statens säkerhetsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 19 §, sådan den lyder i lag 608/1995, samt
ändras 18 §, sådan den lyder i lag 245/1996, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

18 §

*Tystnadsplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*

Finlands Bank, finansinspektionen och en stödtagande bank har, utan hinder av vad som i någon annan lag stadgas om tystnadsplikt, skyldighet att till tjänstemän som sköter fondens uppgifter vid ministeriet, till fondens revisorer och till statens säkerhetsfonds fullmäktige överlämna, uppgifter som dessa behöver för att fullgöra sina åligganden.

Ledamöter i statens säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt tjänstemän vid ministeriet som sköter fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, är skyldiga att hemlighålla vad de i sin syssla fått veta om en banks, dess kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller en enskilds personliga angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemlighet, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att saken får röjas.

De uppgifter som avses i 1 mom. får överlämnas till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till

Finlands Bank, Finansinspektionen och en stödtagande bank har, utan hinder av vad som i någon annan lag föreskrivs om tystnadsplikt, skyldighet att till tjänstemän som sköter fondens uppgifter vid ministeriet, till fondens revisorer och till Statens säkerhetsfonds fullmäktige överlämna uppgifter som dessa behöver för att fullgöra sina åligganden.

Utän hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) får ledamöter i Statens

Gällande lydelse

statsrevisorerna och statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott *samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana uppgifter.*

Föreslagen lydelse

säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt tjänstemän vid ministeriet som sköter fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till statsrevisorerna och Statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott *lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanlutnings ekonomiska ställning, en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller yrkeshemlighet som de tagit del av vid fullgörandet av sitt uppdrag.*

19 §

Om brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 18 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den _____ *199 .*

23.

Lag**om ändring av 18 kap. 7 § lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 18 kap. 7 § 1
mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

Särskilda stadganden

7 §

För offentligheten av i denna lag avsedd handling i myndighets besittning gäller vad om allmänna handlingars offentlighet är stadgat. Utan hinder av vad om hemlighållande av handlingar är stadgat kan social- och hälsovårdsministeriet offentliggöra sådana statistiska och med dem jämförbara uppgifter om försäkringsbolagens verksamhet, ställning och utveckling, vilka uppgjorts enligt enahanda grunder för alla försäkringsbolag.

7 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan publicera sådana statistiska och med dem jämförbara uppgifter om försäkringsbolagens verksamhet, ställning och utveckling, som på enhetliga grunder har uppgjorts över alla försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

24.

Lag

om ändring av 72 och 79 § lagen om utländska försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 mars 1995 om utländska försäkringsbolag (398/1995) 72 § och 79 §
2 mom. som följer:

Gällande lydelse

72 §

Försäkringsstatistik

Om offentligheten i fråga om i denna lag avsedda handlingar som en myndighet innehar gäller vad som stadgas om allmänna handlingars offentlighet. Utan hinder av vad som stadgas om hemlighållande av handlingar kan social- och hälsovårdsministeriet publicera statistik som på enhetliga grunder har uppgjorts över alla utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland, deras ställning och utveckling.

Föreslagen lydelse

72 §

Försäkringsstatistik

Social- och hälsovårdsministeriet kan publicera statistik som på enhetliga grunder har uppgjorts över alla utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland, deras ställning och utveckling.

79 §

Tystnadsplikt

Utan hinder av 1 mom. har ett utländskt försäkringsbolag och social- och hälsovårdsministeriet rätt att överlämna uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott, till finansinspektionen, till andra myndigheter som övervakar finansieringsmarknaden, till myndigheter som på något annat ställe i lag berättigas att få ovan nämnda uppgifter samt till den myndighet som svarar för försäkringsinspektionen eller som övervakar finansieringsverksamheten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller till en myndighet som har till uppgift att delta i ett försäkringsbolags likvidations- eller konkursförfarande samt, om de uppgifter som skall lämnas ut är sekretessbelagda i en annan stat än en sådan som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till de myndigheter som utövar tillsyn över försäkringsverksamheten i denna stat. Dessutom har det utländska försäkringsbolaget och social- och

Utan hinder av 1 mom. har ett utländskt försäkringsbolag och social- och hälsovårdsministeriet rätt att överlämna uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott, till finansinspektionen, till andra myndigheter som övervakar finansieringsmarknaden, till myndigheter som på något annat ställe i lag berättigas att få ovan nämnda uppgifter samt till den myndighet som svarar för försäkringsinspektionen eller som övervakar finansieringsverksamheten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller till en myndighet som har till uppgift att delta i ett försäkringsbolags likvidations- eller konkursförfarande samt, om de uppgifter som skall lämnas ut är sekretessbelagda i en annan stat än en sådan som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till de myndigheter som utövar tillsyn över försäkringsverksamheten i denna stat. Dessutom har det utländska försäkringsbolaget och social- och

Gällande lydelse

hälsovårdsministeriet rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till revisorerna för ett försäkringsbolag eller för en kredit- eller finansieringsinrättning som hör till samma koncern som försäkringsbolaget.

Föreslagen lydelse

hälsovårdsministeriet rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av försäkringshemligheten till revisorerna för ett försäkringsbolag eller för en kredit- eller finansieringsinrättning som hör till samma koncern som försäkringsbolaget. *Uppgifter om någons hälsotillstånd får dock lämnas ut endast av en försäkrings- och pensionsanstalt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter i Finland för att ett bedrägeribrott som riktas mot en försäkrings- eller pensionsanstalt skall kunna förhindras, utredas eller anmälas för åtal.*

 Denna lag träder i kraft den 199 .

25.**Lag****om ändring av 134 § lagen om pensionsstiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 29 december 1995 om pensionsstiftelser (1774/1995) 134 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

134 §
Angående sådan handling offentlighet som avses i denna lag och som en myndighet har i sin besittning gäller lagen om allmänna handlingars offentlighet. Utan hinder av vad som stadgas om handlingssekretess får social- och hälsovårdsministeriet publicera statistik och därmed jämförbar information som belyser pensionsstiftelsernas verksamhet, ställning och utveckling och som i fråga om samtliga pensionsstiftelser har uppgjorts på likartade grunder.

Föreslagen lydelse

134 §
 Social- och hälsovårdsministeriet får publicera statistik och därmed jämförbar information som belyser pensionsstiftelsernas verksamhet, ställning och utveckling och som i fråga om samtliga pensionsstiftelser har uppgjorts på likartade grunder.

 Denna lag träder i kraft den 199 .

26.

Lag**om ändring av 167 § lagen om försäkringskassor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 november 1992 om försäkringskassor (1164/1992) 167 § 1 mom.
som följer:

Gällande lydelse

167 §

Angående en sådan handling offentlighet som avses i denna lag och som en myndighet har i sin besittning gäller lagen om allmänna handlingars offentlighet. Utan hinder av vad som stadgas om handlingssekretess får social- och hälsovårdsministeriet publicera statistik och därmed jämförbar information som belyser försäkringskassornas verksamhet, ställning och utveckling och som i fråga om samtliga kassor har uppgjorts på likartade grunder.

Föreslagen lydelse

167 §

Social- och hälsovårdsministeriet får publicera statistik och därmed jämförbar information som belyser försäkringskassornas verksamhet, ställning och utveckling och som i fråga om samtliga kassor har uppgjorts på likartade grunder.

Denna lag träder i kraft den 199 .

27.

Lag**om ändring av 14 a § lagen om förrättande av filmgranskning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 maj 1965 om förrättande av filmgranskning (300/1965) 14 a §, så-
dan den lyder i lag 267/1987, som följer:

Gällande lydelse

14 a §

På en upptagning som med stöd av denna lag är i en myndighets besittning tillämpas inte stadgandena om allmänna handlingars offentlighet.

Föreslagen lydelse

14 a §

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) tillämpas inte på upptagningar som med stöd av denna lag har tillställts myndigheten för granskning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

28.

Lag**om ändring av 17 och 23 § lagen om transport av farliga ämnen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (719/1994) 17 och 23 §
som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

17 §

*Upplysningar från andra myndigheter**Upplysningar från andra myndigheter*

Tillsynsmyndigheten har utan hinder av tystnadsplikten i 23 § rätt att få sådana upplysningar som är nödvändiga för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) rätt att få för tillsynen nödvändiga upplysningar som omfattas av affärs- eller yrkeshemligheten.

23 §

23 §

*Tystnadsplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*

Den som vid fullgörande av i denna lag avsedda besiktning-, tillsyns- och undersökningssupdrag har fått vetskap om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemligheter får inte för utomstående röja och inte heller privat utnyttja dessa, om inte den som skyddas av tystnadsplikten ger sitt samtycke härtill.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att upplysningar lämnas enligt 17 § eller till åklagar- eller polismyndigheter för utredning av brott.

Den som vid fullgörande av i denna lag avsedda besiktning-, tillsyns- och undersökningssupdrag har tagit del av uppgifter som omfattas av affärs- och yrkeshemligheten får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

29.

Lag**om ändring av 17 och 21 § lagen om tillsyn över fartygssäkerheten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 mars 1995 om tillsyn över fartygssäkerheten (370/1995) 17 och 21 §, av dessa lagrum 17 § sådan den lyder i lag 1022/1995, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 20 och 21 §§ döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

21 §

Tystnadsplikt

Den som vid utförande av en uppgift som stadgas i denna lag har erhållit uppgifter om någon annans hälsa, ekonomi, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en i 20 § avsedd anmälares identitet, får inte röja eller utnyttja de uppgifter som han erhållit för egen eller annans vinning, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har stadgats, ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs.

De i 1 mom. avsedda uppgifterna får dock ges till åklagar- och polismyndigheter för utredande av brott samt till andra myndigheter enligt vad som stadgas särskilt.

Föreslagen lydelse

17 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 20 § döms enligt 40 kap. 5 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen eller strängare straff föreskrivs på något annat ställe i lag.

21 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförande av en uppgift som föreskrivs i denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons hälsa eller om en i 20 § avsedd anmälares identitet får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den

199 .

30.

Lag**om ändring av 15 och 17 § mönstringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mönstringslagen av den 19 december 1986 (1005/1986) 17 § 2 mom., sådant det
lyder i lag 617/1995, samt
ändras 15 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

15 §

*Tystnadsplikt***Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter**

Ordföranden, vice ordföranden och annan medlem i disciplinnämnden får inte röja sådana uppgifter om en enskild arbetstagare eller arbetsgivare som han har fått del av på grund av att han är medlem i nämnden, om inte den, i vars intresse tystnadsplikten är stadgad, samtycker till att uppgifterna lämnas. Sådana uppgifter får dock lämnas till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott samt till annan myndighet som enligt lag har rätt att få uppgifterna.

Ordföranden, vice ordföranden och annan medlem i disciplinnämnden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskild arbetstagare eller arbetsgivare som han tagit del av i sitt uppdrag.

17 §

Straffstadgande

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 15 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag än i 38 kap. 1 § strafflagen.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

31.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 36 §, så-
 dan den lyder i lag 614/1995, samt
ändras 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 833/1996, som följer:

Gällande lydelse

29 §

Rätt att erhålla vissa uppgifter

Arbetsgivare samt statlig, kommunal och annat offentligrättsligt samfunds myndighet, försäkrings- och pensionsanstalterna, pensionsstiftelserna, arbetslöshetskassorna och sådana utbildningsproducenter som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är skyldiga att på begäran avgiftsfritt lämna arbetskraftsbyråerna, arbetskraftskommissionerna, folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och utkomstskyddsombuden samt i denna lag nämnda besvärinstanser sådana uppgifter som behövs vid prövningen av om den som ansöker om arbetslöshetsdagpenning har rätt till sådan eller som behövs vid beviljandet och utbetalningen av studiesociala förmåner enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt att avgiftsfritt lämna sökanden sådana uppgifter som gäller honom själv, om inte något annat följer av lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51).

36 §

Tystnadsplikt

*Den som vid fullgörande av uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en samman-
 slutnings eller enskild persons ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons
 hälsotillstånd, får inte olovligen röja dem.*

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

29 §

Rätt att erhålla vissa uppgifter

Arbetsgivare samt statlig, kommunal och annat offentligrättsligt samfunds myndighet, försäkrings- och pensionsanstalterna, pensionsstiftelserna, arbetslöshetskassorna och sådana utbildningsproducenter som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är skyldiga att på begäran avgiftsfritt lämna arbetskraftsbyråerna, arbetskraftskommissionerna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och utkomstskyddsombuden samt i denna lag nämnda besvärinstanser sådana uppgifter som behövs vid prövningen av om den som ansöker om arbetslöshetsdagpenning har rätt till sådan eller som behövs vid beviljandet och utbetalningen av studiesociala förmåner enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt att avgiftsfritt lämna sökanden sådana uppgifter som gäller honom själv, om inte något annat följer av lagen om *offentlighet i myndigheternas verksamhet* (/).

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

32.

Lag

om ändring av lagen om statens tjänstekollektivavtal

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 6 november 1970 om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) en ny 26 § i stället för den 26 § som upphävts genom lag 1055/1989 som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Statens förhandlingsmyndighet har rätt utan hinder av sekretessbestämmelserna att av ämbetsverk och inrättningar få uppgifter och utredningar om tjänstemännens anställningsvillkor och om beslut som fattats med stöd av 5 § 2 mom. samt andra uppgifter och utredningar som behövs för tjänstekollektivavtalsverksamhet, tryggnad av arbetsfreden och skötseln av övriga uppgifter som ankommer på statens förhandlingsmyndighet. Förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet har samma rätt till den del det är nödvändigt för att den skall kunna sköta de arbetsgivaruppgifter som med stöd av denna lag hör till den.

Denna lag träder i kraft den 199 .

33.

Lag**om ändring av strålskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/1991) 62 §, sådan den lyder i lag
 594/1995, samt
ändras 68 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

62 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 68 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

(upphävs)

68 §

68 §

Tystnadsplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter**

Den som i samband med tillsynen över att denna lag följs eller i samband med undersökningar eller andra biträdande uppdrag som hänför sig till tillsynen, och den som i egenskap av medlem eller sekreterare i strålsäkerhetsdelegationen har fått uppgifter om någon enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons privata förhållanden, får inte utan medgivande av den som saken gäller för utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja de uppgifter som han har fått på detta sätt.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter och handlingar som avses i 57 § lämnas ut och inte heller att upplysningar lämnas till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Den som i samband med tillsynen över att denna lag följs och den som i egenskap av medlem eller sekreterare i strålsäkerhetsdelegationen har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons privata förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna i enlighet med 57 § samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

34.

Lag**om ändring av 87 § lagen om skuldsanering för privatpersoner**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 87 § 1
 mom. samt
 fogas till 87 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

87 §

87

Skuldsaneringsregister

Skuldsaneringsregister

Justitieministeriet för ett register över
 ärenden som gäller skuldsanering för privat-
 personer.

Rättsregistercentralen för ett register över
 ärenden som gäller skuldsanering för privat-
 personer.

*Uppgifter som avförts ur skuldsanerings-
 registret skall beläggas med sekretess. De får
 dock lämnas ut till en domstol för utredning
 av förutsättningarna för beviljande av skuld-
 sanering.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

35.

Lag**om ändring av 3 kap. 34 f och 34 g § utsökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningslagen av den 3 december 1895 (37/1895) 3 kap. 34 f § 1 mom. samt 34 g §, sådana de lyder i lag 171/1997, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***3 kap.****Allmänna stadganden om verkställighet av domar och utslag****34 f §**

För att få för verkställigheten nödvändiga uppgifter har utmätningsmannen i ett enskilt utsökningsärende rätt att, utan hinder av stadgandena om tystnadsplikt och utöver de uppgifter som nämns i 34 e §, av en myndighet eller av ett samfund som sköter en offentlig uppgift få

1) uppgifter om gäldenärens inkomster och förmögenhet,

2) uppgifter om gäldenärens arbets- och tjänstgöringsförhållanden samt pensioner, och

3) uppgifter om gäldenärens adress och telefonnummer liksom andra uppgifter som utmätningsmannen behöver för att ta kontakt med gäldenären.

34 f §

För att få för verkställigheten nödvändiga uppgifter har utmätningsmannen i ett enskilt utsökningsärende rätt att, utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt och utöver de uppgifter som nämns i 34 e §, av en myndighet, av en *institution* eller ett samfund som sköter en offentlig uppgift *eller av en inrättning eller en sammanslutning som bedriver televerksamhet eller postverksamhet* få

1) uppgifter om gäldenärens inkomster och förmögenhet,

2) uppgifter om gäldenärens arbets- och tjänstgöringsförhållanden samt pensioner,

3) uppgifter om gäldenärens adress och telefonnummer liksom andra uppgifter som *behövs* för att ta kontakt med gäldenären.

34 f §

Om inte något annat stadgas på något annat ställe i lag, får utsökningsmyndigheten, eller en annan person som utför en uppgift på uppdrag av utmätningsmannen, inte utan tillstånd av vederbörande för någon annan än en utsökningsmyndighet röja eller till egen eller annans fördel utnyttja uppgifter om någon annans affärs- eller yrkeshemlighet eller om en privatpersons personliga förhållanden eller sådana uppgifter om gäldenärens eller en utomstående ekonomiska situation som utsökningsmyndigheten har skaffat fram vid utsökningsutredningen eller annars vid verkställigheten. Utmätningens beslut och förrättningsprotokoll är dock alltid offentliga, med undantag för protokol-

34 g §

Gällande lydelse

let över utställningsutredningen, vilket skall hållas hemligt.

Utan hinder av 1 mom. har den som anser om utställning rätt att av utställningsmyndigheten få del av utställningsutredningen samt av andra uppgifter om gäldenärens ekonomiska ställning som utställningsmyndigheten har skaffat fram. Utmättningsmannen får också ge sökanden uppgifter som han har och som behövs för väckande av återvinningstalan. Sökanden får inte annat än i ett ärende som gäller utställning, återvinning, försättande i konkurs eller inledande av sneringsförfarande i företag röja eller till egen eller annans fördel utnyttja sådana uppgifter som avses i detta moment och som han har fått av utmättningsmannen.

Utmättningsmannen får lämna behövliga uppgifter till åklagar- eller förundersökningsmyndigheten, om det finns skäl att misstänka att gäldenären kan ha gjort sig skyldig till brott. Utmättningsmannen får lämna behövliga uppgifter också till skattemyndigheterna, arbetsmyndigheterna, konkursombudsmannen eller någon annan myndighet om han konstaterar att gäldenären har gjort sig skyldig till missbruk. Utmättningsmannen får dock inte lämna uppgifter till en annan myndighet om missbruk som gäldenären har gjort sig skyldig till, om uppgifterna har lämnats av en person som i rättegång skulle ha rätt eller skyldighet att vägra vittna om nämnda omständigheter, och inte heller uppgifter som han fått av en utomstående själv om missbruk som denne gjort sig skyldig till.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna paragraf döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (1) får utmättningsmannen lämna ut behövliga uppgifter till en annan utställningsmyndighet samt, om det finns skäl att misstänka att gäldenären kan ha gjort sig skyldig till brott, även till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna. Utmättningsmannen får lämna ut uppgifter till åklaramyndigheter även för prövning av förvandlingsstraff för böter. Utmättningsmannen får dessutom lämna ut behövliga uppgifter till skattemyndigheterna, arbetsmyndigheterna, konkursombudsmannen eller någon annan myndighet, om han konstaterar att gäldenären har gjort sig skyldig till missbruk. Utmättningsmannen får dock inte lämna ut uppgifter till någon annan myndighet än en annan utställningsmyndighet om missbruk som gäldenären har gjort sig skyldig till, om uppgifterna har lämnats av en person som i rättegång skulle ha rätt eller skyldighet att vägra vittna om nämnda omständigheter, och inte heller uppgifter som han fått av en utomstående själv om missbruk som denne har gjort sig skyldig till.

Från det av justitieministeriet hållna datasystemet över utställningsärenden kan uppgifter med hjälp av teknisk bruksförbindelse lämnas ut till en utställningsmyndighet även om ärenden som är anhängiga hos en annan utställningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den

199 .

36.

Lag

om ändring av 16 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 31 januari 1995 om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1016/1995, som följer:

Gällande lydelse

16 §

Konkursombudsmannen, den som är anställd vid hans byrå eller den som på uppdrag av honom utför en uppgift får inte olovligen röja eller till egen eller annans fördel utnyttja vad han i sitt uppdrag har fått veta om någons ekonomiska ställning, af-färs- eller yrkeshemligheter eller personliga förhållanden.

Konkursombudsmannen har utan hinder av tystnadsplikten i 1 mom. rätt att lämna uppgifter till domstolen, förundersökningsmyndigheterna och åklagaren samt skatteförvaltningen och till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifter. Konkursombudsmannen har också rätt att lämna en uppgift som skall hållas hemlig till den som behöver uppgiften för att bevaka sina intressen eller rättigheter eller för att fullgöra sina skyldigheter.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

16 §

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (1) får konkursombudsmannen till domstolen och skatteförvaltningen samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller af-färs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som han tagit del av i sitt uppdrag. Konkursombudsmannen har rätt att lämna ut en sekretessbelagd uppgift också till den som behöver uppgiften för att bevaka sina intressen eller rättigheter eller för att fullgöra sina skyldigheter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

37.

Lag**om ändring av 17 § lagen om riksdagens tjänstemän**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 22 december 1994 om riksdagens tjänstemän (1373/1994) 17 § som följer:

Gällande lydelse

17 §

En tjänsteman får inte utnyttja, ej heller olovligen för annan röja sådan omständighet i tjänsten som kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgats eller bestämts skall hållas hemlig eller som gäller annans hälsotillsånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas.

Föreslagen lydelse

17 §

Om tystnadsplikt för tjänsteman gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

38.

Lag**om ändring av 60 § lagen om republikens presidents kansli**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 december 1995 om republikens presidents kansli (1382/1995) 60 § som följer:

Gällande lydelse

60 §

Angående tystnadsplikt i fråga om ärenden och handlingar som hanläggs av republikens president och kansliet gäller lagen om allmänna handlingars offentlighet, om inte något annat besluts av republikens president för att värna om nödvändig sekretess med tanke på utövningen av presidentämbetet.

Föreslagen lydelse

60 §

Angående tystnadsplikt i fråga om ärenden och handlingar som handläggs av republikens president och kansliet gäller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/), om inte något annat besluts av republikens president för att värna om nödvändig sekretess med tanke på utövningen av presidentämbetet.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

39.

Lag

om ändring av 4 § lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 mars 1995 om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Tystnadsplikt

En statsrevisor och den som hör till personalen vid statsrevisorernas kansli eller vid statens revisionsverk samt en sådan sakkunnig som nämns i 2 § 2 mom. får inte till sin egen fördel utnyttja eller för en utomstående röja vad han genom sitt uppdrag har fått veta om någon annans ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller personliga omtändighet eller personliga omständigheter eller om sådant som enligt särskilda stadganden eller bestämmelser skall hållas hemligt.

Vad 1 mom. stadgar hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas ut till

1) polis- eller andra förundersökningsmyndigheter, tull- och åklagarmyndigheter samt domstol för utredning av ett brott, samt till

2) Europeiska gemenskapernas organ eller andra behöriga myndigheter om gemenskapens lagstiftning så kräver.

Föreslagen lydelse

4 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som genom sitt uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om någon annans ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till polis- och andra förundersökningsmyndigheter, tull- och åklagarmyndigheter samt domstol för utredning av ett brott och till Europeiska gemenskapernas organ eller andra behöriga myndigheter, om gemenskapens lagstiftning så kräver.

Denna lag träder i kraft den 199 .

40.

Lag**om ändring av 9 § lagen om kommunala arbetsmarknadsverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 12 mars 1993 om kommunala arbetsmarknadsverket (254/1993) 9 §
som följer:

Gällande lydelse

9 §

Rätt att få uppgifter samt sekretess

Arbetsmarknadsverket har rätt att få sådana uppgifter från kommuner och samkommuner som behövs för att fullgöra verkets uppgifter enligt 1 §. Arbetsmarknadsverket har samma rätt att av statliga myndigheter få de uppgifter som kommunerna och samkommunerna har sänt till dem.

Om de i 1 mom. nämnda uppgifterna enligt vad som särskilt stadgas eller bestäms skall hemlighållas, har arbetsmarknadsverkets förtroendevalda och de som enligt delegationens arbetsordning har rätt att vara närvarande vid delegationens sammanträden samt funktionärerna vid arbetsmarknadsverkets byrå samma skyldighet att hemlighålla dem som den statliga eller kommunala myndighet som har lämnat uppgifterna.

De som nämns i 2 mom. får inte heller röja vad de annars i sin syssla har fått veta om något som enligt sakens natur skall hållas hemligt.

Föreslagen lydelse

9 §

Rätt att få uppgifter

Arbetsmarknadsverket har rätt att få sådana uppgifter från kommuner och samkommuner som behövs för att fullgöra verkets uppgifter enligt 1 §. Arbetsmarknadsverket har samma rätt att av statliga myndigheter få de uppgifter som kommunerna och samkommunerna har sänt till dem.

Denna lag träder i kraft den _____ *199 .*

41.

Lag**om ändring av 28 § lagen om yrkeshögskolestudier**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (255/1995) 28 § som följer:

Gällande lydelse

28 §

Tystnadsplikt och rätt att få uppgifter

De som är anställda hos yrkeshögskolans - huvudman samt medlemmarna av yrkeshögskolans förvaltningsorgan och andra som deltar i organens möten får inte för utomstående röja vad de på grundval av sina uppgifter enligt denna lag har fått veta om ett ärende som på grund av sin natur skall hållas hemligt.

Om tystnadsplikt för studerande vid yrkeshögskolor inom det sociala området och inom hälso- och sjukvård stadgas genom förordning.

Styrelsen och rektorn för en yrkeshögskola har rätt att få sådana uppgifter av statliga och kommunala myndigheter som de behöver för att sköta sina uppgifter.

Föreslagen lydelse

28 §

Rätt att få uppgifter

Styrelsen och rektorn för en yrkeshögskola har utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (/) rätt att få sådana uppgifter av statliga och kommunala myndigheter som de behöver för att sköta sina uppgifter.

Denna lag träder i kraft den _____ *199.*

42.

Lag**om ändring av 23 och 31 § luftvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i luftvårdslagen av den 25 januari 1982 (67/1982) 23 § 4 mom., sådant det lyder
i lag 1711/1995, samt
ändras 31 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 66/1986, som följer:

Gällande lydelse

23 §

Föreslagen lydelse

Till straff för brott mot den tystnadsplikt
som stadgas i 31 § döms enligt 38 kap. 1
eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall
bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller
strängare straff för den stadgas på något an-
nat ställe i lag.

(upphävs)

31 §

Den som, då han fullgör åliggande varom
stadgas i denna lag, erhållit uppgifter om
företags ekonomiska ställning eller affärs-
eller yrkeshemlighet eller om enskild per-
sons hälsotillstånd eller ekonomiska ställning
får inte yppa dem, såvida den till vars för-
mån tystnadsplikt är stadgad inte samtycker
till att uppgifterna lämnas.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte läm-
nande av uppgifter till myndighet som
nämns i 3 eller 4 §, hälsovårdsmyndighet,
sakkunnigmyndighet eller sakkunniginrät-
ning inom luftvården eller annan myndighet
som behöver uppgifterna för att fullgöra
åliggande som gäller luftvård, ej heller läm-
nande av uppgifter till åklagar- eller polis-
myndighet för utredning av brott.

31 §

Den som, då han fullgör åliggande enligt
denna lag, tagit del av uppgifter om en en-
skilds eller en sammanslutnings ekonomiska
ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller
om någons hälsotillstånd får utan hinder av
bestämmelserna om sekretess i lagen om
offentlighet i myndigheternas verksamhet
(/) lämna ut uppgifterna till en myndig-
het som nämns i 3 eller 4 §, en hälsovårds-
myndighet, en sakkunnigmyndighet eller en
sakkunniginrättning inom luftvården eller
någon annan myndighet som behöver upp-
gifterna för att fullgöra åliggande som gäller
luftvård samt till åklagar- och polismyndig-
heterna för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

43.

Lag**om ändring av 27 § bullerbekämpningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bullerbekämpningslagen av den 3 april 1987 (382/1987) 27 § som följer:

Gällande lydelse

27 §

Tystnadsplikt

Den som, då han fullgör ett uppdrag om vilket stadgas i denna lag, fått uppgifter om ett företags ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemligheter eller om en enskild persons hälsotillstånd eller ekonomiska ställning, får inte röja dem eller använda dem till enskild fördel, om inte den till vars förmån tystnadsplikten stadgats, samtycker till att uppgifter lämnas.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte lämnande av uppgifter till en myndighet som nämns i 4 och 5 §§, till en sådan sakkunnigmyndighet eller sakkunniginrättning för bullerbekämpningen som avses i 7 § eller till annan myndighet som behöver uppgifterna för att kunna fullgöra ett åliggande som gäller bullerbekämpning, ej heller lämnande av uppgifter till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott.

Den i 1 mom. stadgade tystnadsplikten gäller också den som fått uppgifter med stöd av 2 mom.

Föreslagen lydelse

27 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som, då han fullgör ett uppdrag om vilket föreskrivs i denna lag, har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om någons hälsotillstånd får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en myndighet som nämns i 4 och 5 §, till en sådan sakkunnigmyndighet eller sakkunniginrättning för bullerbekämpningen som avses i 7 § eller till någon annan myndighet som behöver uppgifterna för att kunna fullgöra ett åliggande som gäller bullerbekämpning samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

44.

Lag

om ändring av hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/1994) 55 §, sådan den lyder i lag
 709/1995, samt
ändras 59 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

55 §

Brott mot sekretessplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 59 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

59 §

59 §

Sekretessplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter**

Den som i samband med tillsynen över efter levnaden av denna lag eller i samband med undersökningar eller andra uppdrag som hänför sig till tillsynen har fått uppgifter om någon enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden, får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående röja eller för personlig vinning utnyttja dessa uppgifter.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas till de myndigheter som nämns i 4, 5 och 7 §§ eller till annan myndighet som behöver information för fullgörande av myndighetsuppgifter som gäller hälsoskyddet och inte heller att uppgifter lämnas till åklagar- eller polismyndigheterna för utredande av brott.

Om hemlighållande av uppgifter om enskild persons hälsotillstånd stadgas särskilt.

Den som i samband med tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till de myndigheter som nämns i 4, 5 och 7 § eller till någon annan myndighet som behöver information för fullgörande av myndighetsuppgifter som gäller hälsoskyddet samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

45.

Lag**om ändring av kemikalielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 49 § 2 mom. och 52 § 3 mom., av dessa lagrum 52 § 3 mom. sådant det lyder i lag 706/1995,
ändras 59 § samt
fogas till lagen nya 59 a — 59 c § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

49 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter

Den myndighet som har mottagit en uppgift har samma tystnadsplikt som den som uppgiftslämnaren har enligt 59 §.

(upphävs)

52 §

Straff

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 59 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

59 §

Tystnadsplikt

Den som vid tillsynen över att denna lag iakttas, vid fullgörandet av en undersökningssuppgift som har samband med tillsynen eller någon annan assistansuppgift har fått kännedom om någons ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemligheter eller om någons personliga förhållanden, får inte utan samtycke av den som saken gäller röja de uppgifter som han har erhållit på detta sätt eller använda dem till sin enskilda fördel.

Vad som stadgas i 1 mom. utgör inte hinder för att uppgifter lämnas i enlighet med 49 § eller att upplysningar ges en åklagar-

59 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings

Gällande lydelse

eller polismyndighet för utredning av ett brott.

(se även 14 § 3 mom. kemikalieförordningen)

(se 13 § 1 och 4 mom. kemikalieförordningen och 8 § 1 och 3 mom. skyddskemikalieförordningen)

Föreslagen lydelse

ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till en myndighet som behandlar anmälningar som avses i 20 § samt i enlighet med 49 och 49 a § och till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott.

59 a §

Krav på skydd för en affärs- och yrkeshemlighet

Den som gör en anmälan enligt 5 kap. och den som ansöker om förhandsgodkännande eller gör en anmälan om skyddskemikalier enligt 6 kap. skall särskilt nämna de uppgifter han betraktar som affärs- eller yrkeshemligheter och som han yrkar på att skall sekretessbeläggas för andra än de myndigheter som deltar i behandlingen av ansökan eller anmälan. Den som framställer ett yrkande skall motivera detta.

Om en importör som avses i 5 kap. eller anmälare eller tillverkare eller importör själv offentliggör uppgifter som tidigare varit sekretessbelagda, skall social- och hälsovårdens produkttillsynscentral underrättas om detta. En sökande eller anmälare som avses i 6 kap. skall på motsvarande sätt underrätta Finlands miljöcentral.

59 b §

Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en kemikalie

(se 13 § 3 mom. kemikalieförordningen)

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är följande uppgifter om kemikalier inte sekretessbelagda på basis av anmälares krav enligt 59 a §

- 1) ämnets handelsnamn,
- 2) tillverkarens och anmälares namn,
- 3) de uppgifter om fysikaliska och kemiska egenskaper som ingår i anmälan,
- 4) sätten för oskadliggörande av ämnet,
- 5) sammandrag av resultaten av undersök-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ningar om ämnets hälso- och miljöeffekter,
6) ämnets renhetsgrad och farliga orenheter eller tillsatsämnen, om dessa uppgifter behövs för klassificeringen och märkningen av ämnet,

7) uppgifter som i anmälan lämnats om
a) rekommenderade metoder och säkerhetsåtgärder vid hantering, lagring och transport samt vid eldsvåda och annan fara,

b) säkerhetsåtgärder vid plötsliga läckage,
c) räddningsföreskrifter och anvisningar för behandling av förgiftningar och skador,

8) de uppgifter som ingår i skyddsinformationsbladet,

9) i fråga om ämnen i ämnesförteckningen, analytiska metoder genom vilka ett farligt ämne som kommit ut i miljön kan upptäckas och människornas exponering bestämmas.

59 c §

Avgränsning av en affärs- och yrkeshemlighet som gäller en skyddskemikalie

(se 8 §:n 2 mom. skyddskemikalieförordningen)

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är följande uppgifter om skyddskemikalier inte sekretessbelagda på basis av ett krav som enligt 59 a § framställts av den som ansöker om förhandsgodkännande av skyddskemikalier eller gör en anmälan om skyddskemikalier

1) sökandens eller anmälarens namn,

2) namnet på den som tillverkar skyddskemikalien och de verksamma substanser skyddskemikalien innehåller,

3) namnen på de verksamma substanser som skyddskemikalien innehåller och halterna av dem i preparatet och skyddskemikalienens namn,

4) uppgifter om de verksamma substansernas och skyddskemikalienens fysikaliska och kemiska egenskaper,

5) sammandrag av resultaten av undersökningar om skyddskemikalienens effekt samt dess verkningar på hälsan och miljön,

6) uppgifter om hur skyddskemikalien kan oskadliggöras,

7) metoderna för att behandla det avfall som skyddskemikalien och dess emballage samt produkter som behandlats med skyddskemikalien ger upphov till,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8) de uppgifter som skyddsinformationsbladet innehåller,

9) de analysmetoder för verksamma substanser eller ämnen som nämns i den förteckning som avses i 11 § 4 mom. med vilkas hjälp man kan upptäcka ämnen som kommit ut i miljön samt bestämma människornas omedelbara exponering för ämnet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

46.

Lag

om ändring av lagen om bekämpningsmedel

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 23 maj 1969 om bekämpningsmedel (327/1969) 9 § och 10 § 2 mom., av dessa lagrum 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 707/1995, samt ändras 9 a §, sådan den lyder i lag 1204/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Tillsynsmyndighet eller vekställare av undersökning må icke för obehöriga yppa eller till egen nytta använda näringsidkares affärs- eller yrkeshemligheter, som vederbörande fått kännedom om vid tillsynsverksamheten.

(upphävs)

9 a §

Handlingar som har lämnats eller uppgjorts med tanke på behandlingen av en ansökan om registrering av bekämpningsmedel och som innehåller uppgifter om en enskild affärs- eller yrkeshemlighet skall hemlighållas. Genom förordning stadgas närmare om vilka uppgifter som dock inte kan anses utgöra affärs- eller yrkeshemligheter.

(se 20 § förordningen om bekämpningsmedel)

9 a §

Oberoende av bestämmelserna om affärs- eller yrkeshemligheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ( ) är följande uppgifter, som lämnats eller uppgjorts för behandling av en ansökan om registrering av ett bekämpningsmedel, inte sekretessbelagda

1) namnet på preparatet eller dess verksamma ämne eller halten av verksamt ämne i preparatet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Uppgifter som ingår i de i 1 mom. avsedda handlingarna får användas till förmån för en annan sökande endast om den första sökanden har *gett sitt* samtycke därtill eller om en genom förordning närmare fastställd tid har löpt ut sedan det verksamma ämnet eller preparat godkändes.

2) namnet på de ämnen i preparatet som har klassificerats som farliga,

3) uppgifter om preparatets och det verksamma ämnets fysikaliska och kemiska egenskaper,

4) analysmetoder för undersökning av kvaliteten och mängden av de verksamma ämnena i växtskyddsmedlet samt de rester som användning av växtskyddsmedlet orsakar,

5) sammanfattning av resultaten från undersökningar som visar produktens effektivitet och oskadlighet för människor, djur, växter och miljön,

6) uppgifter om metoder för att oskadliggöra det verksamma ämnet eller växtskyddsmedlet,

7) uppgifter om rekommenderade metoder för att minska riskerna samt andra försiktighetsåtgärder,

8) uppgifter om metoder för destruktion av produkten och dess förpackning,

9) uppgifter om de saneringsåtgärder som skall vidtas vid oavsiktligt spill eller läckage under hantering, lagring och transport av växtskyddsmedel,

10) information om första hjälp och medicinsk behandling vid personskador.

Uppgifter som är att betrakta som affärs- eller yrkeshemligheter får användas till förmån för en annan sökande endast om den första sökanden har samtyckt till detta eller om en genom förordning närmare föreskriven tid har förflutit efter godkännandet av det verksamma ämnet eller preparatet.

10 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 9 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

47.

Lag**om ändring av avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 63 §, sådan den lyder i lag
 712/1995, samt
ändras 71 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 605/1997, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

63 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 71 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

71 §

Tystnadsplikt

Den som vid tillsynen över att denna lag iaktas eller då han utför någon annan uppgift som avses i denna lag har fått upplysningar om en privatpersons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en privatpersons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som gäller för utomstående röja eller till sin egen eller någon annans fördel använda de upplysningar som han har fått på detta sätt.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att de upplysningar och handlingar som nämns i 52 § 2 mom. lämnas till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral, inte heller att upplysningar lämnas till åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott.

71 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som då han fullgör ett uppdrag som avses i denna lag har tagit del av uppgifter om en privatpersons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en privatpersons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

48.

Lag**om ändring av djurskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i djurskyddslagen av den 4 april 1996 (247/1996) 56 § samt
ändras 30 § 2 mom. och 62 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

30 §

Tillstånd att transportera djur och register över djurtransportörer

Länsstyrelsen för ett register över de djurtransportörer som har beviljats tillstånd att idka verksamheten. Jord- och skogsbruksministeriet för ett riksomfattande register över alla djurtransportörer som har beviljats tillstånd att transportera djur och över förbindelser enligt 1 mom. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransporterna kan införas i registren. Verksamhetsidkaren skall ge de uppgifter som krävs för registret. Tillsynsmyndigheterna enligt denna lag har rätt att i tillsynsyfte använda registret över djurtransportörer. I övrigt tillämpas vid utlämnande av uppgifter lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) eller vad som stadgas med stöd av den.

Länsstyrelsen för ett register över de djurtransportörer som har beviljats tillstånd att idka verksamheten. Jord- och skogsbruksministeriet för ett riksomfattande register över alla djurtransportörer som har beviljats tillstånd att transportera djur och över förbindelser enligt 1 mom. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransporterna kan införas i registren. Verksamhetsidkaren skall ge de uppgifter som krävs för registret. Tillsynsmyndigheterna enligt denna lag har rätt att i tillsynsyfte använda registret över djurtransportörer. I övrigt tillämpas vid utlämnande av uppgifter vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag.

56 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikt enligt 62 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas i någon annan lag.

(upphävs)

62 §

Tystnadsplikt

Den som vid tillsynen över att denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser följs eller vid utförandet av en utredning eller undersökning enligt 48§ har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomisk ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en en-

62 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Gällande lydelse

skild persons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller röja dessa uppgifter för utomstående eller utnyttja dem till egen eller annans fördel.

Vad 1 mom. stadgar hindrar inte att upplysningar och dokument lämnas till

1) tillsynsmyndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott,

3) myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag, eller

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller av Europeiska gemenskapens rättsordning, då avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

Föreslagen lydelse

Den som vid tillsynen över att denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller föreskrifter följs eller vid utförandet av en utredning eller undersökning enligt 48 § har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till

1) tillsynsmyndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller av Europeiska gemenskapens rättsordning, då avtalet eller rättsordningen förutsätter detta.

_____

Denna lag träder i kraft den   *199 .*

_____

49.

Lag**om ändring av livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i livsmedelslagen av den 17 mars 1995 (361/1995) 40 §, sådan den lyder i lag
 1017/1995, samt
 ändras 45 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

40 §

Brott mot tystnadsplikt

(upphävs)

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 45 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff stadgas för den på något annat ställe i lag.

45 §

45 §

Tystnadsplikt***Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter***

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av undersökningsuppdrag eller andra uppdrag som hänför sig till tillsynen har fått uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings eller en stiftelses ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter, får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja de uppgifter som han har fått på detta sätt.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

Den som vid utförandet av ett uppdrag som hänför sig till tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons, en sammanslutnings eller en stiftelses ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till

- 1) statliga eller kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott,
- 3) en myndighet som behandlar sökande

- 1) statliga eller kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott,

Gällande lydelse

av ändring i ett ärende enligt denna lag eller till

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då av talet förutsätter detta.

Föreslagen lydelse

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

50.**Lag****om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 december 1996 om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) 47 § samt
ändras 52 § och mellanrubriken före 52 § som följer:

Gällande lydelse

47 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 52 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas i någon annan lag.

Tystnadsplikt

52 §

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen har fått kännedom om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omtändigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller yppa dessa uppgifter för utomstående eller använda dem till sin egen fördel.

Vad som i 1 mom. stadgas hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

1) statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar- eller tullmyndigheter eller polisen för utredning av brott,

3) en myndighet som behandlar sökande

Föreslagen lydelse

(upphävs)

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

52 §

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan

Gällande lydelse

av ändring i ett ärende enligt denna lag, eller

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då avtalet i fråga förutsätter detta.

Om tystnadsplikten i fråga om uppgifter som gäller en enskild persons hälsotillstånd stadgas särskilt.

Föreslagen lydelse

hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till

1) statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott,

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då avtalet i fråga förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den 199 .

51.**Lag****om ändring av lagen om handel med utsäde**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 26 februari 1993 om handel med utsäde (233/1993) 19 § 3 mom.
samt
ändras 14 § 1 mom. och 18 § som följer:

Gällande lydelse

14 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Kontrollcentralen för växtproduktion offentliggör resultaten av tillsynen. Kontrollcentralen kan lämna ut uppgifter som framgått vid tillsyns- och kontrollverksamheten till sådana sortägare som avses i 1 § lagen om växtförädlarrätt. Uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller enligt 18 § får inte röjas.

18 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en näringsidkares eller en odlares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja uppgifterna, om inte den i vars in-

Föreslagen lydelse

14 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Kontrollcentralen för växtproduktion offentliggör resultaten av tillsynen. Kontrollcentralen kan lämna ut uppgifter som framgått vid tillsyns- och kontrollverksamheten till sådana sortägare som avses i 1 § lagen om växtförädlarrätt.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Gällande lydelse

tresse tystnadsplikt stadgas ger sitt samtycke.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas ut

1) till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen,

2) till en sådan myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag,

3) till en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i denna lag.

19 §

Straffstadgande

I 40 kap. 5 § strafflagen stadgas om straff för brott mot tjänstemäns och offentligt anställda arbetstagares tystnadsplikt.

Föreslagen lydelse

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ( ) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till en sådan myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den

199 .

52.

Lag**om ändring av 9 och 14 § lagen om plantmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 december 1994 om plantmaterial (1205/1994) 14 § 3 mom. samt *ändras* 9 § som följer:*Gällande lydelse*

9 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en plantmaterialleverantörs affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja dem, om inte den till vars förmån tystnadsplikt stadgas samtycker till detta.

Vad som 1 mom. stadgar hindrar inte att uppgifterna lämnas ut

1) till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott,

2) till en myndighet som avses i 7 § för utförande av uppgifter enligt denna lag, eller

3) till en myndighet som prövar besvär i ett ärende enligt denna lag.

14 §

Straffstadgande

Om straff för brott mot tystnadsplikt som begås av en tjänsteman eller en offentligt anställd arbetstagare stadgas i 40 kap. 5 § strafflagen.

Föreslagen lydelse

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en myndighet som avses i 7 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

14 §

(upphävs)

 Denna lag träder i kraft den 199 .

53.

Lag**om ändring av 15 § växtskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i växtskyddslagen av den 16 december 1994 (1203/1994) 15 § som följer:

Gällande lydelse

15 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja dem eller använda dem till egen eller annans fördel, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har stadgats ger sitt samtycke.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas ut till

1) en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott,

2) en sådan myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifterna enligt denna lag, eller till

3) en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i denna lag.

Föreslagen lydelse

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en sådan myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifterna enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

54.

Lag

om ändring av 16 och 21 § gödselmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i gödselmedelslagen av den 26 februari 1993 (232/1993) 21 § 4 mom. samt ändras 16 § som följer:

Gällande lydelse

16 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja uppgifterna eller utnyttja dem i förtjänstsyfte, om inte den till vars förmån tystnadsplikt stadgas samtycker till detta.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifterna lämnas ut

1) till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott,

2) till en myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag och

3) till en myndighet som prövar besvär i ett ärende enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

16 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

(upphävs)

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till en myndighet som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

55.

Lag**om ändring av 14 och 15 § lagen om husdjursavel**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 20 augusti 1993 om husdjursavel (794/1993) 15 § 2 mom., sådant det
 lyder i lag 729/1995, samt
 ändras 14 § som följer:

Gällande lydelse

14 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått upplysningar om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja upplysningarna eller utnyttja dem för sin egen eller någon annans fördel, om inte den i vars intresse tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att upplysningar lämnas ut

1) till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen,

2) till en myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag eller

3) till en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i denna lag.

15 §

Straffstadganden

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 14 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av upplysningar om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till en myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

56.

Lag

om ändring av 14 och 15 § hästhushållningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i hästhushållningslagen av den 20 augusti 1993 (796/1993) 15 § 2 mom., sådant
 det lyder i lag 730/1995, samt
 ändras 14 § som följer:

Gällande lydelse

14 §

Tystnadsplikten

Den som vid utförandet av uppgifter som avses i denna lag har fått kännedom om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska situation, får inte röja uppgifterna eller utnyttja dem för sin egen eller någon annans fördel, om inte den i vars intresse tystnadsplikten gäller samtycker till detta.

Stadgandet i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas

1) en åklagar- eller polismyndighet för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen,

2) myndigheter som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag och

3) en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i denna lag.

15 §

Straffstadganden

 Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 14 § döms enligt 38 kap. 2 § 2 mom. strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe än i 38 kap. 1 § strafflagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen samt till myndigheter som avses i 11 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

(upphävs)

 Denna lag träder i kraft den

199 .

57.

Lag

om ändring av lagen om medicinsk behandling av djur

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 juni 1997 om medicinsk behandling av djur (617/1997) 37 § samt
ändras 41 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 41 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den bestäms i någon annan lag.

(upphävs)

41 §

Tystnadsplikt

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen har fått kännedom om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller yppa för utomstående eller till sin egen fördel använda de uppgifter han erhållit på detta sätt.

Vad som bestäms i 1 mom. hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

- 1) statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar- eller tullmyndigheter eller polisen för utredning av brott, samt
- 3) en myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag,

41 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen av att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till

- 1) statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, tull- och polismyndigheter för utredning av brott,
- 3) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lag-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då lagstiftningen eller förpliktelsen i fråga förutsätter detta.

Om tystnadsplikten i fråga om uppgifter som gäller en enskild persons hälsotillstånd bestäms särskilt.

stiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland, i de fall då lagstiftningen eller förpliktelsen i fråga förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

58.**Lag****om ändring av 24 och 27 § lagen om veterinär gränskontroll**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 december 1996 om veterinär gränskontroll (1192/1996) 27 § 3 mom. samt
ändras 24 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 §

24 §

*Tystnadsplikt**Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter*

Den som vid utförandet av uppgifter enligt denna lag har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons andra privata förhållanden får inte utan samtycke av den som saken gäller yppa dessa uppgifter för utomstående eller använda dem till sin egen eller någon annans fördel.

Vad 1 mom. stadgar hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

Den som vid utförandet av uppgifter enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till

1) statliga och kommunala myndigheter, veterinärer som bemyndigats som gränsveterinärer och kommunalveterinärer för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott,

1) statliga och kommunala myndigheter, veterinärer som bemyndigats som gränsveterinärer och kommunalveterinärer för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredande av brott,

Gällande lydelse

3) myndighet som prövar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag, eller

4) utländska organ och inspektörer som förutsätts i Europeiska gemenskapens lagsiftning eller i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

Om tystnadsplikt angående uppgifter om en enskilds hälsotillstånd stadgas särskilt.

27 §

Straffstadganden

Till straff för brott mot den i 24 § stadgade tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller om inte strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

3) utländska organ och inspektörer som förutsätts i Europeiska gemenskapens lagsiftning eller i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

59.**Lag**

om ändring av 6 § lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 december 1994 om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994) 6 § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Tystnadsplikt

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av undersökningsuppgifter eller andra uppgifter som hänförs till övervakningen har erhållit uppgifter om en enskild persons eller ett företags ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskild persons per-

Föreslagen lydelse

6 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Gällande lydelse

sonliga omständigheter, får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående yppa eller för enskild nytta utnyttja information han fått på detta sätt.

Vad 1 mom. stadgar hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

1) statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredande av brott,

3) domstol eller myndighet som prövar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag som en myndighet har anhängiggjort, eller

4) då ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland så förutsätter.

Föreslagen lydelse

Den som vid utförandet av uppgifter som hänför sig till övervakningen av att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna

1) till statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,

2) till åklagar-, polis- och tullmyndigheter-na för utredande av brott,

3) då ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland så förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

60.

Lag

om ändring av 9 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1992 om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar (1336/1992) 9 § som följer:

Gällande lydelse

9 §

Tystnadsplikt

Den som vid fullgörandet av ett uppdrag som nämns i denna lag har fått uppgifter om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får inte röja dem, om inte den med tanke på vars fördel tystnadsplikten har stadgats samtycker till att uppgifterna lämnas.

Utän hinder av 1 mom. får uppgifter lämnas till

1) åklagar- och polismyndigheter för ut-

Föreslagen lydelse

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av ett uppdrag som nämns i denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sam-

Gällande lydelse

redande av brott,

2) *en myndighet som prövar besvär i ärenden enligt denna lag och*

3) *myndigheter som enligt annan lag har rätt att få sådana uppgifter.*

Föreslagen lydelse

manslutnings ekonomiska ställning eller af-färs- eller yrkeshemlighet får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredande av brott.

Denna lag träder i kraft den 199 .

61.**Lag**

om ändring av 8 och 16 § lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1995 om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995) 8 § 2 mom. och 16 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***8 §**

Tjänsteansvar och det förfarande som skall iakttas vid myndighetsuppgifter

När skogscentralerna sköter myndighetsuppgifter som stadgas eller bestäms för dem skall de iaktta lagen om förvaltningsförfarande (598/82), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66), *lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51)*, lagen om översändande av handlingar (74/54) och språklagen (148/22).

När skogscentralerna sköter myndighetsuppgifter som föreskrivs eller bestäms för dem skall de iaktta lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). *Beträffande offentligheten för skogscentralernas handlingar och verksamhet gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).*

16 §**16 §**

Skyldighet att hemlighålla vissa handlingar

Utvecklingscentralens och revisors tystnadsplikt

Skogscentralerna och utvecklingscentralen får inte utan samtycke av en lägenhets ägare till utomstående lämna uppgifter som ingår i en skogsbruksplan eller i andra handlingar som de besitter och som gäller skogsägarens förmögenhet eller ekonomiska situation, om

Om de hos utvecklingscentralen anställas samt revisorns skyldighet att iaktta sekretess gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 23 och 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

det inte stadgas särskilt genom lag om utlämnande av uppgifter.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

62.

Lag

om ändring av lagen om marknadsföringsavgifter för specialväxter

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 28 juni 1991 om marknadsföringsavgifter för specialväxter (978/1991) 25 § och ändras 22 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

22 §

Den som då han fullgör ett åliggande enligt denna lag har fått vetskap om en enskild persons eller sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning, får inte utan tillstånd röja uppgiften.

En uppgift som nämns i 1 mom. får dock meddelas en åklagar- eller polismyndighet för utredning av brott, den som avses i 21 § för fullgörande av uppgifter enligt denna lag och en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i lagen.

Den som vid utförandet av ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt till den som avses i 21 § för utförande av uppgifter enligt denna lag.

25 §

Den som bryter mot ett förbud som stadgas i 22 § 1 mom. skall, om förseelsen inte är ringa, för brott mot tystnadsplikt i fråga om marknadsföringsavgift för specialväxter dömas till böter.

Om straff för en tjänstemans eller offentligt anställd arbetstagares brott mot tystnadsplikt gäller dock 40 kap. 5 § strafflagen.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

63.

Lag

om ändring av 12 § lagen om rehabiliteringssamarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringssamarbete (604/1991) 12 §, sådan den
lyder delvis ändrad i lag 640/1995, som följer:

Gällande lydelse

12 §

Tystnadsplikt

De som deltar i verkställigheten av denna lag får inte utan tillstånd röja en enskild persons eller familjs hemlighet som de på grund av sin ställning eller sin uppgift har fått kännedom om. Tystnadsplikten kvarstår efter anställningsförhållandets eller uppgiftens slut. Tystnadsplikten gäller även dem som får ovan nämnda uppgifter i samband med utlåtanden enligt 7 § 2 mom.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att en sak yppas för den som på tjänstens vägnar har rätt att få kännedom om den.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

12 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med utlåtanden som avses i 7 § 2 mom. har tagit del av uppgifter om en rehabiliteringsklient är skyldig att iakta sekretess i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den . 199 .

64.

Lag**om ändring av 15 och 23 § lagen om privat hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 15 och 23 §,
av dessa lagrum 23 § sådan den lyder i lag 638/1995, som följer:

Gällande lydelse

15 §

Tystnadsplikt för tjänstemän

En tjänsteman som vid fullgörande av en i denna lag nämnd uppgift har fått upplysningar om affärs- eller yrkeshemligheter som gäller den som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster eller om hans ekonomiska ställning eller om någons enskilda angelägenheter får inte röja dessa, om inte den i vars intresse tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att upplysningarna lämnas.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att upplysningar lämnas åklagar- eller polismyndigheter för utredning av brott eller någon annan tillsynsmyndighet som avses i denna lag för att myndigheten skall kunna fullgöra sin uppgift.

23 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 12 eller 15 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Föreslagen lydelse

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförande av ett uppdrag enligt denna lag har tagit del av upplysningar om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemligheter eller ekonomiska ställning eller om någons personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott eller till någon annan tillsynsmyndighet som avses i denna lag för att myndigheten skall kunna utföra sitt uppdrag.

23 §

Brott mot tystnadsplikt

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 12 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

65.

Lag**om ändring av 90 § läkemedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) 90 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 643/1995, som följer:

Gällande lydelse

90 §

Var och en är skyldig att hemlighålla och låta bli att utnyttja vad han i sin tjänst eller i övrigt vid utförandet av uppgifter i enlighet med denna lag fått veta om en näringsidkares affärs- och yrkeshemligheter.

En apotekare och hans biträde får inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet som han fått kännedom i sitt uppdrag.

De uppgifter läkemedelsverket erhållit då det utfört i denna lag avsedda uppgifter kan verket utan hinder av stadgandena om tystnadsplikt överlåta till en institution inom Europeiska unionen och andra övervakningsmyndigheter så som bestämmelserna i Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter, samt till polis-, tull- och åklagarmyndigheter för brottsutredning och väckande av åtal.

Föreslagen lydelse

90 §

En apotekare och hans biträde får inte olovligen röja en enskild persons eller en familjs hemlighet som han fått kännedom om i sitt uppdrag.

Läkemedelsverket får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) till en institution inom Europeiska unionen och andra övervakningsmyndigheter så som bestämmelserna i Europeiska gemenskapens lagstiftning förutsätter, samt till polis-, tull- och åklagarmyndigheter för brottsutredning lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet som det tagit del av då det utfört i denna lag avsedda uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

66.

Lag**om ändring av lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 29 december 1994 om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994) 25 §, samt ändras 18 § som följer:

Gällande lydelse

18 §

Tystnadsplikt

Den som vid övervakningen av att denna lag eller de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas eller vid utförandet av undersökningsuppgifter eller andra uppgifter som hänför sig till övervakningen har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons hälsotillstånd eller personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller röja dessa uppgifter för utomstående eller använda dem för uppnående av enskild fördel.

Vad 1 mom. stadgar hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas

- 1) till statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) till åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott eller väckande av åtal,
- 3) till en besvärsinstans,
- 4) för informationsutbyte mellan myndighet och anmält organ eller
- 5) till sådana utländska officiella organ och anmälda organ som övervakar produkter och utrustning för hälso- och sjukvård och som förutsätts av ett internationellt avtal som binder Finland så som bestäms i avtalet i fråga.

Föreslagen lydelse

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av en uppgift som hänför sig till övervakningen av att denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas har tagit del av uppgifter om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons hälsotillstånd eller personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (1) lämna ut uppgifterna

- 1) till statliga myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) till åklagar-, polis- eller tullmyndigheterna för utredande av brott,
- 3) för informationsutbyte mellan myndighet och anmält organ,
- 4) till sådana utländska officiella organ och anmälda organ som övervakar produkter och utrustning för hälso- och sjukvård och som förutsätts av ett internationellt avtal som binder Finland så som bestäms i avtalet i fråga.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Brott mot tystnadsplikten

Den som uppsåtligen bryter mot tystnadsplikten enligt 18 § skall för brott mot tystnadsplikt som gäller produktsäkerhet inom hälso- och sjukvården dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff stadgas i någon annan lag.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott enligt 1 mom., om inte målsäganden anmäler brottet för åtal.

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare bryter mot tystnadsplikten, tillämpas stadgandena i 40 kap. 5 § strafflagen.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

67.

Lag**om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 13 augusti 1976 om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976) 30 och 33 §, av dessa lagrum 33 § sådan den lyder i lag 613/1995, samt ändras rubriken före 9 kap. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

9 kap.

Erhållande av uppgifter och tystnadsplikten**Erhållande av uppgifter**

30 §

Personer, som deltagar i den lednings- och övervakningsverksamhet varom i denna lag stadgas, samt medlemmar, suppleanter och sekreterare i den delegation som avses i 15 § får icke för utomstående yppa eller till enskild fördel använda vad de vid fullgörandet av åligganden i enlighet med denna lag erfarit om näringsidkares affärs- och yrkeshemligheter.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §

Till straff för brott mot den tystnadsplikt som stadgas i 30 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

68.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 25 § 3 mom., 36 § och 38 § 2 mom., av dessa lagrum 36 § sådan den lyder i lag 724/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skall granskas (*granskning av mottagningsverksamheten*). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning. De sakkunniga har rätt att utan hinder av sekretesstadgandena få tillgång till de uppgifter som behövs för granskningen av mottagningsverksamheten. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till.

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skall granskas (*granskning av mottagningsverksamheten*). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

36 §

*Brott mot tystnadsplikten**Brott mot tystnadsplikten*

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 17 §, 25 § 3 mom. och 38 § 2 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 17 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs på något annat ställe i lag.

38 §

Hörande

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan höra sakkunniga innan ett ärende enligt 1 mom. avgörs. *De sakkunniga har rätt att utan hinder av sekretesstadgandena få tillgång till de uppgifter som behövs för att de skall kunna höras. De sakkunniga är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som de får tillgång till.*

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan höra sakkunniga innan ett ärende enligt 1 mom. avgörs.

Denna lag träder i kraft den 199 .

69.**Lag****om ändring av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 30 april 1964 om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) 12 a §, sådan den lyder i lagar 941/1979 och 805/1989, samt ändras 12 b §, sådan den lyder i lag 1154/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §

Förtroendevald samt tjänsteinnehavare och arbetstagare vid pensionsanstalten får icke utan tillstånd yppa vad han vid fullgörandet av sina i denna lag stadgade åligganden erfarit om annans ekonomiska ställning eller hälsotillstånd.

Om straff för brott mot tystnadsplikt som begås av en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare stadgas i 40 kap. 5 § strafflagen.

(upphävs)

Gällande lydelse

12 b §

Om pensionsanstalten erlägger sådant ekonomiskt stöd som avses i 3 § 4 mom. till en omyndig, skall pensionsanstalten utan hinder av 12 a § underrätta förmyndarnämnden i den omyndiges hemkommun om saken.

Föreslagen lydelse

12 b §

Om pensionsanstalten erlägger sådant ekonomiskt stöd som avses i 3 § 4 mom. till en omyndig, skall pensionsanstalten utan hinder av *bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet* (/) underrätta förmyndarnämnden i den omyndiges hemkommun om saken.

Denna lag träder i kraft den 199 .

70.

Lag

om ändring av 15 § lagen om utredande av dödsorsak

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 1 juni 1973 om utredande av dödsorsak (459/1973) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 858/1997, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Utöver vad i 1 mom. stadgas är beträffande de i samband med utredning av dödsorsak uppkomna handlingarnas offentlighet gällande vad angående handlingars offentlighet särskilt är stadgat.

Statistikcentralen och de i denna lag avsådda myndigheter som deltar i utredandet av dödsorsaker kan ge tillstånd till att uppgifter ur dödsattester och ur andra handlingar som gäller utredande av dödsorsak lämnas ut för vetenskaplig forskning, statistikföring och planerings- och utredningsarbete hos myndigheter, med iakttagande av vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/). De som får uppgifter är skyldiga att hemlighålla dem.

Denna lag träder i kraft den 199 .

71.

Lag**om ändring av 47 § föreningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i föreningslagen av den 26 maj 1989 (503/1989) 47 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Myndigheter

Föreningsregistret jämte därtill hörande handlingar är offentligt i enlighet med lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951).

Föreningsregistret jämte därtill hörande handlingar är offentligt i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

72.

Lag**om ändring av 7 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 12 februari 1993 om skyldighet att lämna uppgifter om vissa offentliga företag (183/1993) 7 § 1 mom., sådant det lyder i lag 207/1995, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Undantag från tystnadsplikt

Undantag från tystnadsplikt

Utan hinder av vad som annars stadgas i lag om tystnadsplikt, har ministerierna eller av dem förordnade myndigheter rätt att av offentliga samfund och offentliga företag få i denna lag nämnda uppgifter så som stadgas i 6 § 2 mom. Ministerierna har rätt att lämna uppgifter som de fått enligt denna lag till Europeiska gemenskapernas kommission i den omfattning som statens upplysningsskyldighet förutsätter.

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/) eller i någon annan lag har ministerierna eller av dem förordnade myndigheter rätt att av offentliga samfund och offentliga företag få i denna lag nämnda uppgifter så som föreskrivs i 6 § 2 mom. Ministerierna har rätt att lämna ut uppgifter som de tagit del av enligt denna lag till Europeiska gemenskapernas kommission i den omfattning som statens upplysningsskyldighet förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

73.

Lag**om ändring av 10 § lagen om friexemplar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 12 juni 1980 om friexemplar (420/1980) 10 § 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 §

Om offentlighet för annat än i 1 mom. avsett friexemplar gäller i tillämpliga delar vad som är stadgat om allmänna handlingars offentlighet.

Om offentlighet för annat än i 1 mom. avsett friexemplar gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

74.

Lag**om ändring av 5 och 15 § lagen om förvaltningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 6 augusti 1982 om förvaltningsförfarande (598/1982) 5 § 2 mom. och 15 § 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Handläggningens offentlighet

Om handlingars offentlighet är stadgat särskilt.

Bestämmelser om handlingars offentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

15 §

Hörande av part

För avgivande av förklaring skall part lämnas uppgift även ur annan än offentlig handling, om parten med stöd av lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) har rätt att få uppgift ur sådan handling.

För avgivande av förklaring skall part lämnas uppgift även ur annan än offentlig handling, om parten med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har rätt att få uppgift ur sådan handling.

Denna lag träder i kraft den 199 .

75.

Lag

om ändring av arkivlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 1 mom. 6 punkten, 17 §
2 mom. och 19 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller följande arkivbildare:

6) andra samfund, organ och personer när de utför ett offentligt uppdrag enligt lagar och förordningar eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem, till den del det som en följd av uppdraget uppkommer handlingar som avses i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51).

6) andra *sammanslutningar*, organ och personer när de utför ett offentligt uppdrag enligt lagar och förordningar eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem, till den del det som en följd av uppdraget uppkommer handlingar som avses i lagen om *offentlighet i myndigheternas verksamhet* (/).

17 §

I fråga om sådana privata brev och andra handlingars offentlighet som hör till ett privat arkiv som avses i 1 mom. skall iakttas vad som med överlåtaren överenskommit om offentligheten. Om offentligheten gäller dessutom i tillämpliga delar vad som *stadgas eller* bestäms om handlingars offentlighet.

I fråga om *offentlighet för* sådana privata brev och andra *handlingar* som hör till ett privat arkiv som avses i 1 mom. *gäller* vad som med överlåtaren överenskommit om offentligheten. Om offentligheten gäller dessutom i tillämpliga delar vad som *föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet*.

19 §

Löper ett arkiv eller en därtill hörande handling som är i privat ägo och som med tanke på den vetenskapliga forskningen eller annars är av betydelse uppenbar risk att förstöras eller förkomma eller utbjuds arkivet eller handlingen till salu, har arkivverket inom till buds stående anslag rätt att till gängse pris lösa in den privata handlingen eller arkivet eller ta en kopia därav. Samtidigt skall bestämmas när det inlösta materialet blir offentligt med iakttagande i tillämpliga delar av vad som *stadgas eller* bestäms om handlingars offentlighet.

19 §

Löper ett arkiv eller en därtill hörande handling som är i privat ägo och som med tanke på den vetenskapliga forskningen eller annars är av betydelse uppenbar risk att förstöras eller förkomma eller utbjuds arkivet eller handlingen till salu, har arkivverket inom till buds stående anslag rätt att till gängse pris lösa in den privata handlingen eller arkivet eller ta en kopia därav. Samtidigt skall bestämmas när det inlösta materialet blir offentligt med iakttagande i tillämpliga delar av vad som *föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet*.

Denna lag träder i kraft den 199 .

76.

Lag**om ändring av 13 § lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1974 om statsbidrag för arkiv av privat karaktär (998/1974) 13 § 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

13 §

På allmän handling eller avskrift av sådan, som förvaras i arkiv av privat karaktär, tilllämpas stadgandena i lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51).

På allmän handling eller avskrift av sådan, som förvaras i arkiv av privat karaktär, tilllämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

77.

Lag**om ändring av 9 § lagen om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 november 1997 om verkställighet av ett identifierings- och meddelandesystem inom Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (987/1997) 9 § 1 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

9 §

*Hemlighållande**Hemlighållande*

Uppgifterna i registret skall hemlighållas, och angående hemlighållandet av dem gäller rådets förordning (EG) nr 1469/95 och lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951).

Uppgifterna i registret skall hemlighållas, och angående hemlighållandet av dem gäller vad som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1469/95 och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

78.

Lag

om ändring av 89 § jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i jaktlagen av den 28 juni 1993 (615/1993) 89 § som följer:

Gällande lydelse

89 §

Förfarandet vid handläggningen av ärenden

När ärenden som avses i denna lag handläggs av Jägarnas centralorganisation, jaktvårdsdistrikten och jaktvårdsföreningarna skall i tillämpliga delar iaktas vad lagen om förvaltningsförfarande (598/82) stadgar om förfarandet hos myndigheter. Lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) och lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) skall tillämpas på motsvarande sätt.

Föreslagen lydelse

89 §

Tillämpning av handlägnings- och offentlighetsbestämmelserna

När ärenden som avses i denna lag handläggs av Jägarnas centralorganisation, jaktvårdsdistrikten och jaktvårdsföreningarna skall i tillämpliga delar iaktas vad lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) föreskriver om förfarandet hos myndigheter. Lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966) och lagen om *offentlighet i myndigheternas verksamhet* (/) skall tillämpas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 199 .

79.

Lag

om ändring av 77 a § lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 77 a §, sådan den lyder i lag 1355/1993, som följer:

Gällande lydelse

77 a §

Medlemmar i och anställda hos ett fiskeområdes organ handlar under tjänstemannansvar i förvaltnings- och tillsynsuppgifter enligt denna lag. I dessa ärenden skall iaktas vad lagen om förvaltningsförfarande (598/82), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) och lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) stadgar om myndigheter.

Föreslagen lydelse

77 a §

Medlemmar i och anställda hos ett fiskeområdes organ handlar under tjänstemannansvar i förvaltnings- och tillsynsuppgifter enligt denna lag. I dessa ärenden skall iaktas vad lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966) och lagen om *offentlighet i myndigheternas verksamhet* (/) föreskriver om myndigheter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Utkast

Förordning

om offentlighet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet

På föredragning av justitieministern föreskrivs med stöd av 18 och 36 § lagen den 199 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/199):

1 kap.

Förtecknande och evaluering av handlingar och datasystem

1 §

Utredningar för genomförande av god informationshantering

Myndigheten skall med hjälp av den i arkivlagen (831/1994) avsedda arkivbildningsplanen ordna och evaluera sina handlingar och datasystem samt utreda och bedöma deras betydelse och behovet av och metoderna för att genomföra god informationshantering.

När betydelsen av handlingarna och datasystemen samt av de uppgifter som ingår i dem utreds, skall följande faktorer beaktas:

1) behovet av skydd för personuppgifter, särskilt känsliga uppgifter,

2) sekretess,

3) begränsningarna av de syften för vilka uppgifterna kan användas,

4) vikten av störningsfri tillgång, användbarhet och kvalitet i fråga om uppgifterna ur allmän synvinkel samt med tanke på utförandet av myndighetens uppgifter och samarbetet mellan myndigheter, samt

5) vikten av uppgiftskvaliteten med tanke på enskildas och samfunds rättigheter och intressen särskilt när uppgifterna används som grund för beslut eller för att påvisa rättigheter och skyldigheter.

2 §

Handlingsindex

Myndigheten skall för uppföljning av de ärenden den behandlar ha information om vilka diariet och andra handlingsindex den använder eller hur dess offentliga handlingar annars kan tillgås.

Myndigheten skall se till att förhållandena mellan diariet och de övriga förteckningarna över handlingar utreds och att ett ärende som behandlas i mån av möjlighet registreras endast en gång och att handlingsindexet kan användas även som ett i arkivlagen avsett arkivindex i fråga om de ärenden som antecknats i det.

3 §

Uppgifter som skall antecknas i handlingsindexet

Myndigheten skall i handlingsindexet anteckna följande uppgifter om ett ärende som sänts till den för behandling:

1) uppgifter om den som anhängiggjort ärendet, om ärendets ankomstdatum och om ärendets beskaffenhet,

2) de interimistiska åtgärderna i ärendet, såsom expeditioner, begäranden om utredning eller utlåtande samt svaren på dem,

3) de slutliga åtgärderna i ärendet, såsom beslutsdatum.

De uppgifter som nämns i 1 mom. skall på motsvarande sätt vara tillgängliga även i ett ärende som myndigheten själv har tagit upp till behandling.

4 §

Handlingsindexets offentlighet

Handlingsindexet skall läggas fram i myndighetens registratorskontor samt på övriga serviceställen.

Diarieformeln och de övriga grunderna för handlingsklassificering skall bifogas handlingsindexet.

En anteckning i handlingsindexet om en sekretessbelagd handling skall lämnas ut till den del det kan ske utan att en sekretessbelagd uppgift röjs.

5 §

Förtecknande och beskrivning av datasytem

Myndigheten skall över sina datasytem uppgöra en beskrivning som anger datasytemens syfte samt vilka slags uppgifter som införs i datasytemen. En beskrivning behöver inte göras upp, om uppgifterna i datasytemet inte är offentliga.

Angående uppgörande av registerbeskrivning av ett personregister gäller vad som föreskrivs särskilt.

2 kap.

Datasäkerhet

6 §

Planering, genomförande och uppföljning av datasäkerhet

Myndigheten skall planera och vidta de åtgärder som behövs för att skydda handlingarna, datasytemen och de uppgifter som ingår i dem från oavsiktlig och obehörig ändring och utplåning.

Vid planering och vidtagande av åtgärder skall myndigheten förutom uppgifternas betydelse beakta även tillgängligheten, användbarheten, kvaliteten och skyddet i fråga om uppgifterna och de risker som är förenade med datasytemens säkerhet samt tillgängliga metoder för att minska och eliminera dem samt kostnaderna för dem och deras övriga verkningar.

Åtgärdernas genomförande skall i behövlig omfattning övervakas och behovet av justering skall med lämpliga intervaller utvärderas och åtgärder vidtas för att korrigera ådagalagda brister.

7 §

Klassificering av handlingar, datasytem och uppgifter

För att uppfylla kraven på olika behandlings- och skyddsåtgärder samt för att vidta säkerhetsarrangemang kan myndigheten med beaktande av vad som föreskrivs om uppgifternas betydelse i 1 § klassificera de sekretessbelagda handlingarna och datasytemen

eller övriga handlingar och datasytem som behöver särskilt skydd samt de uppgifter som ingår i dem, om inte statsrådets föreskrifter enligt 9 § talar för något annat.

Säkerhetsarrangemang för skyddsklassificerade handlingar, datasytem och uppgifter som ingår i dem vidtas i form av sådana allmänna säkerhetsarrangemang som avses i 8 §, om inte datasytemens och uppgifternas betydelse för centrala allmänna intressen och individens rättigheter talar för något annat.

8 §

Allmänna dataskyddsåtgärder

När handlingar och meddelanden som hör till ett skyddsklassificerat datamaterial upprättas, behandlas, bevaras och utplånas skall myndigheten vidta åtgärder för att försäkra sig om

1) att de lokaler där handlingarna förvaras och uppgifterna behandlas är vederbörligen övervakade och skyddade,

2) att tillgången till handlingarna samt tillträdet till datasytemen, näten, datafilerna och tjänsterna övervakas och olovligt intrång i dem förhindras,

3) att handlingarnas och meddelandenas användbarhet tryggas genom säkerhets- och skyddskopiering,

4) att förteckning förs över dem som använder handlingarna och att man vid övervakning av uppgiftsanvändningen använder loggförfarande och rapportering samt organiserar uppföljningen av dem,

5) att handlingar och uppgifter behandlas och används endast av dem vilkas tjänsteuppgifter inbegriper behandling av ärendet och att användarrättigheterna begränsas som bör,

6) att uppgifter lämnas ut endast av dem som särskilt har fått det i uppdrag, samt

7) att datakommunikationsförbindelserna skyddas både fysiskt och programmässigt.

9 §

Statsrådets föreskrifter och anvisningar

Statsrådet kan utfärda närmare föreskrifter och anvisningar om de tekniska krav på datasäkerhetsåtgärder och förfaranden som skall iaktas när handlingar, datasytem och uppgifter i dem skall skyddas, när autenticiteten i och kvaliteten på uppgifterna skall

säkerställas och uppgifter skall överföras genom förmedling av datanät samt om den klassificering, som skall iakttas när kravnivån bestäms, av handlingar och datasystem och uppgifterna i dem inom statsförvaltningen.

3 kap.

Informationsproduktion och -distribution

10 §

Information

Myndigheten skall se till att principerna för och ansvarsförhållandena beträffande den externa informationen, informatörens ställning samt de ur myndighetens synvinkel viktigaste informationsärendena och -metoderna har fastställts, om inte detta till följd av ringa personalstyrka, verksamhetsområde, arbetsordning eller andra anvisningar skall anses uppenbart onödigt.

Om kommuners informationsplikt föreskrivs särskilt.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

11 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 199 .

De ovan avsedda handlingsindexen och förteckningarna över datasystem skall göras upp inom ett år samt de i 1 § avsedda utredningarna och den i 6 § avsedda datasäkerhetsplanen inom två år från det att förordningen har trätt i kraft. Datasystem som tagits i användning innan lagen har trätt i kraft skall stämma överens med denna förordning senast fem år efter det att förordningen har trätt i kraft.

Utkast

Förordning

om upphävande av några sekretessbestämmelserna

På föredragning av justitieministern bestäms med stöd av 36 § lagen den 19 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/):

1 §

Med denna förordning upphävs:

1) i förordningen den 6 maj 1994 om upphandlingar på vilka lagen om offentlig upphandling inte tillämpas (342/1994) 15 §,

2) i upphandlingsförordning för staten av den 22 december 1993 (1416/1993) 15 §,

3) i förordningen av den 5 november 1993 om statens tekniska forskningscentral (940/1993) 17 §,

4) i förordningen den 12 april 1991 om måtteteknikcentralen (678/1991) 15 §,

5) i förordningen den 27 oktober 1995 om besiktningsorgan som uför besiktningar av tankar och förpackningar som används vid transport av farliga ämnen (1208/1995) 2 §,

6) i förordningen den 25 februari 1977 om arbetskraftsattachèer (209/1977) 7 §, sådan den lyder i förordning 1123/1988,

7) i förordningen den 24 oktober 1997 om försvarsministeriet (952/1997) 7 §,

8) i förordningen den 19 december 1997 om beredskap för elektronisk kommunikation (1297/1997) 5 §,

9) i förordningen den 10 februari 1995 om utrikesförvaltningen (166/1995) 32 §,

10) i förordningen den 20 juli 1992 om försvarsmakten (667/1992) 66 §,

11) i förordningen den 26 januari 1951 angående tillämpning av värnpliktslagen (63/1951) 26 § 2 mom., sådant det lyder i förordning 1361/1988,

12) i förordningen den 28 november 1994 om gränsbevakningsväsendet (1026/1994) 48 §,

13) i förordningen den 3 mars 1995 om yrkeshögskolestudier (256/1995) 36 §,

14) i luftvårdsförordningen av den 24 september 1982 (716/1982) 7 a § 3 mom. och 21 §, sådana de lyder 7a § 3 mom. i förordning 306/1996 och 21 § i förordning 1231/1991,

14) i skyddskemikalieförordningen av den 11 februari 1994 (123/1994) 8 §,

15) i gasanordningsförordningen av den 22 december 1993 (1434/1993) 11 §,

16) i förordningen den 15 mars 1996 om lantbruksekonomiska forskningsanstalten (153/1996) 7 §,

17) i förordningen den 30 december 1997 om lantbrukets forskningscentral (1396/1997) 12 §,

18) i förordningen den 11 december 1992 om kontrollcentralen för växtproduktion (1281/1992) 16 §,

19) i förordningen den 11 december 1992 om anstalten för veterinärmedicin och livsmedel (1282/1992) 18 §,

20) i förordningen den 3 december 1993 om vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (1070/1993) 16 §,

21) i förordningen den 30 april 1987 om hälsovårdsläroanstalter (501/1987) 48 §,

22) i förordningen den 30 april 1987 om läroanstalter för det sociala området (499/1987) 45 §,

23) i förordningen den 24 maj 1991 om folkhälsoinstitutet (848/1991) 17 §, samt

24) i förordningen den 23 december 1987 om statens tjänstekollektivavtal (1203/1987) 3 §, sådan den lyder i förordning 878/1992.

2 §

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Utkast

Bilaga 4

Förordning

om ändring av förordningen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar

På föredragning av justitieministern

upphävs i förordningen av den 14 juni 1991 om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (946/1991) 7 - 9 § och mellanrubrik före 7 § samt

ändras 13 § som följer:

13 §

När ett kretsmönster har registrerats, är de handlingar som gäller ansökan offentliga, om inte 24 a eller 24 b lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar anleder något annat. Av det material som avses i 5 § får dock inte framställas eller överlåtas

kopior för annat än skötsel av registermyndighetens uppgifter.

_____

Denna förordning träder i kraft den 199 .

_____

Utkast

Förordning

om ändring av 9 § förordningen om försäkringsföreningsinspektionen

På föredragning av justitieministern
ändras i förordningen den 8 december 1994 om försäkringsföreningsinspektionen
(1141/1994) 9 § som följer:

9 §

Försäkringsföreningsinspektionens handlingar förvaras i inspektionens arkiv. Vid skötseln av arkivet skall iakttas vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Utkast

Bilaga 6

Förordning

om ändring av 7 § förordningen om befordran på järnväg

På föredragning av justitieministern
ändras i förordningen den 5 september 1975 om befordran på järnväg (714/1975) 7 § som följer:

7 §
Angående offentligheten av handlingar som ansluter sig till järnvägsbefordran gäller vad därom föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Utkast

Förordning

om ändring av 7 § förordningen om högsta förvaltningsdomstolen

På föredragning av justitieministern
ändras i förordningen den 30 september 1977 om högsta förvaltningsdomstolen (702/1977)
7 § 4 punkten, sådan den lyder i förordning 227/1988, som följer:

7 §

Vid kanslisammanträde avgörs ärenden
som angår

Denna förordning träder i kraft den
199 .

4) ansökningar som enligt lagen om of-
fentlighet i myndigheternas verksamhet
(/) skall avgöras av någon myndig-
het;

Utkast

Förordning**om ändring av kemikalieförordningen**

På föredragning av justitieministern
upphävs i kemikalieförordningen av den 12 juli 1993 (675/1993) 13 § och 14 § 3 mom.,
sådana de lyder, 13 § delvis ändrad i förordning 1153/1994 och 14 § 3 mom. i nämnda för-
ordning, samt
ändras rubriken för 14 § som följer:

14 §

*Förteckning över anmälda ämnen*Denna förordning träder i kraft den
199 .

*Utkast***Förordning****om ändring av förordningen om bekämpningsmedel**

På föredragning av justitieministern
upphävs i förordningen den 19 maj 1995 om bekämpningsmedel (792/1995) 20 § samt
ändras rubriken för 4 kap. som följer:

4 kap.

Utnyttjande av forskningsrön Denna förordning träder i kraft den
199 .

-----

*Utkast**Bilaga 10*

Förordning

om ändring av 31 § förordningen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral

På föredragning av justitieministern
upphävs i förordningen den 12 februari 1996 om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (93/1996) 31 § 2 mom. samt
ändras rubriken för 31 § som följer:

31 §

*Revisors rätt att få uppgifter*Denna förordning träder i kraft den
199 .

_____

_____

